Türkçe Haber Metinlerinde Kaçınma Stratejileri

İrem KAZAR

Yüksek Lisans Tezi

Eskişehir, 2026

TÜRKÇE HABER METİNLERİNDE KAÇINMA STRATEJİLERİ

İrem KAZAR

T.C.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eskişehir, 2026

T.C.

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İrem KAZAR tarafından hazırlanan Türkçe Haber Metinlerinde Kaçınma Stratejileri başlıklı bu çalışma 02.01.2026 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim/Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan Doç. Dr. Nazmi Alan	
Üye (Danışman) Doç. Dr. Fatih Doğru	
Üye Prof. Dr. Dilek Erenoğlu Ataizi	

ONAY

.../... /202..

Doç. Dr. Şafak AĞDENİZ

Enstitü Müdürü

……./……/….

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi hükümlerine göre hazırlandığını; bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla taranmasını kabul ettiğimi ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim. Yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

İrem KAZAR

İmza

T.C.

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIMI BEYAN FORMU

Bu tezi/projeyi hazırlarken aşağıdaki Üretken Yapay Zekâ (ÜYZ) araçlarından destek aldığımı/almadığımı beyan ederim:

Aşağıdaki ÜYZ araçlarını kullandım. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

☐ Claude
☐ ChatGPT
☐ DeepSeek
☐ Gemini
☐ Microsoft Copilot
☐ DALL-E
☐ Diğer (Belirtiniz): .....

ÜYZ araçlarını tezimin/projemin aşağıdaki aşamalarında ilgili amaçlar için kullandım. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir):

☐ Metin oluşturma
☐ Literatür tarama
☐ Çeviri
☐ Düzenleme/dil kontrolü
☐ Veri işleme ve analizi
☐ Veri görselleştirme
☐ Görüntü üretme
☐ Kaynakça düzenleme
☐ Diğer (Belirtiniz): .....

Bu çalışmada ÜYZ kullanımı ***Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Faaliyetlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber***'e ve akademik dürüstlük ilkelerine uygun şekilde gerçekleştirilmiş olup ÜYZ araçlarından alınan destek etik kurallar ve kaynak gösterme esaslarına uygun biçimde belirtilmiştir.

ÜYZ araçlarının sağladığı bilgilerin doğruluğunu kontrol ettiğimi, yanlış veya eksik bilgi bulunması halinde tüm sorumluluğun tarafıma ait olduğunu; ayrıca çalışmamla ilgili bu beyana aykırı bir durumun herhangi bir zamanda tespit edilmesi durumunda ortaya çıkabilecek akademik ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi beyan ederim.

512020230020

İrem KAZAR

.....

(İmza)

ÖZ

TÜRKÇE HABER METİNLERİNDE KAÇINMA STRATEJİLERİ

KAZAR, İrem

Yüksek Lisans, 2026

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Fatih DOĞRU

Bu çalışma Türkçe haber metinlerinde haber yazarlarının kullandığı kaçınmaları tespit etmeyi amaçlamaktadır. Haber metinleri, bilgi verici metinler arasındadır. Bu metinlerin amacı yaşanmış ya da yaşanma ihtimali bulunan olaylar, olgular, durumlar hakkında toplumu bilgilendirmektir. Haberler kendi içinde farklı türlere ayrılır. Bu türlere spor, ekonomi, magazin vb. örnek olarak gösterilebilir. Haber yazarları, metinlerini yazarken çeşitli üstsöylem belirleyicilerinden faydalanmaktadır. Üstsöylem belirleyicileri, yazarların ya da okuyucuların sunulan metni kolaylıkla ve yazarın ya da konuşmacının algılanmasını istediği şekilde anlayabilmesini sağlamak için kullanılan yapılardır. Üstsöylem belirleyicilerinden biri de kaçınmalardır. Kaçınmalar yazarların ya da konuşmacıların iletmek istediği mesajı okuyucu ve dinleyicilere sunmak için kullandıkları araçlardır. Yazarlar kaçınma stratejilerini kullanarak sundukları önermeye olan bağlılıklarını, sorumluluklarını azaltır ve önermeye eleştiri gelmesi durumuna karşın kendini korumuş olur. Kaçınmaların bilgi kaynağını gizleme, kesinliği azaltma, önermenin sorumluluğunu üstüne alma ve önermenin sorumluluğunu başka kaynağa aktarma gibi çeşitli işlevleri vardır. Bu çalışmada Hürriyet, Posta ve Sabah gazetesinde 07.12.2024-31.12.2024 tarihleri arasında yayımlanan dünya, ekonomi, magazin, spor ve yaşam haberlerinde kullanılan kaçınma stratejileri incelenmiştir. Kaçınmalar fişleme yoluyla tespit edilip bilgi kaynağını bulanıklaştırmak, kesinliği azaltmak, kişisel atıf ve atıf kalkanı stratejileri dikkate alınarak incelenmiştir. Tespit edilen kaçınmalar, belirtilen stratejilere göre listelenmiş, kaçınmaların kullanım sıklığı belirlenip farklı haber türlerinde kullanım oranı ve hangi stratejinin hangi haber türünde daha fazla kullanıldığı belirlenmiştir. Kullanılan kaçınmaların örnekleri verilip haber türleri ve kaçınma stratejileri arasında karşılaştırma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Metin Türleri, Haber Metinleri, Üstsöylem, Kaçınma Stratejileri.

ABSTRACT

HEDGING STRATEGIES IN TURKISH NEWS TEXTS

KAZAR, İrem

Master's Degree, 2026

Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Fatih DOĞRU

This study aims to identify hedging in Turkish news texts. News texts are informative texts. The purpose of these texts is to inform the public about events, facts that have occurred or will occur. News is divided into different types. Examples of these types include world, economy, magazine, etc. News writers use metadiscourse devices when writing their texts. Metadiscourse devices are used to ensure that writers or readers can easily understand the text in the way the writer or speaker intends. One such metadiscourse device is hedging. Hedging is a tool used by writers or speakers to convey their message to readers and listeners. By using hedging strategies, writers reduce their commitment to, responsibility for the suggestions they present, and protect themselves against criticism. Hedging has various functions, such as concealing the source of information, reducing certainty, taking responsibility for the proposition, transferring responsibility for the proposition to another source. This study examines the hedging strategies used in world, economy, magazine, sports, and lifestyle news published in the Hürriyet, Posta, Sabah newspapers between 07.12.2024-31.12.2024. Hedging was identified through indexing and examined by considering strategies such as obscuring the source of information, reducing certainty, personal attribution, and attribution shielding. Hedging was listed according to strategy, the frequency of hedging use was determined, and the usage rate in different news types and which strategy was used more in which news type was determined. Examples of the hedging strategies used were provided, and comparisons were made between news types and hedging strategies.

Keywords: Text Types, News Texts, Metadiscourse, Hedging Strategies.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmayı tez konusu olarak bana tavsiye eden, tezin yazım sürecinde kıymetli fikirlerini ve vaktini esirgemeyen, yapıcı eleştirileriyle bana yol gösteren ve her zaman destek olan saygıdeğer danışmanım Doç. Dr. Fatih Doğru'ya teşekkürü borç bilirim.

Aynı zamanda tüm eğitim hayatım boyunca maddi, manevi olarak her zaman yanımda olan kıymetli aileme minnetimi sunarım. Kaynak tavsiyeleriyle, bana verdiği fikirlerle destek olan Prof. Ken Hyland'a, tez dönemim boyunca her zaman bana yardım eden değerli arkadaşım Nato Khinikadze'ye ve desteklerini esirgemeyen tüm arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Bu tez Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu bünyesindeki Türk Dil Kurumu tarafından sağlanan "2024 Yılı Yurt İçi Lisansüstü Eğitim Bursu" desteği ile hazırlanmıştır. Bu vesileyle Türk Dil Kurumuna teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ iii
ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIMI BEYAN FORMU iv
ÖZ v
ABSTRACT vi
TEŞEKKÜR vii
İÇİNDEKİLER viii
TABLOLAR LİSTESİ xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ xv
KISALTMALAR LİSTESİ xvi
GİRİŞ 1
BİRİNCİ BÖLÜM 4
KURAMSAL ÇERÇEVE 4
1.1. Metin Türleri ve Haber Metinleri 4
1.1.1. Betimsel Metin 7
1.1.2. Anlatısal Metin 7
1.1.3. Kanıtlayıcı Metin 8
1.1.4. Çağrısal Metin 8
1.1.5. Açıklayıcı/Bilgi İletici Metin 8
1.1.5.1. Haber Metinleri 9
1.1.5.1.1. Dünya Haberleri 11
1.1.5.1.2. Ekonomi Haberleri 11
1.1.5.1.3. Magazin Haberleri 12
1.1.5.1.4. Spor Haberleri 12
1.1.5.1.5. Yaşam Haberleri 12
1.2. Üstsöylem 13
1.3. Kaçınma 16
1.3.1. Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri 27
1.3.1.1 Mevki/Pozisyon 27
1.3.1.2. Bilgiye Erişim 27
1.3.1.3 Olası Eğilimler 27
1.3.1.4. Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler 28

1.3.2. Kesinliği Azaltmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri 28
1.3.2.1. Kiplik Ekler ve Yardımcı Fiiller 28
1.3.2.2. Biçim-söz dizimsel Ögeler 28
1.3.2.2.1. Fiil Çekiminde 29
1.3.2.2.2. Ad Çekiminde 29
1.3.2.3. Kiplik Fiiller 29
1.3.2.4. Kiplik Belirteçler 30
1.3.2.4.1. Ayırıcılar 30
1.3.2.4.2. Belirtecimsiler 30
1.3.2.5. Kiplik Sıfatlar 30
1.3.2.5.1. Asıl Kiplik Sıfatlar 30
1.3.2.5.2. Belirsizler 31
1.3.2.6. Kiplik Adlar 31
1.3.2.7. Kiplik İlgeçler 31
1.3.3. Kişisel Atıf 31
1.3.4. Atıf Kalkanları 32
1.3.4.1. Adlar 32
1.3.4.2. Fiiller 32
İKİNCİ BÖLÜM 33
BULGULAR 33
2.1. Dünya Haberlerinde Kaçınma Stratejileri 33
2.1.1. Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri 34
2.1.1.1. Mevki/Pozisyon 34
2.1.1.2. Bilgiye Erişim 39
2.1.1.3. Olası Eğilimler 41
2.1.1.4. Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler 42
2.1.2. Kesinliği Azaltmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri 42
2.1.2.1. Kiplik Ekler ve Yardımcı Fiiller 42
2.1.2.1.1. Kiplik Ekler 43
2.1.2.1.2. Kiplik Yardımcı Fiiller 43
2.1.2.2. Biçim-söz dizimsel Ögeler 44
2.1.2.3. Kiplik Fiiller 46
2.1.2.3.1. Etken Çatılı Fiiller 46
2.1.2.3.2. Edilgen Çatılı Fiiller 46
2.1.2.4. Kiplik Belirteçler 49

2.1.1.4.1. Ayırıcılar: 49
2.1.2.4.2. Belirtecimsiler 50
2.1.2.4.2.1. Tahmin Belirtenler 50
2.1.2.4.2.2. Limit Belirtenler 51
2.1.2.4.2.3. Zaman Belirtenler 52
2.1.2.4.2.4. Yoğunluk Belirtenler 54
2.1.2.5. Kiplik Sıfatlar 54
2.1.2.5.1. Asıl Kiplik Sıfatlar 54
2.1.2.5.2. Belirsizler 55
2.1.2.6. Kiplik Adlar 58
2.1.2.7. Kiplik İlgeçler 58
2.1.3. Kişisel Atıf 59
2.1.4. Atıf Kalkanı 59
2.2. Ekonomi Haberlerinde Kaçınma Stratejileri 68
2.2.1. Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri 69
2.2.1.1. Mevki/Pozisyon 70
2.2.1.2. Bilgiye Erişim 72
2.2.1.3. Olası Eğilimler 73
2.2.1.4. Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler 73
2.2.2. Kesinliği Azaltmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri 73
2.2.2.1. Kiplik Ekler ve Yardımcı Fiiller 73
2.2.2.1.1. Kiplik Ekler 74
2.2.2.1.2. Kiplik Yardımcı Fiiller 74
2.2.2.2. Biçim-söz dizimsel Ögeler 75
2.2.2.3. Kiplik Fiiller 76
2.2.2.3.1. Etken Çatılı Fiiller 77
2.2.2.3.2. Edilgen Çatılı Fiiller 77
2.2.2.4. Kiplik Belirteçler 82
2.2.2.4.1. Ayırıcılar 82
2.2.2.4.2. Belirtecimsiler 83
2.2.2.4.2.1. Tahmin Belirtenler 83
2.2.2.4.2.2. Limit Belirtenler 84
2.2.2.4.2.3. Zaman Belirtenler 85
2.2.2.4.2.4. Yoğunluk Belirtenler 86
2.2.2.5. Kiplik Sıfatlar 86

2.2.2.5.1. Asıl Kiplik Sıfatlar 86
2.2.2.5.2. Belirsizler 87
2.2.2.6. Kiplik Adlar 89
2.2.2.7. Kiplik İlgeçler 89
2.2.3. Kişisel Atıf 90
2.2.4. Atıf Kalkanı 91
2.3. Magazin Haberlerinde Kaçınma Stratejileri 98
2.3.1. Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri 98
2.3.1.1. Mevki/Pozisyon 99
2.3.1.2. Bilgiye Erişim 100
2.3.1.3. Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler 100
2.3.2. Kesinliği Azaltmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri 101
2.3.2.1. Kiplik Ekler ve Yardımcı Fiiller 101
2.3.2.1.1. Kiplik Ekler 101
2.3.2.1.2. Kiplik Yardımcı Fiiller 102
2.3.2.2. Biçim-söz dizimsel Ögeler 103
2.3.2.3. Kiplik Fiiller 105
2.3.2.3.1. Etken Çatılı Fiiller 105
2.3.2.3.2. Edilgen Çatılı Fiiller 105
2.3.2.4. Kiplik Belirteçler 107
2.3.2.4.1. Ayırıcılar 107
2.3.2.4.2. Belirtecimsiler 108
2.3.2.4.2.1. Tahmin Belirtenler 108
2.3.2.4.2.2. Limit Belirtenler 109
2.3.2.4.2.3. Zaman Belirtenler 109
2.3.2.4.2.4. Yoğunluk Belirtenler 111
2.3.2.5. Kiplik Sıfatlar 111
2.3.2.5.1. Asıl Kiplik Sıfatlar 111
2.3.2.5.2. Belirsizler 111
2.3.2.6. Kiplik Adlar 113
2.3.2.7. Kiplik İlgeçler 113
2.3.3. Kişisel Atıf 115
2.3.4. Atıf Kalkanı 115
2.4. Spor Haberlerinde Kaçınma Stratejileri 130

2.4.1. Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri 130
2.4.1.1. Mevki/Pozisyon 131
2.4.1.2. Bilgiye Erişim 132
2.4.1.3. Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler 133
2.4.2. Kesinliği Azaltmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri 133
2.4.2.1. Kiplik Ekler ve Yardımcı Fiiller 133
2.4.2.1.1. Kiplik Ekler 133
2.4.2.1.2. Kiplik Yardımcı Fiiller 134
2.4.2.2. Biçim-söz dizimsel Ögeler 135
2.4.2.3. Kiplik Fiiller 136
2.4.2.3.1. Etken Çatılı Fiiller 136
2.4.2.3.2. Edilgen Çatılı Fiiller 137
2.4.2.4. Kiplik Belirteçler 139
2.4.2.4.1. Ayırıcılar 139
2.4.2.4.2. Belirtecimsiler 139
2.4.2.4.2.1. Tahmin Belirtenler 140
2.4.2.4.2.2. Limit Belirtenler 140
2.4.2.4.2.3. Zaman Belirtenler 141
2.4.2.4.2.4. Yoğunluk Belirtenler 141
2.4.2.5. Kiplik Sıfatlar 142
2.4.2.5.1. Asıl Kiplik Sıfatlar 142
2.4.2.5.2. Belirsizler 142
2.4.2.6. Kiplik Adlar 143
2.4.2.7. Kiplik İlgeçler 144
2.4.3. Kişisel Atıf 144
2.4.4. Atıf Kalkanı 145
2.5. Yaşam Haberlerinde Kaçınma Stratejileri 151
2.5.1. Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri 152
2.5.1.1. Mevki/Pozisyon 153
2.5.1.2. Bilgiye Erişim 154
2.5.1.3. Olası Eğilimler 154
2.5.1.4. Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler 154
2.5.2. Kesinliği Azaltmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri 154
2.5.2.1. Kiplik Ekler ve Yardımcı Fiiller 154

2.5.2.1.1. Kiplik Ekler 155
2.5.2.1.2. Kiplik Yardımcı Fiiller 156
2.5.2.2. Biçim-söz dizimsel Ögeler 158
2.5.2.3. Kiplik Fiiller 160
2.5.2.3.1. Etken Çatılı Fiiller 160
2.5.2.3.2. Edilgen Çatılı Fiiller 161
2.5.2.4. Kiplik Belirteçler 164
2.5.2.4.1. Ayırıcılar 164
2.5.2.4.2. Belirtecimsiler 164
2.5.2.4.2.1. Tahmin Belirtenler 165
2.5.2.4.2.2. Limit Belirtenler 166
2.5.2.4.2.3. Zaman Belirtenler 166
2.5.2.4.2.4. Yoğunluk Belirtenler 168
2.5.2.5. Kiplik Sıfatlar 168
2.5.2.5.1. Asıl Kiplik Sıfatlar 168
2.5.2.5.1. Belirsizler 169
2.5.2.6. Kiplik Adlar 172
2.5.2.7. Kiplik İlgeçler 172
2.5.3. Kişisel Atıf 175
2.5.4. Atıf Kalkanı 176
SONUÇ 184
KAYNAKÇA 188
İNGİLİZCE-TÜRKÇE KARŞILIKLAR 215

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. *Vande Kopple Üstsöylem Modeli* 14

Tablo 2. *Crismore, Markkanen ve Steffensen Üstsöylem Modeli* 14

Tablo 3. *Hyland'ın Kişilerarası Üstsöylem Modeli* 15

Tablo 4. *Dünya Haberlerinde Tespit Edilen Kaçınmalar* 33

Tablo 5. *Ekonomi Haberlerinde Tespit Edilen Kaçınmalar* 69

Tablo 6. *Magazin Haberlerinde Tespit Edilen Kaçınmalar* 98

Tablo 7. *Spor Haberlerinde Tespit Edilen Kaçınmalar* 130

Tablo 8. *Yaşam Haberlerinde Tespit Edilen Kaçınmalar* 152

Tablo 9. *Gazetelere Göre Kaçınmaların Toplam Sözcük Sayısına Oranı* 184

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. *Clemen'in Kaçınma Stratejileri Sınıflandırması* 20

Şekil 2. *Hyland'ın Bilimsel Kaçınma Modeli* 22

KISALTMALAR LİSTESİ

akt.: aktaran

GTS: Güncel Türkçe Sözlük

H: Hürriyet

P: Posta

S: Sabah

vb.: ve benzeri

vd.: ve diğerleri

vs.: vesaire

GİRİŞ

İnsanlar geçmişten günümüze iletişim halindedir. İlk çağlarda mağara duvarlarına hiyeroglifler, resimlerle başlayan bu durum daha sonra dumanla haberleşme, güvencin gönderme şekline evrilmiştir. Teknolojinin gelişmesiyle iletişim kaynakları artmış, insanlar telgrafla, telefonla iletişim kurmaya başlamıştır. Günümüzde ise telefon, internet, televizyon, radyo, gazete vb. yayın organları sayesinde dünya çapındaki haberlere anında erişilebilmektedir. Haberleşme insanın en temel ihtiyaçlarından biridir. Yayın organları insanların bu ihtiyacını karşılamak için adeta bir yarış halindedir. Çünkü haberi ilk hangi kanal, gazete, program vs. okuyucuya ya da dinleyiciye sunarsa o yayın organının izlenme, dinlenme ya da okunma sayısında artış yaşanacaktır. Yayın organları haberi hızlı bir şekilde edinmeye, doğruluğunu teyit etmeye ve yine aynı hızda hedef kitlesine sunmaya çalışacaktır. Ancak bütün bunları kısa sürede tamamlamak bazen haber yazarlarını zor duruma düşürmektedir. Bu sebeple haber yazarları üstsöylem (metadiscourse) belirleyicilerinden biri olan kaçınmalara (hedging) başvurmaktadır. Haber yazarları kaçınma stratejilerini kullanarak haberde eksik olan noktaları gizleyebilir, genelleme yaparak kesinlikten uzaklaşabilir, aynı zamanda haberin sorumluluğunu kaynağa aktararak kendini eleştirilerden koruyabilir.

Kaçınmaların kullanımıyla ilgili akademik metinler başta olmak üzere çeşitli metin türlerinde çalışmalar yapılmıştır. Türkçe için de akademik metinler, köşe yazıları, dil öğretimi, seçim konuşmaları vb. alanlarda ve kaçınmanın iletişimsel işlevi üzerine çalışmalar mevcuttur. Ancak uluslararası alan yazınla kıyaslandığında Türkiye'de bu konuyla ilgili çalışmaların daha az olduğu gözlemlenmiştir. Aynı zamanda bilgilendirici metin türlerinden olan Türkçe haber metinleri ele alınarak haber türüne göre kaçınma stratejilerinin kullanımı üzerine bir çalışmanın yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu sebeple bu çalışmada haber metinleri ele alınmış ve haber metinlerinde kullanılan kaçınmaların tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Soruları

Bu çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır.

1. Haber metinlerinde kullanılan kaçınmalar hangileridir?

2. Haber türüne göre kullanılan kaçınma stratejileri nelerdir?

3. Haberin içeriği kullanılan kaçınma stratejilerini etkiler mi?

4. Haber metinlerinde en çok hangi kaçınma stratejisi kullanılmıştır?

5. Kullanılan kaçınma stratejilerinin oranında tür bakımından karşılaştırma yapıldığında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Kapsam ve Sınırlılıklar

Bu çalışmanın verisi 07.12.2024-31.12.2024 tarihleri arasındaki cumartesi, pazar, pazartesi, salı günlerinde Hürriyet, Posta ve Sabah gazetelerinin dünya, ekonomi, magazin, spor ve yaşam bölümlerinde yayımlanan haberlerle sınırlandırılmıştır. Haber sayısında farklılık ihtimali göz önünde bulundurulduğundan haberlerin toplanacağı günler hafta içi iki gün, hafta sonu iki gün olacak şekilde belirlenmiştir. Verilen tarih aralığında 536 dünya, 574 ekonomi, 928 magazin, 585 spor, 878 yaşam haberi toplamda 3501 haber tespit edilmiştir. Diğer günlerde yayımlanan haberler kapsamın dışında tutulmuştur. Toplanan haberlerdeki kaçınmalar incelenmiştir. Haberlerdeki röportajlar, haber yazarı haricindeki kişilere ait olan sözler kapsam dışında tutulmuştur. Bazı haberlerin aynı gazetede farklı günlerde tekrar yayımlandığı gözlemlenmiştir. Tekrar yayımlanan haberler de kapsamın dışında tutulmuştur.

Yöntem

Bu çalışmanın veri tabanını oluşturan gazeteler tiraja[1] göre seçilmiştir. Tirajda, belirlenen haber türlerine yer veren ilk 3 gazete olan Hürriyet, Posta ve Sabah gazeteleri seçilmiş, bu gazetelerdeki kaçınmalar fişleme yöntemiyle tespit edilmiştir. Tespit edilen kaçınmalar Zuck ve Zuck'ın (1985) sınıflandırmasına göre stratejilere ayrılmıştır. Çalışmada Zuck ve Zuck'ın (1985) sınıflandırmasına ek olarak Fraser'in (2010) *kiplik* sınıflandırmasından faydalanılmıştır. Prince, Frader ve Bosk'ın (1980) *attribution shields* stratejisi *atıf kalkanı* olarak çevrilmiş ve tezde bu stratejiye de yer verilmiştir. Aynı zamanda Hyland'ın (1998a) *personal attribution* adını verdiği strateji de *kişisel atıf* başlığı olarak çalışmada ele alınıp haber metinlerinde kullanılan kaçınma stratejileri için yeni bir sınıflandırma oluşturulmuştur. Tespit edilen kaçınmalar, stratejilere göre gruplandırılmış, hem stratejiler arasında hem de haber türleri arasında karşılaştırma yapılmıştır. Örnekler listelenirken neyi ifade ettiği açıkça anlaşılamayan

[1] Gazete tirajlarına https://www.medyaradar.com/tirajlar adresinden erişilmiştir (Erişim tarihi: 01.07.2024).

unsurlara dair açıklamalar dipnotlarda izah edilmiştir. Haber türlerinde tespit edilen kaçınma stratejilerinin oranları tablo halinde verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu çalışmada Türkçe haber metinlerinde kullanılan kaçınma stratejileri ele alınacaktır. Bu bağlama göre önce metin ve metin türlerinden bahsedilecek, bilgilendirici metin türlerinden olan haberlere ve çalışmada ele alınan haber türlerine değinilecektir. Daha sonra üstsöylem kısaca ele alınacak ve tezin asıl konusu olan kaçınma incelenecektir.

1.1. Metin Türleri ve Haber Metinleri

Metin terimi alan yazında cümle ile ilişkilendirilmektedir. Bloomfield (1973: 170), cümlenin bağımsız bir biçim olarak çıktığını ve daha büyük bir biçime dahil edilemeyeceğini belirtmiştir. GTS'de cümle "Bir fikri, duyguyu, düşünceyi, oluşu veya kılışı bir yargı hâlinde anlatmak için çekimli fiille kullanılan kelimeler dizisi veya tek başına kullanılan çekimli fiil; tümce." (Güncel Türkçe Sözlük, 2022) şeklinde tanımlanmıştır. Aksan (2020: 122) cümleyi tanımlarken geleneksel dil bilgisinin ve dil bilimin ortak noktasını ele alarak cümlenin "duygu, düşünce ve yargıların kendi içinde bir bütün oluşturacak şekilde anlatımı sağlayan ve içindeki sözcük sayısında sınır bulunmayan dile ait bir birim" olduğunu vurgulamıştır ve dillerde karmaşık cümle yapıları olduğu gibi tek sözcükten oluşan cümlelere de rastlandığını belirtmiştir. Kıbrıs (2010: 13) ise cümleyi "duygu, düşünce, temenni ya da haberleri eksiksiz ve doğru bir şekilde anlatmak ve aktarmak için kurulan sözcük dizisi" olarak tanımlamıştır. Karahan (2019: 9) da cümlenin "duyguları, düşünceleri, yargı bildirerek ifade eden sözcükler ya da sözcük dizileri" olduğuna değinmiş ve bunların cümle ya da cümlelerin birleşmesiyle oluşan dil birlikleriyle ifade edildiğini belirtmiştir. Aralarında anlamsal olarak bağ bulunan cümlelerin uyumlu bir şekilde sıralanıp bir araya getirilmesiyle de metinler meydana gelir. Ancak şunu unutmamak gerekir; metin onu oluşturan cümlelerden başka, kendine has bir bütünlük oluşturur yani metinler tümcelerle gerçekleşen ve bir anlam içeren bütünlerdir (Günay, 2013: 45).

Latincede *textus* Fransızcada *texte* ve İngilizcede *text* (İşeri, 2023: 78), sözcükleriyle adlandırılan metin Türkçeye, Arapçada "Bir yazıyı şekil ve noktalama hususiyetleriyle birlikte meydana getiren kelimelerin topu" anlamına gelen *metn* (Devellioğlu, 2006: 633) sözcüğünden geçmiştir. Metin, anlamsal, bağlamsal ve mantıksal olarak birbirini tamamlayan, bir önermeyi bildirme ve iletişim görevi

üstlenen cümlelerin uyumlu bir şekilde düzenlenip birleştirilmesiyle oluşan dilsel bir yapıdır. Bu yapılar sadece anlamsal olarak değil aynı zamanda dil bilgisel olarak da bütünlük arz eder (Bölükbaş, 2010: 99). Halliday (1977: 194), metnin cümlelerden oluşmayan ancak cümlelerle gerçekleşen anlamsal bir birim olduğunu belirtmiştir. Aksan (1993: 257) metni "bir iletişim sırasında gerçekleşen, birbirleriyle ve dil dışı etkenlerle bağlantılı bir sözceler bütünü" şeklinde tanımlamıştır. Güneş (2013: 606), metnin duygu, düşünce ve bilgilerin farklı biçim, bildirim ve noktalama özelliklerine göre sıralandığı bir yapı olduğunu belirtmiş ve bu yapıların metinde rastgele değil anlamlı, bağlama uygun bir şekilde sıralandığını vurgulamıştır. Metinler bağlama uygun şekilde sıralandığında metnin okuyucu tarafından çözümlenmesi, anlamlandırılması kolaylaşacak ve hedeflenen mesaj okuyucu tarafından kolay bir şekilde algılanacaktır. Yazarlar metinleri oluştururken kurdukları cümleleri bilinçli olarak seçer ve bunların mantığa, dil bilgisel ulamlara ve akışa uygun olmasına dikkat eder (Günay, 2013: 47).

Çetişli (2006: 5) metni herhangi bir konuyu, durumu, olayı açıklamak ya da anlatmak için kullanılan sözcükler, ibareler, deyimler ve paragraf ya da paragraflardan oluşan sözlerin ve söylemlerin bütünü olarak tanımlamıştır. Ancak metinler kimi durumlarda kasten açıklamaya aykırı davranmak için yazılabilmektedir. Yazarın iletmek istediği mesaja göre metinlerin uzunluğu değişebilir. Bazı metinler tek paragraftan oluşurken bazı metinler sayfalar boyunca devam edebilir. Günay (2013: 47), metin kavramını belirli bir iletişim bağlamı içerisinde bir ya da birden fazla kişinin sözlü ya da yazılı olarak icra ettiği dil dizgesi olarak tanımlamış ve bildirişim görevi bulunmayan yazılı ya da sözlü dokümanların metin olmadığını ve her metnin göndergesinin farklı olduğunu dile getirmiştir. Metin, yazarların belirgin bir anlatım örgüsü kullanarak bağlamdan çıkmadan anlamlı bir şekilde okuyucusuna sunduğu anlatım anlamına gelmektedir (Akçataş, 2020: 91). Metin, birden fazla cümleden meydana gelen, yazılı olan ve bağlam içerisinde anlam barındıran bir bütündür ve günlük yaşamda *romanlar, makaleler, tezler, köşe yazıları, gazete metinleri* vb. birden fazla türde dil kullanımı ve metin türleri ile karşılaşılır (Dilidüzgün, 2008: 23).

Metinlerin yazımında farklı amaçlar vardır. Kimi metinler insanlara bilgiler vermek amacıyla kimi metinler duygu ve düşünceleri paylaşmak amacıyla yazılabilir. Bu sebeple metinler kendi içinde türlere ayrılır. Biber (1989: 3; 6) metin türlerinin belirlenmesiyle ilgili yapılan çalışmaların amacının metinlerin genel tipolojisini

oluşturarak karşılaştırmalı söylem çalışmalarına kuramsal ve söylemsel bir temel sağlamak olduğunu ifade etmiş ve metin türlerinin niceliksel olarak belirlendiğini, bir metin türü içine giren tüm metinlerin aynı dil bilgisel özelliklere sıklıkla yer verdiğini söylemiştir. İşeri (2023: 152) metin türleri sınıflandırılmasında *yapısal* ve *işlevsel* ölçütlerin önemine değinip metinlerin hem yüzey yapı ilişkilerinin hem de iletişimsel işlevinin dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır.

Biber (1989) metin türlerini sözlüksel ve dil bilgisel özelliklerine göre *yakın kişilerarası etkileşim* (intimate interpersonal interaction), *bilgilendirici etkileşim* (informational interaction), *bilimsel açıklama* (scientific exposition), *akademik açıklama* (learned exposition), *kurgusal anlatım* (imaginative narrative), *genel anlatım açıklaması* (general narrative exposition), *konumlanmış röportaj* (situated reportage) ve *etkili ikna* (involved persuasion) olmak üzere 8 başlık altında incelemiştir. Günay (2013: 219-221), metinlerin sınıflandırılmasında metnin tonu, türü ve tipinin dikkate alındığını belirtip bu özelliklerin tüm metinlerde açık bir şekilde belli olmadığını vurgulamıştır ve insanların gün içinde karşısına çıkabilecek metin türlerini *anlatı türü metinler*, *şiirsel metinler, söyleşimsel metinler, basın metinleri, özel bilgilendirici metinler, işlevsel metinler, öğretici metinler, çözümleme ile ilgili metinler, mesleki metinler, haberleşme metinleri, uyarıcı yazılar- panolar-pankartlar* ve *afişler-el ilanları* olarak sıralamıştır. Ağca (2001: 246-251) metin türlerini *yazılı anlatım türleri* başlığı altında sınıflandırmış ve bu türleri *günlük iletişimde kullanılan mensur türler, edebi nitelikte ve mensur yazılı anlatım türleri* ve *manzum şekilde yazılan türler* olarak gruplandırmıştır. Günlük iletişimde kullanılan mensur türlere *dilekçe, ilan, tebrik, haber metinleri* vb. metinleri örnek göstermiştir. Edebi nitelikte ve mensur yazılı anlatım türlerini *olay, olgu ve durumların yoğunlukta ele alınıp işlendiği eserler* (roman, hikâye, edebi tarih, biyografi vb.) ve *fikir, duygu, hayal ve görüşlerin yoğunlukla işlendiği edebi türler* (makale, deneme, edebi mektup, kitabeler vb.) olarak ikiye ayırmıştır. Manzum şekilde yazılan türler denildiğinde akla ilk olarak şiir gelmektedir ancak bu yanlış bir algıdır. Ağca (2001: 250), şiirlerin dizelerle yazılmasının şart olmadığı gibi manzum şekilde yazılan tiyatrolar, masallar olduğuna da değinmiştir.

Dilidüzgün (2008: 46-53) metin türlerinin belirlenmesinin sadece dilsel ve dil bilgisel niteliğiyle ilgili değil ayrıca iletişimsel işlevinin belirlenmesiyle de ilgili olduğunu belirtip bu işlevleri *betimleme işlevi*, *çağrı işlevi* ve *yapı işlevi* olarak

sıralayarak iletişim işlevlerine göre çeşitli yapı özellikleri belirten metinleri sınıflandırmıştır. Dilidüzgün (2021: 98-109) metin türlerini *betimsel metin*, *anlatısal metin*, *kanıtlayıcı metin*, *çağrısal metin* ve *açıklayıcı/bilgi iletici metin* olarak beşe ayırmıştır.

1.1.1. Betimsel Metin

Betimleme, varlıkların nitelik ve durumlarının okuyucuların zihninde canlandırabilmesi için resim çizermişçesine anlatılmasıdır. Anlatılacak olan varlığın özellikleri betimleme yapılmadan önce eksiksiz bir şekilde tanınmalıdır (Kantemir, 1991: 224). Betimsel metinlerde yazarlar, okuyucuya anlatmak istediği mekân, kişi ya da herhangi bir varlıkla ilgili detaylı bir anlatım yapar. Yazarlar anlatmak istedikleri ögenin diğer varlıklara göre dikkat çeken, estetik niteliklerini *genelden özele*, *yakından uzağa* gibi belirli bir mantığa göre kurduğu düzen içerisinde sunar. Metinlerde farklı amaçlarla betimlemeler yapılabilir. Bir gezi yazısında görülen yerleri okuyucuya anlatmak ve onu bilgilendirmek amacıyla ayrıntılı bir betimleme yapılabilir. Edebî metinlerde durum diğer metinlere göre farklıdır. Yazar edebî metinlerde betimleme yaparken okuyucunun kendi çıkarımları doğrultusunda dolduracağı boşluklara yer verir. (Dilidüzgün, 2021: 98) Bu metin türüne *romanlar, gezi yazıları, tarihsel metinler, reklamlar* örnek gösterilebilir.

1.1.2. Anlatısal Metin

Anlatısal metinlerde gönderici duyguları, fikirleri, inançları, önyargıları vb. ile ilgili okuyucuya bilgi aktarmaktadır. Bu türde birbiriyle ilişkili olaylar, belirlenen zaman ve uzam içerisinde bir anlatım düzeni oluşturularak anlatılır (Dilidüzgün, 2021: 99). Bu düzen içerisinde olaylar belirli bir sırayla gerçekleşir. Olaylar rastgele değil belirli bir bağlam üzerine kurulur. Okuyucuların bu metinleri okumasını sağlayan şey metindeki durumların değişimi ve bunların dönüştüğü halin farkına varma arzusudur. Anlatısal metinlerin hem bilgilendirme işlevi hem de kurmaca bir yanı vardır. Bilgilendirme işlevi, *gazete röportajları, tarihsel anlatılar, yaşam öyküleri* vb. metinlerde daha açık bir şekilde fark edilir. *Roman, destan, söylence* vb. metinlerde kurmaca işlevi daha belirgindir (Günay, 2013: 243-245).

1.1.3. Kanıtlayıcı Metin

Kanıtlayıcı metinler yazarın bir düşünceyi, bir iddiayı savunmak ya da reddetmek amacıyla yazdığı metinlerdir. Yazar, okuyucuyu bir düşüncenin ya da iddianın doğru ya da yanlış olduğuna dair ikna etmek için kanıtlamaya başvurur (Dilidüzgün, 2008: 124). Kanıtlayıcı metinler farklı tanımlamalar, fikirler, açıklamalarla doludur ve bir sav ortaya koymak ya da bir savı çürütmek için yazılır. Aynı zamanda bir düşünceyi, iddiayı desteklemek için de yazılabilir. Bu metin türünün özünde bir düşünce vardır. Yazarlar savundukları düşüncelerini, iddialarını okuyucuya kabul ettirmek için ikna edici bir üslup kullanır (Günay, 2013: 332-333). Savunulan tezin tutarlı olması ve yazarın tezinden emin olduğunu okuyucuya aktarması gerekir. Yazar hitap edeceği kitlenin seviyesine göre bir üslup belirlemelidir (Dilidüzgün, 2021: 101). Yazar hedef kitlesine göre bir üslup belirlemezse mesajını istediği şekilde aktaramayabilir, hedef kitle yazarın anlatmak istediği mesajı çözümleyemeyebilir. Böyle bir durumda yazar amacına ulaşamamış olur.

1.1.4. Çağrısal Metin

Yazarın ya da konuşmacının dil vasıtasıyla dinleyiciyi ya da okuyucuyu harekete geçirmek ve davranışlarını etkilemek amacıyla yazdığı metinlerdir. Amaç okuyucunun metin doğrultusunda harekete geçmesidir. Karşı tarafın etkilenmesi istenilen unsur merkezde yer alır. Manipülasyon söz konusu olabilir. Nitelikli çağrısal metinler okuyucuyu bilgilendirerek etkilemeye çalışır. Niteliksiz çağrısal metinlerde ise doğrulara dayandırılmamış öznel ifadeler yer alabilir. Bu metin türüne *sloganlar, hitaplar, duyurular, kullanma kılavuzları* örnek olarak gösterilebilir (Dilidüzgün, 2021: 107-108).

1.1.5. Açıklayıcı/Bilgi İletici Metin

Herhangi bir konuyla alakalı olarak okuyucuları bilgilendirmek ve onlara açıklama yapmak amacıyla kullanılan metin türüdür. Bu metin türünde yazarın dilinin açık, anlaşılır ve sade olması gerekir. Sözcükler mecaz anlamlarından ziyade sözlük anlamıyla kullanılır. Metnin yazılma amacı net bir şekilde belirtilmelidir. Yazar açıklayıcı bir metin yazmadan önce yazacağı konuyla ilgili araştırma yapmalı ve konuya vakıf olmalıdır. Okuyucuya aktaracağı bilgileri belirli bir düzende vermelidir. Aksi halde okuyucu iletilen mesajı algılamakta zorlanacaktır. Yazar okuyucunun metni kolaylıkla anlayabilmesi için gerekli durumlarda örneklere ve görsellere

başvurmalıdır (Kantemir, 1991: 226). Metin yazılmadan önce metnin hangi kitleye hitap edeceği belirlenmeli ve metnin dili, konunun kapsamı bu çerçeveye göre çizilmelidir. Bu metinlerde öğretilen konuyla alakalı teknik terimler de kullanılabilir, bu durum metnin öğretici olmasından kaynaklanmaktadır (Günay, 2013: 351). Dilidüzgün (2021: 105-106) açıklayıcı metinleri *bilgi ileten metinler* ve *öğretici (bilişsel) metinler* olarak iki gruba ayırmıştır. Bilgi ileten metinlerin amacı adından da anlaşılacağı üzere okuyucuyu bilgilendirmektir. Yazarın amacı okuyucuyu düşündürmek değildir. Bu metinlerin en önemli özelliklerinden biri güncel olayları nesnel bir dille okuyucuya iletmektir. *Haber metinleri, denemeler, eleştiriler, el ilanları* vb. bu metinlere örnek olarak gösterilebilir. Öğretici (bilişsel) metinlerde ise okuyucu düşündürme, konuyla ilgili fikir üretmesini sağlama, sonuç çıkarma vb. durumlar amaçlanmaktadır. *Bilimsel yazılar, alan kitapları, ders kitapları, dinî metinler* bu başlık altında değerlendirilir.

1.1.5.1. Haber Metinleri

İnsanlar ilk çağdan günümüze değin içinde bulunduğu toplumla iletişim kurma gereksinimi içerisindedir. Bu gereksinimin sonucunda da insanların çevresinde yaşanan olaylardan haberdar olması önce sözlü sonra da yazılı iletişim kaynaklarıyla gerçekleşmiştir (Gürcan, 2012b: 3). Önceleri dumanla ya da güvercinlerle haberleşen insanlar, yazının icadı ve teknolojinin gelişmesiyle farklı iletişim araçlarıyla haberlere erişmişlerdir. Yön bildiren *North* (Kuzey), *East* (Doğu), *West* (Batı), *South* (Güney) sözcüklerinin ilk harflerinin birleşmesiyle oluşan *news* (haber) "her yönde meydana gelen olay" şeklinde tanımlanmıştır (Uyguç & Genç, 1998: 107). Araştırmacılar haberi farklı şekillerde tanımlamışlardır. Haberin ilk tanımlarına örnek olarak "gerçekleşen her şey", "dün bilinmeyenler", "kişilerin hakkında konuştuğu şeyler" okuyucuların öğrenmek istediği bilgiler" vb. şeklindeki tanımlar gösterilebilir. (Tokgöz, 1981: 54). Girgin (2003: 76) haberin bir kişi ya da bir yerdeki olaylarla ilgili bilgiler olduğunu belirtmiştir. Kıbrıs (2010: 345), toplumla alakalı olaylar, oluş ve olgularla alakalı olarak hızlı ve kısa şekilde sunulan bilgilerin haber olduğunu izah etmiştir. Kantemir (1991: 287) belirli bir zaman diliminde gerçekleşen olayları anlık olarak hızlı bir şekilde bildirip insanların çoğunu ilgilendiren, gazetenin temel unsuru olarak haberi tanımlamıştır. Yüksel ve Gürcan (2005: 55) haberi olaylar ve olgularla ilgili edinilen iletişim ya da gazete, televizyon vb. yayın organlarıyla aktarılan bilgi olarak tanımlamış ve açıklamasına toplumu ilgilendiren, belirli bir zamanı olan düşüncenin,

vakanın ya da sorunun özeti şeklinde devam etmiştir. Dursun (2005: 69) haberin gerçek hayatta gerçekleşen olaylar, kişiler ya da durumlarla ilgili güncel ve merak uyandıran enformasyon olduğunu belirtmiştir. Girgin (2002: 4-9) haberle ilgili olarak *olayların yansız olarak anlamlandırılması*, *gazetelerde yayımlanan şey, gerçeklerin özeti, okuyucuları merak ettiren tüm olaylar, gerçekleşen olayların edebiyatı, zamanın raporu* vb. pek çok tanımlama yapmıştır. Tokgöz (2021: 10) haberi *dedikodu* ile ilişkilendirmiş ve haberin temel bileşeninin dedikodu olduğunu belirtip yüzyıllardır bu durumun süregeldiğini günümüzdeki haberlerin özünün de dedikodu olduğunu vurgulamıştır.

Haberin üç temel özelliği vardır. Bunlar; haberin zamanında sunulması, okuyucuları ve izleyicileri merak ettirmesi ve haberin anlaşılır dille topluma aktarılmasıdır. Haber zamanında sunulmalıdır ve güncel olmalıdır. Haberde ya yeni yaşanan olaylar ya da yaşanmış bir olayın tekrar etmesi anlatılır. Bazen haberler *duyurular, açıklamalar, açılışlar* vb. durumlarda olaylar gerçekleşmeden de sunulabilir (Gürcan, 2012a: 48-49). Haber yazarlarının haberi duyurmak için kısıtlı bir vakti vardır. Eğer haber vaktinde duyurulmazsa önemini yitirebilir. Bu nedenle haberleri duyurmak için genellikle olayları günlük olarak aktaran kitle iletişim araçları tercih edilmektedir. Bu araçlara *gazeteler, haber bültenleri, radyolar, internet* örnek olarak gösterilebilir. Haber duyurulmadan yazar ya da editörler tarafından önce haberin gerçek olup olmadığı kontrol edilmelidir. Bu kontrol çeşitli kaynaklar vasıtasıyla yapılmalıdır (Kıbrıs, 2010: 345). Ancak bazı durumlarda haber yazarı zaman sınırlamaları nedeniyle haberi doğrulayamayabilir ya da haberde bazı bilgi eksiklikleri olabilir. Haber yazarı bu durumlarda bazı kaçınma stratejilerinden faydalanabilir (Zuck & Zuck 1985'ten akt. Holopainen, 2007: 114).

Bir haberin gerçek anlamıyla haber olabilmesi için 5N+1K kuralına uyumlu olması lazımdır. Haber "ne, nerede, ne zaman, nasıl, neden, kim" sorularını cevaplamalıdır. Haber yazarının bu soruları cevaplandırma sırası ise haberin içeriğine göre değişebilmektedir (Orkan, 2014: 3). Haberde bu sorulara cevap verilmezse haber tamamlanamamış sayılır ve okuyucu gerektiği kadar bilgilendirilmemiş olur. Bu durum okuyucunun habere ve haber kaynağına olan güveninin sarsılmasına sebep olur, okuyucuyu şüpheye düşürür (Arsan, 2005: 139).

Haberlerin sınıflandırılmasında farklı unsurlar dikkate alınmıştır. Haberler *niteliğine göre, konularına göre, yayın organına göre* vb. türlere ayrılmaktadır.

Niteliklerine göre haberler *genel haberler, basit haberler, karmaşık haberler, özel konulu haberler* olmak üzere dört başlık altında incelenir (Orkan, 2014: 5) Yayın organına göre haberler *gazete haberleri, televizyon haberleri, internet haberleri radyo haberleri* vb. gruplara ayrılır. Konularına göreyse *politik, ekonomi, magazin, spor, dünya, yaşam, gündem* vb. türlere ayrılır (Yüksel, 2012: 84-86). Bu çalışmada *dünya, ekonomi, magazin, spor* ve *yaşam* haberlerindeki kaçınmalar ele alındığından kısaca bu türlere değinilecektir.

1.1.5.1.1. Dünya Haberleri

Dünya haberlerinde, dünya gündemini etkileyen çeşitli haberlere yer verilir. Dünya haberlerinde, magazin, spor, ekonomi haberlerinde olduğu gibi konunun tek odak noktası yoktur. Haberin konusu çeşitlilik gösterebilir. Yabancı ülkenin ekonomik açıdan çökmesi, uçak kazaları, savaşlar, cinayetler, teknolojik gelişmeler, dünyaca tanınan ünlülerin hayatlarından kesitler vb. konular bu başlık altında sunulabilir. Televizyon, internet, gazete vb. yayın organlarıyla yayımlanan dünya haberleri tarihin yazılmasına, uluslararası ilişkiler hakkında bilgi edinilmesine olanak tanır. Dünya haberlerinde haber ajanslarının rolü de büyüktür. Haber ajansları sayesinde hem dünya gündeminden haber edinilir hem de ülke içindeki haberler dünyayla paylaşılabilir. Bu konuda ajansların yansız olması da oldukça önemlidir. Ajanslar haberleri tarafsız olarak yayımlamalıdır (Vural, 2013: 21-22).

1.1.5.1.2. Ekonomi Haberleri

Ekonomi haberlerinin tarihi Kuzey ve Güney Amerika'dan Avrupa'ya çeşitli ürünler gönderilmeye başlanmasına kadar dayanır. Lizbon, Bruges, Amsterdam vb. limanlarda günlük hinterlantla ilgili bültenler basılmış ve bu durum ekonomi haberlerinin başlangıcı olarak kabul edilmiştir. (Büyükbaykal, 2010: 21). İlk ekonomi gazetelerine örnek olarak 1760'ta basılan *Public Ledger*, 1795'te basılan *The New York Prices Current* ve 1796'da basılan *Het Financielle Dagblad* gazeteleri örnek olarak gösterilebilir (Işık & Eşitti, 2014: 113). Türkiye'de ilk ekonomi gazetesi 1851 yılında yayımlanan *Le Commerce de Constantinopole* adlı gazetedir. (Büyükbaykal, 2010: 23). Ekonomi hayatın her alanında kendini gösterir. Bu sebeple bu haberler toplumun ilgisini çekmektedir. Bu haberlerde *borsa, finans, ithalat ihracat* (Demirok, 2022: 41) haberlerinin yanı sıra ülke *ekonomisinde yaşanan gelişmeler, hükümetin*

ekonomi politikaları, maaş zamları, asgari ücret vb. konulara da yer verilir (Vural, 2012: 131).

1.1.5.1.3. Magazin Haberleri

Magazin haberleri hem Türkiye'de hem de dünyada insanların ilgisini çeken bir türdür. Magazin haberlerinin amacı diğer haber türlerinden farklı olarak bilgilendirmekten ziyade insanların keyifli vakit geçirmesini sağlamak ve onları eğlendirmektir. Magazin haberlerinde okuyucunun ilgisini çekmek amacıyla dikkat çekici başlıklar, fotoğraflar kullanılır. Haberlerin anlatımında akıcı, kolay anlaşılabilen bir dil kullanılır. Magazin haberlerinin konusu da çeşitlilik gösterir. Ünlülerin hayatlarından kıyafetlerine kadar pek çok konu magazin haberlerinde ele alınabilir (Tokgöz, 1981: 138). Ünlülerle yapılan röportajlara, onların evine, satın aldıkları eşyalara, nerede ve kiminle görüntülendiklerine sıklıkla yer verilir. Tokgöz (2021: 16) magazin haberlerinde gerçek olamayan, uydurmaca haberlerin bulunduğunu ve bu haberlerin okuyucu ve izleyicilerin beklentisini karşılamayı ön planda tuttuğunu belirtmiştir.

1.1.5.1.4. Spor Haberleri

Futbol, basketbol, tenis, judo, karete vb. sporlarla ilgili olaylara, gelişmelere yer verilen haber türüdür. Spor haberleri neredeyse dünyanın her kesiminde genç, yaşlı her insanın ilgisini çekmektedir. Televizyon, gazete, internet vb. yayın organlarında spor haberlerine sık sık yer verilmesi bu haberlere olan ilginin atmasını sağlamıştır. Spor haberlerinde maçların yanı sıra transferler, maç sonrası yorumlar, takımların değerlendirmeleri, maç öncesi taraftarın durumu, maç sonunda sporcuların, teknik direktörlerin yorumları vb. de verilmektedir (Birsen & Solmaz, 2013: 121-123). Bu haberlerde en çok futbola yer ayrıldığı gözlemlenmiştir. İncelen gazetelerdeki spor haberleri de bu görüşü destekler niteliktedir. Spor haberlerinde bilgilendirmenin yanında eğlenme unsuru da vardır. İzleyiciler sadece sporcuların durumları için değil aynı zamanda çeşitli müsabakalar, maçlar izleyerek ya da okuyarak keyifli vakit geçirmek için de bu haber türüne başvurabilirler.

1.1.5.1.5. Yaşam Haberleri

Yaşam haberlerinin konusu da dünya haberlerinde olduğu gibi çeşitlilik gösterebilir. Ilgaz Büyükbaykal (2020: 278) insanların boş vaktini keyif alabileceği etkinliklerle geçirmeyi ön planda tutan ve buna yönelik kişilere alternatifler sunan,

insanları yönlendiren bir haber türü olarak yaşam haberlerini tanımlamıştır. Yaşam haberlerinde *sağlık, kültür-sanat, alternatif tıp, cilt bakım önerileri* vb. konulara yer verilmektedir. Ancak yaşam haberlerinin yelpazesi geniştir. Bu sebeple *gündem haberleri, hava durumları, burç yorumları, tasarruf* vb. konulara da yaşam haberlerinde rastlanmaktadır. Aynı zamanda *mekân, cilt bakım, kıyafet, hediyelik eşya, yemek* vb. konularda haber yazarı okuyuculara tavsiyelerde bulunabilir.

1.2. Üstsöylem

Üstsöylem (metadiscourse) terimi ilk kez 1959'da Zellig Haris tarafından kullanılmış ve dinleyicilerin ya da okuyucuların iletilen mesajı anlayabilmesi için yazarın ya da konuşmacının dili yönlendirme çabası olarak tanımlanmıştır (akt. Hyland 2019: 3). Crismore (1983: 2) üstsöylemin, yazarın okuyucuya bilgi vermekten ziyade onu yönlendirmek amacıyla açıkça veya belirgin olmayan bir şekilde söylemi yönlendirmesi olduğunu belirtmiştir. Üstsöylem okuyucuların ya da dinleyicilerin söylemdeki temel mesajı ve ifade edileni nasıl anlamaları gerektiğine dair yazarın ya da konuşmacının verdiği yönergedir. Hyland (1998b: 438) üstsöylemi, sunulan metnin söyleminin yapısını, yazarın ya da konuşmacının okuyucuya ve dinleyiciye karşı tutumunu açıkça ifade eden unsurlar olarak tanımlamıştır. Üstsöylemler günlük konuşma dilinde, akademik metinlerde ve diğer türlerde ve farklı ortamlarda iletişim kurma biçiminin bir özelliğidir. İletişimi kolaylaştırır, yazar ve konuşmacının görüşünü destekler, aynı zamanda dinleyici ve okuyucu ile iletişim kurmayı kolaylaştırır. Ädel (2006: 2), üstsöylemin metnin yapısına gönderme yaparak ya da farklı şekillerde yorumda bulunarak yazarın ya da konuşmacının metindeki varlığını belirten dil bilimsel ögeler olduğunu belirtmiştir. Araştırmacılar üstsöylemle ilgili çalışmalar yapmış ve çeşitli üstsöylem modelleri oluşturmuştur. Vande Kopple (1985: 84-85) üstsöylemi *metinsel üstsöylem* (textual metadiscourse) ve *kişilerarası üstsöylem* (interpersonal metadiscourse) olarak iki başlık altında incelemiştir.

Tablo 1. *Vande Kopple Üstsöylem Modeli*

I. Metinsel Üstsöylem (Textual Metadiscourse)
- Metin Bağlayıcıları (Text Connectives)
- Açımlayıcılar (Code Glosses)
- Geçerlilik Belirleyicileri (Validity Markers)
- Anlatıcılar (Narrators)
II. Kişilerarası Üstsöylem (Interpersonal Metadiscourse)
- Edim söz Belirleyicileri (Illocution Markers)
- Tutum Belirleyiciler (Attitude Markers)
- Yorum (Commentary)

Kaynak: Vande Kopple (1985: 84-85).

Crismore, Markkanen ve Steffensen (1993: 47) da üstsöylemi *metinsel üstsöylem* (textual metadiscourse) ve *kişilerarası üstsöylem* (interpersonal metadiscourse) olarak ikiye ayırmıştır.

Tablo 2. *Crismore, Markkanen ve Steffensen Üstsöylem Modeli*

I. Metinsel Üstsöylem (Textual Metadiscourse)
1. Metinsel Belirleyiciler (Textual Markers)
- Mantıksal Bağlaçlar (Logical Connectives)
- Sıralayıcılar (Sequencers)
- Anımsatıcılar (Reminders)
- Konu Belirleyiciler (Topicallizers)
2. Yorumlayıcı Belirleyiciler (Interpretive Markers)
- Açımlayıcılar (Code Glosses)
- Edim söz Belirleyicileri (Illocition Markers)
- Bildirimler (Announcements)
II. Kişilerarası Üstsöylem (Interpersonal Metadiscourse)
3. Kaçınmalar (Hedges)
4. Kesinlik Belirleyicileri (Certainty Markers),
5. Atıflar (Attiributors)
6. Tutum Belirleyiciler (Attitude Markers)
7. Yorum (Commentary)

Kaynak: Crismore, Markkanen ve Steffensen (1993: 47)

Hyland, (2019: 58) kişilerarası bir üstsöylem modeli geliştirmiş ve bu modeli *bilgi odaklı etkileşimli* (interactive) ve *alıcı odaklı etkileşimli* (interactional) olarak ikiye ayırmıştır.

Tablo 3. *Hyland'ın Kişilerarası Üstsöylem Modeli*

Kategori	İşlev	Örnekler
I. Bilgi Odaklı Etkileşimli (Interactive)	Okuyucuyu metinde yönlendirme	Araçlar
Geçiş İfadeleri (Transitions)	Cümleler arasındaki ilişkileri ifade etmek	Ayrıca, ancak, böylece, ve
Çerçeve Belirleyiciler (Frame Markers)	Söylem edimlerine, dizilerine ya da aşamalarına atıfta bulunmak	Son olarak, sonuç olarak, amacım
Metin İçi Gönderim Belirleyicileri (Endophoric Markers)	Metnin diğer bölümlerindeki bilgilere atıfta bulunmak	Yukarıda belirtildiği gibi; bkz. Şekil; bölüm 2'de
Tanıtsallık (Evidentials)	Diğer metinlerdeki bilgilere atıfta bulunmak	X'e göre; Z durumları
Açımlayıcılar (Code Glosses)	Önerme anlamlarını detaylandırmak	Yani, örneğin, gibi, başka bir deyişle
II. Alıcı Odaklı Etkileşimli (Interactional)	Okuyucuyu metne dahil etme	Araçlar
Kaçınmalar (Hedges)	Bağlılık ve açık diyalogdan sakınmak	-{Abil}, belki, mümkün, yaklaşık
Vurgulayıcılar (Boosters)	Kesinliği ya da açık diyaloğu vurgulamak	Gerçekten, kesinlikle, açıkça görülüyor ki
Tutum Belirleyiciler (Attitude Markers)	Yazarın önermeye karşı tutumunu ifade etmek	Maalesef, katılıyorum, şaşırtıcı bir şekilde
Kendinden Bahsetme (Self-mentions)	Yazarların kendilerine açıkça atıfta bulunması	Ben, biz, benim, bana, bizim
Katılım Belirleyicileri (Engagement Markers)	Okuyucu ile açıkça ilişki kurmak	Dikkate alın, not edin, görebilirsiniz ki

Kaynak: Hyland (2019: 58).

Bilgi odaklı etkileşimli boyut yazarın katılımcı kitlenin farkında olması ve onların olası bilgilerini, ilgi alanlarını, söylemsel beklentilerini ve algılama kabiliyetlerini dikkate alma biçimiyle ilgilidir. Yazar, okuyucuların ihtiyaçlarını karşılamak için metni şekillendirir ve sınırlandırır.

Alıcı odaklı etkileşimli boyut ise yazarların yorum yaparak etkileşimi yürütmesiyle ilgilidir. Yazar görüşlerini açıkça belirtir ve okuyucuyu metne dahil eder, olası itirazları görür ve hayali bir diyaloğa girer. Okuyucuyla ortaklaşa bir metin oluşturmak için çabalar (Hyland, 2019: 57-58). Alıcı odaklı etkileşimli boyutta yer alan kaçınmalar okuyucu ve yazar arasında iletişim kurulmasında etkili olur.

1.3. Kaçınma

Mantıkçılar, genellikle doğal dillerin cümlelerinin (en azından bildirimde bulunan cümlelerin) doğru, yanlış ya da anlamsız olarak yorumlandığı ve uygun bir düşünceye büründüğü görüşünü savunmuşlardır. Ancak dil öğrencileri, özellikle psikologlar ve dil felsefecileri, doğal dil kavramlarının belirsiz sınırları ve bulanık kenarları olduğu ve dolayısıyla doğal dil cümlelerinin çoğu zaman ne doğru ne yanlış ne de anlamsız olduğu, aksine bir dereceye kadar doğru, bir dereceye kadar yanlış, bazı açılardan doğru, diğer açılardan yanlış olduğu gerçeğinin uzun zamandır farkındadır. (Lakoff, 1973: 458). Lakoff (1973: 471) bu tür ifadeleri *kaçınma* (hedge) olarak adlandırmış ve kaçınmayı "anlamları dolaylı olarak bulanıklık içeren ve işleri bir şeyleri daha bulanık ya da daha az bulanık hale getirmek olan sözcükler" olarak tanımlamıştır. Bu tanımdan sonra kaçınma terimine dil bilim sözlüklerinde yer verilmeye başlanmıştır (Hyland, 1998a: 1).

Kaçınmalar, yazarların ya da konuşmacıların yorumlarını okuyuculara ya da dinleyicilere sunmak için kullandıkları araçlardır. Yazarların ya da konuşmacıların ifade ettikleri önermelerin doğruluğuna olan inançlarına ve bağlılıklarına ilişkin tutumlarını okuyuculara ya da dinleyicilere aktarmalarına imkân tanır. Kaçınmalar sayesinde kanıtlanmamış önermeler, iddialar temkinli bir şekilde sunulmuş olur. Aynı zamanda sunulan iddianın kesinliği de azaltılmış olur (Hyland, 1995: 33). Okuyucuların ya da dinleyicilerin ifade edilen önermenin güvenilirliğini makul bulması ve sosyal etkileşimler açısından önermelerin uygun oluşunu beklemesi kaçınmaların önemini artıran unsurlardır (Hyland, 2000: 179).

Zuck ve Zuck (1985), kaçınmayı "yazarın, bir ifadenin gücünü azaltma süreci" olarak tanımlamaktadır (akt. Aquino, 2014: 3) ve kaçınmaların doğruluk izlenimi vermek, iddianın ya da önermenin sorumluluğunu kaynağa aktarmak ve yazar ya da kaynağı gizlemek amacıyla kullanıldığını belirtmiştir (akt. Holopainen, 2007: 18). Swales (1990: 175), kaçınmanın yazarların kendi ifadelerinde dürüstlük, tevazu ve ihtiyatlılığı yansıtmak ve diğer araştırmacıların yoğunlukta olduğu alanlarda onlara diplomatik olarak alan açmak için kullanılan retorik araçlar olduğunu izah etmiştir. Holmes (1990: 185-186) kaçınmanın, konuşmanın etkisini zayıflatan ya da hafifleten unsurlar olduğunu belirtmiş ve *bir çeşit, bilirsin* ve *bence* ifadelerinin genellikle kaçınma olarak kabul edildiğini vurgulamıştır. Crompton (1997: 281) kaçınmanın, yazarın ya da konuşmacının okuyucuya ya da dinleyiciye sunduğu önermelerin

doğruluğuna olan inancının ve bağlılığının eksik olduğunu belirgin kılmak için kullandığı dil ögesi olduğunu belirtmiştir. Aynı zamanda kaçınmanın akademik söylemin önemli bir parçası olduğunu ve araştırmacıların önermelerini sunarken saygı ve nezaket göstermek için kaçınmaya başvurduğunu izah etmiştir (Crompton, 1997: 276).

Crompton (1997, 284-285), kaçınma kullanılan önermeler için bir kategorizasyon önermiştir. Bu kategorizasyonda kaçınmaları 6 başlıkta ele almıştır:

1. *Be-* (ol-) dışında kopulalar içeren cümleler.

2. Epistemik olarak kiplik fiillerin kullanıldığı cümleler.

3. Sonraki önermenin doğruluğuna dair olasılık bildiren cümleler.

4. Önermenin doğru olma olasılığıyla ilgili *cümle belirteçleri* (sentence adverbials) bulunduran cümleler.

5. Sunulan bir önermeyi barındıran ve olasılık bildiren ya da *kanıtla-, ispatla-* vb. olgusal bildirme fiillerinin kullanılmamasından dolayı yazar(lar)ın sorumlu tutulabileceği cümleler. Bu cümleler de iki başlık altında ele alınmıştır:

a) Yazarın sunulan önermenin sorumluluğunu kendi üstüne aldığı durumlar.

b) Yazarın sunduğu önermede edilgen yapılar kullanıp aynı zamanda sorumluluğun onda olmasının amaçlandığı yapılar.

6. Olduğu varsayılan (X)'in varlığını bildiren ve bu bildirilen önermedeki varsayımdan yazarın sorumlu tutulduğu cümleler.

Brown ve Levinson (1987: 145-146) kaçınmanın bir önermedeki yüklemin ya da isim tamlamasının bir grupla ilişkilendirilme derecesini değiştiren bir ek, sözcük ya da söz öbeği olduğunu vurgulamıştır. Bu ifadeler önermenin bazı açılardan doğru olduğunu ya da beklenenden daha az doğru olduğunu belirtmek için kullanılır. Kaçınmaların söylem üzerinde güçlü bir etkisi vardır. Konuşmacının ya da yazarın iletmek istediği mesajda kullandığı en önemli dil bilimsel araçlardandır ve yazarın ya da konuşmacının sunduğu önermeye olan bağlılığı ve ne derece istekli olduğuna dair ipuçları verir. Brown ve Levinson (1987: 122) aynı zamanda kaçınmayı bir nezaket stratejisi olarak görür ve yazar ya da konuşmacı ile okuyucu ya da dinleyici arasında fikir ayrılıkları olduğunda *olumlu nezaket stratejileri* (positive politeness) kullanıldığını belirtir. Yazarlar ya da konuşmacılar bu stratejileri kullanarak

kendilerini tepkilerden korumuş olur. *Olumsuz nezaket stratejilerinde* (negative politeness) kullanılan kaçınmaları ise *edimsel gücü yumuşatan kaçınma ifadeleri* (hedges on illocutionary force), *parçacıklarda* (ekler, sözcükler) *ifade edilen kaçınmalar* (hedges encoded in particles), *belirteç tümcesi kaçınmaları* (adverbial-clause hedges), *Grice'nin ilkelerine göre kaçınmalar* (hedges addressed to Grice's Maxims), *nezaket stratejisine göre kaçınmalar* (hedges addressed to politeness strategies) ve *üslup ve jestlerle ifade edilen kaçınmalar* (prosodic and kinesic hedges) olmak üzere 6 başlık altında ele almıştır (Brown ve Levinson, 1987: 129-171).

Zadeh (1972: 22), iki tip kaçınmadan bahsetmiştir. Birinci tip kaçınmaların bulanık küme üzerinde etki eden ögeler olduğunu ve bunların *az çok, biraz, yüksek derecede* vb. ifadelerle sağlandığını belirtmiştir. İkinci tip kaçınmanın tanımının birinci tipe göre karışık olduğunu vurgulamış ve bu kaçınmalara *esasen, teknik olarak, aslında* vb. örnekler vermiştir. Hübler (1983: 23) *eksik beyan* (understatements) ve kaçınmayı birlikte değerlendirmiş ve bunların yazar ya da konuşmacının söylemek istediğinden daha azını belirten yönlendirmeye açık dolaylı cümle stratejisi olduğunu vurgulamıştır. Bu stratejilerin amaçları önermeleri daha kabul edilebilir kılmak ve dinleyici ya da okuyucu tarafından önermeyi onaylanabilir hale getirmektir. Bu sayede dinleyici ya da okuyucuda olumsuz etki oluşturabilecek ifadeler yumuşatılır. Konuşmacı önermesini kesinlikten uzaklaştırarak sunabilir ve kendini olası olumsuz eleştirilerden korumuş olur.

Prince, Frider ve Bosk (1980: 254-255), kaçınmaların anlamı iki farklı yolla belirsizleştirdiğini belirtmiş ve bu yollardan birincisinin önerme içeriğinde belirsizlik yaratma ya da bu belirsizlikten sorumlu olma durumu olduğunu, ikincisinin önerme içeriği ile konuşmacının arasındaki ilişkide yani konuşmacı ile konuşmacının dile getirdiği önermenin doğruluğuna olan bağlılığındaki belirsizlikle ilgili olduğunu vurgulamıştır. Bunu da şu örneklerle açıklamışlardır:

1. *Ayakları maviydi.*

2. *Ayakları mavi sayılırdı.*

3. *Sanırım ayakları maviydi.*

Birinci cümleye bakıldığında iletilen mesaj ayakların mavi olmasıdır ve konuşmacı bunu bildiği mesajını verir. 2. örnekte de birinci örnekte olduğu gibi konuşmacı ilettiği mesajın doğruluğuna inanmaktadır. Bu sebeple bu örnekte önerinin

içeriğini etkileyen ancak konuşmacının bağlılığını etkilemeyen bir kaçınma söz konusudur ve bu kaçınmaları *yaklaştırıcılar* (approximators) olarak adlandırmıştır. 3. örnekte ise konuşmacının sunduğu önermeye bağlılığında bir belirsizlik söz konusudur. Bu tür kaçınmaları da *kalkanlar* (shields) olarak ifade etmişlerdir. Yaklaştırıcılar ve kalkanlar arasındaki fark ise yaklaştırıcıların anlam bilimi, kalkanların edim bilimi etkilemesidir. Prince, Frider ve Bosk (1980: 261), yaklaştırıcıları *yuvarlayıcılar* (rounders) ve *uyarlayıcılar* (adaptors) olarak ikiye ayırmıştır ve iki kaçınma türünün de gerçek bir durumun amaca uygun bir durumla ilişkilendirilmek istendiğinde kullanıldığını ifade etmiştir. Kalkanlar da *atıf kalkanı* (*attribution shields)* ve *olasılık kalkanı* (plausibility shields) olarak iki başlık altında incelenmiştir. Olasılık kalkanları şüphe içerir, atıf kalkanları ise incelenen konuyla ilgili başka kaynağa atıf yapılmasıdır. Bu sayede yazar ya da konuşmacı sorumluluktan kaçınmış olur.

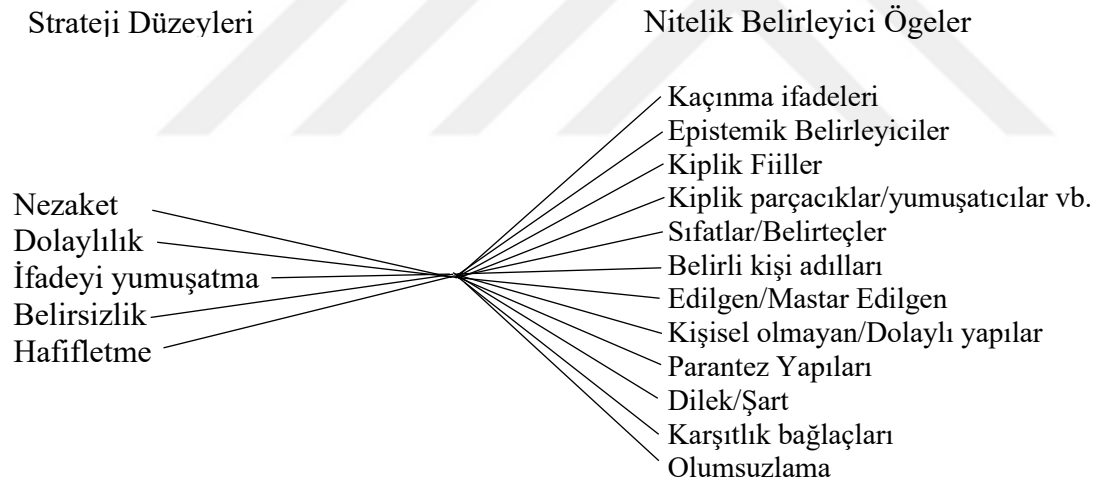
Skelton (1988a: 38), kaçınmanın işlevsel öneminin yeterince vurgulanmadığına değinmiş ve konuşmacı ya da yazarın söylediği ifade ve bu ifade hakkında düşündüğü şey arasında kaçınma kullanarak ayrım yaptığını ifade etmiştir. Kaçınmanın olmadığı bir durumda dünyanın tamamen önermesel, *olmak* ve *olmamak* gibi katı ifadelerle dolu olan bir yer olacağını belirtmiştir. Kaçınmalar, dili daha esnek kılmıştır ve hem yazarlara hem de konuşmacılara kendini özgürce ifade etme imkânı sunmaktadır. Skelton aynı zamanda Prince, Frider ve Bosk'ın (1980) *yaklaştırıcılar* ve *kalkanlar* tasnifini de eleştirmiş ve bunların dil kullanımından ziyade metin cümlelerinin bir özelliğinin tanımlanmasına benzediğini vurgulamıştır. Kaçınmanın günlük dilde olumsuz etkisi olduğunu belirten Skelton (1988b: 98-101), önermeler ve insanların bu önermeler hakkında yaptıkları yorumlar arasında ayrım yapmayı tercih etmiştir. Bu bağlamda *yorumlayıcı dil* ifadesini *be- dışındaki kopulalar* (copulas other than "be"), *kiplik yardımcı fiiller* (modal auxiliaries), *"It is, This is, There is" ile başlayan sıfatlar ve belirteçler (*adjectivals and adverbials introduced by It ts, This is. There is) ve *sözcüksel fiiller* (lexical verbs) olmak üzere dört başlık altında incelemiştir.

Markkanen ve Schröder (1997: 5-6), kaçınmaları yazarın sunduğu önermenin doğruluk değeri üzerindeki sorumluğunu değiştiren ögeler ya da sunulan bilginin önemini ya da yazarın ve konuşmacının önermeye karşı olan bağlılığını değiştiren ögeler olarak görür. Aynı zamanda kaçınmaların önermenin doğruluk değerinden

kimin sorumlu olduğu konusunda okuyucuyu bilgisiz bırakmasının sonucunda metinsel manipülasyon olanağı tanıdığını ifade etmişlerdir. Markkanen ve Schröder (1989: 172) kaçınmaların işlevlerini ise üçe ayırmıştır. Onlara göre kaçınma kullanımının birinci işlevi önermenin doğruluk değeriyle ilgili olarak yazarın sorumluluğunun değiştirilmesi, ikinci işlevi sunulan önermenin kesinliğinin ya da öneminin değiştirilmesi, üçüncü işleviyse yazarın sunduğu önermeye karşı bağlılığının değiştirilmesi ya da gizlenmesidir. Markkanen ve Schröder (1997: 5), bunlara ek olarak Hübler ve Prince, Frider ve Bosk'ın tasniflerinin benzer olduğunu ve Skelton'un Prince, Frider ve Bosk'ın tasnifine yaptığı eleştiriye de katıldıklarını belirtmişlerdir.

Clemen (1997: 236), kaçınmanın genellikle duruma ve bağlama bağlı olduğunu belirtmiş ve tek tek sözcük birimlerinin belirlenememesinden kaynaklı olarak kaçınma listelerinin oluşturulmasının mümkün görünmediğine değinmiştir ve bunun üzerine kaçınma stratejilerinin listesini yapmıştır.

Şekil 1. *Clemen'in Kaçınma Stratejileri Sınıflandırması*

Kaynak: Clemen (1997: 237).

Myers (1989: 12), kaçınmanın bir önermeyi, bir beyanı hem alan yazında hem de topluluk tarafından kabul edilmeyi yani okuyucular tarafından kabul edilmeyi bekleyen geçici ifadeleri işaretlemek için kullanılan nezaket stratejisi olduğunu belirtmiştir. Yazarlar ya da konuşmacılar, topluma bir önermeyi sunmak için gereken ideal tutumu kaçınma kullanarak sağlamaktadır. Yazarlar kaçınmaları kullanarak sundukları önermelerin kesinliğini ölçer ve sunduğu önermeye karşı bir tutum sergiler.

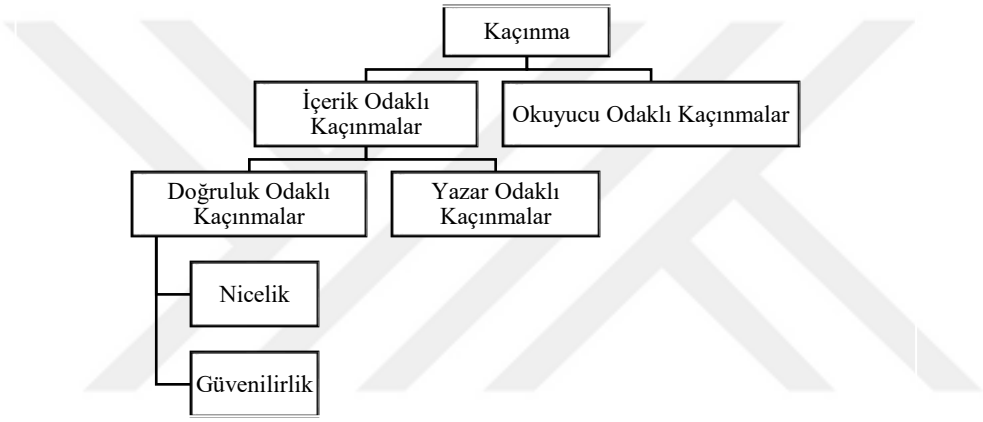
Eğer kaçınma kullanılmazsa önermelerin sunulmasında kısıtlamalar getirilebilir ve bu nedenle önermelerin sunulması zorlaşabilir (Hyland, 1998a: 61).

Salager-Meyer (1994: 151-152), kaçınma kullanımının kesinliği azaltmak, anlamı bulanıklaştırmak vb. işlevlerinin yanı sıra sonuçları daha net bir şekilde belirtmek için kullanılabileceğini vurgulamış ve yazarların kaçınma ifadelerini kullanarak en güçlü iddiaları sunabileceklerini izah etmiştir. Bunun yanı sıra kaçınmalar birçok işleve hizmet edebilir ve aynı işlev farklı biçimler kullanılarak ifade edilebilir. Bunun sonucu olarak kullanılan ifadelerden hangilerinin kaçınma amaçlı kullanıldığı hangilerinin bu amaç dışında kullanıldığını tespit etmek zorlaşabilir ancak yazarın ifadeleri bağlamsal analizle incelenirse kaçınmaların durumu da tespit edilebilir. Salager-Meyer (1994: 154-155), çalışmasında kaçınmaları *kalkanlar* (shields), *yaklaştırıcılar* (approximators), *yazarların kişisel şüpheleri ve doğrudan katılımları* (authors' personal doubt and direct involvement), duygusal yoğunlaştırıcılar (Emotionally-charged intensifiers) ve *bileşik kaçınmalar* (compound hedges) veya *kaçınma zincirleri* (strings of hedges) olmak üzere beş başlık altında ele almıştır.

Hyland (1998a: 1) kaçınmayı önermenin doğruluk değerine bağlılığın tam olmaması ve önermeye karşı yazarın sorumluluğunu gizleme isteği olarak tanımlamıştır. Bağlılıktan kaçınma ve sorumluluk almama durumlarında *muhtemelen, belki, sanırım, olabilir* vb. yapıların kullanıldığını belirtmiştir. Kaçınmalar kullanılarak sunulan önermeler ve iddiaların güvenilirliği güçlendirilebilmektedir (Hyland, 1994: 241). Hyland (1998a: 32), kaçınmaların öznel yorumu bilimsel gerçeğe dönüştüren sürece başlamak için deneysel verilere dayalı bir yorum önererek okuyucuyu ikna edici bir işlev gördüğünü ifade etmiştir ve kaçınmaları *içerik odaklı* (content-oriented) ve *okuyucu odaklı* (reader-oriented) olmak üzere iki başlık altında incelemiştir. İçerik odaklı kaçınmalar, önermenin içeriği ve gerçekliğin dil dışı akılsal temsili arasındaki ilişkiyi hafifletmeye yarar. Yazarların dünya ile ilgili ifade ettikleri ile dünyanın aslında nasıl olması gerektiği arasındaki ilişkiyi dengelemektedir. İçerik odaklı kaçınmalar yazarın gerçekle sunduğu bilginin uyumunu belirtmesi ve yanlış değerlendirmenin olası sonuçlarından kendini korumak istemesi olarak ikiye ayrılır ve bu iki kategori *doğruluk odaklı kaçınmalar* (accuracy-oriented) ve *yazar odaklı kaçınmalar* (writer-oriented) olarak başlıklandırılmıştır. (Hyland, 1998a: 162). Doğruluk odaklı kaçınmalarda odak noktası önermedir ve önermenin nasıl anlaşılması

gerektiğine atıfta bulunulur, kesinlik artırılmaya çalışılır. Doğruluk odaklı kaçınmalar da *nicelik* (attribute) ve *güvenilirlik* (reliability) olarak ikiye ayrılır. Yazar odaklı kaçınmalarda ise yazarın önermeye kişisel bağlılığı sınırlandırılır ve yazar oluşabilecek olumsuz durumlardan kendini korumayı amaçlar (Hyland, 1998a: 170). Okuyucu odaklı kaçınmalar, okuyucuları söyleme yönlendirir ve yazarla diyaloğa davet eder. Yazar, okuyucudan sunulan önermeye dair yanıt vermesini bekler ve sunulan önermenin iyi olduğuna dair bir bakış açısı yaratmaya çalışır. Buna ilaveten bu kaçınmalar bir araştırmayı sunarken diğer araştırmalara saygı gösterilmesi yönündeki beklentilere uygunluğu da temsil eder (Hyland, 1998a: 178).

Şekil 2. *Hyland'ın Bilimsel Kaçınma Modeli*

Kaynak: Hyland (1998a: 156).

Hyland (1998a: 102-155), kaçınmayla ilgili alan yazında yapılan araştırmalara bakıldığında kiplik fiillerin semantik kategorizasyonu, konuşma ve yazı dilinin karşılaştırılması vb. konuların ele alındığını ifade etmiş ve farklı türlerdeki kaçınmaların hangi amaçla ve ne sıklıkla kullanıldığı durumu hakkında fazla bilgi olmadığını vurgulamıştır. Bunun sonucunda bilimsel makalelerde kullanılan temel kaçınmaları *sözcüksel ve stratejik kaçınmalar* (lexical and strategic hedges), *kiplik yardımcı fiiller* (modal auxiliaries), *epistemik sözcüksel fiiller* (epistemic lexical verbs), *epistemik sıfatlar, belirteçler ve adlar* (epistemic adjectives, adverbs and nouns), *sayısal verilerle kaçınma* (hedging numerical data), *sözcüksel olmayan kaçınmalar* (non-lexical hedges) olarak altı başlık altında incelemiştir.

Crismore ve Kopple (1988: 184-185), kaçınmanın *belki, muhtemelen, bir dereceye kadar, mümkün olabilir* vb. ifadelerle verilen dil bilimsel ögeler olduğunu dile getirmiştir. Yazarlar kaçınmaları sundukları bilgilerin doğruluğuna dair geçici ve

ihtiyatlı bir değerlendirme izlenimi vermek için kullanırlar. Kaçınmalar, doğrudan atıf yapılan bilgiyi aktarmaz ancak onun doğruluk değeriyle ilgili bir değerlendirme sunar. Crismore ve Kopple (1988: 189), fen bilimleri ve sosyal bilimler kitaplarını ele alarak yaptığı çalışmada *kişisel olan veya kişisel olmayan anlatım*, *paragrafların sadece ilk yarısında ve sadece ikinci yarasında ya da her iki yarıda kullanılan kaçınmalar* ve *düşük ve yüksek yoğunlukta* olmak üzere üç çeşit kaçınma kullanılan cümle tipi olduğunu tanıklamıştır.

Hinkel (2005: 31; 37-38) kaçınmaların sunulan önermelerin ve iddiaların doğruluk değeri konusundaki sorumluluğu azaltmak, nezaket ve kesinliği azaltmak amacıyla kullanılan söylemsel geleneğin bir parçası olduğunu ifade etmiş ve kaçınmaları *epistemik kaçınmalar* (epistemic hedges), *sözcüksel kaçınmalar* (lexical hedges), *olasılık kaçınmaları* (possibility hedges), *derece belirteçleri* (downtoners), *olumlu belirsiz adıllar* (assertive pronouns) ve *sıklık belirteçleri* (adverbs of frequency) olmak üzere 6 başlığa ayırmıştır.

Fraser (2010: 22-24) günümüzde kaçınmanın söyleme dayalı bir strateji olarak kabul edildiği konusunda fikir birliği olduğunu dile getirip konuşmacı ve yazarların bu stratejiyi kullanarak bir önermenin anlamsal niteliğine ya da aktarılan konuşmanın ya da yazının gücüne tam bağlılık göstermemesini sağladığını izah etmiştir. Sınıflandırmasını dil bilimsel ögeler üzerinden yapmış ancak *örneğin, bir nevi, teknik olarak* ve *bence* vb. sözcüksel ifadelerin, edilgen yapıların, kaçınma içeren söz dizimsel ifadelerin, bazı seslenme ifadelerinin ve küçümseyici bir şekilde el sallama vb. jestlerin de kaçınma olduğunu belirterek kaçınmaların bu denli farklı biçimlerinin olmasından kaynaklı olarak dil bilgisel bir sınıfının olmamasının şaşırtıcı olmadığını vurgulamış ve bununla birlikte İngilizcedeki kaçınma örneklerini derleyerek bir dil bilimsel kaçınma analizi sunmuştur. Bu analize göre kaçınmaları *belirteçler/sıfatlar* (adverbs/adjectives), *kişisel olmayan adıllar* (impersonal pronouns), *yumuşatıcı bağlaçlar* (concessive conjunctions), *edimsel kaçınma sözcesi* (hedged performative), *dolaylı söz edimleri* (indirect speech acts), *giriş cümleleri* (introductory phrases), *kiplik belirteçler* (modal adverbs), *kiplik sıfatlar* (modal adjectives), *kiplik adlar* (modal noun), *kiplik fiiller* (modal verbs), *epistemik fiiller* (epistemic verbs), *olumsuz soruyla kaçınma yapılarak iddianın olumlu olduğunun ifade edilmesi* (negative question convey positive hedged assertion), *ters doğrulama sorusu* (reversal tag), *öznesiz edilgen yapı* (agentless passive), *şartlı bağlaçlar* (conditional subordinators),

süreklilik kipi (progressive form), *geçici çıkarım* (tentative inference), *şartlı cümle* (conditional clause), *dil üstü yoru*m (metalinguistic comment) olmak üzere on dokuz başlık altında incelemiştir (Fraser, 2010: 23-24).

Haber metinlerinde kullanılan kaçınmalar üzerine çalışma yapan Zuck ve Zuck (1985) (akt. Holopainen, 2007: 12-13) haber yazarlarının kaçınma kullanmasının sebebinin gazeteciliğin ideallerine ve etik kurallarına uyma çabası olduğunu belirtmiştir. Kaçınmalar bilgilerin eksik ve sonuçların belirsiz olduğu durumlarda doğruluk izlenimi vermek amacıyla kullanılabilir. Buna ek olarak haber kaynağını gizlemek ve sorumluluğu kaynağa aktarmak amacıyla kaçınmalara yer verilebilir. Editörler, haberi edindiği kaynağa atıfta bulunarak sunulan iddiaların sorumluluğundan kendini uzaklaştırabilir ve yazar sunduğu habere olan bağını kısıtlamış olur (Zuck & Zuck 1985'ten akt. Holopainen, 2007: 73). Zuck ve Zuck (1985) (akt. Holopainen: 74; 76), kaçınmaların haber kaynağını korumak amacı dışında kesinliği azaltmak amacıyla da kullanıldığını belirtmiştir. Yazarın kaynağa atıfta bulunmak için aynı zamanda etken fiilleri kullandığını da vurgulamıştır. Bu sayede yazar sunduğu iddiayı kaynağa atfederek kendini korumuş olur. Edilgen çatılar kullanılarak haberin bilgi kaynağı öne çıkarılmaz, haberin kesinliği azaltılmış olur. Habercilikte, haber yazarlarının haberi sunmak için çok kısıtlı bir süresi vardır ve haber yazarları bu süre içerisinde haberin doğruluğunu teyit etmede problemler yaşayabilir. Zaman sınırlaması haberlerin teyitlenememesine ya da haberin eksik kalmasına sebep olabilir. Bu sebeplerle haber yazarları sundukları haberlerde kaçınma stratejilerine başvurabilir. Okuyucuların habere olan güvenini sarsmamak için haber yazarı kesinliği azaltmak için kullanılan kaçınma stratejilerinden faydalanabilir (Zuck & Zuck 1985'ten akt. Holopainen, 2007: 114). Zuck ve Zuck (1985) (akt. Ercan, 2003; Holopainen, 2007; Ercan & Yağcıoğlu, 2007), haber metinlerinde kullanılan kaçınmaları *bilgi kaynağını bulanıklaştırmak* ve *kesinliği azaltmak* olmak üzere iki çerçevede ele almıştır. Bilgi kaynağını bulanıklaştırmak amacıyla kullanılan kaçınmaları *mevki/pozisyon* (position), *bilgiye erişim* (access to the information), *olası eğilimler* (likely predisposition), *çıkarımlara dayalı genelleştirmeler* (generalizations based on inferences) olmak üzere dörde ayırmıştır. Kesinliği azaltmak amacıyla kullanılan kaçınmaları ise 1. *yardımcı fiiller* (auxiliaries), 2. *yarı-yardımcı fiiller* (semi-auxiliaries), 3. *fiiller* (verbs); a. *etken çatılı ve çekimli fiiller* (active voice verbs & finite verbs) b. *edilgen çatılı ve çekimsiz fiiller* (passive voice verbs & non-finite

verbs), 4. *belirteçler* (adverbs) a. *ayırıcılar* (disjuncts), b. *belirtecimsiler* (adjuncts); i. *tahmin belirtenler*, ii. *limit belirtenler*, iii. *zaman belirtenler,* iv. *yoğunluk belirtenler*, 5. *sıfatlar* (adjectives) ve 6. *belirsiz ad ve adıllar* (indefinite nouns and pronouns) olmak üzere başlıklara ayırmıştır. Çalışmada bu sınıflandırmadan faydalanılmıştır.

Türkiye'de de kaçınma konusuyla ilgili çalışmalar yapılmış ve bazı araştırmacılar kaçınma yerine farklı terimler kullanmıştır. Yarar (2000: 131) kaçınma terimi yerine *önlem alma yapıları* ifadesini kullanmış ve makale yazarlarının *oldukça, genellikle* vb. belirteçlere makalelerinde yer vererek hem ifade ettikleri önermelerin yanlış olma ihtimaline karşı korunduğunu hem de gelebilecek eleştirilere karşı tedbir almış olduğunu izah etmiştir. Doyuran (2009: 56-58), Yarar (2000) gibi *önlem alma yapıları* ifadesini kullanmış ve bu yapıların "yazarın edim bilimsel kaygılarının dildeki yansıması" olduğunu vurgulayıp yazarların ya da konuşmacıların bu yapıları kullanarak nitelik ve niceliği belirlemede kesinlik derecesinin aktarımının daha doğru bir şekilde yapmasını sağladığını ifade etmiştir. Yalavaç (2021) da akademik metinlerde kullanılan vurgulama ve kaçınma yapılarını incelediği çalışmasında kaçınma yerine *önlem alma yapıları* ifadesini kullanmıştır. Esmer (2016), seçim propagandasındaki metinlerde kullanılan dilsel ifadelerle ilgili çalışmasında kaçınma terimi yerine *kaçınsama* terimini kullanmıştır. Dağ Tarcan (2020: 165) da kaçınma yerine *kaçınsama terimini* kullanmış ve kaçınsamaların yazarların farklı yorumları ve düşünceleri değerlendirerek aldığı kararı ve önermeyle ilgili görüşünü metne yansıtması olduğunu belirtmiştir. Aynı zamanda kaçınmaların öznelliği vurguladığını dile getirmiştir. Önal (2017), ise bu ifadeleri *ulam içi derecelendiriciler* başlığı altında ele almış kısaca *derecelendiriciler* olarak kullanmıştır.

Bayyurt ve Akbaş (2014: 74), kaçınmaların *bağlanabilir, zannediyoruz ki* vb. örneklerle ortaya konulan savın kesinliğinin azaltılması ve farklı ihtimallerin araştırmacı tarafından da bilindiğinin belirtilmesi sonucunda söylem topluluğu ve hedef kitle tarafından onaylanabilirliğinin artmasının temelini oluşturduğunu ifade etmiştir. Ercan ve Yağcıoğlu (2007: 6) çalışmalarında köşe yazılarındaki kaçınma kullanımlarını cinsiyet ilişkisine göre değerlendirmiş ve yazarların ya da konuşmacıların kaçınma kullanarak dile getirdiği ifadelerin sorumluluğunu bütünüyle üstlenmeyeceğini, okurun ya da dinleyicinin sunulan ifadeye karşı çıkması durumunda geri çekilerek ya da fikrini değiştirerek saygınlığını sürdürebilmesine imkân tanıdığını belirtmiştir. Demir (2016: 2) akademik metinlerde kullanılan vurgulama ve kaçınma

ifadelerini karşılaştırmış ve kaçınmaların *olabilir, muhtemelen* vb. ifadelerle yazarın tutumunu yumuşatma işlevi gördüğünü izah etmiştir. Tıkaç (2013: 19) makalelerde net ve katı bir üslup kullanmanın mümkün olmadığını ve bunun alan yazında kabul görmediğini vurgulayıp araştırmacıların itibarını korumak için kaçınmalara başvurduğunu belirtmiştir. Araştırmacılar sundukları önermelerinde kaçınma stratejilerini kullanarak hem olumsuz yorumlardan kendini korur hem diğer araştırmacılar tarafından saygı görür hem de diğer araştırmacılara karşı nezaket göstermiş olur.

Kaçınmalara günlük konuşma dilinden bilimsel metinlere kadar dilin birçok alanında rastlanılabilir. Özellikle akademik metinler üzerine birçok çalışma yapılmıştır (Hyland, 1994; Crompton, 1997; Laghari, Akhter & Kakepoto, 2022; Ekoç, 2008; Demir, 2016; Yalavaç, 2021 vd.). Dil öğrenicilerinin kaçınma kullanımına yönelik çalışmaların da yapıldığı gözlemlenmiştir (Hyland, 1996; Hinkel, 2005; Alonso, 2019; Hamamcı, 2007; Algı, 2012; Tıkaç, 2013 vd.). Günlük konuşma dilinde en çok kullanılan kaçınmalar yardımcı fiiller, sıfatlar, belirteçler ve fiillerdir (Hyland, 1998a: 3). Bilimsel araştırmalarda kaçınmalara sıklıkla rastlanır ve araştırmacılar için kaçınmalar oldukça önem arz eder. Araştırmacılar için kaçınmaların önemli olmasının sebebi en net olarak görülen bir önermenin bile bir kabul süresi olmasıyla birlikte bilimsel bilgilerin değişkenliğidir (Hyland 1998a: 6). Aynı zamanda kaçınmalar araştırmacıların sundukları önermelerin kabul edilme olasılığının artmasını sağlar. Ancak aynı durum gazete haberleri için geçerli değildir çünkü haber metinlerindeki amaç okuyucuyu ikna etmektir (Doyuran, 2009: 60). Gazete haberlerinde kullanılan kaçınmaların amaçları haberin doğru olduğuna dair bir izlenim vermek, sunulan haberin değerlendirilme sorumluluğunu kaynağa atfetmek, yazarı ve kaynağı metinden gizlemek olarak sıralanabilir (Zuck & Zuck 1985'ten akt. Holopainen, 2007: 18). Haber yazarları kaçınma stratejilerine haber metinlerinde yer vererek hem edinemediği bilgiyi yanlış bir şekilde aktarmaktan hem de kendilerine gelebilecek olumsuz yorumlardan korunmuş olur.

Bu çalışmada Hürriyet, Posta ve Sabah gazetelerinde 07.12.2024–31.12.2024 tarihleri arasında yayımlanan dünya, ekonomi, magazin, spor ve yaşam haberlerindeki kaçınma stratejileri incelenmiş ve bu stratejiler Zuck ve Zuck (akt. Ercan: 2003; Holopainen, 2007; Ercan & Yağcıoğlu: 2007,) Hyland (1998a), Prince, Frider ve Bosk (1980) ve Fraser'in (2010) kaçınma sınıflandırmaları dikkate alınarak oluşturulan

kaçınma sınıflandırılmasına göre listelenmiştir. Bu sınıflandırma *bilgi kaynağını bulanıklaştırma, kesinliği azaltma, kişisel atıf* ve *atıf kalkanı* olmak üzere 4 ana başlıktan oluşmaktadır.

1.3.1. Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri

Bu kaçınma stratejisinde yazar, haber kaynağının adını gizleyerek haberini okuyucuyla paylaşmaktadır. Yazar bilgi kaynağını gizleyerek hem kaynağı olası eleştirilerden korumaktadır hem de haberi edindiği kaynağın adıyla ilgili olası bir hata durumunda kendini eleştirilerden korumaktadır. Bilgi kaynağını bulanıklaştırmanın alt başlıkları olarak *mevki/pozisyon*, *bilgiye erişim*, *olası eğilimler* ve *çıkarımlara dayalı genelleştirmeler* ele alınmıştır.

1.3.1.1 Mevki/Pozisyon

Haber yazarının bilgiyi edindiği kaynağın sosyal statüsünü öne çıkarırken kaynağın kimliğini gizlemeyi amaçladığı kaçınma stratejisidir (Ercan ve Yağcıoğlu, 2007: 9). Bu stratejide *sosyal statüsü belli olan kaynaklar, kurumlar, kuruluşlar, gazeteler, meslekler*, *spor kulüpleri ülke adı verilerek hükümetin kastedildiği ad aktarmaları* vb. kaynaklara yer verilmiştir.

1.3.1.2. Bilgiye Erişim

Ercan ve Yağcıoğlu'nun (2007: 10), yazarın bilgiyi edindiği kaynağa olan yakınlığını gizlemek amacıyla kullanılan kaçınma stratejileri olarak tanımladığı bilgiye erişim, dil kullanıcısının ifadelerini aktarırken bilgi kaynağının sorumluluğunu üzerine almaması ve bilgiyi edindiği kaynağın doğrudan adını vermeden referans göstermesi durumunda kullanılan stratejisidir. Bu referans doğrudan kaynak kişinin adına yapıldığında "atıf kalkanı" başlığı altında ele alınmıştır. Mevki pozisyondan farklı olarak *sosyal statüsü, mevkisi belirgin olmayan kaynaklar, ülke, şehir, bina vb. yönetim ya da yetkiliye atıf yapmayan genel ad aktarmaları* bu başlık altında ele alınmıştır.

1.3.1.3 Olası Eğilimler

Haber yazarının, haberi edindiği kaynağın kimliğini gizlerken ideolojisini ya da siyasi görüşünü vurguladığı kaçınma stratejisi (Ercan ve Yağcıoğlu, 2007: 10). *Siyasi gruplar, muhalifler, partiler* bu başlık altında ele alınmıştır.

1.3.1.4. Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler

Haber yazarının bilgiye eriştiği kaynağı okuyucunun çıkarımlarına bıraktığı kaçınma stratejisidir (Ercan ve Yağcıoğlu, 2007: 10). Kaynak kişinin *belirsizlik adıllarıyla, sıfatlarıyla* (bazısı, kimi, birkaçı, çok sayıda vb.) ve *+{lAr}* ekinin belirsizlik işleviyle kullanıldığı kaçınmalar bu başlık altında ele alınmıştır.

1.3.2. Kesinliği Azaltmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri

Bu başlık altında tespit edilen kaçınmalar kesinliği azaltmak amacıyla kullanılmaktadır. Dolayısıyla da *olasılık/ihtimal* bildiren dil ögeleridir. Bu ögeler yapılarına göre incelenmiştir.

1.3.2.1. Kiplik Ekler ve Yardımcı Fiiller

Kip genellikle, *bildirim, dilek, emir, şart* vb. farklı fiil paradigmalarıyla ifade edilir ve bunlar, sayı ve işaret ettikleri anlamsal farklılıklar açısından dilden dile değişiklik gösterir. Kiplik ise, anlamsal alanı ifade eder ve *emir, istek, niyet, varsayım, olasılık, zorunluluk* vb. özelliklerle geniş bir anlamsal çeşitlilik oluşturur (Bybee ve Fleischman, 1995: 2). Bu çalışmada kesinliği azaltmak amacıyla kullanılan *-{sA}, -{mI^{4}ş} ve -{DI^{4}r}* eklerinin yer aldığı ifadeler kiplik ekler kategorisinde değerlendirilmiştir.

Kiplik ekler dışında aynı zamanda kiplik yardımcı fiiller de kesinliği azaltmak amacıyla kaçınma stratejisi olarak kullanılabilir. Yardımcı fiiller genellikle adların *bul-, et-, ol-* vb. fiillerle birleşmesiyle oluşurken kiplik yardımcı fiillerle ilgili çeşitli görüşler vardır. Kerimoğlu (2023: 45), Türkçede kiplik yardımcı fiili olmadığını ancak bu yapıya en yakın fiilin *bil-* olduğunu belirtmiştir. Dinar (2020: 85), *bil-, yaz-, ver-* vb. yardımcı fiillerin kipliğin anlam ifade etmesinde kullanılan en önemli araçlardan biri olduğunu vurgulamıştır ve yardımcı fiillerin eklendikleri fiillere anlamsal açıdan farklılık kattığını belirtmiştir. Kamacı Gencer (2018: 314) ise *-{(y)A} +bil-* yapısının cümlenin bağlamına göre *yeterlilik* ve *olasılık* anlamı taşıyabileceğini belirtmiştir. Bu başlık altında yukarıda verilen fiillerle yapılan kaçınmalar ele alınmıştır.

1.3.2.2. Biçim-söz dizimsel Ögeler

Biçim-söz dizim (morphosyntax), biçim bilgisi ve söz dizimin birleşmesinden oluşur. Biçim bilgisi ve söz dizimi birbirleriyle oldukça ilgilidir. Bu sebeple sık sık birlikte değerlendirilirler (Karacan, 2022: 164). Bu türden ögeler genellikle dolaylı

anlatım nedeniyle ortaya çıkarken cümlenin bağlamında birtakım söyleme dayalı değişiklikler yapar. Bu yapılar alan yazında *perifrastik* olarak da adlandırılır. Bunların bağlamda yaptığı değişikliklerin biri de kaçınma ile ilişkilendirilebilir. Haber metinlerinde kullanılan biçim-söz dizimsel kaçınmalar ad ve fiil çekiminde olmak üzere iki başlık altında ele alınmıştır.

1.3.2.2.1. Fiil Çekiminde

Türkçede fiil çekimi genel olarak eklerle yapılmaktadır. Ancak bunun dışında kalan söz dizimsel yapıların eklerle birleşerek yeni çekim ögeleri meydana getirdiği de tespit edilmiştir. *-{sA} gerek, ... gibi görünüyor, -{mAk}, -{mA}* ile kurulan *-{mAk} lazım, -{mAk} zorunda, -{mAk} gerek* vd. yapılar, biçim-söz dizimsel ögeler arasında yer almaktadır. (Kerimoğlu, 2023: 44). Bu yapılar, *olasılık/tahmin, ihtimal, belirsizlik* vb. anlamlar verdiğinde kaçınma stratejisi olarak kullanılmaktadır.

1.3.2.2.2. Ad Çekiminde

Ad çekiminde biçim-söz dizimsel ögelerle yapılan kaçınmalar ad ve adıllara *+{DAn} ve +{(n)I*^{4}*n}* ekinin eklenmesiyle oluşturulur. Genellikle *+{DAn} biri, +{DAn} bir grup*, *+{(n)I*^{4}*n} biri* vb. yapılarla kullanımı görülür. Ad ve adıllar genellikle *+ {DAn}* ekinden önce çokluk *{+lAr}* ekini alır ve "birçok unsur arasından birini ya da bir grubu" işaret eder. Örneğin; metin yazarı "Türkiye'nin en iyi gazetesi." ifadesini kullandığında net bir yargıda bulunmuş olur ve bunu kanıtlara dayandırmalıdır. Ancak metin yazarı "Türkiye'nin en iyi gazetelerinden biri" ifadesini kullanırsa diğer gazeteleri de "en iyi" kategorisi içine alıp bunu kanıtlama ihtiyacı duymaz ve eleştiriden korunmuş olur.

1.3.2.3. Kiplik Fiiller

Kiplik fiiller, *etken çatılı* ve *edilgen çatılı fiiller* olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir. Etken çatılı fiillerde *inan-, san-, varsay-, farz et-, düşün-, zannet-, kabul et-, addet-,* vd. kipsel anlam taşıyan ve olasılık bildiren ifadeler ele alınmıştır. Sorumluluğu yazardan kaynak kişiye aktaran *belirt-, de-, iddia et-* vb. fiiller *atıf kalkanı* başlığı altında incelenmiştir. Edilgen çatılı fiiller ise kaçınma stratejisi olarak kullanıldığında genellikle bir yazarın daha nesnel ve mesafeli görünerek verilen bilgiye karşı sorumluluk almamasını sağlamaktadır (Hyland, 1998a: 122).

1.3.2.4. Kiplik Belirteçler

Belirteç; fiil, sıfat, sıfat-fiil vb. sözcük ya da sözcük öbeklerinden önce gelebilen ve önüne geldiği sözcük ya da sözcük öbeklerini *yer, yön, zaman, durum* vb. farklı yönlerden etkileyip anlamını belirginleştiren sözcük türüdür (Korkmaz, 2022: 427). Belirteçler, *kesinlik derecelerini ifade etmek* (Hyland, 1998a: 229) ve *sayıları, niceliği yuvarlamak* (Yarar, 2000: 128) gibi amaçlarla kaçınma stratejisi olarak kullanılmaktadır. Hyland (1998a: 134), dergi derlemlerinde sözcüksel fiillerden sonra en fazla kullanılan kaçınma stratejisinin belirteçler olduğunu belirtmiştir. Belirteçler, *belirtecimsiler* ve *ayırıcılar* olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

1.3.2.4.1. Ayırıcılar

Ayırıcılar metin yazarının ya da konuşmacının metne karşı tutumunu belirten ifadelerdir. Buna kipsel değerlendirmeye dayalı ve kanıta dayalı anlamlar dahildir (Aybek, 2025: 1544).

1.3.2.4.2. Belirtecimsiler

Cümlede belirteç görevinde olmadığı halde işlevsel olarak belirteç olarak kullanılan yapılara belirtecimsi denir ve belirtecimsiler belirteç görevinde kullanılmayan yapıları da içerir (Altundaş, 2020: 278), fiilin *zamanı, miktarı* vb. unsurları belirtir (Aybek, 2025: 1544). Belirtecimsiler, *tahmin belirtenler, limit belirtenler, zaman belirtenler* ve *yoğunluk belirtenler* olmak üzere 4 başlık altında ele alınmıştır.

1.3.2.5. Kiplik Sıfatlar

Sıfatlar, varlıkların sahip oldukları çeşitli özellikler bakımından nitelenmesini sağlayan sözcük türüdür (Çetinkaya, 2019: 74). Sıfatlar, özellikleri belirginleştirmenin yanı sıra bazı sözcüklerle *belirsizlik* (birkaç, bazı, birçok vb.) ve *olasılık* (olası, planlı, muhtemel vb.) anlamı da verir. Bu doğrultuda sıfatlar, kesinliği azaltan bir kaçınma stratejisi olarak kullanılabilirler. Sıfatlarla yapılan kaçınma stratejileri aşağıdaki başlıklarda ele alınmıştır.

1.3.2.5.1. Asıl Kiplik Sıfatlar

Temel sözlük anlamıyla doğal bir kaçınma işaretleyicisi olan sıfatlar bu başlık altında değerlendirilmiştir.

1.3.2.5.2. Belirsizler

Belirsizlik sıfatları *birçok, bazı, birkaç, biraz* vb. yapılarla canlı-cansız, somut-soyut ifadelerin sayılarını ve miktarlarını net bir şekilde değil, tahmini olarak veya genelleme yaparak bildiren sıfatlardır (Korkmaz, 2022: 383). Belirsizlerin çıkarıma dayalı genelleştirmelerden farkı, çıkarıma dayalı genelleştirmelerin haber kaynağına işaret ederken belirsizler sayıya vurgu yapar. Örneğin "Birçok kişi 'Burada su sorunu yaşıyoruz.' dedi." cümlesinde "birçok kişi" ifadesiyle sözü söyleyen kişilerin haberin edinildiği kaynak kişiler olduğu vurgulanmıştır "Burada su sorunu yaşıyoruz" ifadesi bu kişilere aittir. Haber yazarı, bu ifadeyi bu kişilerden aktarmıştır ve bu kişilerin kimliği okuyucunun çıkarımına bırakılmıştır. Ancak "Dünkü toplantıya birçok kişi katıldı." ifadesinde "birçok" yapısı, kişi sayısındaki belirsizliği vurgulamak için kullanılmıştır. Buradaki "birçok kişi" ifadesiyle haber kaynağına atıf yapılmamış, kişilerin söylediği herhangi bir söze yer verilmemiştir.

1.3.2.6. Kiplik Adlar

Sözlük anlamında kiplik işlevi barındıran ad türündeki ifadelerle birlikte anlamsal açıdan kiplik özelliği gösteren fiillerin adlaşmasıyla da (Dinar, 2020: 85) kiplik işaretlenebilir. Bu adların da kaçınma stratejisi olarak haber metinlerinde kullanıldığı görülmektedir. Temel sözlük anlamıyla doğal bir kaçınma işaretleyicisi olan *ihtimal, olasılık, plan, iddia, tahmin* vb. adlar bu başlık altında değerlendirilmiştir.

1.3.2.7. Kiplik İlgeçler

İlgeçler, tek başına anlamı olmayan ve genellikle adlardan sonra gelerek adlarla diğer ifadeleri bağlayan sözcüklerdir (Tiken, 2020: 21). Adlara gelerek *benzerlik, olasılık, belirsizlik* vb. anlamlar veren *gibi, göre, değil* vb. ilgeçler bu başlık altında değerlendirilmiştir.

1.3.3. Kişisel Atıf

Haber yazarının sunduğu bilginin sorumluluğunu üstlendiği kaçınma stratejisidir. Haber yazarı bu sorumluluğu *iyelik ekleri, kişi ekleri ve ben/biz* gibi adıllarla alır. Hyland (1998a: 181), sorumluluğun açıkça kabul edilmesinin verilen bilginin anlamını hafiflettiğini ve okuyucu odaklı bir kaçınma olduğunu belirtmiştir.

1.3.4. Atıf Kalkanları

Yazarın edindiği bilgiyi aktarırken önermenin doğruluğuna dair inancın bir başkasına atfedileceğini ima eder (Prince, Frader & Bosk, 1980: 266). Zuck ve Zuck (1985) (aktaran: Holopainen, 2007: 71), yazarın, haberde yer alan bilgiler nedeniyle eleştiriye maruz kalmaktan korunmak istemesi gibi durumlarda iddianın sorumluluğunu kaynağa aktarabileceğini belirtmiştir. Örneğin "Ayşe Yılmaz 'Bugün yapılacak toplantı iptal edilmiştir' diye belirtti." ifadesinde haber yazarı, haberin sorumluluğunu almamak için haberde vereceği ifadeyi, ifadenin sahibine yani "Ayşe Yılmaz"a atfederek haberin sorumluluğundan kaçınmıştır ve gelebilecek olası eleştirilerden kendini korumuştur. Atıf kalkanı, adlar ve fiiller olmak üzere iki başlığa ayrılmıştır.

1.3.4.1. Adlar

Bu başlık altında kişi adları ve kişi adlarına gönderim yapan unsurlar değerlendirme kapsamında ele alınmıştır.

1.3.4.2. Fiiller

Aktarım cümlelerinde kullanılan *de-, söyle-, belirt-, ifade et-,* vb. fiiller bu kapsamda değerlendirilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

BULGULAR

Türkçe haber metinleri üzerine yapılan bu çalışmada dünya, ekonomi, magazin, spor ve yaşam haberlerindeki kaçınmalar tespit edilip belirtilen sınıflandırmaya ve haber türüne göre listelenmiştir.

2.1. Dünya Haberlerinde Kaçınma Stratejileri

07.12.2024-31.12.2024 tarihleri arasındaki belirtilen günlerde Hürriyet, Posta Sabah gazetelerinin dünya haberlerinde saptanan kaçınma stratejileri ve bu stratejilerin sayısal verileri tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. *Dünya Haberlerinde Tespit Edilen Kaçınmalar*

Kaçınma Gerekçesi	Kaçınma Stratejisi			Gazeteler			Sayı	%
				H	P	S		
Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırma	1. Mevki/Pozisyon			657	157	310	1124	%9,44
	2. Bilgiye erişim			125	40	61	226	%1,90
	3. Olası eğilimler			129	45	48	222	%1,87
	4. Çıkarımlara dayalı genelleştirmeler			31	10	19	60	%0,50
Kesinliği Azaltma	1. Kiplik ekler ve Yardımcı fiiller	a. Kiplik ekler		28	8	37	73	%0,61
		b. Kiplik yardımcı fiiller		88	6	102	196	%1,65
	2. Biçim-söz dizimsel Ögeler	a. Fiil çekiminde		14	5	25	44	%0,37
		b. Ad çekiminde		50	14	77	141	%1,18
	3. Kiplik Fiiller	a. Etken çatılı fiiller		11	2	23	36	%0,30
		b. Edilgen çatılı fiiller		913	240	1460	2613	%21,95
	4. Kiplik Belirteçler	a. Ayırıcılar		18	4	26	48	%0,40
		b. Belirtecimsiler	i. Tahmin	71	111	21	203	%1,71
			ii. Limit	98	159	31	288	%2,42
			iii. Zaman	214	313	48	575	%4,83
			iv. Yoğunluk	74	145	34	253	%2,13
	5. Kiplik Sıfatlar	a. Asıl sıfatlar		19	5	26	50	%0,42
		b. Belirsizler		219	83	399	701	%5,89
	6. Kiplik Adlar			17	9	5	31	%0,26
	7. Kiplik İlgeçler			45	22	23	90	%0,76
Atıf Kalkanı	1. Adlar			1139	200	306	1645	%13,82
	2. Fiiller			2140	431	703	3274	%27,51
Kişisel Atıf				7	3	-	10	%0,08
TOPLAM				6107	2012	3784	11903	%100

Tablo 4'teki kaçınma kullanımlarının oranları incelendiğinde dünya haberlerinde en fazla kullanılan kaçınma stratejilerinin *atıf kalkanları*, *edilgen çatılı fiiller* ve *mevki/pozisyon* stratejileri olduğu saptanmıştır. En az kullanılan stratejilerinse *kişisel atıf, kiplik adlar* ve *etken çatılı fiiller* olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen kaçınmalar, stratejilerine göre aşağıda listelenmiştir.

2.1.1. Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri

Dünya haberlerinde bilgi kaynağını bulanıklaştırmak amacıyla kullanılan *mevki/pozisyon, bilgiye erişim, olası eğilimler* ve *çıkarımlara dayalı genelleştirmeler* kaçınma stratejilerine sıklıkla yer verilmiştir. (1a)'da Hürriyet gazetesinden *mevki/pozisyon*, (1b)'de Posta gazetesinden *bilgiye erişim*, (1c)'de Sabah gazetesinden *olası eğilim* ve (1d)'de Hürriyet gazetesinden *çıkarıma dayalı genelleştirme* stratejilerinin örnekleri görülmektedir:

(1) a) "*Güney Kore Adalet Bakanlığı, Yoon hakkında seyahat yasağının çıkarıldığını duyurdu.*" (Hürriyet, 2024) Mevki/Pozisyon.

b) "*ABD'li vatandaşların 'Üzgünüm, dualarımızı hak etmek için önceden izin alınması gerekiyordu' sözleri yankı uyandırdı.*" (Posta, 2024) Bilgiye Erişim.

c) "*Terör örgütünün sözde yetkilisi ABD'den destek istedi.*" (Sabah, 2024) Olası Eğilim.

d) "*Kimi kullanıcılar da İran'ın Suriye'deki değişime ayak uydurmaya çalıştığını ileri sürdü.*" (Hürriyet, 2024) Çıkarıma Dayalı Genelleştirmeler.

2.1.1.1. Mevki/Pozisyon

Dünya haberlerinde *kurumlar, kuruluşlar, gazeteler, televizyon kanalları, ajanslar, rejimler, meslekler, açıkça bir yetkiye, mevki ve pozisyona işaret eden kaynak, yetkili, görevli,* (hükümet görevlisi gibi) vb. kaçınmalar bu başlık altında ele alınmıştır. *Ülke, mahkeme, havaalanı, saray* vs. adları verilerek hükümetin ya da verilen mekanla ilgili yetkili kişilerin işaret edildiği ad aktarmaları da bu başlık altında incelenmiştir. İncelenen dünya haberlerinde bu stratejinin 1124 kez kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: Rusya Dışişleri Bakanlığı (H3, P, S), polis (H12, P, S3), Suriye ordusu (H2), Suriye Devlet Başkanlığı (H2, S), Başkanlık ofisi (H), AFP'ye konuşan iki güvenlik yetkilisi (H), Suriye Savunma Bakanlığı (H, P, S), Katar Dışişleri Bakanlığı (H5, P), Gazze'deki Sağlık Bakanlığı (H3), Bakanlık (H9, P2, S), The Telegraph (H2), Bloomberg News'e (H), Wall Street Journal (H4), Suveyda 24 (H2)[2]

[2] Yerel bir medya kuruluşu.

İtalya (H), Lübnan (H), Çin (H), ABD (H6, P2, S4), Rusya (H4, P, S), Somali (H), Türkiye (H), Dışişleri Bakanlığı kaynakları (H, P, S), Moskova (H2), Katar (H2, P, S), Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) (H2, P), Suudi Arabistan (H, P3), Bakanlık kaynakları (H2, S), Kanada (H), İran devlet televizyonu (H2, P, S), devlet televizyonu (H), devlet televizyonunun haber kanalı (H), Gazze Sivil Savunma ekipleri (H2), Lübnan ordusu (H2), ordu (H, P), NNA[3] (H), Hürriyet (H2), The Wall Street Journal (H, S3), Fransız Haber Ajansı'nın (AFP) (H), AFP (H7, P), Amerikan haber sitesi Axios (H), İsrail ordusu (H13, P5, S11), CNN (H4, S4), Suriye rejimi (H, P), Suriye devlet televizyonu (H, P, S3), Associated Press (H3), AP (H3), New York Times (H2, P3), NYT (H3, P), Washington Post (H8, P, S12), WP (H2), Wall Street Journal (H), WSJ (H, S4), Al Jazeera (H9, P2, S2), Al Arabiya (H3), BBC (H5, P, S2), Financial Times (H, P4), FT (H), The Guardian (H2, S), Middle East Eye (H2, S3), Ria Novosti[4] (H2), France24[5] (H, P, S), El Cezire (H2, S2), Schiphol Havalimanı (H), Ürdün'ün ABD Büyükelçiliği (H), BNN Bloomberg (H), Güney Kore Yolsuzluk Soruşturma Ofisi (H), Yonhap[6] (H8, P, S2), Güney Kore Adalet Bakanlığı (H), polis yetkilisi (H), Savunma Bakanlığı (H2, S2), Ulusal Meclis Başkanlığı Ofisi (H2, P, S), İsrailli yetkililer (H2, P3, S2), ismi açıklanmayan ABD'li yetkili (H), yetkili (H18, S), Rusya'da resmi haber ajansları ve devlet televizyonu (H), TASS ve RIA Novosti[7] (H), TASS (H, S2), The New York Times (H6, P2, S2), yetkililer (H15, P6, S10), ABD ordusu (H3), ABD Merkez Kuvvetler Komutanlığı (CENTCOM) (H6), CENTCOM (H6), Yemen Başkanlık Konseyi (H), Irak hükümeti (H), Cezayir Dışişleri Bakanlığı (H), Filistin Devlet Başkanlığı (H), Bahreyn Dışişleri Bakanlığı (H), Mısır Dışişleri Bakanlığı (H), Umman Dışişleri Bakanlığı (H), Kanal 13 (H, S), İsrail Kanal 12 (H2, S), Rus Dışişleri (H), İran Dışişleri Bakanlığı (H, P, S), üst düzey bir ABD yetkilisi (H2), ABD'li yetkili (H, P), İtalya'da bir mahkeme (H), İtalya mahkemesi (H), Sao Paulo şehrindeki hastaneden (H2), hastane yönetimi (H), Londra polisi (H), Londra Metropolitan polisi (H), Dışişleri Bakanlığı (H23, P4, S5), eski saray görevlileri (H), Telegraph gazetesi (H2), hastane kaynakları (H2), Guardian (H3), Amerikan Vogue dergisi (H2), Times (H), Suriye Cumhurbaşkanlığı (H), Güney Kore Savunma Bakanlığı (H), Ulusal Soruşturma Ofisi (H), Birleşmiş M. Mülteciler Yüksek Komiserliği (H), üst düzey bir

[3] Lübnan resmi ajansı.
[4] Haber ajansı.
[5] Yayın kuruluşu.
[6] Haber ajansı.
[7] Haber ajansları.

yetkiliH), Uluslararası Af Örgütü (H, S2), Libya'nın Arap Birliği Daimi Temsilciliği (H), İsrail devlet televizyonu KAN (H3, P, S4), The Times of Israel (H2), Kremlin (H6, P, S2), ABD Adalet Bakanlığı (H), Khabaronline haber sitesi (H), Pentagon (H2), Fox News (H), AP haber ajansı (H), Venezuela Dışişleri Bakanlığı (H), uzman ekipler (H), İsrail ordu radyosu (H2, P2, S3), Yedioth Ahronoth[8] (H, P2, S), Avusturya hükümeti (H), ABD'li yetkili (H), eski bir saray görevlisi (H), Forbes (H), arkeologlar (H), CIA (H), Güney Kore ajansı Yonhap (H2, P, S2), analistler (H3, P3), Anadolu ajansı (H3, S2), Hariri'nin medya ofisi (H), AA muhabiri(H), Foreign Policy (H, P), İsrailli yetkili (H3), İsrailli üst düzey bir yetkili (H), Kanal 12 (H3), AA muhabirleri (H2, P), ABD'li bir yetkili (H, S2), NNA (H2), Diplomatik kaynaklar (H2), İsrail (H5, P, S7), İnsan hakları avukatları (H), Dünya Bankası'nın (H), Paris mahkemesi (H), Ekonomik Ağlar Gözlemevi (H), Avrupalı istihbarat yetkilisi (H), ABD Dışişleri Bakanlığı (H, P, S), New York Post (H4, S), adli tabiplik (H), The Times (H3), ABC News (H, S), Mahkeme jürisi (H, S), Beyaz Baretliler[9] (H), Suriye İnsan Hakları Gözlemevi (H3, S2), Free Syria News Network[10] (SANA) (H), Şam yönetimi (H), özel savcılık ekibi (H), savcılık (H), Arap ülkeleri (H2, P2, S), El-Mesira (H), WAM[11] (H), Arabistan Dışişleri Bakanlığı (H, P), Irak Dışişleri Bakanlığı (H, P), İsrail Başbakanlık Ofisi (H4, P), El-Mecelle Dergisi (H, P), uluslararası muhabirler (H) WAFA (H4, S), Meksika polisi (H), eyalet savcıları (H), savcılar (H, P2), ABD mahkemesi (H), mahkeme (H), Trump'ın avukatları (H, S), geçici yönetim kaynakları (H), CNN International ekibi (H), Verify-Sy[12] (H4, S), Sosyal medya platformu X (H), 10 ülkenin dışişleri bakanları (H2), ABD Jeolojik Araştırma Merkezi (USGS) (H), yerel yetkililer (H, S), Rusya Soruşturma Komitesi (H, P, S), Soruşturma Komitesi (H), üst düzey bir yetkili (H), Ukrayna Güvenlik Servisi (SBU) (H), bir SBU kaynağı (H), Başbakanlık Basın Ofisi (H, S), Fransa Dışişleri Bakanlığı (H), Filistin Sağlık Bakanlığı (H6, S), IRNA (H3), Şam rejimi (H, P), Beyaz Baretliler yetkilisi (H), Suriye Muhalif ve Devrimci Güçler Ulusal Koalisyonu (H), SMDK (H), KAN'ın ismi açıklanmayan İsrailli bir yetkiliye (H), Economist (H), The Economist (H2, S3), güvenlik kaynaklarından (H3), sağlık kaynakları (H4), yeni yönetim (H, S2), Mısır Cumhurbaşkanlığı (H), ABD'li yetkililer ile bir istihbarat kaynağına (H), geçici

[8] Gazete.
[9] Suriye Sivil Savunması.
[10] Haber ajansı.
[11] Haber ajansı.
[12] Bağımsız teyit kuruluşu.

hükümet kaynakları (H2), üst düzey İsrailli yetkililere (H), İsrail yönetimi (H), İngiltere hükümeti (H), AA muhabiri (H, P, S), BM (H), Dışişleri Bakanlığı Destek Merkezi (H2), Destek Merkezi (H), Bild (H2, S), Allgemeine [13] (H), Askeri Operasyonlar Komutanlığı (H), ABD heyeti (H), heyet (H4), Amerika-İslam İlişkileri Konseyi (H, S), CAIR (H), sivil toplum örgütü[14] (H), CAIR yönetimi (H), Beyaz Saray, Dışişleri Bakanlığı ve Pentagon yetkilileri (H), Türk Dışişleri Bakanlığı (H), Welt gazetesi (H, P, S), İrlanda Dışişleri Bakanlığı (H), Der Spiegel[15] (H), Die Welt[16] (H, P), Panama Kanalı Yönetimi (H), NBC News (H), İran (H, P2, S), Filistinli yetkili (H2), AA ekibi (H, P2), Suriye askeri kaynakları (H), Irak güvenlik kaynağı (H), Suriyeli bir askeri kaynak (H), Lübnanlı bir güvenlik kaynağı (H), Bloomberg (H, S), Türkiye Dışişleri Bakanlığı (H), Tataristan yerel yönetimi (H), Beyaz Saray (H, S5), Suriyeli iş insanları (H), iş insanları (H2), fabrika sahipleri (H), iş insanları (H), Alitah'ın tekstil üreticisi komşusu (H), iş insanı (H), HRW[17] (H), Sivil Savunma (H), Brezilya Sivil Savunma Birimi (H, S), Galeazzi'nin şirketi (H, S), Baas rejimi (H2), CNN Türk (H2, P2), yönetimin siyasi işler bürosu (H), Financial Times ve New York Times (H2), FT ve NYT (H), UNRWA (H), ABD Federal Havacılık Dairesi (H2, P), FAA (H, P), American Airlines sözcüsü (H), American Airlines (H), TMZ[18] (H2), Tel Aviv yönetimi (H, P), CNN International (H, S), Güney Kore İçişleri Bakanlığı (H2), İçişleri Bakanlığı (H), Suriye İnsan Hakları Ağı (SNHR) (H2), Suntracs [19] (H), Venezuela hükümeti (H), ABD Jeolojik Araştırmalar Merkezi (USGS) (H2), Başbakan'ın resmi sözcüsü (H), Suriye Haber Ajansı (H2, P), Filistin Eğitim Bakanlığı (H), İsrail Savunma Kuvvetleri (IDF) (H3, P), Roma Belediyesi (H), Rus enerji şirketi Gazprom (H), Ukrayna yönetimi (H), Yeni Suriye yönetimi askeri kaynakları (H), El-Cedid (H), Sivil Savunma Müdürlüğü (H, S2), Yediot Ahronot (H2), NATO (H2), Ukrayna (H), Avrupa (H), Avrupa Birliği Komisyonu (H), İsrail hükümeti (H), Haaretz[20] (H), İsrail Başsavcılığı (H), İtalyan yetkililer (H2), İtalyan ANSA ajansı (H), doktor (H), News1 (H3), CBC News (H, P), Hollanda Kraliyet Havayolu KLM (H), Netanyahu'nun avukatı (H), Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) (H3), DSÖ (H, S), Obama

[13] Gazete.
[14] CAIR.
[15] Dergi.
[16] Gazete.
[17] İnsan hakları kuruluşu.
[18] Haber kuruluşu.
[19] Sendika.
[20] Gazete.

yönetimi (H), Esad rejimi (H5, S), Dışişleri Bakanlığı Nüfus, Mülteciler ve Göç Bürosu (H), Beyrut Büyükelçiliği (H), güvenlik kaynakları (H), Suriye Dışişleri Bakanlığı (H), Lübnanlı yetkililer (H), İsrail askerleri (H3), Eski NASA astronotu (H), Rus ittifakı (H), Rusya Dış İstihbarat Servisi (SVR) (H), SVR basın bürosu (H), SVR (H**)** itfaiye ekipleri (H, P), itfaiye yetkilileri (H, P), Güney Kore Ulaştırma Bakanlığı Havacılık Dairesi (H), Güney Kore Ulaştırma Bakanlığı (H3), Esad rejimi güçleri (H5), Ulaştırma Bakanlığı'ndan (MOLIT) bir yetkili (H), bir başka yetkili (H), Jeju Air Havayolu firması (H), Alman Dünya Nüfusu Vakfı (H2), DSW (H3), Jeju Air (H2, P), bakanlık yetkilileri (H), Güney Kore Ulusal Polis Teşkilatı (H), Hırvatistan Devlet Seçim Komisyonu (H), Devlet Seçim Komisyonu (H), Filistin hükümeti (H), uzmanlar (H11, P4, S6), hükümetin medya ofisi (H), KLM[21] (H, P), Carter Center[22] (H), Carter (H), Karadağ Emniyet Müdürlüğü (H), bilim insanları (H), Adalet Bakanlığı (H), Beşar Esad rejimi güçleri (H), Kırgızistan hükümeti (H3), havacılık uzmanları (H), The New Zeland Herald[23] (H), Tayland Dışişleri Bakanlığı (H3), Space.com internet sitesi (H), Kuzey Kore yönetimi (H), güvenlik güçleri (H), Suriye'deki büyükelçiliği (H), Ford (H3), şirket[24] (H), Ynet (H), el-Mesire (H), ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcülüğü (H), danışman (H), PETRA[25] (P)**,** Şam Büyükelçiliği (P), The Hill (P), plastik cerrahlar, (P), Anadolu Ajansı (AA) ekipleri (P), AA ekipleri (P), Ordu radyosu (P), Brigham Young Üniversitesi (P), Mangione'nin avukatı (P), Adli Tıp Kurumu (P), papaz (P), Brezilyalı yetkililer (P), yerel itfaiye teşkilatı (P), itfaiye teşkilatı (P), Alman resmi yayın kuruluşu (P), Alman Wild gazetesi (P), Alman polisi (P), Pelicot'nun avukatı (P), Rus haber ajansı news.az (P), Interfax Rus haber ajansı (P), Alman Zeit gazetesi (P), Suriye'deki yeni yönetim (P2), Suriye'nin yeni yönetimi (P), şirket (P), Kriz Durumu Merkezi (P), Ülkedeki yetkili merciler (P), Tayland Polisi (P), Ülkedeki Milli Parklar yetkilileri (P), BYD[26] (P), havalimanı (P), Boeing (P), New England Jounal of Medicine (P), JAMA Psychiatry (P), Journal of Child Psychiatry (P), Etiyopya güvenlik güçleri (P), Bölge polisi (P), doktorlar (P), havaalanı trafik kontrolü (P), pilot (P), ABD Ulusal Kasırga Merkezi (P), ABD Savunma Bakanlığı (P), Avrupa Birliği (P), Kudüs (P), Rusya ordusu (P), Biden yönetimi (P, S), ABD menşeili Politico

[21] Havayolu şirketi.
[22] Sivil toplum kuruluşu.
[23] Gazete.
[24] Ford.
[25] Haber ajansı.
[26] Çinli elektrikli araç üreticisi.

(P), Politico (P4, S3), yayın organı[27] (P2), A Haber (S3), Suriye devlet haber ajansı (S), Reuters[28] (S5), Filistin Kızılayı (S), İsrail polisi (S), SABAH (S4), Suriye milli ordusu (S), özel yetkili (S), Fransa İslam Konseyi (CFCM) (S), CFCM (S2), The Hindu[29] (S), iki üst düzey ordu yetkilisi (S), Rus savaş uzmanları (S3), Rus uzmanlar (S), ABD'li iki yetkili (S), bir eski yetkili (S), MME[30] (S4), Eski bir ABD yetkilisi (S) eski bir yetkili (S), Kanada merkezli CBC (S), ABD merkezli Barron's (S), Hindistan merkezli Devdiscourse (S), Suriye Hapishanelerindeki Lübnanlı Tutuklular Derneği (S), Suriye Gözlemevi (S), Gözlemevi (S2), ABD'li teknoloji şirketi[31] (S), Maxar (S2), Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (S2), A Haber (S), Jerusalem Post (S), İngiliz makamları (S), İngiliz polisi (S), Londra Emniyet Müdürlüğü (S), New York Büyük Jürisi (S), SNHR[32] (S2), Haiti Başbakanlık Ofisi (S), Barış ve Kalkınma için STK Ağına (CDP-Haiti) (S), Birleşmiş Milletler (BM) Haiti Entegre Ofisi (S), ABD'li üst düzey bir isim (S), BBC Rusça Servisi (S), UNICEF (S), BM kuruluşu (S), Birleşmiş Milletler Ateşkes Gözlem Gücü (UNDOF) (S), ABD Jeoloji Araştırmalar Merkezi (S), CNN Sözcüsü (S), AA (S), İngiliz dergi (S), İranlı yetkililer (S), eski bir diplomat (S), polis yetkilileri (S2), Kızıl Davut Yıldızı (S), kampanya örgütü Eko (S), Bellingcat (S), Eko (S2), Meta (S), iki analist ve üst düzey bir Batılı diplomat (S), Almanya (S), bölge itfaiyesi (S), Suriye Kızılayı başkanı (S), Gold Apollo[33] (S), hastane müdürü (S) Filistin Ulusal Konseyi (S), Israel Hayom[34] (S), Ukrayna Güvenlik Servisi (S), Fransa (S), Tahran (S), Rusya ve ABD (S), mağaza yöneticisi (S), Mossad casusları (S), Ajanlar (S2), Michael takma adını kullanan birinci ajan (S4), Gabriel takma adını kullanan ikinci ajan (S8).

2.1.1.2. Bilgiye Erişim

Özel bir basın kuruluşuna ya da belirli bir bireye atıf yapmayan ve statüsü belli olmayan kişiler bu başlık altında incelenmiştir. Dünya haberlerinde bilgiye erişim stratejisi kullanılarak 226 kez kaçınma yapılmıştır. Tespit edilen kaçınmalar aşağıda listelenmiştir.

[27] Politico.
[28] Haber ajansı.
[29] Gazete.
[30] Middle East Eye haber kuruluşu.
[31] Maxar
[32] Suriye İnsan Hakları Ağı.
[33] Çağrı sistemi üreticisi.
[34] Gazete.

Tespit edilen kaçınmalar: İtalyan basını (H2), görgü tanıkları (H2), silahlı yerel gruplar (H), ABD basını (H2, S), Rus basını (H2, P), ekipler (H), gazete ve medya kuruluşları (H), Güney Kore basını (H, S), bir grup öğrenci (H3, S), Ayşenur Ezgi Eygi'nin ailesi (H), Rus medyası (H, P), bir kaynak (H2), ABD medyası (H3, P2), kaynak[35] (H), Suriyeli bir kaynak (H), İsrail medyası (H, P), davacı (H), iki kaynağa (H), İsrail medyası (H, P), uluslararası medya (H, P2), Christie biyografisinde (H), yerel basın (H, P, S3), NYT'ye konuşan kaynaklar (H), İngiliz medyası (H4), kaynaklar (H8), Filistinli bir kaynağın (H), Batı basını (H), yerel kaynaklar (H9, P2, S4), kaynak (H2, P, S2), diğer silahlı gruplar (H), Suriyeli (H), ulusal basın (H2, P, S), görgü tanıkları (H7, P, S6), cezaevini basan göstericiler (H2), uluslararası haber kaynakları (H), Amerikan medyası (H), Lübnan basını (H2), Norveç basını (H2, P), İngiliz basını (H2), Libya medyası (H2), İran haber ajansları (H), haber kaynakları (H), İsrailli esir yakınları (H), eylemciler (H), bölge sakinleri (H, S2), kuruluşlar (H), İsrail basını (H4, P2, S), Suriyeliler (H2, P2, S), Alman basını (H, P, S3), yerel medya (H, S), Yunan basını (H), Cibaliye, Beyt Lahiya ve Beyt Hanun kentlerinin sakinleri (H), Suriyeli kaynaklar (H) bir yolcu yakını (H), bir başka aile (H), Türkiye'den bir kadın (H), adam (H2), bir kişi (H2, P2), yerel sakinler (H), protestocular (H2, S), ülke basını (H), Alman medyası (H, S), azınlıklar ve kadınlar (H), taraflar (H), tanıklar (H), aileler (H2), acılı aileler (H), Swan Kaplıca Oteli'ndeki tanıklar (H), bir anne (H2), bir kadının (H2, P), balistik füzeler fırlatan grup (H, P), Maxar (H), yolcular (H, P), insanlar (H), hayatta kalan insanlar (H), Gisele'in çocukları (P), canlı yayına yansıyan görüntüler (P), Arap basını (P), bilim dünyası (P), dünya basını (P, S2), Uluslararası haber ajansları (P), ABD'li vatandaşlar (P2), göstericiler (P, S5), uçuş takip siteleri (P, S), uluslararası ajanslar (P), uluslararası haber ajansı (H), hapisteki mahkumlardan (P), Silikon Vadisi çevrelerinde (P), Azerbaycan basını (P),veliler (P), Feminist gruplar (P), çocuk (P), müşteriler (P), iki Suriyeli kaynak (S), dünya medyası (S3), İsrailli kaynak (S), Zahraa mahallesinin sakinleri (S), mahalle sakinleri (S), Şam'daki kaynaklar (S2), bölgedeki bir sivil (S2), gözlemciler (S), vatandaşlar (S), kalabalıklar (S), uluslararası basın (S2), insan hakları grupları (S2), Hint basını (S), uluslararası insan hakları örgütleri (S), Rusya basını (S), İran medyası (S), bir grup lise öğrencisi (S), askeri kayıtlar (S).

[35] BBC'ye konuşan kaynak.

2.1.1.3. Olası Eğilimler

Dünya haberlerinde kaçınma stratejisi olarak kullanılan *siyasi gruplar, muhalifler, partiler* vb. ifadeler bu strateji altında ele alınmıştır. Bu stratejinin dünya haberlerinde toplam 222 kez kullanıldığı ve diğer haber türleriyle karşılaştırıldığında olası eğilimlere en fazla dünya haberlerinde yer verildiği tespit edilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: rejim karşıtı silahlı gruplar (H9), Beşar Esad rejimi karşıtı muhalif gruplar (H2), rejim karşıtı gruplar (H8, P5, S), askeri muhalifler (H2, P2), muhalif gruplar (H8, S2), yerel muhalifler (H, P), bir grup muhalif (H), muhalifler (H4, P8, S9), Heyet Tahrir Şam liderliğindeki gruplar (H), Suriye Muhalefet Koalisyonu (H), ABD destekli muhalif gruplar (H), silahlı muhalif grup (H), yerel muhalif gruplar (H), muhalif yerel gruplar (H3), muhaliflerin komutanı (H), ABD destekli Suriye Özgür Ordusu (H2), muhalif Suriye Özgür Ordusu (H, P, S), Suveydalı muhalif gruplar (H, S), Esad yanlısı bir TV kanalı (H), İran destekli terörist gruplar (H), Esad rejimi karşıtı silahlı gruplar (H3), terör örgütüne yakın kaynaklar (H), ABD destekli terör örgütü PKK/YPG (H2), İran destekli gruplar (H), Filistin Kurtuluş Örgütü (H), Beşar Esad rejimi karşıtı silahlı gruplar (H), muhalefet partileri (H, P), hükümet yanlısı haber kaynakları (H), PKK/YPG'nin uzantısı SDG (H), Suriyeli muhalif gruplar (H, P), Esad'ın yine en yakın müttefiklerinden (H), rejim karşıtı muhalif güçler (H2), seçime karşı olanların (H), Baas partisi iktidarı (H), muhalif gruplar (H), Suriyeli muhalifler (H2, P2, S), muhalif güçler (H2, P, S), Suriyeli muhalif güçler (H), muhalif güçlerin (H), muhaliflerin (H), Baas destekçisi bir grup (H), sol görüşlü seçmenler (H), aşırı sağ ve sol gruplara (H), PKK destekçileri (H), Netanyahu destekçileri ile karşıtlarının (H), Hizbullah (H2, P), HTŞ sözcüsü (H), Batı yanlısı muhalefet Gürcistan Rüyası (H), Husiler (H6), HTŞ (H7, P2), HTŞ'den bir kaynak (H, S), HTŞ kaynağı (H), HTŞ savaşçısı (H), aşırı sağ ve aşırı sol partiler (H), Peace Now[36] (H), Kassam Tugayları (H3, S), Güney Kore muhalefeti (H), Demokratik Parti (DP) (H, P), Demokratik Parti ve 5 küçük muhalefet partisi (H, S), DP yetkilileri (H), İran destekli Husiler (H3, P, S2), Tel Aviv'e meydan okuyan grup (H), Rusya yanlısı grup (H), grup (H), Hamas (H4, P2), Cumhuriyetçi parti (H), sosyal medyadaki muhalifler (P), rejim karşıtı güçler (P, S), Esad karşıtı gruplar (P), bölgedeki bir muhalif (P), Suriyeli silahlı bir muhalif (P), Arap Sosyalist Baas Partisi (P, S), Suriye muhalefeti (P), DP dahil 6 muhalefet

[36] Sol görüşlü bir Siyonist hareket.

partisi (P), Cumhuriyetçiler ve Demokratlar (P), Muhalefet liderleri (P), teröristler (S3), silahlı muhalif gruplar (S2), rejim güçleri (S), Esad destekçisi topluluklar (S), Baas rejimini yıkan gruplar (S), muhalefet (S), Terör örgütünün sözde yetkilisi (S), PKK'lı sözde yetkili (S), PKK'lı terörist (S), İslam Cumhuriyeti'nin sadık destekçilerinden oluşan bir grup (S), reformistler (S), "Uri Tsafon" örgütü mensupları (S), İzzeddin el-Kassam Tugayları (S), Esad rejimine bağlı ordu komutanlığı (S), rejim yanlısı medya (S), SMO askerleri (S), bir Nusayri (S), Nusayri (S2), bir başka Nusayri (S), üst düzey bir reformist gazeteci (S).

2.1.1.4. Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler

Dünya haberlerinde kaynak kişinin okuyucunun çıkarımına bırakıldığı bu strateji örneklerinin *çoğu, bazı, birçok, kimi* vb. belirsizlik bildiren sözcüklerle birlikte kullanıldığı tespit edilmiş ve bu strateji dünya haberlerinde 60 kez kullanılmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: bazı protestocular (H), bazı kullanıcılar (H, S), kimi kullanıcılar (H), bazı Ortadoğu uzmanları (H), çoğu Batılı ülke (H), diğer gruplar (H), bazı kişiler (H3), Alman siyasetinden de çok sayıda isim (H), bir grup (H, S), bir halkla ilişkiler şirketi (H), bazı bilim insanları (H), bazı teorisyenler (H), bazı araştırmacılar (H), bazı güçler (H), bazıları (H3), bazı tütün üreticileri (H), polislerden bazılarının (H2), bazı yetkililer (H), bazı senatörler (H), çoğu bakanlık (H), bazı futbol kulüplerinin taraftarları (H), kimileri (H3), bazı biyografi yazarları (H), bazı çevrelerin (H), bazı gruplar (P), bazı Avrupa ülkelerinin (P), isyanın sembolü olarak görenler (P), araştıran birçok kişi (P), bazı eski rejim destekçileri (S), bir diğer grup (S), fanatik bazı İsrailliler (S), birçok kesim (S), çok sayıda Alman medya kuruluşu (S).

2.1.2. Kesinliği Azaltmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri

Dünya haberlerinde kesinliği azaltmak amacıyla kullanılan kaçınma stratejileri dil bilgisel özelliklerine göre alt başlıklara ayrılmıştır:

2.1.2.1. Kiplik Ekler ve Yardımcı Fiiller

Dünya haberlerinde tespit edilen kiplik ekler ve kiplik yardımcı fiillerin örnekleri aşağıda verilmiştir.

2.1.2.1.1. Kiplik Ekler

Dünya haberleri incelendiğinde kiplik eklerden *-{sA}* ve *-{mI⁴ş}* ekleri tespit edilmiş, *-{DI⁴r}* ekine rastlanmamıştır. Bu ekler dünya haberlerinde 73 kez kullanılmıştır. Tespit edilen kiplik eklerin örnekleri (2a-c)'de verilmiştir:

(1) a) "*Çatışmayı durdurmak için destekte bulunursa Suriye, Hizbullah ile ilişkisini sonlandıracak.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Esad askerlerini böyle satmış.*" (Posta, 2024).

c) "*Neely'nin yolculara bağırdığını ancak saldırmadığını beyan etmiş.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: destekte bulunursa (H), galip gelirse (H), düzenlemiş (H), söylemiş (H2), yorumunu yapmış (H), tekrarlamış (H), sözünü vermiş (H3, P), bildirmiş (H, P), belirtmiş (H3), itiraf etmiş (H), dükkânı açmış (H), geri çevirirse (H), demiş (H), güce gelirse (H), açıklamalarda bulunmuş (H), yaşamış (H, P), izler bırakmış (H, P), aktarmış (H, P), eleştirmiş (H2), derlermiş (H), suçlamış (H), duyurmuş (H), moral vermiş (P), gerçekleştirmiş (P), satmış (P), beyan etmiş (S).

2.1.2.1.2. Kiplik Yardımcı Fiiller

Kiplik yardımcı fiil olarak dünya haberlerinde yalnızca *-{(y)Abil}* yapısı kaçınma stratejisi olarak kullanılmış ve bu yapıya 196 kez verilmiştir. Kiplik yardımcı fiillerin örnekleri (3a-c)'de verilmiştir:

(3) a) "*Afrika'nın nüfusunun 1.2 milyardan 3.4 milyara yükselebileceği üzerinde duruyor.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Bitter çikolata tüketmenin ağız kanseri riskini yüzde 22 azaltabildiği belirlendi.*" (Posta 2024).

c) "*Çok kısıtlı olan yiyecek her an tükenebileceği belirtildi.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: yaşanabileceği (H2, P), diyebileceğini (H), gelebilmesi (H), tehlike oluşturabileceği (H), kolaylaştırabilir (H), aykırı olabileceği (H), ölmüş olabileceği (H), diskalifiye edilebilir (H), sürebileceğini (H), dönebileceğini (H), kötüleştirebileceği (H), çıkarılabileceği (H), çıkarılabileceğini (H), yapabileceği (H), zorlayabiliyor (H), aydınlatabilir (H), yardımcı olabilir (H), olabileceğini (H5), olabileceği (H7), karşılaşılabilir (H), gelebileceği (H), çevrilebileceği (H),

kullanılabileceğini (H), yardımcı olabilecek (H), çözülebileceği (H), rol oynayabileceğini (H), varılabilir (H), varılabileceğini (H), çıkabileceği (H2), nitelendirilebilecek (H), düşebileceği (H), tabir edebileceği (H), olabileceğine (H2), diyebileceği (H), olabilir (H, S), yıllar alabileceği (H), ne olabileceği (H), uğratabilir (H), yitirebilir (H), yol açabileceği (H), sürdürebileceğine (H), başarılı olabilir (H2), değişebileceğine (H), mümkün kılabilir (H), söyleyebilir (H), yapılabileceğine (H5), değişebilir mi (H), karmaşık hale gelebilir (H), öngörülebilir (H), etkili olabileceği (H, P), hafifleyebileceğine (H), katliam yapabileceği (H), yürürlüğe girebilir (H), talep edebileceğine (H), isteyebileceği (H), duyulabilecekleri (H), muhbir olabilirdi (H), ihdas edilebileceği (H), artabilir (H), olanak sağlayabileceği (H2), ortaya çıkabileceğine (H), riske edebilecekleri (H), olabilir miydi (H), neden olabilirdi (H), işaret edebilecek (H), yol açabiliyor (H), alabilir (H), yükselebileceği (H), kısaltılabilecek (P), azaltabildiği (P), yaratabildiği (P), tespit edilebileceği (P), gitmiş olabileceği (S), yol açabiliyor (S), neden olabiliyor (S), kalabiliyordu (S), olabilecekleri (S), rejimi istikrarsızlaştırabileceği (S), artabileceği (S).

2.1.2.2. Biçim-söz dizimsel Ögeler

Dünya haberlerinde fiil çekiminde *... gibi görün-, -{mAyA} çalış-, -{mAsI} halinde, -{mAyA} başla-* vb.; ad çekimindeyse *+{Dan}, +{(n)I*[4]*n}, +{DAn} biri* vb. dil bilgisel yapıların kaçınma stratejisi olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

Fiil Çekiminde

Dünya haberlerinde fiil çekiminde biçim-söz dizimsel ögelerle yapılan kaçınmalara 44 kez yer verilmiştir. Bu stratejinin örnekleri (4a-c)'de verilmiştir:

(4) a) "*Bitkileri ve aletler gibi nesneleri tasvir ediyor gibi görülüyor.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Binlerce kişi halen yakınlarına ait izler bulmaya çalışıyor.*" (Posta, 2024).

c) "*Suudi sığınmacıları hedef aldığı yönündeki bir teoriye odaklanmış gibi görünüyordu.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: odaklanması halinde (H), tasvir ediyor gibi görülüyor (H), hiç de az olmadığını (H), çözülmüş gibi göründüğü (H), gerçekleştirmeye çalıştı (H), iddiaları güçlendirir nitelikte (H), hafızasını yitirmiş gibi görünüyordu (H), tepki vermiyor gibi görünmesi (H), sinyalleri vermeye başladı (H), anlamaya çalışmış (H,

P), başa çıkmaya çalışıyor (H), bulmaya çalışıyor (H, P), getirmeye çalıştığı (H), korumaya çalışıyor (H), zaman kazanmaya çalışıyordu (P), girmeye çalıştı (P), bulunması durumunda (P), var gibi görünüyor (S), odaklanmış gibi görünüyordu (S), imha etmeye çalıştı (S), öngörmeye çalışıyor (S), meşrulaştırmaya çalıştı (S), belli olmaya başladı (S).

Ad Çekiminde

Ad çekiminde biçim- söz dizimsel ögelerle yapılan kaçınmaların dünya haberlerinde 141 kez kullanıldığı saptanmıştır. (5a-c)'de bu stratejinin örnekleri verilmektedir:

(5) a) "*İnşa edilen kaçak yerleşim birimlerinden birinin de Batı Şeria'nın orta kesimlerinde olduğu belirtildi.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Uzay yarışının başrol oyuncularından biri olan Sovyetler Birliği, kuruluşunun 50. yıldönümünü kutladı.*" (Posta, 2024).

c) "*Donald Trump önceliklerinden birinin sınırı düzensiz göçmenlere kapatmak olduğunu savundu.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: yerlerden biri (H, S), önde gelen gazetelerinden (H2), görüşmelerden biri (H), Paris'in sembollerinden biri (H), en güzel örneklerinden biri (H), kanser türlerinden olan (H), Paris'in sembollerinden (H2), kulelerinden biri (H), ilk işlerinden biri (H), figürlerinden biri (H), hava saldırılarından birini (H), tünellerden birinde (H), sürücülerden birinin (H), kodlardan biri (H), gizemlerinden birini (H), iki hastadan biri (H), en etkili aktörlerden biri (H), tesislerinden biri (H), köylerin birinde (H), arayanlardan biri (H), en büyük destekçilerinden (H), işkence merkezlerinden biri (H), unsurlardan biri (H), kararlarından biri (H), vaatlerinden biri (H), beş seçmenden birinin (H), noktalarından biri (H2), önemli merkezlerinden biri (H4, P), uçaklarından birini (H), alanlarından biri (H), Hıristiyanlığın sembollerinden biri (H), bunlardan ikisinin (H), birimlerinden birinin (H), yakınlarındaki birinden (H), sendikalarından biri (H), üyelerinden birinin (H), memurlardan biri (H2), yolculardan biri (H), gazetelerinden biri (H), dissosiyatif bozukluklardan biri (H), tünellerden birinde (H), tabelalardan birisi (H), komutanlardan biri (H), suikastçılardan biri (P), kilit isimlerinden (P), fok türlerinden biri (P), başlıklardan birinin (P), sorgu odalarının biri (P), bunlardan biri (P, S), arkadaşlarından birini (P), yolculardan bazılarının (P), tahminlerinden biri (P), öngörülerinden biri (P), değerlerinden birine (P),

maceralarından bir tanesinin (P), oyuncularından biri (P), unsurlarından bir kişi (S), çekenlerden bir tanesi (S), noktalardan birisi (S), barajlardan biri (S), merkezilerinden biri (S), devletlerden biri (S), kazanımlarından biri (S), çukurlardan birinden (S), reklamlardan birinde (S) paylaşımlarından birinde (S), önceliklerinden birinin (S).

2.1.2.3. Kiplik Fiiller

Dünya haberlerinde kullanılan etken çatılı ve edilgen çatılı fiillerin örnekleri aşağıda verilmektedir.

2.1.2.3.1. Etken Çatılı Fiiller

İnan-, düşün-, um-, planla- vb. kiplik anlamı taşıyan etken çatılı fiillerle yapılan kaçınma stratejisine dünya haberlerinde 23 kez rastlanmıştır. Bu kaçınmanın örnekleri (6a-c)'de verilmiştir:

(6) a) "*Bilim insanları önemli bir dönüm noktası olduğuna inanıyor.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*12 Ağustos'ta kano kazasında kaybolduğunun düşünülmesini planlamıştı.*" (Posta, 2024).

c) "*Biden yönetimi Suriye'de iç savaşın durulduğunu düşünüyordu.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: inanıyor (H, S), düşünmüyor (H), umduğunu (H), planlıyor (H4, S), tahmin ediyor (H), düşünüyor (H3, P, S), planladığı (H), planlamıştı (P), düşünüyordu (S), planlıyorlardı (S), kabul etmiyor (S), kabul etti (S4).

2.1.2.3.2. Edilgen Çatılı Fiiller

-{(I)l} ve *-{(I)n}* ekleriyle edilgenleştirilen fiillerle yapılan kaçınma stratejisine dünya haberlerinde sıklıkla yer verilmiş ve bu haberlerde 2613 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. 7(a-c)'de bu stratejinin örnekleri yer almaktadır:

(7) a) "*Füze nedeniyle ülkenin merkez bölgesinde sirenlerin çaldığı bildirildi.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Alman yetkililerin hiçbir şey yapmadığı da tespit edildi.*" (Posta, 2024).

c) "*PKK/YPG'li teröristlerin İsrail'den yardım ve koruma talep ettiği ifade edildi.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: belirtildi (H106, P11, S36), serbest bırakılmıştı (H), onanmıştı (H), planlanıyor (H), biliniyor (H7, P3, S10), açıklandı (H19, P7, S3), bildirildi (H64, P7, S24), ifade edildi (H34, P5, S13), iddia edildi (H20, P4, S10), denildi (H24, P3, S6), ele alındı (H2, S), açıklanmıştı (H2), yalanlandı (H), kaydedildi (H42, P6, S13), ifade edilen (H4), bilgi verilmedi (H), yayınlandı (H3, P3, S2), derlendi (H), esir alındı (H), düzenlendi (H3, P2, S3), bilinen (H16, P3, S8), yayımlanan (H, P), belirtilen (H17, P4, S), şu ifadeler kullanıldı (H), belirlendi (H, P8, S), düzenlenecek (H3), bulunulacak (H), değerlendirecek (H), yetiştiriliyordu (H), getirildi (H, P), değiştirilerek (H), düşürüldü (H), suçlandı (H), aktarıldı (H32, P5, S2), iddia edilen (H10, P3, S6), değerlendiriliyor (H7, S), planlanan (H3, S), paylaşılırken (H), bekleniyor (H17, P3, S), çağrısı yapıldı (H8), vurgusu yapıldı (H), çağrısında bulunuldu (H6), iptal edildi (H2), kabul ediliyor (H2), restore edildi (H), beklenen (H4, S), kapalı alana alındı (H), ayininin yapılması (H), iddia edilirken (H2, S), dendi (H2), destekçileri sayılan (H), iddia ediliyor (H6, P2, S2), azaltılacak (H), uygulanırsa (H), yansıtıldı (H), mektubu okundu (H), gerçekleştirilen (H, S), başlatılan (H2, P, S), kurtarılmıştı (H, P), değerlendirme yapıldığını (H), bildirilmişti (H3, P, S), kabul edilmişti (H), görüntülenirken (H), gözler önüne serildi (H2, S3), temizlendi (H), ileri sürüldü (H3, P, S), ifadelerine yer verildi (H13, P3, S3), tebrik edildi (H), yer verilen (H, S), vurgulandı (H13, S2), belirtilerek (H7, P), takip edildiği (H3), işaret edilen (H3), vurgu yapıldı (H), izlendiği (H), vurgulanarak (H), ilan edilen (H, S), ilan edildi (H, P3), ifadeleri kullanıldı (H12, S), düşünülüyor (H8, P4), ortaya atıldı (H, P2, S), öne sürüldü (H11, P, S2), düşürüldüğü (H), tanındığını (H), görüldü (H19, P5, S6), başlandı (H), statü verildi (H), katledildi (H), onaylanırsa (H), belirtilmişti (H4, P3, S3), belirtilirken (H9, S2), açıklama yapılmadı (H2, P), takip edildiğini (H), aktarılmıştı (H, S), gözaltına alındı (H), düzenlenmişti (H), anılan (H, P), başlatılmış (H), sorulması (H2, S), belirtiliyor (H17, P7, S5), ifadesi kullanıldı (H7, P), uyarısında bulunuldu (H2), ifade edilerek (H2), sunuluyordu (H), anıldı (H), tepki gösterildi (H2), umulduğu (H), aktarılan (H9, S4), çıkarılması (H), vurgulanan (H, S), şüphelenilen (H2, S), suçlandığı (H), masaya yatırıldı (H), değerlendirildi (H4), tespit edildi (H5, P2, S), ifade edilirken (H2), ifadesine yer verildi (H5), değinilen (H), suçlanan (H), dava açıldı (H), suçlamalar eklendi (H), ifade ediliyor (H4, P, S2), öne sürülüyor (H3), tanınıyor (H, P), sanılıyor (H), düzenlenen (H), seçilen (H), seçilmişti (H), inanılan (H), bilinmeyen (H2, S3), keşfedildiğinde (H), gruplandırılmış (H), sunuluyor (H), düşünülen (H7, P2, S4), tahmin edilen (H3), söyleniyor (H2, P), anılıyor (H),

tanımlanıyor (H, S2), adlandırılan (H), kesilmişti (H), düşünüldü (H), oluşturuldu (H), bildiriliyor (H), derlenmiştir (H3), öğrenildi (H7, P9, S8), temizlenmişti (H), yayımlandı (H2, P), gösteriliyor (H), peşine düşüldü (H), tahmin edildi (H), elde edildiği (H2), görevlendirildiğini (H), tespit edilemedi (H), iddia ediliyordu (H), duyuldu (H2), aktarılırken (H2), paylaşıldı (H5, S5), görüntülendi (H3, P4, S3), tespit edilmesini (H), şüpheleniliyor (H, P), değerlendirmesine yer verildi (H, S), anlaşıldı (H2, S), vurgu yapılırken (H), gözlendi (H, P), sayılan (H), suçlanıyor (H2, P), değerlendirilirken (H2, P), endişe ediliyor (H2, S), değerlendirildiğine (H), belirlenmişti (H, P7, S3), başlatılacak (H), bilinmiyor (H3, P2, S), kesin gözüyle bakılıyor (H2, S), olumlu karşılandı (H), gösterilen (H, P), konuşulduğu (H), uyarısı yapıldı (H, S), açıklama yapıldı (H3, P, S), yasaklanacak (H), uygulanacak (H2), izin verilecek (H, P), yayımlanmıştı (H, S), ortadan kaldırıldı (H), görülüyor (H7, P6, S2), sloganı atılıyordu (H), adı verilmişti (H), beklenmiyor (H), öngörülmüyor (H), denilen (H2), çağrısında bulunulan (H), kaydedilen (H2, P, S), kaldırıldı (H), gözlemlendi (H), kaydedilirken (H2), iddiasında bulunulan (H, P), savunulan (H, P), vurgulandığı (H), yorumları yapıldı (H2), bildirilen (H2), belirlenirken (H), görülürken (H, S), öğrenilen (H2), tehdit edildiğini (H), açıklanırken (H3), yaptırım tehdidinde bulunuyor (H), merak edilen (H), istendi (H, P, S2), anlaşılıyor (H2, P2, S2), dönüştürülmüş (H, P), görüşlerine yer verildi (H), hatırlatılan (H), gerçekleştirildi (H), duyuruldu (H2, P, S4), soruldu (H, P), paylaşılan (H, S), iddialar ortaya atılmıştı (H, P), öngörülmüştü (H, P), öne sürülen (H), işaret edildi (H), dikkat çekildi (H, S), duyurulmuştu (H), söylendi (H3, S2), tavsiye edildi (H), sayılıyor (H), tahmin ediliyor (H4, P2, S2), yorumları yapılıyor (H3, S), dikkat çekilerek (H), vurgu yapılmıştı (H), beklenirken (H), açıklanması (H), yeni bilgilere ulaşıldı (H), dikkati çekildi (H), ileri sürülen (H, S), işaret edilerek (H), bildirildiği (H, S), tespit edilen (H2, S), işaret edilirken (H), öngörülen (H), bildirilirken (H4, P, S), görülen (H2, P3, S), açıklık getirilirken (H), tahmin edilirken (H), açıklanan (H), tabir edilen (H), duyulurken (H), fark edildi (H), talep edildi (H2, P3), talep edilen (H), görüşülmüş (H), öngörülüyordu (H), altı çizildi (H), gösterildi (H), tartışıldı (H), sınırlandırılacak (P), amaçlanıyor (P), planlanmıştı (P), mesajlar bulunmuştu (P), oluşturulmuştu (P), görülmüştü (P), tanınan (P), savunularak (P), saldırıldı (P), konuşlandırıldığı (P), yayınlanan (P2, S2), merak edilirken (P), anlaşılan (P2), tarama faaliyetleri yapılıyor (P), karar verilip (P), tartışılıyor (P), öneriliyor (P), zarar verildi (P), sorumlu tutuluyordu (P), sloganları atıldı (P), düşünülmesini (P), sanılıyordu (P), belirlenince (P), taahhüt ediliyor (P),

nitelendirildi (P), iptal edilmişti (P), bilgisi verildi (P, S), benzetildi (P), tutuluyor (P), kaydedildiği (P, S), belirlenen (P, S), içeri alınıyor (P), konuşuldu (P), öne çıkarıldı (P), takip edildi (P), rastlandı (P), soruşturuluyor (P2), planlandığı (P), tespit edilmişti (P), hesaplanıyor (P), tahliye yapılmıştı (P), durduruldu (P), alıkonulduğu (P), el konulduğu (P), konu edilecek (P), incelendi (P), yükseltilmişti (P), bilinirken (P), duyulması (P), yönlendirildi (P), üzerinde duruluyor (P), incelemeye alındı (P), tanımlandı (P, S), izlendi (P), duyurulması (P), beklendiği (P), varsayılan (P), icat edildi (P), öğrenilirken (S), görüldüğü (S), dikkat çekilen (S), öğrenilmişti (S), bilgi verildi (S), çalışmalara başlandı (S), söylenen (S2), adı veriliyordu (S2), övülürken (S), şu sözler kullanıldı (S), yayınlanmıştı (S), ortaya çıkarılıyor (S), keşfedildi (S5), tespit edilirken (S2), protesto edildi (S), ifadesi kullanılmıştı (S), kaydedilmişti (S), paylaşılmıştı (S), arındırılmış (S), vurgu yapılan (S), vurgu yapılarak (S), ele geçirilmişti (S), deniliyor (S), amaçlanıyordu (S), eleştirildi (S), bahsedildi (S), kaydediliyor (S), sanılan (S), görülmeye başlanmıştı (S), ihbarlar yapıldı (S), doğrulandı (S), aktarılıyor (S), saldırı mesajları verildi (S), dile getirildi (S), tanımlanan (S), görülüyordu (S), çağrısı yapılıyordu (S), belirtiliyordu (S), sızdırılan (S), bilgisine yer verildi (S), nitelenen (S), iftiralara yer verildi (S).

2.1.2.4. Kiplik Belirteçler

Dünya haberlerinde tespit edilen kiplik belirteçler, *ayırıcılar* ve *belirtecimsiler* olarak iki başlıkta ele alınmıştır.

2.1.1.4.1. Ayırıcılar[37]:

Ayırıcılara dünya haberlerinde 48 kez rastlanmıştır. (8a-c)'de ayırıcıların örnekleri verilmiştir:

(8) a) "*Nakliye uçaklarına <u>büyük ihtimalle</u> hava savunma bataryaları yüklenecek.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*<u>Sadece</u> 2024'ün ilk dört ayında kentte 30 cinayet kaydedildi*" (Posta, 2024).

c) "*Rejimin muhalifleri alıkoyduğu ancak <u>adeta</u> sır olan merkezler de vardı.*" (Sabah, 2024).

[37] Zuck ve Zuck'ın (1985) (akt. Ercan, 2003: 24) kaçınma unsuru olarak ele aldığı *açıkça* örneğinin vurgulayıcı (booster) olduğu düşünüldüğünden bu çalışmanın kapsamında değerlendirilmemiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: aslında (H3, S7), büyük ihtimalle (H2), sadece (H11, P3, S7), adeta (H2, P, S9), belki (S3).

2.1.2.4.2. Belirtecimsiler

Dünya haberlerinde tahmin belirten, limit belirten, zaman belirten ve yoğunluk belirten belirtecimsilerin toplamda 1319 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Dünya haberlerinde en çok belirtecimsi kullanılan gazetenin Posta, en az belirtecimsi kullanılan gazetenin Sabah olduğu saptanmıştır. (9a)'da t*ahmin belirten belirtecimsilerin* Hürriyet gazetesinde tespit edilen örneği, (9b)'de *limit belirten belirtecimsilerin* Posta gazetesindeki örneği, (9c-d)'de Sabah gazetesinden *zaman belirten* ve *yoğunluk belirten belirtecimsilerin* örneği verilmiştir:

(9) a) "*Yaklaşık 8 yıldır Münbiç'te kontrolü elinde tutan PKK/YPG'nin, yaya olarak tünellere girip kentten kaçtıkları öğrenildi.*" (Hürriyet, 2024) Tahmin Belirten.

b) "*60 kişiden fazla kişi yaralandı.*" (Posta, 2024) Limit Belirten.

c) "*Bu kemik parçalarının insana ait olup olmadığı ise henüz belirlenemedi.*" (Sabah, 2024) Zaman Belirten.

d) "*Genellikle kontrol noktalarında kullanılan bariyerlerdeki düzenek şaşkına çevirdi.*" (Sabah, 2024) Yoğunluk belirten.

2.1.2.4.2.1. Tahmin Belirtenler

Dünya haberlerinde *yaklaşık, neredeyse, civarında, muhtemelen* vb. ifadelerle tahmin belirten belirtecimsiler 203 kez kullanılmıştır. Bu belirtecimsiler, aşağıda listelenmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: yaklaşık 5 bin kişi (H), 300 kadar vatandaşına (H), yaklaşık 60 kilometre (H), yaklaşık 100 km (H), yaklaşık 5 kilometre (H), neredeyse çeyrek asır (H3), 2 milyona yakın (H), 10 yıla varan hapis (H), yaklaşık 25 yıllık (H), yaklaşık bir yıl sonra (H), 1-2 milyar dolarlık (H), yaklaşık 300 hedef (H, P2), neredeyse (H5), yaklaşık iki yıl boyunca (H, S), 2 milyar dolara yakın (H), yaklaşık 100'ünün (H), yaklaşık üç saat (H), tahmini 100 milyon kişi (H), yaklaşık bir yıl önce (H), yaklaşık 3,9 milyon dolar (H), yaklaşık 40 milyon dolar (H), ortalama 2,4 milyar dolar (H), yaklaşık 20 metre derinliğindeki (H2, P), yaklaşık 150 ceset (H), yaklaşık 20 yıl (H), neredeyse 18 ay (H), muhtemelen (H3), 30 civarında savaş uçağının (H),

40 civarında (H), yaklaşık 8 yıldır (H), yaklaşık 11,2 milyon dolar (H, P), yaklaşık 2,000 kişi (H), neredeyse 400.000 (H), yaklaşık 57 kilometre (H), yaklaşık 54 yıl boyunca (H), yaklaşık 14 yıllık (H2), yaklaşık 390 milyon TL (H), yaklaşık 31 bin (H), yaklaşık 20 bin (H), yaklaşık 100 Filistinlinin (H), yaklaşık yüzde 75'lik (H), yaklaşık 125,6 milyon (H), yaklaşık 3 yıla yakındır (H), yaklaşık dört saat (H), yaklaşık 2 milyon Filistinli (H), yaklaşık 22 bin çadır (H), yaklaşık %3 düşüş (H), 15,000'den fazlası (H), yaklaşık 650 dönümlük (H), neredeyse göz hapsinde (H), yaklaşık 3 ay süren (H), yaklaşık 2 milyar metreküp (H), yaklaşık yüzde 28 azalarak (H), yaklaşık 430 milyar (H), yaklaşık 300 kişi (H2), yaklaşık 17 bin (H), yaklaşık 2,3 milyon nüfus (H), yaklaşık 18 milyar dolarlık (H), yaklaşık 70 kişi (H), yaklaşık 84 milyon (H), yaklaşık 3,7 milyon (H), yaklaşık üç metrelik (P), 30-40 kadar (P), neredeyse 8 yıl (P), yaklaşık 250 milyon (P), yaklaşık iki ton (P), yaklaşık 100 köpeği (P), yaklaşık 80 yolcunun (P), yaklaşık yüzde 35'inin (P), neredeyse tamamı (P), neredeyse her gece (P), yaklaşık 6500 kilometrelik (P), neredeyse 73 yüksekliğindeki (P), yaklaşık 200 füze (P), yaklaşık 10 milyon (P), yaklaşık 2 milyar (P), yaklaşık 17 bin 492'si (S2), yaklaşık 6 saat (S), yaklaşık 900 ABD askeri (S), yaklaşık yüzde 10'u (S), yaklaşık 20 kilometre (S), yaklaşık yüzde 70'i (S), neredeyse tüm iller (S2), yaklaşık 34,4 milyon (S), yaklaşık 40 kilometre (S), yaklaşık 100 bin (S), yaklaşık 5 km (S), yaklaşık 500 hedef (S), yaklaşık 3 metre (S), yaklaşık 75 bin (S), neredeyse her gün (S), yaklaşık 390 öğrenciye (S), yaklaşık 20 yıldır (S), yaklaşık 2 bin 800 kişi (S).

2.1.2.4.2.2. Limit Belirtenler

Dünya haberlerinde *+{DAn} fazla, +{DAn} az, …aşkın, en az, en fazla* vb. limit belirten belirtecimsilerin 288 kez kullanıldığı saptanmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: bir milyondan fazla (H), en az 20 Filistinli (H3), yüzde 97'den fazla oyla (H), 100'den fazla uçuş (H), 100'den fazla rahibin (H), 50 yılı aşkın (H), 13 yılı aşkın süredir (H), yarım milyondan fazla kişinin (H), 150'den fazla konser (H), 800 binden fazla (H), en az 151 oy (H), 60 milyon dolardan fazla (H2), en az 8 milletvekilinin (H, P), on yılı aşkın (H4, P) 12 milyar dolara kadar (H), 1 milyar dolara kadar (H), 10 milyar dolara kadar (H), 100'ü aşkın (H2, P), 480'den fazla hava saldırısı (H), birden fazla şehirde (H), 40 yılı aşkın zamandır (H), 5'ten fazla (H), maaşından fazlasını (H), yarım asırdan fazla (H), 110.000'den fazla tutuklu (H), en az 20 ölü (H), en az 20 kişi (H, S2), en az 1 milyar dolar (H2), en fazla ise 12 milyar dolar (H), 800'den fazla (H), en az 36 kişiyi (H), 17 günden fazla (H), en az 2 çocuğun (H), en

az 10 metre (H), 100'den fazla polis (H), 100'ün üzerinde polis (H), yüzde 80'den fazla (H), altı milyondan fazla (H), 100.000'in hemen altında (H), bir milyon veya daha fazla kişinin (H), 4 bin 800'den fazla (H), 230'dan fazla (H), 400'den fazla (H), 45 bini aştığının (H), birden fazla kez (H), yüzde 70'inden fazlası (H2, S), 800'den fazla saldırı (H), 200'den fazla kişi (H2, P2, S), en az 18 yaralı (H), 60'ı aşkın kişinin (H, S), en az 400 metre (H, P, S2), bir metrekareden fazla (H), 50 kiloya kadar (H), yüzde 85'e varan (H), yüzde 188'e varan (H), en az 147 savaş esiri (H), en az 147 Ukrayna askerinin (H), en az 945 bin kişi (H), 4 binden fazla aile (H), 14 aydan fazla (H), 3 milyar dolardan fazla gelir (H), 53 milyar metreküpten fazla (H), 3,7 milyondan fazla (H2), 112 binden fazla kişi (H), en az iki kişi (H), 100'den fazla asker (H), 100'den fazla sivil (H2), 15 ayı aşkın (H), 1400'ün üzerinde (H), 500'den fazla sivil (H), bir seneyi aşkın (H), en az 179 kişinin (H), 2 kattan daha fazla (H), 400'e yakın temsilci (H), bir yıldan uzun süre (H), 80'li yaşlarına kadar (H), bir milyondan fazla kişi (H), 300'den fazla Rus (H2), 22 milyar doların üzerinde (H), 23 milyar dolardan fazla (H), 1300'den fazla hacı (H), 250'den fazla kişi (H), 400 milyar doları geçen (H), 600 binden fazla (P), 200'ün altında (P), en az 21 uçuş (P), 250 milyon doların üzerinde (P), 1.1 milyon dolardan fazla (P), 300'den fazla yavru (P), 1.5 metreden daha kısa boylu (P), en az 22 kişi (P), 60 kişiden fazla kişi (P), en az 50 bin dolarlık (P), 400 yılı aşkın (P), bir yılı aşkın süredir (P), Looney'den çok daha (P), En az 163 Çinli işçinin (P), 200'den fazla füze (P), en az 475 kişi (P), 30 milyondan fazla (P), en az 1500 Hizbullah üyesi (P), en az 230 kişi (P), bir yıldan fazla (P), en az 38 kişi (P), en az 70 bin mahkum (S2), üçte birinden fazlası (S), 50'den fazla yerde (S), 20'den fazla af kararı (S), 50'den fazla olan (S), en az 20 şubesi (S), 45'ten fazla gözaltı (S), 11 milyonu aşan (S), 5 binden fazla kişi (S), en az yedi tugayı (S), 12'den fazla mezar (S3), 200'ü aşkın kişi (S), 200 kadar kişinin (S), en az 18 kişinin (S), batılı uzmanlar (S2), en az beş kişi (S), 300 kadarı ağır (S), 450'den fazla kişi (S), en az 32 Filistinli (S).

2.1.2.4.2.3. Zaman Belirtenler

Dünya haberlerinde, bahsedilen haberin kesin olarak ne zaman gerçekleştiğinin bilinmediği durumlarda kullanılan *sabah saatlerinde, kısa bir süre sonra, henüz* vb. zaman belirten belirtecimsilere 575 kez yer verilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: saatler sonra (H, S), haftalarca (H), erken saatlerde (H, P, S2), sabah saatlerinde (H9, S2), kısa süre içinde (H5), son günler (H, P), akşam

saatlerinde (H5, P2, S), kısa bir süre sonra (H), birkaç gün içinde (H4), kısa sürede (H3, P2, S5), sabaha karşı (H), öğle saatlerinde (H), gecenin ilerleyen saatlerinde (H), sabah erken saatlerde (H, P), kısa süre sonra (H4, S), sabahın ilk saatlerinde (H), günlerdir (H), henüz (H23, P2, S9), bir zamanlar (H, S), o zamanlar (H3), aylar sonra (H), yıllarca (H7, P, S2), bir ay bile geçmeden (H), en geç iki gün içinde (H), hemen ardından (H), önümüzdeki günlerde (H2, P), yıllardır (H8, P2, S6), asırlardır (H), binlerce yıldır (H), nesiller boyu (H), 3 bin yıldan daha önce (H), zamanla (H3), tarih boyunca (H), 16. yüzyıl civarında (H), 1819 civarında (H), yıllar içinde (H2, P2), kısa süreli (H4), önümüzdeki saatlerde (H2, P2), bir süre (H3, P), yüz yıllarca (H), 90'ların başında (H), aylardır (H2), zaman zaman (H3, S), kısa süre içerisinde (H2), uzun süredir (H7, P2, S), geçen hafta içinde (H), kasım ayının sonunda (H), 16.00 sularında (H), birkaç gün içerisinde (H, S), yakın zamanda (H, P, S3), uzun yıllar sonra (H), bunca zaman (H), çocukluk yıllarında (H), geç saatlere kadar (H), geçtiğimiz günlerde (H2, P, S), çoğu zaman (H), 90'ların sonlarında (H), birkaç ay önce (H), birkaç saat sonra (H), 1960'lı yıllarda (H), birkaç saat önce (H), geçtiğimiz haftalarda (H2), on yıllar boyunca (H), yıllar (H), şimdiden (H2), on yıllardır (H), uzun süre (H4), uzun zamandır (H, P, S), daha uzun süre (H), ilerleyen yıllarda (H2), birkaç gün (H2), son yıllarda (H6), uzun zaman içinde (H), 6:12 civarında (H), son birkaç haftadaki (H), uzun yıllar (H), son günlerde (H2, S2), yakında (H), son dönemlerde (H), erken saatlere (H), yakın vadede (H, P), çok uzun süre (H), ileri bir tarihte (H), kısa bir süreliğine (H), birkaç gün önce (H), 07:50 civarında (H), kısa zaman aralıklarıyla (H), haftalardır (H3), sayılı günler (H2, P), dakika dakika (H, P), uzunca süredir (H), 02.00 civarında (H2), ilerleyen saatlerde (H, S), geçtiğimiz aylarda (H), ilk aylarında (H, P), saatlerce (H), kısa süren (H), 21.30 sularında (H, P), aylar boyunca (H), kısa bir süre (H2, S), haftalar önce (H), bir süre önce (H), bir asra yakın zamanda (H), sonraki günlerde (H), geç saatlere kadar (H), 21.30 sıralarında (H), 2024'ün son günleri (H), birkaç dakika önce (H, P), son birkaç gün (H3, S), önceki günlerde (H), 15.50 sıralarında (H), bir süredir (P, S), kısa süre önce (P), yıllar sonra (P, S), belli zamanlarında (P), 1980'lerin sonlarında (P), bir süreliğine (P), ilk yıllarda (P), birkaç ay içinde (P), çok uzun saatlerde (P), aylar süren (P), gecenin bir vakti (P), geç saatlerde (P), yakın geçmişte (P), yıllar öncesinden (P), şimdilik (P2), saniyeler içinde (P), bir asırdan uzun bir süredir (P), dakikalar sonra (P, S), son haftalarda (P), birkaç

gün boyunca (P), çok zaman (P), birkaç dakika (S), son saatlerini (S), günlerce (S), onlarca yıldır (S2), gündüz saatlerinde (S), 07.30 sıralarında (S).

2.1.2.4.2.4. Yoğunluk Belirtenler

Büyük bölümü, çoğunluğu, sıklıkla, genellikle vb. tespit edilen yoğunluk belirten belirtecimsiler dünya haberlerinde 253 kez kullanılmıştır. Saptanan yoğunluk belirten belirtecimsiler aşağıda listelenmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: büyük bölümü (H, P2, S5), İdlib genelinde (H), protestocuların çoğunluğu (H), nüfusunun çoğunluğu (H2, S), büyük kısmı (H2, P, S), İdlib ili genelinde (H), il genelinde (H), büyük ölçüde (H2, P2, S2), çok nadir (H), önemli ölçüde (H3), Suriye geneli (H5, S3), ülke genelinde (H2, P4, S3), dünya genelinde (H5, P, S), yavaş yavaş (H), toplumun çoğu (H), bakanların çoğunun (H), sıklıkla (H2), oldukça (H3, P, S), genellikle (H2, P3), Arap nüfusun çoğunlukta (H), dünya çapında (H2, P2), kısmen (H, P2, S), dünyaca ünlü (H, P), büyük bir kısmı (H2, P3), biraz (H), genelde (H), evlerin çoğunluğunda (H), sürekli (H3), büyük miktarda (H), hızlıca (H2), yoğun İsrail saldırıları (H), ciddi oranda (H), sık sık (H5, S), nüfuslarının çoğu (H), büyük ölçekte (H, S2), geniş çaplı (H, S), yeterince (H), aşırı yüksek (H), büyük bir çoğunluğu (H), çoğunlukla (H2, S2), bir kısmı (H, P2, S2), epey (H2), tamamına yakını (H), yüzde yüze yakını (H), İsraillilerin çoğu (H, P), küçük bir bölüm (H), fazlasıyla (H), ülke çapında (P2), ülkeye çekecek büyüklükte (P), geniş bir coğrafyaya (P), bir bölümü (P), ciddi şekilde (P), önemli bir takipçi kitlesi (P), büyük bir nüfus kaybı (P), Kuzey Amerika genelinde (P), Yeni Zelanda'nın çoğu (P), küçük bir bölümü (P2), büyük mesafe (S), geniş bir bölümü (S), detaylıca (S), olabildiğince hızlı (S), çoğu siyasi tutuklu (S), çoğunluğu dindar (S), ölenlerin çoğunun (S2).

2.1.2.5. Kiplik Sıfatlar

Dünya haberlerinde kullanılan kiplik sıfatlar, *asıl kiplik sıfatlar* ve *belirsizler* olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir.

2.1.2.5.1. Asıl Kiplik Sıfatlar

Dünya haberlerinde *muhtemel, olası, planlı, potansiyel, mümkün, zor* sıfatları, kaçınma stratejisi olarak kullanılmıştır. Bu stratejiye dünya haberlerinde 50 kez rastlanmıştır. Asıl kiplik sıfatların örnekleri (10a-c)'de verilmiştir:

(10) a) "*Le Pen, 31 Mart'ta görülmesi muhtemel bir zimmete para geçirme davasında suçlu bulunma ve ağır bir cezaya çarptırılma tehlikesi ile karşı karşıya*". (Hürriyet, 2024).

b) "*İsrail'in bu adımının geçici olduğunu ve oluşan güç boşluğunda olası terör tehlikesini bertaraf etmek amacıyla atıldığını savundu.*" (Posta, 2024).

c) "*PKK/YPG'nin desteklediği ademi merkeziyetçi politikaya potansiyel bir tehdit oluşturuyor.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: muhtemel bir zimmete (H), olası taşkınlığına (H2), muhtemel olan Netanyahu (H), muhtemel gelişmelerde (H, S4), olası anlaşmanın (H, S3), olası ateşkes (H2), olası planları (H, S3), takılması muhtemel (H), devam etmesi de muhtemel (H), reklam hamlesi olması mümkün (H), olası terör tehlikesini (H, P, S3), olası bir saldırı (H, S2), olası operasyon (H, S), rastlamak mümkün (H2, P), olası bir savaşı (H, S3), eşleşmesi zordu (P), olası bir kuş çarpması (P), muhtemel yeni ticaret savaşlarının (P), olası imhasının (S2), tahmin etmek zor (S), potansiyel bir tehdit (S4).

2.1.2.5.2. Belirsizler

Birkaç, birçok, bazı, çeşitli vb. belirsizlik işaretleyen sıfatlara dünya haberlerinde sıkça yer verilmiştir. Bunların bazı örnekleri (11a-c)'de görülmektedir:

(11) a) "*Edwards, birkaç kez yaşadıkları evlerden ayrılmadan önce ateşe vermişti.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Bu kısa macerada bile birçok farklı hikâye yatıyor.*" (Posta).

c) "*Rus askerlerinin bulunduğu onlarca askeri ve zırhlı araç, konvoy halinde şehirden ayrıldı.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: birkaç şehri (H), bazı yerleşim yerlerini (H, P, S2), binlerce kişi (H8, P4, S6), yüzlerce Suriye Silahlı Kuvvetleri askeri (H), çok sayıda yerleşim yerini (H, S), binlerce muhalif (H, S), bazı kasabalara (H), çok sayıda top mermisi (H), bir dizi İsrail ihlaline (H), bazılarının evlerini (H), bazı evler (H, S3), birçok uluslararası kurumla (H), binlerce Suriyeli (H2), çok sayıda rejim askeri (H), onlarca rejim askeri (H), birçok mahalle (H2, P2, S3), birçok bölge (H6, P, S3), bazı unsurları (H), çeşitli kentlerinde (H, S2), çeşitli ülkelerden gazeteler (H), bir haberinde (H2),

çok sayıda Büyükelçi (H), yüz binlerce sivilin (H), çok az siyasi beklentisi (H), birçok kez (H3, S12), yüz binlerce kişi (H3, P), şehrin birçok noktasında (H), bazı farklılıklar (H), birçok kent (H, S), milyonlarca kişi (H5, P, S10), dünyanın birçok yerinden (H), birçok badire (H), birçok söylenti (H), birçok davetli (H), birçok katliam (H), onlarca stratejik noktaya (H, S), birçok cepheden (H), pek çok nokta (H, P2, S), on binlerce kişi (H2, S3), milyonlarca Suriyeli (H2), birçok büyükelçiliğinde (H), çok sayıda yaşlı (H), çok sayıda milletvekili (H2), birçok kişi (H5, P, S7), bazı başarılar (H), binlerce özel elektronik postayı (H), bazı binaların (H), çok sayıda geminin (H), onlarca savaş uçağı (H, P, S), onlarca karadan-havaya füze sistemleri (H, P, S), yüzlerce savaş uçağı (H, P, S), milyarlarca dolar (H2, S3), çok sayıda Avrupa ülkesi (H2), birçok ülke (H4, S3), birçok limuzin sürücüsüyle (H), bazı şifreler (H), birçok araştırmacının (H), pek çok uzman (H2), birçok olasılık (H), birçok soruyu (H), sayısız teoriye (H), kimisi zırhlı askeri araçların (H), çok sayıda kişi (H6, P, S15), birçok ile hava saldırısı (H, P), yüzlerce hava saldırısı (H2, P), bazı garantiler (H), yüzlerce hava ve deniz saldırısı (H), bazı bölgelerde (H), birçok yerleşim biriminin (H), kayıp milyarları (H), milyarlarca dolarlık (H3), milyonlarca dolar (H2, P, S7), çok sayıda polis (H), birçok yer (H, P, S2), pek çok eyalette (H), yüzlerce kilometre (H), birkaç kez (H), çok sayıda askeri nokta (H), yüzlerce kişi (H3), onlarca askeri (H, S4), çok sayıda araç (H), çok az sinyal (H), çok az ayrıntı (H), birtakım özel alanlarda (H), pek çok ülke (H2), onlarca hatta yüzlerce milyar dolara (H), çok sayıda başvuruyu (H), bir dizi görüşme (H), çeşitli bölgeler (H4, P, S2), yüzbinlerce Suriyeliye (H), çeşitli aktörler (H), binlerce cesedin (H), az sayıda kişiyi (H), çok sayıda bölge (H, S5), çeşitli silah sistemleri (H), çeşitli askeri altyapıya (H), milyonlarca Müslüman (H, S), çok sayıda Suriyeli (H, P), birçok yağmacı (H), birkaç halı (H), birçok sivilin (H), bazıları hasar alan tank (H), çeşitli resmi evraklar (H), çok sayıda tank (H), bazı tanklar (H), birkaç kilometre (H), birçok dil (H, P), onlarca fiilin (H, P), yüzlerce fiber optik bağlantı devresi (H), birçok alanda (H, P), bazı mallara (H), çok sayıda uydu (H), bir dizi ihlal (H), az sayıdaki iddiayla (H), bazı konularda (H), yüzlerce mayın (H), birçok kesişme (H), bazı atamalar (H), çok sayıda bombalı saldırı (H), birçok başlığın (H), binlerce çadır (H), birçok mekâna (H), milyonlarca dolarlık (H2), milyonlarca kurban (H), çok sayıda Filistinli (H, S3), pek çok konuda (H), birçok söyleminde (H), bir şeyler (H), defalarca kez (H, S9), on binlerce aile (H, S), onlarca mağdur (H, S), birçok hedefe (H), birçok askeri alan (H, S), bazı İtalyan resmi kurumları (H), çok sayıda devlet kurumu (H), bir dizi kişi (H), binlerce ölü (H, S2), yüzlerce sivil (H, P, S),

milyonlarcasının (H), pek çok siyasetçi ve akademisyen (H), çeşitli konular (H2), birçok ana ve yan etkinliğin (H), bazı oturumlar (H), birkaç parça giysi (H), birçok biyografi yazarı (H), birçok konu (H), sayısız katliam (H), onlarca doktor (H), bir dizi ülke (H), onlarca kişi (H, S), çok sayıda bina (H, S7), çok sayıda yer (H), çok sayıda yapı (H), bazı ritüeller (H), çok sayıda uçak kazası (H, P), az sayıdaki insanlara (H), yetmişli yaşlarda (H2), pek çok kişi (H, P), bazı negatif fotoğraf ruloları (H), birkaç mobilya (H), bir grup vatandaşı (H), bazı kitaplar (H), pek çok olay (H, P), birkaç cılız hava saldırısı (H), bir grup Filistinli (H), binlerce Hizbullah mensubu (H), binlerce Filistinli (H, S2), binlerce insan (H), binlerce dönüm arazi (H), birkaç süs (P), birçok en iyi kadın oyuncu (P), pek çok Hollywood yıldızı (P), çok sayıda cinayet (P2), bir dizi cinayet (P), çeşitli iddialar (P, S2), çok sayıda işkence (P), pek çok kent (P, S3), pek çok siyah (P), bazı davalarda (P), birçok şehir (P), onlarca oda (P), bazı bölümleri (P2), çok sayıda mobilya (P), çeşitli zehirlenme (P), birkaç kadeh şarap (P), başka milletlerden (P), çok katlı bir bina (P), çok sayıda ofis (P), yüzlerce klasör (P), bir firmaya ait (P), birçok aşırı sağcı lider (P), bazı askerlerin (P), farklı ülkeler (P), çeşitli kısıtlamalar (P), yüzlerce başka hayvanın (P), milyonlarca bahta (P), birçok tahliye (P), birçok fiziksel (P), bazıları karmaşık (P), bazı özelliklerin (P), bazı doğurganlık sorunları (P), bazı lüks otomobiller (P), milyonlarca İsrailli (P), bir dizi önemli olay (P), birçok kehanetinin (P), çok fazla yakıt (P), çeşitli derneklerde (P), birçok kriz (P), pek çok şey (P), on milyonlarca kişi (P), binlerce Hizbullah üyesi (P), çok sayıda balistik (P), onlarca gizemli İHA (P), birkaç Pasifik adası (P), birçok farklı hikaye (P), birçok parametre (P), birçok Suriyeli (S12), kilometrelerce yol (S), birçok nokta (S8), belirli bölgelere (S), pek çok bölge (S3), çok sayıda kayıp (S), birçok Nusayri (S), binlerce muhalif destekçinin (S3), metrelerce (S10), binlerce mahkum (S4), on binlerce insan (S12), birçok iddia (S7), çok sayıda Lübnanlı (S), birçok şehrin (S), bazı noktalarda (S), çok sayıda can yeleği (S), birçok gözaltı (S4), bazı yerlerde (S), yüzlerce vaka (S), onlarca ölüm (S), onlarca insan (S), bazı eyaletlerde (S), onlarca farklı (S), bazı tutsaklar (S), pek çok yerleşim (S), binlerce mayın (S), tonlarca el yapımı patlayıcı (S), yüzlerce saldırı (S), füzelerinin çoğu (S), çok sayıda kıyafet (S), belirli unsurları (S), binlerce çocuğu (S), bazı ülkelere (S), çeşitli hapishaneler (S), çeşitli cezaevlerindeki (S), birçok eyaleti (S), bir dizi İbranice reklam (S), birçok temel ihtiyaç (S), çok sayıda telsiz (S), çok sayıda zil (S), birçok çadır (S).

2.1.2.6. Kiplik Adlar

Dünya haberlerinde *olasılık*, *plan*, *tahmin* ve *iddia* vb. kiplik adlarının 31 kez kullanıldığı görülmüştür. (12 a-c)'de bu stratejinin örnekleri verilmiştir:

(12) a) "*Erken barış ihtimalini standart hale getirmeye çalıştığı ortak ilişkilere kaydedildi.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*İnsanlık ve uzaylı yaşam arasında bir tür iletişim kurulacağı iddiası.*" (Posta, 2024).

c) "*Esad'ın iade edilme olasılığının düşük olduğunu kabul etti.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: çıkarılması ihtimaline (H), konuşlandırma olasılığı (H), böyle bir olasılık (H), olabileceği ihtimali (H, P), Orta çağ şakası olma ihtimali (H), erken barış ihtimaline (H), barış ihtimali (H), sevk edilmesi ihtimaline (H), faaliyete geçmesi ihtimali (H), dönebilme ihtimaline (H), ateşkes ihtimalinin (H, P, S), iade edilme olasılığının (H, S), yok etme olasılığı (H), ihmal ihtimalleri (H), aydınlatılamaması ihtimalini (H), imzalaması ihtimalinden (H), yurt dışına çıkma olasılığı (H), iletişim kurulacağı iddiası (P), koridoru açma planı (P), yaşama ihtimali (P), her tahmini (P), diğer tahmini (P), etkileme olasılığı (P), tetikleme ihtimali (P), yerleşme ihtimali (S), gizli bölmelerde olabilecekleri ihtimalini (S), ihtimal dahilinde (S).

2.1.2.7. Kiplik İlgeçler

Kiplik ilgeçlerden dünya haberinde *değil, gibi ve göre* yapıları 90 kez kaçınma stratejisi olarak kullanılmıştır. (13a-c)'de bu stratejinin örnekleri verilmiştir:

(13) a) "*Buna göre Etiyopya, Somali'nin toprak bütünlüğünü tanıdı*." (Hürriyet, 2024)

b) "*Karara göre Ürdünlülerin ülke topraklarına dönmesine izin verilecek*" (Posta, 2024).

c) "*Humus gibi en büyük illerde üstünlük kurdu.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: içine çekiyor gibi (H), çözebilmiş değil (H), netlik kazanmış değil (H2), net değil (H), çok da iyi bir şey değildi (H), renkli vitraylar gibi yeni unsurlar (H), buna göre (H3, P2, S), klor gazı gibi kimyasal silahların (H), Rusya gibi hamilerinden (H), tahminine göre (H), CIA'in Kryptos'u gibi (H), aletler gibi

nesneleri (H), Humus gibi en büyük illerde (H, S3), manganez gibi zengin kaynaklara (H), Pennsylvania gibi pek çok eyalette (H), cezaevi belgelerine göre (H), cinayet gibi kelimeler (H), iddiaya göre (H2, P, S), kitaba göre (H), ülkede yapılan anketlere göre (H), hava savunma sistemleri gibi (H), 2018'de yapılan bir araştırmaya göre (H), 2019 yılında yapılan bir araştırmaya göre (H), anayasaya göre (H), BM raporuna göre (H), ilk belirlemelere göre (H4, P2, S5), açıklamaya göre (H), Rusça gibi birçok dile (H, P), tahminlere göre (H), Grad füzeleri gibi ağır silahlar (H, S), Kosova gibi ülkelerde (H), Gone Girl gibi eserler (H), Modo Tour gibi büyük (H), Güney Kore gibi ülkelerde (H), 2022 tarihli raporuna göre (H), uydu görüntülerine göre (H2), ünlü çift gibi (H), analizlere göre (P), son dakika haberlere göre (P), karara göre (P), Humus gibi önemli kentler (P2), ülke ortalamasına göre (P), son dakika haberine göre (P4, S2), Güney Kore yasalarına göre (P), bir dosyaya göre (P), Jennifer Aniston gibi ünlü isimler (P), bilimsel araştırmalara göre (P), İngiltere'deki araştırmaya göre (P), Mars gibi uzak (P), son gelişmelere göre (S), verilere göre (S2), Cumhurbaşkanlığı kararnamesine göre (S), son dakika bilgisine göre (S), kayıtlara göre (S2), nane gibi başka terimler (S), Orta Doğu sorunları gibi (S), güvenlik raporlarına göre (S).

2.1.3. Kişisel Atıf

Dünya haberlerinde kişisel atıfların 1. çokluk kişi eki ve 1. çokluk kişi iyelik ekiyle yapıldığı tespit edilmiştir. Kişisel atıf, dünya haberlerinde 10 kez kullanılmıştır. Bu stratejiye Sabah gazetesinin dünya haberlerinde rastlanmamıştır. (14a-b)'de tespit edilen örneklerden bazıları verilmiştir:

(14) a) "*Fikrini sorduğumuz Mustafa, 'Özellikle Humus'un durumu burada belirleyici olacak' ifadelerini kullandı.*" (Hürriyet, 2024)

b) "*Birçok alanda geleceği şekillendirecek icatlarla tanıştık.*" (Posta, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: fikrini sorduğumuz (H), karşımıza çıkıyor (H), bahsettiğimiz (H), göz attık (H), bekleyebileceğimizin (H), belirtelim (H), diyelim ki (H) göz önüne aldığımızda (P), hayatımızı (P), icatlarla tanıştık (P).

2.1.4. Atıf Kalkanı

Dünya haberlerinde *adlar* ve *fiiller* kullanılarak yapılan atıf kalkanları 4919 kez kullanılmıştır. Tek bir cümlede iki strateji de yer aldığından hem adlarla hem de fiillerle yapılan atıf kalkanlarına (15a-c)'deki örneklerde yer verilmiştir:

(15) a) "*Donald Trump 'Suriye bizim sorunumuz değil. Akışına bırakın ve dahil olmayın' dedi.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Bakan Fidan, 'Evet, planlıyorum. Şam'daki yeni yönetimle bir araya gelmeyi planlıyorum.' ifadelerini kullandı.*" (Posta, 2024).

c) "*Afeş, ağır yaralıların kritik ameliyatlarına girecek cerrahların kalmadığını belirtti.*" (Sabah, 2024).

Adlar

Dünya haberlerinde adlarla yapılan atıf kalkanının 1645 kez kullanıldığı saptanmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: Donald Trump (H22, P4, S5), Trump (H79, P6, S23), ABD'nin 47. Başkanı[38] (H), ABD Başkanı Trump (H, S2), Sergey Lavrov (H3, S), Lavrov (H4, S), Abbas Arakçi (H), Arakçi (H), Antonio Tajani (H2, S2), Lindsey Graham ve Demokrat Senatör Chris Van Hollen (H), iki Senatör (H), Graham ve Van Hollen (H), Tajani (H8, S3), Bakan Tajani (H, S), Rami Abdülrahman (H), Abdurrahman (H), Hasan Abdül Gani (H2), Abdül Gani (H), Katar Emiri Al Thani (H), Şeyh Temim bin Hamad Al Thani (H), Al Thani (H3), Al Sani (H), Katarlı Bakan (H), Albanese (H7, S5), Francesca Albanese (H3, S3), Salih Müslim (H), Müslim (H), Mazlum Abdi (H3, S2), Abdi (H3), Suriye Geçici Hükümet Başbakanı Mustafa (H), Abdurrahman Mustafa (H3, P), muhalif lider[39] (H3), Mustafa (H7, P), Geçici Hükümet Başbakanı[40] (H2), Terör elebaşı Salih Müslim (H), Bakan Fidan (H8, P5, S7), Fidan (H17, P22, S26), Ebu Muhammed el Colani (H2), Colani (H19, S), lider[41] (H), Yoon Suk Yeol (H5, P S4), Yoon (H13, P8, S9), Esad (H6, P2, S2), Hasan Abdulgani (H), Rami Abdel Rahman (H), Türkiye, Katar, Suudi Arabistan, Ürdün, Mısır, Irak, İran ve Rusya Dışişleri Bakanları (H), Macron (H13), Dmitriy Peskov (H6, S2), Yakup Rızazade (H), Rızazade (H), Profesör Ljiljana Fruk (H), Paris Piskoposu Ulrich (H), Fransa Cumhurbaşkanı (H), Papa (H3), Papa Franciscus (H), Zelenski (H19, P4), Abdullah Yahya (H), Yahya (H2), İsrail Savunma Bakanı (H), Israel Katz (H3, S2), Katz (H5, S2), Mihail Ulyanov (H), Abbas Erakçi (H), Erakçi (H), Melania Joly (H), Joly (H4), Antony Blinken (H4, S3), Blinken (H8, P7, S7), Eymen es-Safedi (H),

[38] Trump.
[39] Abdurrahman Mustafa.
[40] Abdurrahman Mustafa.
[41] Colani.

Safedi (H), Basim Avvadi (H), Avvadi (H2), Ebu Muhammed Colani (H3), Muhammed Gazi El-Celali (H3, S), Celali (H3), Ebu Muhammed Colani (H, S2), Ferhat Abdi Şahin (H), Terörist Şahin (H), Binyamin Netanyahu (H8, P8, S5), İsrailli lider[42] (H2), Herzi Halevi (H2), Biden (H8), Joe Biden (H2), Kaja Kallas (H4), Emmanuel Macron (H), Geir Pedersen (H3, S), Cumhurbaşkanı Erdoğan (H6), Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan (H4), Le Pen (H2), Brezilya Devlet Başkanı (H), Helen Flanagan (H), Flanagan (H), Caroline Haines (H), Hakan Fidan (H43, P5, S5), Maayan Sherman (H), Avichai Mandelblit (H), Netanyahu (H18, P8, S6), Juliet Joan Buck (H), Esma Esad (H2), Eve Geddie (H), Geddie (H4), El Beşir (H), Amit Hadad (H), Geir O. Pedersen (H), Peskov (H10, S4), Matthew Miller (H3, P), Sözcü Miller (H), Miller (H9, P5), Avichay Adraee (H3), Hüseyin Selami (H), Selami (H2), Keir Starmer (H2), Starmer (H3), Sabrina Singh (H), Eyal Zisser (H), Friedrich Merz (H, S2), Merz (H2, S4), 82 yaşındaki başkan[43] (H), ABD Başkanı[44] (H), Casim Ebu Abdul Hay (H), Mangione (H), Salome Zurabişvili (H2), Zurabişvili (H2), Şalva Papuaşvili (H), Papuaşvili (H), Serdar Er (H, P), Mihail Bogdanov (H, S), Saad el-Hariri (H), Hariri (H3), Erdoğan (H8, S3), Jake Sullivan (H), Sullivan (H), Timmerman (H3), Olaf Scholz (H7, P3, S), Scholz (H6, P2, S), Ryan Chin Taw Cheong (H), Natalie Boller (H), Ursula von der Leyen (H), Ferhad Şami (H2), Şami (H), Helen Flanagan (H), Rymir Satterthwaite (H), Satterhwaite (H), Andrew Tabler (H), Toby Cadman (H), William Bourdon (H), Ayman Abdel Nour (H), Abdel Nour (H), Parisli avukat Bourdon (H), Muhammed (H2), Babası Rami (H), Suchir Balaji (H), Balaji (H), E. Jean Carroll (H, S), Salome Bahri (H), Bahri (H), Eymen Halil (H), Halil (H5), mezarlık bekçisi Halil (H), Mazhar Arakusi (H), Arakusi (H2), Jennifer Fenton (H), Pedersen (H16, S), Hadi el-Bahra (H), Bahra (H2), SMDK Başkanı (H), Mehmet Ertürk (H), Ertürk (H2), Abid Cihad (H), Cihad (H), Muhammed Ebu el Bahaa (H), El Bahaa (H2), Samer Al Tıveyni (H), Şara ve Canbolat (H2), Şara (H15, P), HTŞ lideri Şara (H), Herzi Halevi (H), Halevi (H2), David Lammy (H3), Lammy (H), Bakan Lammy (H) İmat el-Duleymi (H), el-Duleymi (H2), Balascio (H15), Muhammed Sabri (H), Abdurrahman Yor (H), Muhammed El-Ensari (H), Ensari (H), Apartman görevlisi Emir (H), Han Dong-hoon (H2, P), Han (H5, P2), Adraee (H4), Abdullah bin Zayid Al Nahyan (H), Bin Zayid (H), Şera (H17), Naim Kasım (H),

[42] Binyamin Netanyahu.
[43] Biden.
[44] Biden.

Barak Ravid (H), Muhammed Afeş (H, S), Vladimir Zelenski (H8, P2), John Kirby (H, S2), ABD'li danışman[45] (S), Oscar Aparicio Avendano (H), Avendano (H2), Juan Merchan (H2, S), Merchan (H, S), Steven Cheung (H, S), Cheung (H, S), Giles Merritt (H), Merritt (H6), Andreas Steinmayr (H), Steinmayr (H5), Marie McAuliffe (H2), McAuliffe (H5), JD Vance (H), Aaron Reichlin-Melnick (H), Victoria Rietig (H), Rietig (H), Clarissa Ward (H, S), Salama (H2), Coşkun Başbuğ (H2), Gülru Gezer (H2), Başbuğ (H2), Gezer (H), Hamid Ali (H), Ali (H), Özden Bennet (H), Bennet (H), Andrey Buravov (H), Buravov (H19), İtalya Başbakanı Meloni (H), Meloni (H15), Okay Memiş (H2, S), Memiş (H2), Netanyahu'nun sözcüsü Ömer Dostri (H), Robert Petit (H), Petit (H), Ayetullah Ali Hamaney (H2), Hamaney (H), Bekayi (H4), Halit Salih El Hamit (H), Hamit (H), Mouaz Moustafa (H), Nikolaos Van Dam (H), Van Dam (H), Kallas (H3), Michael Erik Kurilla (H), ABD'li sözcü[46] (H3, P2), Christian Wagner (H), Beşar Esad (H, P2, S), Kiriakos Miçotakis (H), Nikos Dendias (H), Dendias (H), Jean-Noel Barrot (H), Reiner Haseloff (H2, P2, S2), Haseloff (H4, P3, S2), Ahmed eş-Şera (H7, S2), Richard Bronze (H), Bronze (H4), Francesco Sassi (H), Sassi (H2), Beytüllahim Papazı Isaac (H2), Munther Isaac (H), Isaac (H2), Patrick Ryder (H), ABD'li general[47] (H), sözcü Ryder (H), Edwards (H3), Cemal Avad (H2), Frank-Walter Steinmeier (H, P2, S), Nancy Faeser (H2, P, S), Annalena Baerbock (H, P, S), İngiltere ve İrlanda Başbakanları (H), Simon Harris (H), Abdulmohsen (H2), Bernd Baumann (H), Sahra Wagenknecht (H), Holger Münch (H), Münch (H), Ali Hamaney (H), Bassam Mawlawi (H), Prof. Peter R. Neumann (H, P), Musk (H4), Amerikalı iş insanı[48] (H), Wendel (H), Farage (H), Barbara Leaf (H), Leaf (H2), Mark Rutte (H2, S), Rutte (H4), Raşid Alitah (H), Alitah (H8), Basil Abdülaziz (H), Abdülaziz (H4), Yuri Belousov (H), Belousov (H4), Vladimir Putin (H4, P), Rachel Denber (H), Denber (H), Holubenko (H), Fico (H7), Jessica Tisch (H2, S), Tisch (H, S2), Jose Raul Mulino (H3), Mulino (H14), Tom Fletcher (H, P), Mike Waltz (H2), Waltz (H7), Macid bin Muhammed El-Ensari (H), Ensari (H2), Emrah Çakmak (H, P), Çakmak (H), eş-Şera (H), Louise Wateridge (H), Dionne Wong (H), Anton Selman (H), Öncü Keçeli (H), Sözcü Keçeli (H), Jennifer Mehigan (H), Mehigan (H), Grönland Başbakanı Egede (H), Egede (H2), Mette Frederiksen (H), Ayman Rifai (H),

[45] John Kirby.
[46] Matthew Miller.
[47] Patrick Ryder.
[48] Elon Musk.

Meysun (H2), Thabet Birro (H), Gustavo Petro (H), Claudia Sheinbaum (H), Sheinbaum (P), Robert Jenric (H), Kristyan Benedict (H), Alicia Kearns (H), Mike Pompeo (H), Park Chan-dae (H), Park (H), Başbakan Han (H), Alice Jill Edward (H), Hezam Al-Asad (H2), Al-Asad (H2), David Barnea (H), İsrail Başbakanı (H), Rusya Devlet Başkanı Putin (H), Robert Fico (H4), Başbakan Fico (H), Aleksandr Novak (H), Andrej Plenkovic (H), Milanovic (H), Jeremy Faust (H), Elizabeth Mazur (H), Yahya Seri (H, S), Seri (H2), Mohammed al-Bukhaiti (H), Bukhaiti (H2), Tedros Adhanom Ghebreyesus (H), Margus Tsahkna (H), Necip Mikati (H), Mahir Mervan (H), Mervan (H2), Putin (H, P), Ahmed Şara (H3, P), ,İlham Aliyev (H2, P), Aliyev (H4), Lee Im (H), Lee (H), Koo Mo Mo (H), Yoo Jae-yong (H), Yoo (H), Choi (H3), Kim Yong-cheol (H), Nikki Valentine (H, P), Valentine (H), Elon Musk (H4, P), Teknoloji milyarderi[49] (H2), Steve Bannon (H), Rami Abdül Rahman (H), Abdül Rahman (H), Obama (H), Hattap (H3), Mahir Şara (H), Şara (H), Enes el-Kassem (H), Kassem (H), Archie (H3), Christie (H4), Laura Thompson (H), Thompson (H3), Lucy Worsley (H), Worsley (H2), Leroy Chiao (H2), Chiao (H7), Şoşani (H), Şuruk er-Rantisi (H), Rantisi (H), İsmail el-Kahlut (H), Philippe Lazzarini (H), Jan Egeland (H), Egeland (H), Lee Jeong-hyeon (H), Kim E-bae (H2, P), Chadchart Sittipunt (H), Chadchart (H), Ramírez Aguilar (H), Aguilar (H), Li (H), Zhang (H), Yun Gap-geun (H, P), Prof. Ofer Gofrit (H), Şadi el-Veysi (H2), Bakan el-Veysi (H3), Farea Al-Muslimi (H, P), Karhi (H2), Usame Hamdan (H, P), Hamdan (H2, P2), Hinton (H4), Geoffrey Hinton (H), İngiliz bilim insanı (H), Kavelaşvili (H), Matthias Miersch (H), Andreas Audretsch (H), Edil Baysalov (H), Baysalov (H3), Kırgızistan Temsilcisi Bircan (H), Bircan (H), Austin (H3), Juliane (H5), Michelle (H), Annette (H), Bussiness Insider (H), Richard (H2), Şi Cinping (H), İsviçre Uluslararası Hava Yolları sözcüsü (H), Jens Fehlinger (H), Oliver Buchhofer (H), Ryan French (H), Kuzey Kore lideri Kim Jong-Un (H), Kim (H, S), Ali Akbar Ahmadian (H), Esaad Hasan Şeybani (H), Sebastien Lecornu (H), Lecornu (H), Ahmadian (H2), Şeybani (H2), Bakan Sybiha (H), Kylie Jenner (P), Jenner (P), Prenses[50] (P), Danimarka Kraliçesi Mary (P), uzman Gerges (P), Mazin el-Furaye (P), İçişleri Bakanı Furaye (P), Furaye (P), Sue Morris (P), Carol Ansbro (P), Craig (P), Dr. Julian De Silva (P), Cevlani (P), Michael Zuk (P), Nozaki (P), Borgwardt (P), Rus Svetlana Dali (P2), David Schenker (P),

[49] Elon Musk.
[50] Kate Middleton

Schenker (P), Deighn ve Ying Eliason çifti (P), Eliason çifti (P), Rema Jamous Imseis (P), Fletcher (P2), Simone Cowburn (P), Pistorius (P), Teğmen Alonso (P), Eyalet Başbakanı (P), Lacey (P), Dr. Lacey, (P), Georgina Rodriguez (P2), Selena Gomez (P2), ünlü yıldız[51] (P), Shakira (P), ünlü şarkıcı[52] (P), ünlü oyuncu[53] (P), saldırgan[54] (P3, S), Al-Abdulmohsen (P), Taleb (S6), Edi Rama (P), Rama (P2), Alexis Kohler (P), Angelina Vinnikova (P), İngiliz turist[55] (P2), Hadid (P), İtfaiye şefi Lee (P), Joo Jong-wan (P), Ronaldo (P), Mark Zuckerberg (P), Zuckerberg (P), İsmail es-Sevabite (P), Hezam el Esad (P), Husi yetkili[56] (P), Baba Vanga (P3), kör mistik[57] (P), Julian Assange (P), Nicolas Maduro (P), Yahya Sinvar (P), Kim Kwang-il (P), Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov (S), Suriyeli Elif (S2), Elif (S), Küçük Elif (S), Devlet Başkanı Yoon (S), Esat Arslan (S), Robert Ford (S), Kim Yong-hyun (S), Timothy Ash (S), Ash (S), Merab (S13), Bessam Mevlevi (S), Ata Gündüz Kurşun ve Ahmet Işık (S), Emine Erdoğan (S5), avukat Ammar El-Bara (S), avukat[58] (S), Tim Nicholls (S), John Gerrard (S), Ata Gündüz Kurşun (S3), Kurşun (S), Gideon Saar (S2), Saar (S3), Dujarric (S15), BM Sözcüsü Stephane Dujarric (S), Kirby (S10), Başkan Erdoğan (S2), İngiliz İçişleri Bakanı Cooper (S), Cooper (S), Faeser (S2), Thomas Kenniff (S), Robert Wood (S), Wood (S6), Vasily Nebenzya (S), Nebenzya (S2), Jean Mensa (S), Mensa (S2), İtalyan bakan[59] (S), Sahra Habib (S), Pat McFadden (S), Volker Türk (S), Norbert Röttgen (S), Mairav Zonszein (S), Efraim Inbar (S), George Stephanopoulos (S2), Catherine Russell (S), Russell (S2), Afeş (S), Freeland (S2), Dan McGarry (S), Gharbal (S2), Antonio Guterres (S), Aron Lund (S), Lund (S), Joshua Landis (S), Peter Neumann (S), Neumann (S), Natasa Pirc Musar (S), Luiz Inacio Lula da Silva (S), Dr. Fatma Meriç Yılmaz (S), Yılmaz (S2), Joseph Gulotta (S), Maen Hammad (S), Hammad (S2).

[51] Selena Gomez.
[52] Shakira.
[53] Sofia Vergara
[54] Taleb al-Abdulmohsen.
[55] Bearach Beataidh
[56] Hezam el Esad.
[57] Baba Vanga.
[58] Ammar El-Bara.
[59] Tajani.

Fiiller

Dünya haberlerinde filler kullanılarak yapılan atıf kalkanının 3274 kez kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: dedi (H177, P32, S39), söyledi (H143, P22, S27), belirten (H61, P5, S18), kaydetti (H33, P3, S17), belirtti (H131, P22, S31), açıklama yaptı (H22, P3, S4), belirterek (H50, P9, S17), değerlendirmesinde bulundu (H18, P3, S10), ifadelerini kullandı (H82, P10, S34), vurgusunda bulundu (H, S2), altını çizdi (H6, S3), vurguladı (H44, P4, S7), açıkladı (H68, P13, S10), atıfta bulunarak (H3), ifade etti (H49, P3, S16), aktardı (H27, S18), yalanladı (H6, P), sloganları attı (H, P, S3), iddia etti (H14, P4, S8), söyleyen (H21, P4, S3), çağrısı yaptı (H6, P2), uyardı (H, S2), bildirdi (H44, P10, S39), ifadeleri yer aldı (H4), yayımladı (H5, S2), ifadelerini değiştiren (H), nitelemesini kullandı (H), isimlendirdi (H), altyazı geçti (H), ileri sürdü (H4, S), konuştu (H4, S2), diye konuştu (H39, P3, S9), dikkati çeken (H8, S6), dile getirdi (H22, P2, S5), vurgulayarak (H9, S3), ifadesini kullandı (H44, P8, S13), duyurdu (H60, P16, S16), ilan etti (H4, P4, S3), mesajı verdi (H), söyleyerek (H8, P, S2), öne sürdü (H13, P3, S), mesajını verdi (H6), değerlendirdi (H12, P, S2), yanıtını verdi (H14, P6, S6), uyarısı yaptı (H3), vurgulayan (H21, P2, S4), diyerek (H6, P3, S2), değerlendirmede bulunan (H), aktaran (H9, S4), uyarısında bulundu (H9, P, S2), belirtiyor (H6, P, S), dile getiren (H16, S3), açıklamasını yaptı (H9, P, S5), belirtirken (H4), iddia ediyor (H4, P4, S), bahsetti (H, P, S), özür diledi (H5, P), açıklamasında bulundu (H6, P2, S5), seslendi (H, P), açıklayan (H3, P2), şeklinde konuştu (H6, P2, S2), kaydeden (H14, P3, S5), sözleriyle sonlandırdı (H), manşetten verdi (H2, P), yer ayırdı (H), ifadelerine yer verdi (H3), servis etti (H2), yorumunu yaptı (H3, P2), yazdı (H20, P4, S), paylaşım yapan (H3, S), çağrısında bulundu (H15, P2, S3), yayınladı (H3, P4, S3), alay etti (H2), tanımladı (H5, S2), ifadelerini kullanırken (H), sözünü de verdi (H), açıklamasına ekledi (H), açıklama yayınladı (H3), söylüyordu (H), açıklama yapan (H9, S), iddiayı doğrulamadı (H, P), yazıyor (H), iletiyor (H), açıklarken (H2, S), duyurmuştu (H9, P2, S5), demesiyle (H), sözleriyle tamamladı (H), teşekkür etti (H, P, S), tebrik etti (H2, P), açıklamıştı (H7, P, S5), suçlayarak (H, P, S), savunmuştu (H5, P2, S2), çağrısı yapmıştı (H3, P, S), önerge sunmuştu (H, P, S), duyururken (H5, P2), talimatını verdi (H, S), bildiriyor (H), dayandırırken (H), teyit etti (H2, P, S), eleştirdi (H4, S), diyen (H23, P4, S2), ifade eden (H18, P, S3), hatırlatan (H4, P), değerlendirmesinde bulunan (H2), yorumunda bulundu (H4, S), çağırdı (H4, S),

açıklama geldi (H2, S2), ifadesini kullanan (H4, P2, S), konuşma yaptı (H2), mesajını paylaşırken (H), yayınladığı (H2, S3), paylaştığı (H, S), demişti (H6, P3, S), savundu (H14, P4, S5), açıklamalar geldi (H), açıklamalarda bulundu (H9, P, S), işaret etti (H10, P), bildiren (H2, S), gerçekleştirdi (H), ima etti (H), cevap veren (H), sözünü verdi (H), ifadesinde bulundu (H5), reddetti (H3, S), hükmetti (H4, S), iptal etmişti (H), tepki gösteren (H3), yanıtladı (H8, S2), düzenlediği (H), talep etmişti (H), ısrar ediyor (H), kınadı (H10, P2, S2), hatırlattı (H6), hazırladı (H2), tanımlamıştı (H), anlatmıştı (H), hatırlatarak (H, S), söylemişti (H12, P, S4), görmüştü (H), ifşa etti (H), yayımladığı (H3, P), dikkati çekerek (H7, P, S2), uyararak (H), davet eden (H), çağrısı yapan (H), öne süren (H3, P), istedi (H7, S), yanıtlayan (H2), yalanlayarak (H), ısrar etti (H3), ekledi (H3, P5, S), yazarken (H2), dikkat çekti (H4, P6, S4), niteledi (H2, S3), anımsatarak (H, S3), savunan (H6, P), nitelendirdi (H9, P, S2), değinmedi (H), mesaj verdi (H), bahsetmişti (H), duyuran (H), söylediği (H, S2), değinen (H13, S2), bahseden (H), paylaşım yaptı (H, S), değinerek (H2, S), eleştiren (H2), görüş bildiriyorlar (H), öne sürüyor (H2, P2, S), sordu (H), ortaya çıktı (H2, P5, S6), vurguluyor (H4, P), söylüyor (H7, P2, S2), niteleyen (H), dile getirerek (H5), belirtmişti (H7, S), ifadesini kullanmıştı (H4), açıklamada bulundu (H7, P), ulaşmıştı (H), çağrı yaptı (H, P), ifadelerini kullanan (H2, P), seslenerek (H, P), açıklamalar yaptı (H), suçladı (H4, P2, S3), talep ediyor (H, P), açıklıyor (H), öne sürerek (H2, P, S), iddia ederek (H2, S), ifşaladı (H), suçlamıştı (H, S), göstermişti (H), iddiaları reddetmişti (H, S), karar vermişti (H2, S2), anlattı (H13, P2, S7), anlatan (H4, P, S2), kaydederek (H, S2), devam etti (H4, P2, S), ifadesinde bulunan (H), açıklaması yaptı (H7, P2, S), ifade ederek (H2), iddiasında bulunarak (H), savunarak (H3, S2), iddia eden (H4), bilgi veren (H), hatırlamaya çalıştığı (H), hatırlıyordu (H), ipuçları vermişti (H), anlatıyor (H3), sözlerine ekledi (H7, S3), iddia ediyordu (H2), bahsetmeye başladı (H, S), itiraf etti (H2, P3, S), ekleyen (H), diye noktaladı (H), işaret ederek (H), dile getirmişti (H, P2, S2), şikâyette bulundu (H), dileğinde bulundu (H, S), tepki gösterdi (H6, S2), bildirmişti (H5, S), tepki yağdı (H, P), görüntüledi (H4, P2, S9), ele aldı (H2), kınayarak (H, P2), bildirirken (H), diyor (H9), mesajını vermesi (H), mesaj göndererek (H), ipuçları veriyor (H), ifade ederken (H), paylaştı (H12, P8, S5), yineledi (H3, S), değerlendirmelerde bulundu (H8, P, S3), eleştirerek (H, S), ifade etmişti (H3), iddialarına karşı çıktı (H, S), inceledi (H), söylemini kullandı (H), ekliyor (H), eklemişti (H), dile getiriyor (H2), dikkat çekiyor (H), paylaşımını yaptı (H), duyurarak (H2, P), öne sürdüğü (H), fotoğrafını verdi (H), değerlendirirken (H),

değerlendiren (H), söylediler (H2), iddia etmişti (H2, P2), güvence verdi (H2), ileterek (H), işaret eden (H5, S4), anımsatan (H), bilgisini verdi (H, P), değerlendirmesini yaptı (H4, P2, S6), aktararak (H), hitap etti (H), yanıt verdi (H4), derken (H5, P), cevap verdi (H5, P, S), yanıt verirken (H, P2), savunuyor (H2), diye sordu (H2, S), değindi (H4, P, S2), söylemesinin (H), cevabını verdi (H4, P2, S3), açıkladığı (H), talep etti (H2), altını çizerek (H2, S), iddia ettiği (H, P), sloganlar atarken (H), endişe ediyor (H), paylaşımında bulundu (H2, P, S), destek mesajları verdi (H), aday gösterdi (H), yazmıştı (H), eleştiri yağıyor (H), açıklama istedi (H), doğruladı (H3, P, S3), tanımlayan (H6), değerlendirmelerde bulunuyor (H), söylerken (H4, P2), öne sürmüştü (H, P), dediği (H3, S), bahsettiği (H), konuşan (H7, P5, S3), iddia ettiklerini (H), altını çizen (H, S3, P), iddialarını yalanlayarak (H, P), çağırmıştı (H, P), tekrarladı (H3), ifadesine yer verdi (H), açıklamalarda bulunan (H), aktarmıştı (H, P, S), ifadelerini kullanıyor (H), yineleyerek (H), özetliyor (H), tanımlıyor (H), kaydetmişti (H2), ifadelerini kullanmıştı (H6, P2), paylaşan (H2), vurgu yapan (H2), vurgularken (H), çağrıda bulunurken (H), mesaj gönderdi (H), uyarısında bulunmuştu (H), tehdidinde bulundu (H), iddiasında bulundu (H), tehdit eden (H), nitelendiriyor (H2), övdü (H), çağrıda bulundu (H), dile getirdiği (H), bilgi verdi (H), meydan okudu (H, S), kararı aldı (H), niteleyerek (H, S), isyan etti (H2), savunduğu (H), vurgulamıştı (H2), iddia ederken (H), yorumlarını yaptı (H), bildirimde bulundu (H2), yorumunu yapan (H), taahhüdünde bulundu (H), ifade edecekti (H), belirtiyordu (H), ifadelerini kullanıyordu (H), yorumluyor (H), ifadesini kullanıyordu (H), ihtimal veriyor (H), kutlama mesajı gönderdi (H, P), kutlama mesajı iletti (H, P), dileklerini iletti (H), açıklamalar yaparak (H), değerlendirmelerde bulunan (H), sözlerine yer verdi (H), hatırlayan (H), överek (H), nitelendirmişti (H), ipuçları veriyor (H), dikkat çekerken (H), işaret edince (H), savunurken (H), ikna etti (H), vaat eden (H), savunurken (H), paylaşımlar yaptı (P), yankı uyandırdı (P), yer aldı (P), soruyor (P), hatırlattılar (P), gözler önüne serdi. (P2), ulaştı (P), izlerini sürdü (P), belgelendirip (P), kayıt altına alarak (P), hazırlanıyor (P), taahhüt edip (P), çektiği (P), sevinç gösterilerinde bulundu (P), halka uyarıda bulundu (P), düzenledi (P), paylaşmıştı (P2, S), söylemişlerdi (P), ortaya koydu (P, S), yasakladı (P), özür dileyen (P), açıklamalarda bulunmuştu (P), hatırlatmasında bulunmuştu (P), şeklinde konuşmuştu (P), ifade ediyordu (P), övünüyordu (P), destek geldi (P), ortaya çıkardı (P2, S2), gösteriyor (P), talimatı verip (P), öne sürüyorlar (P), haberleştirmişti (P), paylaşımda bulundu (P, S), mesajlar verdi (P), yanıt veren (P, S), bilgisini geçti (P), şüphelenirken (P), tepkisi gösterirken (P),

dikkati çekiyor (P3), kutladı (P), işaret ediyor (P), tweetler attığı (P), paylaşımları yapan (P), talimatı gönderdi (P), başlığı attı (P), manşete taşıdı (P), öngören (P, S), anlaşmıştı (P), paylaşım yaptığı (P), ortaya çıkmıştı (P), ihbar ettiği (P), anlaşmaya vardı (P), anlaştı (P), söyleyince (P), açıklık getirdi (P), ortaya koyuyor (P), tehdit mesajı gönderdi (P), haber verdi (P), öngördü (P2), tepki çekti (P), değerlendiriyor (P), açıklama gelirken (P), suçluyor (P, S2), açıklayacak (P), ifadeleri kullanacaktı (P), sıraladı (P), not düştü (P), vadediyor (P), açıklamalar geliyor (S), ifadeler kullandı (S), teklifte bulundu (S), taahhüt etti (S), bahsetmesi (S), teşekkürlerini sundu (S), özür dileyerek (S), görüntüleyen (S), kayda aldı (S), ifade ediyor (S), konuşmasını sonlandırdı (S), doğrulamıştı (S), ileri sürerek (S), hakaretlerde bulundu (S), sözlerini kullandı (S2), bildirdiği (S), emretti (S2), görüşmelerde bulundu (S), tesis etti (S), merak ediyordu (S), yayınlayarak (S), tanımladığı (S), tahmin ederken (S2), tahmin etmişti (S2), gördü (S), başlığa yer verdi (S), dikkati çekti (S4), yalanını attı (S), şu ifadeleri kullandı (S), söz eden (S), ileri süren (S), anımsattı (S), atıf yapan (S), dikkat çekerek (S), derledi (S), gündeme taşıdı (S), değerlendirmede bulundu (S), ileri sürmüştü (S), netleşiyor (S), destek çağrısı geldi (S), yardım istedi (S2), hedef aldı (S2), adlandırdı (S), şu sözleri kullandı (S), geri durmadı (S), eleştirilerde bulundu (S), destek istedi (S), açıklamada bulunmuştu (S), görüntülemişti (S2), açıklığa kavuşturdu (S), iddia ortaya attı (S), izledi (S), kastederek (S), kelimesini kullanmıştı (S), rapor sızdırdı (S), inanırken (S), destekliyor (S), düzeltti (S), bilgilerine yer verdi (S), amaçlayan (S), analizini yaptı (S), açıklamalar yapıyor (S), ağır eleştirilere tuttu (S), sözleri yer aldı (S), eleştiriyor (S), yayınlıyor (S), protesto etti (S), anlamaya çalıştı (S), işaret etmişti (S), benzetti (S), açıklamada bulunmadı (S), yayımlayarak (S), öngörüyor (S).

2.2. Ekonomi Haberlerinde Kaçınma Stratejileri

Hürriyet, Posta, Sabah gazetelerinin ekonomi haberlerinde tespit edilen kaçınma stratejileri ve bu stratejilerin sayısal verileri tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. *Ekonomi Haberlerinde Tespit Edilen Kaçınmalar*

Kaçınma Gerekçesi	Kaçınma Stratejisi			Gazeteler			Sayı	%
				H	P	S		
Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırma	1. Mevki/Pozisyon			227	113	178	518	%6,22
	2. Bilgiye erişim			21	9	7	37	%0,44
	3. Olası eğilimler			3	-	2	5	%0,06
	4. Çıkarımlara dayalı genelleştirmeler			12	6	3	21	%0,25
Kesinliği Azaltma	1. Kiplik ekler ve yardımcı Fiiller	a. Kiplik ekler		1	6	1	8	%0,10
		b. Kiplik yardımcı fiiller		40	28	20	88	%1,06
	2. Biçim-söz dizimsel Ögeler	a. Fiil çekiminde		9	12	5	26	%0,31
		b. Ad çekiminde		28	13	10	51	%0,61
	3. Kiplik Fiiller	a. Etken çatılı fiiller		15	2	13	30	%0,36
		b. Edilgen çatılı fiiller		610	508	308	1426	%17,13
	4. Kiplik Belirteçler	a. Ayırıcılar		4	6	5	15	%0,18
		b. Belirtecim siler	i. Tahmin	43	30	27	100	%1,20
			ii. Limit	50	21	29	100	%1,20
			iii. Zaman	58	41	36	135	%1,62
			iv. Yoğunluk	38	36	29	103	%1,24
	5. Kiplik Sıfatlar	a. Asıl sıfatlar		5	14	14	33	%0,40
		b. Belirsizler		70	74	75	219	%2,63
	6. Kiplik Adlar			12	2	4	18	%0,22
	7. Kiplik İlgeçler			89	52	49	190	%2,28
Atıf Kalkanı	1. Adlar			587	431	814	1832	%22,00
	2. Fiiller			1137	718	1485	3340	%40,12
Kişisel Atıf				6	18	7	31	%0,37
TOPLAM				3065	2140	3121	8326	%100

Tablo 5'teki veriler incelendiğinde ekonomi haberlerinde en fazla kullanılan kaçınma stratejilerinin dünya haberlerinde olduğu gibi *atıf kalkanları, edilgen çatılı fiiller* ve *mevki/pozisyon* olduğu belirlenmiştir. En az kullanılan kaçınma stratejilerininse *olası eğilimler*, *kiplik ekler* ve *ayırıcılar* olduğu tespit edilmiştir.

2.2.1. Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri

Bilgi kaynağını bulanıklaştırmak amacıyla kullanılan *mevki/pozisyon, bilgiye erişim, olası eğilimler* ve *çıkarımlara dayalı genelleştirmeler* stratejilerinin örnekleri (16a-d)'de verilmiştir. (16a)'da Posta gazetesinden *mevki/pozisyon*, (16b)'de Hürriyet gazetesinden *bilgiye erişim*, (16c)'de Hürriyet gazetesinden *olası eğilim* ve (16d)'de Sabah gazetesinden *çıkarıma dayalı genelleştirme* stratejilerinin örnekleri görülmektedir:

(16) a) "*Türk Hava Yolları (THY) 2024 yılı 11 aylık verilerini Kamu Aydınlatma Platformu'na (KAP) bildirdi.*" (Posta, 2024) Mevki/Pozisyon.

b) "*Bir vatandaş, çalışan annelerin ücretsiz izin hakkının üç yıla çıkarılmasını talep etti.*" (Hürriyet, 2024) Bilgiye Erişim.

c) "*2025 yılı bütçeleri üzerinde MHP milletvekilleri söz aldı.*" (Hürriyet, 2024) Olası Eğilimler.

d) "*Ancak toplantı öncesinde bazı ikili üçlü görüşmeler de gerçekleşebilir.*" (Sabah, 2024) Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler.

2.2.1.1. Mevki/Pozisyon

Ekonomi haberlerinde bilgi kaynağını bulanıklaştırmak amacıyla kaçınma stratejisi olarak kullanılan *bakanlıklar, kurumlar, kuruluşlar, bankalar, meslekler, gazeteler, şirketler, ajanslar, televizyon kanalları* vb. mevki/pozisyon adları 518 kez kullanılmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: Hazine ve Maliye Bakanlığı (H, P, S5), bakanlık (H9, P6, S19), Bank of America (H), CNBC (H3), analistler (H10, S2), Fitch[60] (H), Merkez Bankası (H, S5), Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) (H), Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) (H3), Borsa İstanbul AŞ (H), Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (H), Dilekçe Komisyonu (H), ABD Merkez Bankası (H2), Döviz Takas İdaresi (H), Fed yetkilileri (H), galericiler (H), Asgari Ücret Tespit Komisyonu (H2, P4, S), komisyon (H), Çin Ulusal İstatistik Bürosu (NBS) (H2), NBS (H2), ekonomistler (H3, S), Ticaret Bakanlığı (H5, P8, S8), Çin Merkez Bankası (PBOC) (H), İsrailli yetkililer (H), KAN (H), uzmanlar (H9, P9, S6), Dezenformasyonla Mücadele Merkezi (DMM) (H), DMM (H2), TÜRK-İŞ (H5, P2, S2), Biden yönetimi (H), Resmi Gazete (H7, P6, S12), Stellantis ve Çinli firma CATL (H), Stellantis ve Çinli üretici CATL (H), şirketler (H), İki firma (H), AFP (H4), Avrupa Otomobil Üreticileri Birliği (H), AA muhabiri (H3), Küresel havacılık kuruluşu IATA (H), IATA (H), Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (H), Çin Gümrük İdaresi (H2), Türkiye İstatistik Kurumu (H, S3), Sanayi ve Teknoloji Bakanı ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) (H3, S3), EPDK (H6, S), Moody's[61] (H4, S4), Hazine ve Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu (VDK) (H), BSH[62] (H), Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (H2, P2, S3), Forbes dergisi (H), Petlas (H, S), partilerin grup başkanvekilleri (H), yetkililer (H2), Uluslararası Para Fonu (H2), JP Morgan ve Moody's Analytics (H), JP Morgan ve Moody's (H), Ekonomik Araştırma ekibi (H),

[60] Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings.
[61] Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu.
[62] Şirket.

ekip (H), Moody's Analytics (H2), İsviçre Maliye Bakanlığı (H), bakanlık uzman grubu (H), İspanya Merkez Bankası (H2), Çinli Alibaba (H), Alibaba (H3), şirket (H), Truth Social[63] (H), İngiliz Ulusal İstatistik Ofisi (H), ABD Ticaret Bakanlığı (H), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (H2, P, S3), Bakanlıkça (H), TÜBİTAK (H2, S), Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) (H, P4), Eva Gayrimenkul Değerleme (H), Sueddeutsche Zeitung[64] (H), gazete[65] (H), Honda (H), AFP (H), Honda ile Nissan (H), TÜRK-İŞ tarafı (H), Abbott[66] (H), şirket (H2), Chicago Tribune[67] (H), Amazon (H3), Temu (H), IRS (H4), Japon yayın kuruluşu NHK (H), Nissan (H2), iki şirket (Nissan ve Honda) (H), Honda ve Nissan'ın yöneticileri (H), Moody's Ratings (H), Bloomberg Intelligence analistleri (H), Ulusal Polis Teşkilatı (H), FBI (H2), Chainalysis (H), ABD Ulusal Havacılık ve Uzay Ajansı (NASA) (H), Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) (H), Bloomberg (H2), Financial Times (H), hükümet (H), Türkiye Bankalar Birliği (TBB) (H2), birlik (H), Katar (H, S), Türkiye (H2, S), AA muhabirinin EPDK yetkililerinden (H), La Repubblica (H, P, S), gazete[68] (H), Corriere della Sera[69] (H, S), gazete[70] (H, S), Türk Hava Yolları (THY), Pegasus, AJet ve SunExpress (H), Pegasus (H), hava yolu firmaları (H), Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (SEDDK) (H2, P, S), TCMB (H), önde gelen iş insanları (H), ABD (H5), Ekonomi Yönetimi (H), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (H, P2, S9), Güney Kore Ulaştırma Bakanlığı (MOLIT) yetkilileri (H2), MOLIT (H), MOLIT yetkilileri (H), Japon otomobil üreticisi (H), FT'nin (H), KAP (H), Ticaret Bakanlığı (H), Fitch Ratings, Moody's ve Standard & Poor's (S&P) (H, S3), Fitch Ratings (H2, S2), Standard & Poor's (H, S), Capital Intelligence (H, S), Scope (H), S&P Global (H, S), devlet televizyonu CCTV (H), Hazine Bakanlığı (H), Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ (BOTAŞ) (H, S2), BOTAŞ (H2, S), Rekabet Kurumu (P), hükümet kanadı (P2), başkanlık (P, S2), Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) (H, P), İstanbul Valiliği (P2), Emirates NBD (P), Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü (P), Türkiye Sigorta Birliği (TSB) (P), TSB (P2), Vodafone (P, S), Türk Hava Yolları (P2), THY (P, S5), AS Yapı (P), Coin Metrics (P), Aile ve Sosyal

[63] Sosyal medya platformu.
[64] Gazete.
[65] Sueddeutsche Zeitung.
[66] Şirket.
[67] Gazete.
[68] La Repubblica.
[69] Gazete.
[70] Corriere della Sera.

Hizmetler Bakanlığı (P), Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı (P), Hazine ve Maliye ile Ticaret bakanlıkları (P), Pekin (P6), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) temsilcileri (P), Ticaret Bakanlığı yetkilileri (P3), restoran sahipleri (P), işçi kanadı (P, S), TİSK (P, S), iş örgütlerinin başkanları (P, S), Bankalararası Kart Merkezi (BKM) (P), Anadolu Ajansı'na göre (P), Milliyet.com.tr'nin (P8), Tarım ve Orman Bakanlığı (P, S3), TÜİK (P2, S2), Baykar (P), The Aviationist[71] (P), Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) (P), GlobalData (P), Alp Lojistik yetkilileri (P), Stellantis[72] (P), Otomotiv sektörü yetkilileri (P), sektör temsilcileri (P), ASELSAN (P2), Onenewone Ono (P), Bakanlık yetkilileri (P), Çip tedarikçisi TURPAK (S), şirket[73] (S), Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörlüğü (S), Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğü (S), İSO (S), İSO Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi (S), TSPB (S), işveren tarafı (S3), ihracat dünyasının önde gelen temsilcileri (S), DEİK (S), DEİK'in Yönetim Kurulu (S), Olpak (S2), SPK (S4), Rekabet Kurulu (S4), işçi tarafı (S2), 37 kamu kurumu (S), Dışişleri Bakanlığı (S), Cerrahpaşa Rektörlüğü (S), Mersin Üniversitesi Rektörlüğü (S2), HSBC (S2), Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) (S), Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S), IG Metall (S), Volkswagen (S3), IG Metall ve Volkswagen İşçi Konseyi (S), Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (S), SABAH'a konuşan bir yetkili (S), Ticaret Bakanlığı Gümrükler Muhafaza ekipleri (S), ekonomistler (S), Mutfak Sanatları Akademisi (S), Dünya Altın Konseyi (S), Tarımsal Strateji ve Politika Geliştirme Merkezi (TARPOL) (S), Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) (S), yerel tüccarlar (S), Hazine ve Maliye Bakanlığı (S), işçi ve işveren heyetleri (S), EPDK yetkilileri (S), Yandex (S2), Trendyol Grubu (S), EdgeConneX (S), DGPays (S), Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) (S), Truffle Capital (S), SEDDK (S), Genova kentinin önde gelen iş insanları (S), Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı (S), iş liderleri (S2), McKinsey'in anketine göre (S), Ekonomi Koordinasyon Kurulu (S), nakliyeciler (S).

2.2.1.2. Bilgiye Erişim

Mevkisi, pozisyonu belli olmayan *bir vatandaş, vatandaşlar, mağdurlar, taraflar, Sinoplular* vb. kaynak kişiye gönderimler, özel medya kuruluşuna gönderim yapmayan *dünya basını, İtalyan basını* vb. kaynaklar ekonomi haberlerinde bilgiye

[71] Askeri havacılık web sitesi.
[72] Şirket.
[73] TURPAK

erişim stratejisi olarak kullanılmış ve incelenen ekonomi haberlerinde bu stratejiye 37 kez yer verilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: bir vatandaş (H15, P2), mağdurlar (H2), İtalyan basını (H2), hackerlar (H), yatırımcılar (H, P4), İtalyan medyası (P, S), vatandaşlar (P2, S), taraflar (S), Sinoplular (S), dünyanın neredeyse tüm saygın medya kuruluşları (S), dünya basınında (S), Alman basını (S).

2.2.1.3. Olası Eğilimler

Kaynak kişinin adının verilmeyip siyasi görüşünün dile getirildiği kaçınmalara ekonomi haberlerinde 5 kez rastlamıştır. Olası eğilimler stratejisine Posta gazetesindeki ekonomi haberlerinde rastlanmamıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: MHP milletvekilleri (H), muhafazakârlar (H), çok sayıda Cumhuriyetçi (H), AK Parti milletvekilleri (S), AK Parti (S).

2.2.1.4. Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler

Kaynak kişinin kimliğiyle ilgili bilgilerin okuyucunun çıkarımına bırakıldığı kaçınmalar bu başlıkta incelenmiştir. Bu kaçınmalar ekonomi haber metinlerinde genellikle *bazı(ları), birçok, kimi(leri)* vb. belirsizlik işaretleyicileriyle toplamda 21 kez kullanılmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: bazı sosyal medya hesaplarında (H), bazı AK Parti'li milletvekilleri (H), birçok mağdur (H), bazı mağdurlar (H2), birçok ekonomist (H2), bazı sitelerde (H), bazı emekliler (H), bazılarının (H), kendisini uzman, ekonomist olarak görenler (H, P), Sosyal medya üzerinden etkileşim almak isteyenler (H), bazı bakanlık bürokratlarının (P), bazı sektör temsilcileri (P), bazıları (P), bazı ikili üçlü görüşmeler (P, S), kimileri için (P), sektörün öncü isimleri (S), kulislerde (S).

2.2.2. Kesinliği Azaltmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri

Ekonomi haberlerinde haberin kesinliğini azaltmak amacıyla kullanılan kaçınmalar tespit edilip stratejilerine göre gruplandırılmıştır.

2.2.2.1. Kiplik Ekler ve Yardımcı Fiiller

Kiplik ekler ve kiplik yardımcı fiillerin tespit edilen örnekleri aşağıda verilmiştir.

2.2.2.1.1. Kiplik Ekler

Ekonomi haberlerinde, dünya haberlerinde olduğu gibi kaçınma stratejisi olarak *-{sA}* ve *-{mI⁴ş}* kiplik eklerinin kullanıldığı tespit edilmiş ve bu kiplik eklerin 7 kez kullanıldığı saptanmıştır. Bu stratejinin örnekleri (17a-c)'de verilmiştir:

(17) a) "*Bu hedefe ulaşılabileceğine güvendiklerini ifade etseler de birçok ekonomist bu hedefin kıl payı kaçırılacağına inanıyor.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Ana faaliyet alanı olarak enerjiyi belirlemiş.*" (Posta, 2024).

c) "*Merkez Bankası yüzde 44 olarak tahminin açıklamış.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: ifade etseler (H), bildirmiş (P), atmış (P), belirlemiş (P), olmuş (P), doğmuş (P), değişiklik olmazsa (P), açıklamış (S).

2.2.2.1.2. Kiplik Yardımcı Fiiller

Ekonomi haberlerinde de diğer haber metinlerinde olduğu gibi kiplik yardımcı fiillerden sadece *-{(y)Abil}* yapısı kaçınma stratejisi olarak kullanılmıştır ve bu yapıya incelenen ekonomi haberlerinde 88 kez rastlanmıştır. Bu stratejinin örneklerine (18a-c)'de yer verilmiştir:

(18) a) "*Trafik sigortası poliçesi yaptırması zorunluluğu fiyatlar üzerinde yükseliş yaratabilir.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Akıllı kontrat açıkları, kişi ve kurumlar için ciddi mali kayıplara yol açabilir.*" (Posta, 2024).

c) "*Memur emeklilerinin aynı oranda enflasyon artışı alması sağlanabilir.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: yumuşak iniş yapabileceği (H2), enflasyonu düşürebileceğine (H), sonuçlandırabileceğine (H), ateşleyebileceğine (H2), öne çıkabileceğini (H), zayıf olabileceğine (H), risklerin artabileceği (H), yükseliş yaratabilir (H), tutulabiliyor (H), kabul edilebilir (H), destekleyebilir (H), ödenebilecek (H, P), denilebilecek (H), açıklanabilecek (H, S), etkili olabilir (H), yükselebileceği (H), düşebileceği (H), sürprizi yapabilir (H), indirim yapılabileceğini (H), düşebileceğini (H), masaya gelebilir (H), yaşanabilecek (H, S), yaşanabilir (H2), yükselebilir (H), neden olabiliyor (H2), sağlam bırakabilmiştir (H), değişebiliyor (H, P), sorumlu tutulabileceğini (H), karşı karşıya kalabilir (H), olabilir (H, P),

yararlanabileceği (H), temsil edebileceğini (H), mağdur olabiliyordu (H), gözden geçirilebileceği (H), sınırlayabilir (H), sabit de kalabilir (H), yükseltilebilir (H), zam yapılabileceği (P2), oluşabilecek (P), yol açabilir (P2), avantaj yaratabilir (P), fayda sağlayabilir (P), kullanılabilir olabilir (P), gerçekleşebilir (P, S), çıkabileceği (P, S), yaklaşabileceği (P, S), ele alınabilir (P, S), değişiklik yaratabilir (P), doğru seçim olabilir (P), olabiliyor (P), azalabiliyor (P), kazanç sağlayabilir (P), bahsedilebilir (P), seçenek olabilir (P), artırabileceği (P), getiri sunabilir (P), sunabileceği (P), açılabilir (P), sarkabilir (P), yapmış olabilirler (P), düşürebilecek (S), gündeme gelebilir (S), suya düşürebilir (S), hamlesi yapabileceği (S), ışık olabilir (S), gerçekleştirilebilmesi için (S), sağlanabilir (S), söz konusu olabilecek (S), olabileceği (S), çıkarabileceğini (S), ilan edebileceği (S), alınabiliyor (S), uygulanabilir (S), indirim olabileceğine (S).

2.2.2.2. Biçim-söz dizimsel Ögeler

Ekonomi haberlerinde tespit edilen biçim-söz dizimsel ögeler fiil çekiminde ve ad çekiminde olmak üzere iki başlık altında ele alınmıştır.

Fiil Çekiminde

Ekonomi haberlerinde fiil çekiminde *-{mAsI^{4}} yönünde, -{mI^{4}ş} ol-, {mI^{4}ş} durumda, …gibi görün-, -{mAk} üzere* vb. biçim-söz dizimsel ögeler kaçınma stratejisi olarak 26 kez kullanılmıştır. (19a-c) bu stratejinin bazı örnekleri yer almaktadır:

(19) a) "*10,1 milyar dolar artması yönündeydi.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Büyük montanlı işlemlerde artık kuyumcular kimlik ibrazı isteyecek gibi görünüyor.*" (Posta, 2024).

c) "*Dağıtıcı firmalara ek süre verilmiş oldu.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: artması yönündeydi (H), sona ermiş oldu (H), azaltmaya çalışıyor (H), tutturmaya çalışıyor (H), verilmiş oldu (H), ulaşmış oldu (H), belirlenmiş durumda (H, P2), yapılmış oldu (H, P), açıklanmış oldu (H), sabitlenmiş oluyor (P), çıkarılması yönünde (P), isteyecek gibi görünüyor (P), alabilecekler gibi gözüküyor (P), rekor kırılmış oldu (P), rekor kırılmış durumda (P), genişlemiş oldu (P), beyan etmiş oldu (P), anlaşma yapmak üzere (P), artış yapılacağı yönünde (S2), verilmiş oldu (S), engellemiş oldu (S), gerçekleştirilmiş olacak (S).

Ad Çekiminde

Ad çekimindeyse *+{DAn}, +{DAn} bazıları* vb. yapılara 51 kez yer verilmiştir. Dünya haberlerinde görülen *+{(n)I*^{4}*n}* yapısına rastlanmamıştır. Ekonomi haberlerinde tespit edilen bazı örnekler (20a-c)'de verilmiştir:

(20) a) "*Şirket dünyanın en büyük otomobil <u>üreticilerinden biri</u> haline gelecek.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Hediyeleşmek de bu özel zamanı taçlandırmanın <u>en güzel yollarından biri</u>.*" (Posta, 2024)

c) "*ABD, dış talepte iyileşmenin <u>ana kaynaklarından biri</u> olmayı sürdürdü.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: taraflardan birine (H), üyelerden birinin (H, P, S), önlemlerinden birini (H), maddelerinden biri (H, P), unsurlardan birinin (H), modellerinden biri (H), göstergelerinden biri (H), en iyilerinden olan (H), belirleyici etkenlerden biri (H), koşullarından birinin (H), üreticilerinden biri (H2, P), ödemelerinden birini (H), rotalarından biri (H), olaylardan biri (H), şirketlerden biri (H), hususlardan birini (H, S), önde gelen gazetelerinden (H, S), en ünlü gazetelerinden (H), tehditlerden birinin (H), reyonlardan biri (H), kaybedenlerinden biri (H), en kârlı yıllardan biri (H), yöneticilerinden biri (H), önde gelen isimlerinden (H), destekçilerinden biri (H), isimlerinden biri (H), pazarlardan biri (H), örneklerden biri (P), dillerinden birinden (P), yollarından biri (P), bunlardan bazıları (P), hediye seçeneklerinden (P), seçeneklerinden bazıları (P), 5 markasından biri (P), kat maliklerinden biri (P2), kalemlerinden biri (P), ana kaynaklarından biri (S), görevlerinden sadece biri (S), grevlerinden ikisini (S), kuruluşlarından biri (S), motivasyonlarından birini (S), kurumlarından birini (S), yatırımlardan biri (S), risklerden biri (S).

2.2.2.3. Kiplik Fiiller

Ekonomi haberlerinde etken ve edilgen çatılı kiplik fiiller kullanılarak yapılan kaçınma stratejilerinin örnekleri aşağıda verilmiştir.

2.2.2.3.1. Etken Çatılı Fiiller

Ekonomi haberlerinde *düşün-, um-, planla-, hedefle-, amaçla-, çabala-, tahmin et-/bulun-, inan-* kiplik anlamı taşıyan etken çatılı fiillere 30 kez rastlanmıştır. Bu stratejinin örnekleri (21a-c)'de verilmiştir:

(21) a) "*Stellantis ve Çinli firma CATL 4 milyar dolarlık pil fabrikası planlıyor.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Hükümet kanadı, masadan uzlaşma ile kalkmayı hedefliyor.*" (Posta, 2024).

c) "*Aktüeryal dengelere müdahalede bulunmayı düşünmeyen Vedat Işıkhan, 'emekli aylıklarının hesaplanmasıyla ilgili bir konu gündemimizde yok' değerlendirmesini yapıyor.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: planlıyor (H, S3), inanıyor (H), umduğu (H), tahmin etti (H), planlayan (H), düşünüyor (H), hedefliyor (H4, P, S4), çabalıyor (H), tahminleri bulunuyor (H2), tahminlerde bulundular (H), planları bulunuyor (H), tahmin ediyor (P, S), düşünmeyen (S), düşündüğünü (S), amaçlıyor (S3).

2.2.2.3.2. Edilgen Çatılı Fiiller

Diğer haber metinlerinde olduğu gibi ekonomi haberlerinde de *-{(I^4)l}* ve *-{(I^4)n}* edilgenlik ekleriyle yapılan kaçınmalara sık sık yer verilmiştir. Edilgen çatılı fiillerin ekonomi haberlerinde 1426 kez kullanıldığı saptanmıştır. Tespit edilen kaçınmalardan bazılar (22a-c)'de verilmiştir:

(22) a) "*2025'te uygulanacak ücret ve tarifeler Resmi Gazete'de yayımlandı.*" (Hürriyet, 2024).

b) *"Anadoludakiler belgeseli tanıtıldı.*" (Posta, 2024).

c) "*Bin metreküp doğal gaz için 8 bin 549 lira olarak belirlendi.*" (Sabah, 2024)

Tespit edilen kaçınmalar: belirtildi (H8, P5, S8), belirtilerek (H4, P2, S2), bilgiler verildi (H), yükseltildi (H5, P3, S6), alınırken (H17), satılıyor (H21, S3), alınıp (H2), beklenen (H9, P6, S4), takip edilen (H, S), açıklanacak (H3, S3), açıklanan (H10, S6), öngörülüyordu (H), takip edildi (H, S), düşünülen (H2), öngörülürken (H), fiyatlanıyor (H), öngörüldüğü (H), belirtilen (H8, P2, S12), tahmin edildiği (H), bildirildi (H7, P3, S6), görülmediği (H), ifade edildi (H2, S2), planlanan (H6, P, S7), takip edildiği (H), yasaklanmasına (H), çıkarılan (H2), karar alındı (H, S), takip edilecek (H4, S),

belirtilirken (H2, S), tahminine yer verildi (H), takip ediliyor (H, S2), tahmin edilirken (H), çıkarıldı (H, P2, S), getirilen (H3, P, S2), yayımlandı (H16, P7, S31), karar verildi (H, S3), başvuru yapıldı (H), iş ilanı verilirken (H), iletilen (H), tespit edilerek (H, P), hayata geçirilen (H, S), genişletilerek (H), sürdürülecek (H), önüne geçilmesi (H, P, S2), hedeflendi (H2, S), bekleniyor (H24, P31, S28), sona erdirilmesi (H), uygulanan (H3, P3, S23), yayımlanan (H9, P11, S15), tavsiye edilen (H), vurgulandı (H, P2, S3), bir seyir izlendi (H), takip edilirken (H), sorulması (H), yansıtılması (H), değişikliklere gidildi (H), sergilenen (H), kullanılırken (H2), sunulur (H), yapılacak (H22, P24, S56), belirlenen (H10, P7, S18), kabul ediliyor (H, P, S2), uygulanıyor (H2, P8, S12), tahmin edilen (H2), takip edilmeye (H), beklenirken (H, S), görüldü (H7, P3, S5), denildi (H13, P3, S), ifade edilen (H2, P2, S), devam edildi (H, P), tahmin ediliyor (H3, P5), izlenebileceği (H), belirtiliyor (H4, P3, S7), paylaşılan (H), ifadelerine yer verildi (H3), gerçekleştiriliyor (H), belirlenmesi (H4, P7, S12), planlandı (H2, S), sağlanıyor (H2, P), genişletilmesi (H), önerilen (H), kullanılacak (H, P, S6), açıklanması (H3, P3, S13), satılan (H), düzenlenen (H3, P3, S6), yürütülüyor (H, S2), görevlendirilirken (H, S), sunuldu (H2, S), iletişime geçildi (H, S), değiştirilecek (H, P, S2), alınacak (H4, P2, S26), yerlileştirilen (H2), görülen (H4, P2), tahmin edildi (H4), incelendiğinde (H2, S7), ihtiyaç duyulan (H, S3), takip edilmesine (H, S), değişikliğe gidildi (H2, P2, S6), kimliklendirilmemiş (H), yapılan (H6, P18, S52), yayımlandığı (H, S2), hedefleniyor (H4, P2, S7), istihdam edilecek (H, S3), işaret edildi (H, S), anımsatılarak (H), vurgulanarak (H, S2), bilgisi verildi (H, S), kaydedildi (H4, P, S15), artırıldı (H2, S7), tespit edilen (H7, P2, S12), güncellendi (H, S), belirlendi (H16, P13, S32), tespit edildi (H5, P3, S17), belirleniyor (H, P3, S2), değerlendiriliyor (H2, S2), riskli görülen (H, S2), ele alınıyor (H, S2), tahlil ediliyor (H, S), analiz ediliyor (H, S), saptanıyor (H, S), belirlenecek (H2, P, S10), gerçekleştirildiği (H2, S), açıklandı (H3, P2, S8), merak edilen (H, P, S5), gerçekleştirildi (H, P, S7), gösterilmişti (H), uygulanacak (H8, P6, S37), masaya yatırılacak (H2, P2, S), sunulacak (H, P, S3), kurulan (H, P3), ihtiyaç duyulduğu (H), konuşulmayacağı (H), ele alınacak (H, S), beklenmiyor (H, P, S), revize edildi (H2), kaldırılacağı (H), duyuruldu (H, S), devralınacak (H), yayınlanan (H), ölçüldü (H, S), hesaplandı (H4, S11), kesin gözüyle bakılırken (H), dahil edilecek (H), talep edilen (H3, S), öne sürüldü (H), belirlenip (H4, P), ilan edilmesi (H2), sınırlandırıldı (H, P, S2), rafa kaldırılmıştı (H, S), gerçekleştirilemedi (H, S), konu edilecek (H), kapatılması (H2), zorunlu tutuluyor (H, S), işleniyor (H, S), tutulacak (H, S), öngörülüyor (H4, P6, S7), kıyaslanacak (H, S), davet edilecek (H, S2), amaçlanıyor

(H3, P, S2), veriliyor (H, S), kolaylaştırılarak (H, S), hızlandırılacak (H, P, S2), konuşulan (H4, P7, S7), öğrenildi (H2, P, S2), dikkate alındığında (H, S2), tamamlanması (H, S), verilirken (H2, P, S), gönderiliyor (H), paylaşılarak (H), kısaltılıyor (H), gönderilen (H, P), paylaşılıyor (H), kısaltılırken (H, P), kaldırılıyor (H, P), faydalanılmasını (H, P), bilinmesi (H, P), gösterilen (H, P2, S), gösterilmemişse (H, P), karar alınıyor (H), tartışılıyor (H, P, S), belirlendiği (H2, S2), destek veriliyor (H), kayıt bulunamazsa (H, S), kayıt yapılarak (H, S), müsaade edilecek (H, S), adım atıldı (H, S), hissediliyor (H), sağlandığı (H), geliştirilen (H, P), aktarıldı (H, P), ödeniyor (H2, S2), hesaplanacak (H, P3), yayımlanması (H, P, S), uygulanırken (H2, S5), seçildi (H), yansıtılıyor (H), göz önüne alındığında (H), bildirilen (H), belirlenerek (H), yayımlanıp (H), hesaplarına yatırılacak (H), gönderilecek (H2), ödeme yapıldı (H), açıklanmayan (H), bilinen (H5, P4, S6), satıldı (H), iddia edilen (H2, P), edinilen (H3, P6, S2), öne sürülüyor (H), iptal edildi (H, S), başlatılmıştı (H, S), bahsedildi (H), çalınırken (H), hedeflenen (H, P3, S6), kararlaştırıldı (H3, S4), bekleniyordu (H), artırılması (H2, S6), tamamlandığını (H), bilgilendirmede bulunuldu (H), hayata geçiriliyor (H, S), onaylanan (H), tanımlanarak (H2), sağlanacak (H4, P4, S9), hayata geçirildi (H, S2), kullanılan (H2, P2, S6), yükseltilmesi (H2, S4), düşürülmesi (H, S), hızlandırılması (H, S3), başlatılmasının (H, S), bertaraf edilmesi (H, S), tablolar eklendi (H, S), revize edilecek (H, S), özendirileceği (H, S), bilgilendirilmesi (H2, P, S4), tanınıyor (H, P2), vurgu yapılıyor (H), ifadeleri kullanıldı (H, P2, S3), üretilen (H, P2), yayımlanarak (H3, P5, S15), yansıtılmaması (H, S), denetlendiği (H, S), paylaşıldı (H, S5), kaydedilen (H, P, S4), şu ifadeler kullanıldı (H2, S2), başlatılan (H, P, S4), şu ifadelere yer verildi (H, P3, S6), tartışılan (H2), artış yapılarak (H), uygulanmıştı (H), yapılacağı (H, P, S), gerçekleştirilecek (H3, P2, S13), incelenmesini (H), karar verilmedi (H), adlandırılan (H, S), şu bilgiler verildi (H), bilindiği (H), düzenleme yapıldı (H, S), getirildi (H, P, S9), yayımlanıyor (H), yürürlükten kaldırıldı (H), gerçekleştirilen (H2, P, S10), gözden geçirilmesi (H2, S3), güncelleme yapılacağı (H), amaçlandı (H2, P3, S2), adımlar atıldı (H, P, S2), mümkün kılındı (H, S), kolaylaştırılması (H, P, S), yaygınlaştırılması (H, P, S2), sağlandı (H, P3, S4), dikkate alınarak (H, P2, S6), zorunlu tutuldu (H, P), çıkarılırken (H, S), ilan edilecek (H, S6), soruşturma başlatıldı (H, P2, S2), verilecek (H, P, S), düzenlendi (H, P2, S), yayımlanacak (H, S3), düzenlenecek (H, S3), belirlenmeye (P), konuşuluyor (P4, S5), açıklanırken (P), hesaplaması yapılıyor (P), ücret desteği verildi (P), yenilenirken (P, S), önlenecek (P, S), kontrol edilerek (P, S), önüne geçilecek (P2, S), genişletildi (P,

S), uygulanıyordu (P2), yapılmamakta (P), hedeflendiği (P), alınıp satılıyor (P), tabir edilen (P), fatura alınacak (P), ibraz edilecek (P, S), kayıt altına alınacak (P), kurulacak (P, S), taahhütname alınacak (P), yapılamayacak (P, S), tanzim edilen (P), saklanması (P), hazırlanmıştı (P), hazırlanan (P2), istenmişti (P), gönderildiği (P), dikkate alınıyor (P2, S), geçilmişti (P), çıkarılmıştı (P2), belirlenmişti (P2), yönetiliyor (P), getirilmişti (P3, S), yenilendi (P, S2), güncelleneceği (P, S), uzatıldı (P2, S), uygulanmayacak (P, S), yatırıldı (P), ifadelerine yer verilirken (P), dikkat çekildi (P, S), tamamlanmadığı (P), iptal edilecek (P), iptal edilen (P, S), tahsil edilen (P), iade edilecek (P), oluşturulan (P2, S2), artırılarak (P, S), çıkarılacak (P), yatırım yapılması (P), kullanıldığı (P), aşım yapılması (P), iade ediliyor (P), hizmet verilirken (P), yaş sınırı düşürüldü (P, S), sıklaştırıldı (P), düşürülüyor (P), düşürülürken (P), değiştirildi (P2), indirildi (P), uygulanmaya (P, S), belirlenirken (P3, S4), değişiklik yapıldı (P, S2), elde edilen (P, S2), tamamlanacak (P, S2), hesaplanırken (P), ödendiği (P), esas alınacak (P, S2), konuşuldu (P), zam yapıldı (P, S), değişiklikler yapıldı (P), zam yapılacak (P), artırılacak (P2, S2), ekleme yapılacak (P,), hesaplanıyor (P5, S7), gözlemlendi (P), tasarlanıyor (P), kontrol edilen (P), sunulan (P, S3), merak edilenler (P8, S5), planlanıyor (P), sunuluyor (P2, S), tanımı eklendi (P), kazandırılacak (P), yürütülecek (P, S3), ulaşılırken (P), konut satıldı (P), ertelenen (P), toplanan (P), kabul edildi (P), kabul edilmesi (P), başlandı (P2, S), istenilen (P2), duyurulması (P), tanıtıldı (P), eleştirilen (P), ceza kesildi (P, S), isteniyor (P), doğrulandı (P), getirilirken (P), açıklık getirildi (P), karşılaşılan (P, S), mücadele edilmesi (P), konuşulurken (P2), paylaşılması (P), tartışılıyordu (P), gerçekleştirilmiş (P), fark edilince (P), uygulandığında (P, S), dillendirildi (P, S), belirlendiğinde (P, S), sunulması (P, S2), kullanılıyordu (P), zarar verilerek (P), ithal edilmesini (P), yapılırken (P2, S5), kullanıldı (P), uygulanması (P, S3), anımsatıldı (P), işaret edilen (P, S), bilgi verilerek (P), şunlar kaydedildi (P, S2), kararlar alınacak (P), seçilecek (P), belirlenmiş (P2, S2), itiraz edilirse (P), incelenir (P), karar verilir (P), hazırlanır (P), yazılarak (P), tabi tutuluyor (P2), kontrol edildi (P, S2), denetlendi (P, S), uygulanarak (P, S2), aktarılacak (P, S3), tanınan (P), öngörülmüyor (P2), dile getiriliyor (P2, S), öngörülen (P, S2), çözülmesi (P), tahmininde bulunuluyor (P), yönlendiriliyor (P), geliştirilmiş (P2), genişletilmiş (P), optimize edilmiş (P), üretiliyor (P), açıklanmıştı (P), indirim yapılıyor (P), sıklaştırılmıştı (P), tebliğ edilecek (P), tebliğ edilen (P), biliniyor (P), tercih edilen (P, S), teslim edilecek (P, S), açıklandığı (P, S), denetlenen (P), tespit edildiği (P, S), başvurulması (P), merak ediliyor (P, S4), kaldırılmıştı (P), artışa gidildi

(P), konuşulmuştu (P), ifade ediliyor (P, S3), hazırlanmış (P), verildiğinden (P), eklendi (S2), karıştırılması (S3), tespit edilirken (S), eklenen (S2), yapıldığı (S2), hizmet veriliyor (S), kayıt yaptırılması (S3), vurgulanan (S4), dikkati çekildi (S), mercek altına alındı (S2), değerlendirilerek (S), kontroller yapıldı (S), gizlenmiş (S2), madde bulundu (S), ele geçirildi (S2), taranması (S), el konuldu (S2), duyurulacak (S2), dikkati çekilen (S2), gözlenen (S), gözlendi (S), değerlendirildiğinde (S2), ayrıştırılmaması (S), tespit edilmesi (S3), yapılırsa (S2), zam yapılması (S3), gözetilerek (S2), bildirilecek (S), incelendi (S), açıklaması yapıldı (S), kabul edilerek (S2), azaltılması (S2), arttırılması (S2), yararlanılan (S), tespit edilip (S), tescil ediliyor (S), düşünüldüğünde (S), tahsil edildi (S), tanıtılan (S), hesap yapıldığında (S4), elde edinilen (S), beyan edilen (S), elde edilecek (S2), iletilecek (S2), geliştirilecek (S3), önlemler alınacak (S), devam edilecek (S), yürütülen (S5), modernize edilerek (S), aktarılmasını (S), teslim edildi (S), göz önünde bulundurulacak (S), ödüllendirildi (S), arz edilen (S3), taşınan (S2), ödenecek (S2), yetkilendirilmiş (S), kabul edilecek (S), alımı yapılacak (S8), görevlendirilecek (S), yönetilmesi (S), uygulamaya alındı (S), imzalandı (S2), duyuru iletildi (S), yönlendirildi (S2), önceliklendirdiği (S), atılacak (S), temsil edildiği (S), bölünmesiyle (S), hesaplanan (S2), denilen (S), yer verildi (S3), tespit edilecek (S), yansıtılacak (S), erişim engeli getirildi (S), oluşturuldu (S2), tamamlandı (S2), sonuçlandı (S), girildiğinde (S), adlandırılıyor (S2), deniliyor (S), artış yapılacak (S), yetki verildi (S), başlatılıyor (S), engellenmesi (S2), deniyor (S), dikkate alınınca (S), eklenecek (S), hesap ediliyor (S), giderilmesi (S2), hesaplanmaya çalışılıyor (S), kapatılmasına (S), tahmini yapılıyor (S), kazandırılırken (S), layık görülürken (S), imza atıldı (S), konuşulacağı (S), söylenmesi (S), belirlenirse (S), temin edilecek (S), korundu (S), planlanırken (S), inşa edilmesi (S3), zorunlu tutulacak (S), projelendirilen (S), tasarlandı (S2), derlenen (S), ortaya atılan (S), belgelendirilmesi (S), desteklenmesine (S), dahil edildi (S), tedarik edilen (S), üretildiğini (S), belgelendirildiğini (S), dikkat edilecek (S2), tasarlanacak (S), ulaşılması (S), getirilecek (S2), tesis edilecek (S2), oluşturulacak (S7), dikkate alınacak (S2), güçlendirilerek (S), hayata geçirilmesi (S2), azaltarak (S), güçlendirilmesi (S2), gerçekleştirilmesi (S5), kullanılıyor (S3), artış yapılmıştı (S2), dikkate alınması (S), artışı yapıldı (S), pul alınarak (S), ödenmesi (S), tespit edilebilecek (S), geliştirilmesine (S), uygun bulunan (S), imzalanacak (S), ifa edildiği (S), yetkilendirilmesi (S2), kaydedilmesi (S2), bilgisi verilen (S2), sınırlandırılırken (S2), gerçekleştiriliyordu (S), tanımlanan (S), ele alındı (S), değerlendirmeler yapıldı

(S), devreye alınıyor (S), imar edilmesi (S), hazırlanacak (S), bulundurularak (S), tasarlanması (S), inşa edilecek (S3), güçlendirilecek (S2), iyileştirilecek (S), taşınması (S), depolanması (S), desteklenerek (S), sahip olunan (S), eklenmesi (S), değerlendirildi (S), yürütülmesi (S), kapatılacak (S), ibraz edilmesiyle (S), kamulaştırılacak (S4), var sayıldığında (S), karar verilecek (S), yetiştiriliyor (S), yatırılıyor (S), tahsis edilecek (S), kaldırılacak (S), azaltılacak (S), kuruldu (S2), işbirliğine gidilecek (S), kaldırılması (S), planlandığı (S), gündeme getirildi (S), ele alınırken (S), hediyeler dağıtıldı (S), tanımlanıyor (S), sınıflandırıldığında (S), istihdam edildi (S), görüş alınan (S), başlandığı (S), sonuçlandırılamayan (S), kullanılabilecek (S3), benimsenmesi (S), karşılaştırılacak (S2), gönderildi (S3), uzlaşı sağlanırsa (S), saptandı (S), merak edilirken (S), zam verilmesi (S), karar verilirken (S), zam verildi (S), tespitte bulunuldu (S), aranacak (S), artış yapılması (S), öngörülmemiş (S), önlenmesi (S), uyulmaması (S), aşılması (S), karar verilmesi (S), düşüldüğünde (S), çalıştırılan (S), ödenmezse (S), kesinti yapılarak (S), tahsil ediliyor (S), yapılandırılır (S), uygun görülenler (S), geliştirildi (S), anlaşıldı (S), konu edilen (S), oluşturulması (S2), faturalandırılması (S), tahsil edilmesi (S), getirilmesi (S), devreye alındı (S2), imzalatılması (S), hızlandırılarak (S), düzenlenmiş (S), kayıt altına alınması (S), nitelendirilen (S), onay verildi (S3), uygun bulundu (S2), onaylandı (S), onaylanması (S), kuruluyor (S), çalışma yapılıyor (S), uygulandı (S3), durduruldu (S), belirlenirdi (S), görüşleri alındı (S), dile getirilerek (S), güncellenerek (S), yeterli sayılıyor (S), artış yapılıyor (S), artırılıyor (S), tamamlanıyor (S), yükseltiliyor (S), sevk edileceği (S), vurgu yapıldı (S2), belirtilmişti (S), seçilen (S), esas alınarak (S), aranıyor (S), elde edilirken (S), incelemeler yapıldı (S), denetim yapıldı (S2), hediye edilen (S), ödenek verildi (S), öngörüldü (S2), tasarruf sağlanması (S), dikkate alınan (S), hatırlatılması (S), seçilerek (S).

2.2.2.4. Kiplik Belirteçler

Ekonomi haberlerinde kaçınma stratejisi olarak kullanılan kiplik belirteçler, *ayırıcılar* ve *belirtecimsiler* olarak iki başlıkta incelenmiş ve bu stratejinin örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

2.2.2.4.1. Ayırıcılar

Ekonomi haberlerinde *artık, eğer belki* ve *adeta* ayırıcıları toplamda 15 kez kullanılmıştır. (23a-c)'de bu stratejinin örnekleri gösterilmektedir:

(23) a) "*Birçok hizmet artık dijital ortamda veriliyor*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Belki yeni bir kahve makinesi, robot süpürge, akıllı saat ya da bir tablet*." (Posta, 2024).

c) "*Üretimi arttırma hedefi doğrultusunda adeta bir sanayi üssü olan yüzer üretim platformunu da ülkemize getirdi.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: artık (H, P), eğer (H3, P4, S4), belki (P), adeta (S).

2.2.2.4.2. Belirtecimsiler

Ekonomi haberlerinde kaçınma stratejisi olarak kullanılan *tahmin belirten, limit belirten, zaman belirten* ve *yoğunluk belirten* belirtecimsilerin örnekleri (24a-d)'de verilmiştir. (24a)'da Sabah gazetesinden *tahmin belirten belirtecimsi* örneği, (24b)'de *limit belirten belirtecimsilerin* Posta gazetesindeki örneği, (24c)'de Hürriyet gazetesinde yer alan *zaman belirten belirtecimsi örneği* ve (24d)'de Sabah gazetesindeki *yoğunluk belirten belirtecimsinin* örneği verilmiştir:

(24) a) "*Sigortalıların ise yaklaşık 3.3 milyonu bu işyerinde çalışıyor.*" (Sabah, 2024) Tahmin Belirten.

b) "*Fiyatlarda yüzde 30'un üzerinde artış yaşanırken fiyat aralıklarının 2.500-40 bin TL arasında değiştiği belirlendi.*" (Posta, 2024) Limit Belirten.

c) "*Uzun süredir güncellenmesi tartışılan alışveriş poşetinin fiyatı 50 kuruş olurken, yurtdışına çıkış harcı 710 liraya yükseltildi.*" (Hürriyet, 2024) Zaman Belirten.

d) "*Deloitte da yatırımıyla küresel ölçekte hizmet verecek teknoloji merkezini kurdu.*" (Sabah, 2024) Yoğunluk Belirten.

2.2.2.4.2.1. Tahmin Belirtenler

Ekonomi haberlerinde *yaklaşık, neredeyse, civarında, hemen hemen* vb. ifadelerle tahmin belirten belirtecimsiler 100 kez kullanılmıştır. Tespit edilen ifadeler aşağıda listelenmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: yaklaşık yüzde 35 oranında (H), yaklaşık yüzde 10'luk (H), yaklaşık yüzde 0,5 (H), yaklaşık bir buçuk sene (H), yaklaşık yüzde 0,67 (H), yaklaşık 60 bin personelinin (H, S), yaklaşık 100 bin kişi (H, S), yaklaşık 2 milyon üye (H, S), muhtemelen bu erişimi (H), yaklaşık 100 metreden (H), yaklaşık 4.5 milyar

(H), yüzde beş civarında (H2), yüzde 45 civarındaki (H), 3 bin lira civarında (H), yaklaşık 2 milyon 365 bin (H), yaklaşık 3,5 milyon (H), yaklaşık 9,3 milyar yuan (H), yaklaşık 720 bin mükellefin (H, S), yaklaşık 1 milyon (H2, S), yaklaşık olarak (H, S), neredeyse tüm işlemlerin (H, P), yaklaşık 120 milyon (H, P), yaklaşık 200 milyon (H, P), hemen hemen tüm faturalar (H, P), yaklaşık 18 bin üye (H), neredeyse yüzde 100 (H), yaklaşık yüzde 10'una (H), yaklaşık 4 bin Volkswagen yöneticisi (H), neredeyse dörtte bir oranında (H), muhtemelen sade yaşam tarzı (H), yaklaşık 200 milyar (H), yaklaşık 3.7 milyon emekli (H), yaklaşık dört kat (H), yaklaşık yüzde 30'unu (H), yaklaşık yüzde 60'ına (H), yaklaşık %5 (H2), yaklaşık yüzde 8'lik (H), neredeyse imkansız (H), yaklaşık yüzde 70'in üzerinde (H), yaklaşık 89 milyar (H), yaklaşık 4 yılın (P), yaklaşık olarak 34 milyar (P), yaklaşık bir buçuk sene önce (P), yaklaşık 80 milyar dolar (P), yaklaşık 30 milyon aracın (P), yaklaşık yüzde 8, (P), neredeyse her ilinde (P), 11 bin 500 lira civarında (P), yaklaşık 8 yıldır (P), yaklaşık yüzde 50'si (P), muhtemelen yeni yılda (P) yaklaşık 1 saat (P), yaklaşık 40 milyon metrekare (P2), yaklaşık 275 milyon dolar (P), yaklaşık 220 milyon dolar (P), 50 dolayında (P), yüzde 60'a yakın (P), yüzde 25-35 civarı (P), yüzde 35-40 civarı (P), yaklaşık yüzde 40'ı (P), yaklaşık yüzde 23'ünü (P), yüzde 44-45 civarı (P), neredeyse tüm alanlarına (P), hemen hemen bütün lüks markalara (P), yaklaşık 25 bin Suriyeli (P), hemen hemen birçoğunda (S), yaklaşık 12 kilogram kokain (S), yaklaşık 244 bini (S), yaklaşık 3.3 milyonu (S), yaklaşık 20 yıldır (S), yaklaşık beş aydır (S), yaklaşık 900 kilometrelik (S), yaklaşık yüzde 30 maaş (S), yaklaşık 140 bini (S), yaklaşık 300 bin (S), yaklaşık yüzde 25 (S), yaklaşık 400 tır (S), yaklaşık 529 milyon lira (S), hemen hemen kesinleşirken (S), yaklaşık 150 bin hane (S), 150 bine yakın hane (S2), yaklaşık 1,5 milyon (S), yaklaşık 2 yıl (S), yaklaşık 9 milyon 37 bin 600 lira (S), yaklaşık yüzde 24,6 (S).

2.2.2.4.2.2. Limit Belirtenler

Ekonomi haberlerinde *+{DAn} fazla, +{DAn} az, ...aşkın, en az, en fazla, +{(n)I*^{4}*n} üzerinde* vb. limit belirten belirtecimsilerle yapılan kaçınmaların 100 kez kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: yüzde 2 seviyesinin üzerinde (H), piyasa beklentilerinin üzerinde (H), 7 milyona yakın çalışanı (H, P, S), en az 10 üyenin (H), yataya yakın pozitif seyir (H), 6,2 milyar dolara kadar (H), 275 milyon dolara kadar (H), üçte birinden fazlasını (H), 7 katından fazla (H2), yüzde 2,48'den fazla (H2), yüzde 7'den

fazla (H), 4 bin doların üzerine (H), 25 bin TL'nin üzerinde (H), 20 bin TL'nin üzerinde (H), en fazla 48 ay (H2), en fazla 24 ay (H), en fazla 12 ay (H), 3 bin lirayı aşan (H, S), yüzde 20'den fazla (H, S), yarıdan fazlası (H), en fazla 7 bin dolar (H), en fazla 6 ay (H), 7 milyondan fazla çalışanı (H, S), 2,5 milyondan fazla mükellef (H, P), 9 milyar liradan fazla (H, P), yılda bir defadan az (H, P3), yarısından fazlasıyla (H), yüzde 10'undan fazlasından (H), 100'e yakın lityum-iyon batarya (H), 40 yılı aşkın süredir (H), 75 yılı aşkın bir süre boyunca (H), 28 milyon doların üzerinde (H), 800 doların altında (H), 1400 dolara kadar (H), 3 trilyon yen'in üzerinde (H), 300 milyon doları aşan (H), en az 25 milyar sterlinlik (H), 100'den fazla kez (H), %90'ından fazlasını (H), 30 yılı aşkın süredir (H), 20 yılı aşkın sürede (H), yüzde 60'tan fazla (H), on yıldan uzun bir süredir (H), beşte birinden fazla (H), yüzde 50'den fazla (H), yüzde 40'tan fazla (H2), yüzde 30'dan fazla artış (H), en az 20 yetkili servis istasyonu (H), en az 40 personele (H), 20 bin metrekareyi aşan (H), metrekaresi 501'den fazla olan konut (H), en az 15 milyar liralık (P), en az 15 milyar TL'lik (P), en az 10 üyenin katılımıyla (P), 500'den fazla (P), 100'e yakın (P), son yılların (P, S), 1 milyonu aşkın (P), yüzde 30'un üzerinde (P), 15 yılı aşkın süredir (P), yılın tamamından daha yüksek (P), üçte birinden fazla (P), yüzde 5'inden fazlasını (P), 100'den fazla (P), yüzde 39-40 üzeri (P), en az yüzde 40 yerlilik (P), 224 bini aşkın (S), en az 15 milyar liralık (S), en az 60 (S), en az 65 (S), yüzde 10 artışın üzerindeki (S), 50'den fazlasını (S), 50'den fazla ülkeden (S), 150'den fazla üyesi (S), yüzde 20'ye kadar (S2), yaklaşık 30 bin bina (S), 24 bin liraya kadar (S), 700 binden fazla araç (S2), en az 30 milyar (S), yüzde 50'sinden fazlası (S), 75 milyondan fazla (S), en az 70 (S2), 440'ın üzerindeki araştırmacı (S), 200 binden fazla uzman (S), 20 binin üzerinde (S), 70 binden fazla konut (S), 10 bin metreküpten fazla (S).

2.2.2.4.2.3. Zaman Belirtenler

Henüz, yıllardır, kimi zaman, yakında +{lI[4]*} yıllarda* vb. yapılarla kurulan zaman belirten belirteçlere ekonomi haberlerinde 135 kez kaçınma stratejisi olarak yer verilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: geç saatlerde (H), uzun zamandır (H2, P), geçen günlerde (H), gelecek aylarda (H), belli bir süre (H), henüz (H11, P9, S10), son aylarda (H3, P3), şu sıralar (H3), yakın dönemde (H, S), 1970'lerde (H, P), yıllardır (H3, S), kısa süre sonra (H), son on yıllardaki (H), son yıllarda (H3, P2, S2), aynı dakikalarda (H), son günlere (H), uzun süredir (H2, S), 2020'lerin sonunda (H), o dönemde (H), sayılı

günler (H2, P5, S3), kimi zaman (H, S), önümüzdeki yıllarda (H), kısa sürede (H, P, S3), kısa bir süre önce (H), bu kadar uzun süre (H), önümüzdeki haftalarda (H), 90'lar sonunda (H), şu an için (H), yılın son günleri (H), 1990'ların ortalarına kadar (H), 2000'li yılların başında (H), kısa süreliğine (H), son zamanlarda (H), yıllar sonra (H2), zaman zaman (H), kısa süre içerisinde (H, S), günler kala (P, S), 1970'li yıllarda (P), yakında (P2), kısa bir süre (P), yılın son günlerine (P), en kısa sürede (P, S), uzun yıllar (P, S), yakın zamanda (P), geçtiğimiz günlerde (P3, S), bir süredir (P, S), gece saatlerinde (P), bir süre (P), çok kısa sürede (P), belirli zamanlarda (P), belli aralıklarla (P), çok kısa bir süre (P, S), yıllarca (S), geçen haftalarda (S), bir dönem (S), uzun süreli (S), geçtiğimiz yıllar (S2), uzun süre (S).

2.2.2.4.2.4. Yoğunluk Belirtenler

Ekonomi haberlerinde ... *genelinde, oldukça, +{(n)In} çoğu, önemli ölçüde, büyük bölümünde, hızlıca* vb. yoğunluk belirten belirtecimsilerin 103 kez kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: bölge genelinde (H), ülke genelinde (H3, P5, S9), rezervlerinin çoğunun (H), biraz daha (H), Türkiye genelinde (H2, P2, S), oldukça (H3, P, S3), çok daha yavaş (H), önemli ölçüde (H3, P, S2), önemli bir kısmı (H, S), bir kısmı (H3, S4), genel olarak (H4, S), genel manada (H), büyük oranda (H), dünya genelinde (H3, P3, S3), kısmen (H), sıkça (H, P4, S), genellikle (H2, P3), büyük ölçüde (H2, S), büyük bir bölümünde (H), büyük miktarlarda (H), büyük bölümü (H, P2), çoğunluğu (H, P), hızlıca (H), daha sık (P), büyük bir kısmı (P3), 2025'in genelinde (P), nispeten yavaş (P), nispeten yüksek (P), yüksek oranda (P), büyük ölçekli (P), çokça (P), büyük çoğunlukla (P), çok sık (P), genelde (P2), ülke geneline (S), dünya çapında (S), küresel ölçekte (S).

2.2.2.5. Kiplik Sıfatlar

Ekonomi haberlerinde tespit edilen *asıl kiplik sıfatlar* ve *belirsizlerle* yapılan kaçınmaların örnekleri aşağıda verilmiştir.

2.2.2.5.1. Asıl Kiplik Sıfatlar

Ekonomi haberlerinde *olası, tahmini, planlı, muhtemel* sıfatları kaçınma stratejisi olarak 33 kez kullanılmıştır. Bu stratejinin örnekleri (25a-c)'de verilmiştir:

(25) a) "*Olası gümrük vergilerinden kaçınmak için yabancı alıcıların yeni bir ticaret gerginliğinden korkmasından kaynaklandığını öne sürdü.*" (Hürriyet, 2014).

b) "*Tüm giderlerden her kat malikine düşecek tahmini miktar:*" *(Posta, 2024).*

c) "*Zararın devam etmesinin veya yeniden meydana gelmesinin muhtemel olduğu belirlendi.*" (Sabah, 2014).

Tespit edilen kaçınmalar: olası gümrük vergilerinden (H), olası kapasite artışları (H), tahmini rakamlar (H, S), olası birleşmesine (H), olası tarihleri (H, S2), olası bir kaza (P), olası senaryolar (P, S2), planlı bir harcama (P), tahmini olarak gelir (P), tahmini miktar (P), tahmini giderler (P), muhtemel giderler (P), olası asgari ücret (P), olası global riskler (P), sarkması muhtemel (P), hediyeyi bulmak mümkün (P), hediyeler bulmak mümkün (P), söylemek mümkün (P), kullanılması mümkün (P), olası riskler (S3), muhtemel olduğu (S), olası bir anlaşmada (S), olası anlaşmada (S), olası MEB anlaşması (S), olası olumsuz etkiler (S), olası zam senaryoları (S).

2.2.2.5.2. Belirsizler

Ekonomi haberlerinde *çok sayıda, yüzlerce, bazı, birçok, pek çok, bir dizi, çeşitli* vb. belirsizlik işaretleyen sıfatlar kaçınma işlevinde 219 kez kullanılmıştır. (26a-c)'de tespit edilen bazı örneklere yer verilmiştir:

(26) a) "*Yüzde 30'luk artış sonrası milyonlarca memur ve emeklinin gözü 2025 zamlarına çevrildi.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Sasa'dan sağladığı polyester ipliklerle onlarca tezgâhta, aralıksız halı dokuyan şirket, üretiminin yüzde 90'ını ihraç ediyor.*" (Posta, 2024).

c) "*Söz konusu uygulama, ürün bildirimi ve desteklemeleri başta olmak üzere çeşitli konularda çiftçilere kolaylık sağlıyor.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: çok sayıda risk (H), yüzlerce ilginç başvuru (H2), bazı uygulamalar (H), birçok düzenleme (H, P2), milyonlarca çalışan (H, P4, S3), pek çok büyük ekonomi (H), bir dizi önlem (H), pek çok bölge (H, P), bir otel (H2), çeşitli çalışmalar (H, S), çeşitli sivil toplum kuruluşlarına (H, S), çeşitli branşlarda (H, S), bazı tutarlar (H, S), yüzlerce kişiye (H), milyonlarca liralık (H3, P), bir dizi agresif önlem (H2), milyonlarca Suriye vatandaşının (H), çeşitli mağaza perakendecilerinde (H), milyonlarca kişi (H3, P2, S), çeşitli teknik (H, S), bazı zam senaryoları (H2, S),

birçok hizmet (H, S), birçok başvuru (H, P), birçok maliyet (H, P), birçok ödeme (H, P), yüz binlerce hane (H), bazı maliklerin (H, S), çeşitli ölçeklerde (H), milyonlar (H, P, S7), birçok faktör (H), birkaç hisse (H), birkaç ürün (H), pek çok Amerikalının (H), bazı ürünler (H3, S3), bazı mali suçlar (H), bazı fonlarını (H), milyonlarca dolarlık (H, P2), birçok ülke (H, P), çeşitli kripto para (H), birçok alanda (H), milyarlarca sterlinlik (H), bir dizi mega fon planını (H), çok sayıda partili (H), çok miktarda sahte döviz (H), bir dizi tebliğ (H), milyonlarca yatırımcı (H) çoğu şirketin (H), defalarca (H, S), birkaç milyar dolar (H), çok sayıda Nvidia çipi (H), birçok zengine (H), bazı elektrikli (H), birçok araç (H), bazı şartlar (H), bazı markalar (H), bazı işlemlerin (H, P, S3), bazı marketlerde (H), bir miktar (H, P, S), bazı sanayi ürünlerinin (H), bazı kimyasallar (H), çok sayıda sanayi ürünü (H), birçok zam senaryosu (P), bazı değişiklikler (P, S), pek çok kişiyi (P), birçok kalemi (P2), bazı ülkelerin (P), çeşitli üniversitelerden (P), cihazların birçoğu (P), birçok sebep (P), birçok cihaz (P), bazı parçaları (P), çoğu kişi (P2), çeşitli etkinliklere (P), bazı oteller (P), birçok otelde (P), bazı organizasyonlar (P), birçok vatandaş (P), otellerin bazıları (P), bazı restoranlar (P4, S), bir kafede (P), onlarca tezgah (P), milyonlarca vatandaş (P, S3), bazı zirvelerin (P, S), pek çok seçenek (P), yüzlerce ürünü (P), yüzlerce seçenek (P), çoğu tüketici (P), birçok tüketici (P), binlerce tüketici (P), bazı kararlar (P), pek çok alanda (P, S2), milyonlarca memur (P3), bazı memurlar (P), bazı kurallara (P), binlerce içerik (P), yüzlerce mükellefin (P, S2), çok sayıda işçi (P, S2), bazı bankalar (P), bazı zorluklar (P), birçok proje (P), birkaç örnek (P), pek çok ödeme (P), birçok hazır bot şablonu (P), pek çok sosyal medya platformu (P), bazı botlar (P2), bazı kelime (P), yüzlerce paylaşım (P), onlarca bot (P), birçok uygunsuzluk (S), sayılı havayolu (S), birçok pozisyon (S2), çeşitli görevler (S), çeşitli ülkelerden (S), sınırlı sayıda (S), birçok ödenek (S2), bazı rakamlar (S), milyonların gözü (S2), pek çok senaryo (S), binlerce üyeyle (S), bazı ayların (S), milyonlarca emekli (S3), birçok kripto para (S), çeşitli pozisyonlar (S4), bazı bitkiler (S), bazı sıklamen çeşitleri (S), birçok alanı (S), yüzbinlerce işletme (S), milyonlarca internet kullanıcısı (S), birçok tarafın (S), milyonlarca araç (S), belirli koşullar (S), belirli standartlar (S), birçok başarı (S), çok sayıda kurum (S), çeşitli kadrolarda (S), milyonlarca Suriyeli (S), çeşitli analizler (S), birçok haber (S), milyonlarca ücretli (S), belirli bir miktar (S2), bazı ilkeler (S), bazı ikramiyeler (S2), birçok hizmet sağlayıcısı (S), milyonlarca veri (S2), milyonlarca kişisel ve ticari (S2), belirli fiyatlarda (S), pek çok kritere (S), çeşitli yerlerine (S), çeşitli illerinde (S2), bazı taşınmazlar (S3), binlerce kişi (S), birçok pazarda (S), çok sayıda şirket (S), çeşitli konular (S2), çeşitli

miktarlarda (S), bazı taşınmaz satışlar (S), taşınmazdan birinin (S), satılmasına (S), birçok sektörde (S), bini aşkın şirket (S), bazı işletmeler (S), birçok sitede (S2).

2.2.2.6. Kiplik Adlar

İhtimal, öngörü, tahmin, beklenti, plan kiplik adlarına ekonomi haberlerinde kaçınma stratejisi olarak 18 kez yer verilmiştir. (27a-c)'de saptanan kaçınma stratejilerinin örnekleri bulunmaktadır:

(27) a) "*Yüzde 15 ihtimalle politika faizini sabit tutacağı fiyatlanıyor.* (Hürriyet, 2024).

b) "*Yıl sonu enflasyon tahmini değişti.*" (Posta, 2024).

c) "*Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı'nın yeniden canlanma ihtimali gündeme geldi.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: yüzde 85 ihtimalle (H2), yüzde 15 ihtimalle (H), düşük talep öngörülerinin (H), büyüme tahminini (H), enflasyon tahmini (H, P, S), 2025 tahmini (H2), büyüme beklentisi (H), bitcoin rezervi planı (H), canlanma ihtimali (H2, S2), artış ihtimali (P), gitme ihtimali (S).

2.2.2.7. Kiplik İlgeçler

Ekonomi haberlerinde *gibi* ve *göre* kiplik ilgeçlerinin kaçınma stratejisi olarak 190 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Stratejinin örnekleri (28a-c)'de sunulmuştur:

(28) a) *"Kanuna göre SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin maaş artışlarının Ocak ve Temmuz ayında 6 aylık TÜFE oranında belirlendi."* (Hürriyet, 2024).

b) *"Rapora göre, 2024 Ocak-Ekim döneminde Türkiye'ye giren uluslararası doğrudan yatırım miktarı 8,5 milyar dolar olarak gerçekleşti."* (Posta, 2024)

c) *"Malezya gibi ülkelerin önde gelen sosyete aileleri, düğünleri için Türkiye'yi seçiyor."* (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: bilgilere göre (H), Cumhurbaşkanlığı kararlarına göre (H2), istihdam raporu verilerine göre (H), verilere göre (H3, P), buna göre (H22, P17, S9), bir önceki aya göre (H9, S8), kamu borcu gibi sorunlarla (H), resmi verilere göre (H), karara göre (H, P, S2), önceki kapanışına göre (H), Ekim ayına göre (H), Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre (H2), aynı ayına göre (H5, P, S3), ilk incelemeye göre (H), trafik istatistiklerine göre (H), orta gibi isimler (H), aynı

dönemine göre (H2, P4, S7), iddiaya göre (H2), 2024 sonuçlarına göre (H), bir önceki döneme göre (H), önceki çeyreklik döneme göre (H), önceki üç aylık döneme göre (H), noter masrafları gibi maliyetlerden (H), yönetmelik değişikliğine göre (H), satış fiyatına göre (H), Bilanço esasına göre (H2), makbuz gibi belgelerin (H), damga vergisi gibi harçlardan (H), Renault gibi şirketlerde (H), Orta Vadeli Programa göre (H), 2020 ABD askeri raporuna göre (H), bazı maddelere göre (H), teklife göre (H), Oppenheimer'ın verilerine göre (H2), CNAS'in (Yeni Amerika Güvenlik Merkezi) raporuna göre (H), tavla gibi ev mobilyalarında (H), Kanuna göre (H), Artemis Terminal'e göre (H), Artemis'in verilerine göre (H), bilindiği gibi (H), Bloomberg Milyarderler Endeksi'ne göre (H), önceki seneye göre (H, P), genel ticaret sistemine göre (H), ekonomik faaliyetlere göre (H2), ISIC Rev.4'e göre (H), özel ticaret sistemine göre (H2), SGK kayıtlarına göre (P), rapora göre (P2), Kaspersky verilerine göre (P), OECD'nin 2022 raporuna göre (P), Emre Belözoğlu gibi isimlerin (P), zam senaryolarına göre (P), sektör verilerine göre (P), yeni düzenlemeye göre (P), Kasım ayı verilerine göre (P), değişikliğe göre (P), güncelleme eksikliği gibi sorunlar (P), terapi gibi hizmetlerden (P), düzenlemeye göre (P), peşinatsız satış gibi seçenekler (P), bakır gibi değerli metaller (P), geçen yıla göre (P), Tatilsepeti verilerine göre (P), kahve gibi ürünlerin (P), Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre (P), Yani 2024'e göre (P), kara para aklama gibi durumları (P), ABD enflasyonuna göre (P2), bu senaryoya göre (P), 2022 raporuna göre (P), 2025'e göre (P), araştırmalara göre (P2), YÖK kayıtlarına göre (S), OİB verilerine göre (S), 2023 yılı rakamlarına göre (S), kimlik kartı gibi resmi belgelerin (S), Malezya gibi ülkelerin (S), ilana göre (S), altı aylık değerlendirmeye göre (S), Ekim 2023'e göre (S), Cyberview gibi prestijli kuruluşlar (S), enflasyon tahminlerine göre (S), SPK verilerine göre (S), SPK kararlarına göre (S), bu rakama göre (S2), Hindistan gibi önemli pazarlardaki (S), aralık ayına göre (S), SGK verilerine göre (S), asgari ücrete göre (S), enflasyon tahminine göre (S), 5 aylık enflasyona göre (S).

2.2.3. Kişisel Atıf

Haber yazarının haberin sorumluluğunu üzerine aldığı kişisel atıf stratejisinin dünya haberlerinde olduğu gibi ekonomi haberlerinde de 1. çokluk kişi eki ve 1. çokluk kişi iyelik eki ile yapıldığı tespit edilmiştir. Adıllarla yapılan kaçınma örneklerine burada da rastlanmamıştır. Ekonomi haberlerinde kişisel atıf toplamda 31 kez kullanılmıştır. Kişisel atıf örnekleri (29a-c)'de verilmiştir:

(29) a) "*Yüz binlerce hanenin gündeminde olan aidatlar için zam öncesi bilinmesi gerekenleri derledik.*" (Hürriyet, 2024)

b) "*Erdemoğlu Holding Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Erdemoğlu ile detaylı bir sohbet gerçekleştirdik.*" (Posta, 2024).

c) "*Sosyal Güvenlik Yasası'ndaki değişikliklerin getirdiği yenilikler ve mali etkisini mercek altına aldık*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: derledik (H, S3), birçoğumuz (H), bakmıyoruz (H), bakalım (H), karşılaştırdığımızda (H), gelelim (H, S), gazeteci meslektaşlarımızla (P), sohbet gerçekleştirdik (P), göz attığımızda (P), edindiğimiz bilgilere (P3), sorduk (P2), teyit ettiğimiz (P), bize ulaşan bilgilere (P, S), sağlayabiliriz (P), hazırladık (P2), yanıtlarını aradık (P), varsayarsak (P), dinledik (P2), söyleyebiliriz (P), mercek altına aldık (S2).

2.2.4. Atıf Kalkanı

Ekonomi haberlerinde hem adlarla hem de fiillerle yapılan atıf kalkanlarına sıklıkla yer verilmiştir. Adlarla yapılan atıf kalkanı 1832, fiillerle yapılan atıf kalkanı 3340 kez kullanılmıştır. Hem adlarla hem de fiillerle yapılan atıf kalkanlarının örnekleri (30a-c)'de verilmiştir:

(30) a) "*Bakan Uraloğlu, projenin tamamlanmasıyla iki şehir arasındaki mesafenin 624 kilometre ve seyahat süresinin de 3 saat 30 dakikaya düşeceğini kaydetti.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Bakan Şimşek açıklamasında şu ifadeleri kullandı:*" (Posta, 2024).

c) "*Uraloğlu, 'Projenin 2027'de hizmete açılması planlanıyor.' dedi.*" (Sabah, 2024)

Adlar

Diğer haber türlerinde olduğu gibi ekonomi haberlerinde de adlarla yapılan atıf kalkanı sıklıkla kullanılmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: TÜRK-İŞ Genel Başkan Yardımcısı[74] (H), Eyüp Alemdar (H), Alemdar (H4), Bank of America yatırım stratejisti Hartnett (H), Hartnett (H),

[74] Eyüp Alemdar.

Stratejist (H), Savita Subramanian (H), Subramanian (H), Mehmet Şimşek (H16, P12, S21), Bakan Şimşek (H7, P5, S18), Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron (H), Macron (H), Fed Başkanı Jerome Powell (H), Powell (H), St. Louis Fed Başkanı Alberto Musalem (H), Musalem (H), Tom Barkin (H), Michelle Bowman (H2), Bowman (H2), Christine Lagarde (H3), Lagarde (H6), Maliye Bakanı (H), Rhee Changyong (H), Ömer Bolat (H6, P2, S17), Bolat (H15, P6, 51), Austan Goolsbee (H), Goolsbee (H), Beth Hammack (H), Hammack (H), Mary Daly (H), Abdulkadir Uraloğlu (H16, P6, S30), Bakan Uraloğlu (H29, P9, S36), Uraloğlu (H42, P23, S67), Ergün Atalay (H2, P3, S), Atalay (H7, P7), Hayrettin Ertemel (H2), Ertemel (H8), Genel Başkan Ergün Atalay (H), Zhiwei Zhang (H), Ole Hansen (H), ABD Başkanı Joe Biden (H), Biden (H), Herzi Halevi (H), Halevi (H), Bakan Işıkhan (H7, P7, S11), Vedat Işıkhan (H7, P9, S15), Işıkhan (H10, P9, S7), Ticaret Bakanı Gina Raimondo (H), Micron Başkanı Sanjay Mehrotra (H), Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz (H3, P4, S10), Yılmaz (H56, P15, S11), Alparslan Bayraktar (H3, P6, S8), Bakan Bayraktar (H9, P6, S), Bayraktar (H7, P6, S31), Lynn Song (H), Song (H), Ahmet Türkoğlu (H2), Türkoğlu (H7), Zsolt Hernadi (H), Hernadi (H2), Mehmet Nuri Ersoy (H2, P2, S2), Bakan Ersoy (H2, P3, S2), Ersoy (H7, P10, S3), Şimşek (H26, P15, S9), Prof. Dr. Haluk Görgün (H2), Görgün (H2), Mustafa Hakan Özelmacıklı (H), Özelmacıklı (H4), Hakan Akdoğan (H, P), Akdoğan (H, P), Hakan Gedikli (H2), Gedikli (H), Gökhan Sığın (H), Bendevi Palandöken (H2, P, S3), Palandöken (H, P, S3), Yıldırım Arslan (H2), Arslan (H3), Nurdağ Baytemür (H), Abdulkadir Özcan (H, S), Yahya Üstün (H, S), Pelin Yılık (H), Yılık (H3), Fevzi Zırhlıoğlu (H), Zırhlıoğlu (H5), Ayşe Sibel Ersoy (H), İlyas Topsakal (H), Topsakal (H2), Mehmet Taytak (H), Taytak (H3), Mevlüt Karakaya (H), Karakaya (H), Gülizar Biçer Karaca (H), Bakan Tekin (H), Karaca (H), Ramazan Ağar (H2, P3, S4), Akansel Koç (H, S3), Koç (S), Sinem Kunal (H), Kunal (H), Bahar Keçecioğlu (H), Saniye Mülazımoğlu (H), Şekib Avdagiç (H6), Avdagiç (H11), Aleksey Likhachev (H), Likhachev (H10), Mahinur Özdemir Göktaş (H2, P, S5), Bakan Göktaş (H, S3), Göktaş (H2, P2, S10), Hakan Saatçioğlu (H), Saatçioğlu (H6), Ali Kızıldağ (H), Kızıldağ (H), Yusuf Tancan (H2), Tancan (H10), Ağar (H, P6, S3), Ömer Gönül (H, P), Gönül (H16, P, S16), Toby Xu (H), Chrystia Freeland (H), Trudeau (H), Freeland (H), Trump (H2), Michael Saylor (H), Hazine Bakanlığı sözcüsü (H), sözcü (H),Selman Özgün (H), Merve Ertem Marangozoğlu (H), Justin Dargin (H, S), Dargin (H5, S5), Mehmet Fatih Kacır (H3, P4, S5), Kacır (H, P10, S6), Mahmut Asmalı (H2, S), Asmalı (H4, S), Ahmet Öksüz (H), Öksüz (H3), Cahit

Ertemel (H), Ertemel (H2), Suat Sandalcı (H, S), Ahmet Fikret Kileci (H), Murat Kurum (H, P5, S6), Kurum (H, P3, S6), Ergün Demiray (H), Demiray (H3), Philippe Houchois (H), Toshihiro Mibe (H2), Kadem Usta (H), Usta (H9), Neil Saunders (H), Saunders (H), Danny Werfel (H), Carlos Ghosn (H2), Ghosn (H4), iş insanı[75] (H), eski CEO[76] (H2), Dean Enjo (H), Dean Enjo (H), Enjo (H2), Recep Tayyip Erdoğan (H, S), İbrahim Ömer Gönül (H2, S2), Nick Pinkine (H), Kevin Net (H), Bill Stone (H), Jos Vermeulen (H), Owen McCrossan (H), Vermeulen (H), Janet Yellen (H2), Yellen (H2), Bakan Yellen (H), Selçuk Bayraktar (H2, S2), Adolfo Urso (H, P, S), Stefano Bonazzi (H, P, S), Alessio Piana (H, S), Muhammet Emin Akbaşoğlu (H), Pelin Yılmaz (H), Ebru Çakır (H), Hacer Yıldırım (H), Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz (H), Muhammed İsmail (H), Eyman Barkur (H), Ömer Arslaner (H, P), Steven Holden (H), Holden (H2), Andrew Stimpson (H), Stimpson (H), Erhan Aslanoğlu (H, S2), Aslanoğlu (H3, S3), İsmet Demirkol (H, S), Demirkol (H, S), Xi JinPing (H2), Xi (H), Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan (H), Birsen Bahçe (P2), Bahçe (P2), Rabia Kişi (P), Kemal Uysal (P), Hüseyin Şahin (P), Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek (P), Mehmet Akif Özdemir (P2), Özdemir (P5), Sedef Özgür (P), Hakan Ateş (P), Ateş (P), Serkan Bal (P2), Bal (P3), Aşçı Selma Sayın (P), kuaför Nihan Koçak (P), Durmuş Öztürk (P), Sezer Özseven (P), İsmet Çetinkaya (P), Seyda Köksal (P), Köksal (P), Kıvanç Zaimler (P4), Zaimler (P5), Enerji Bakanı Bayraktar (P), Meltem Bakiler Şahin (P), Şahin (P), İbrahim Yumaklı (P3, S3), Yumaklı (P8), İbrahim Erdemoğlu (P6), Erdemoğlu (P8), İmran Okumuş (P2), Okumuş (P6), Dr. Erkan Kork (P3), TESK Başkanı Palandöken (P), Bakan Kurum (P3, S3), Alev Akkoyunlu (P), Mustafa Yılmaz (P), Yılmaz (P6), Emin Yılmaz (P4), Ziya Yılmaz (P2), Devran Bülbül (P), İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya (P, S), Yerlikaya (P3), Bakan Yumaklı (P, S6), Barış Nefesoğlu (P), Haluk Görgün (P5), Görgün (P), Savunma Sanayii Başkanı Görgün (P), Bakan Kacır (P3), Ferit Şahenk (P), Şahenk (P), Emel Örün (P), Örün (P4), Örün'ün Avukatı Mümtaz Sami Özok (P), SPK Başkanı Gönül (P2, S2), Hürriyet'ten Gamze Bal (P), Mahmut Gürcan (P, S), Gürcan (P, S3), Ramazan Bingöl (P2), Bingöl (P2), Kaya Demirer (P), Demirer (P), Bakan Bolat (P4, S5), Ticaret Bakanı (P), TÜRK-İş Genel Başkan Yardımcısı Ağar (P), Zeynep Harezi (P6), Harezi (P4), Sabah'tan Faruk Erdem (P), Türk-İŞ Başkanı Ergün Atalay (P2, S2), Ergün Atalay (P), Muhammet Bayram

[75] Carlos Ghosn.
[76] Carlos Ghosn.

(P2), Gülistan Alagöz (P), Bülent Deniz (P2), Aydın Ağaoğlu (P2), Ağaoğlu (P), Levent Küçük (P2), Vahap Küçük (P4), Küçük (P5), Hasan Ekmen (P), Ekmen (P2), Erol Yarar (P), Yarar (P4), Yamen Şami (P), Şami (P), Ahmed Abdulgafur (P), Abdulgafur (P2), Mahmud Ez-Zeyn (P), Zeyn (P2), Hikmet Tokmak (P), Ekonomist Hikmet Baydar (P2), Mehmet Ali Yıldırımtürk (P2), Yeminli Mali Müşavir Ahmet Kurtuluş (P2), Berk Çağdaş (P), Caner Otrakçı (P), Otrakçı (P2), İnanç Kabadayı (P), Mithat Yurdakul (P), Ergün Kılıç (P), Kılıç (P3), Burak Çelet (P6), Çelet (P5), Artur Cyganek (P), Cyganek (P2), Sibel Kulaksız (S2), Kulaksız (S9), Meltem Bayazıt Tepeler (S2), Tepeler (S5), Andrew Harker (S), Doç. Dr. Abdullah Emre Güner (S3), Asil Atlas (S), küçük Atlas (S), Doç. Dr. Güner (S3), Asil Atlas Öngören (S), Simge Öngören (S), Baba Harun Öngören (S), Nagihan Çakır Yılmaz (S), Yılmaz (S4), Pamir Karagöz (S), Elhüseyni (S), Günsay (S), Baran Çelik (S), Başkan Recep Tayyip Erdoğan (S4), Bakan Yardımcısı Gürcan (S), Özcan (S), Mustafa Gültepe (S2), Gültepe (S2), Abdulhamit Akçay (S), Akçay (S4), Celal Kadooğlu (S), Kadooğlu (S2), Çetin Tecdelioğlu (S), Tecdelioğlu (S2), Kazım Taycı (S), Erdoğan (S), Başkan Erdoğan (S), Ahmet Burak Dağlıoğlu (S2), Burak Dağlıoğlu (S3), Dağlıoğlu (S4), Tankut Turnaoğlu (S), Turnaoğlu (S2), Enoh T. Ebong (S), Ebong (S), Michael Goldman (S), Goldman (S), Fatih Karahan (S), Merkez Bankası Başkanı Karahan (S), Büşra Zeynep Özdemir (S), Özdemir (S8), Anne-Sophie Corbeau (S), Corbeau (S3), Burak Mercan (S), Mercan (S), Ali Ramazan Tak (S2), Tak (S3), Selman Dönmez (S), İbrahim Çeçen (S), Stefano Kaslowski (S), Ali Rıza Öner (S), Öner (S7), İslam Memiş (S7), Timuçin Sönmez (S), Sönmez (S7), Berat Albayrak (S2), Albayrak (S5), Ahmet Bolat (S2), Faruk Erdem (S4), Hacı Ali Taylan (S), Taylan (S4), İsmail Ergun (S3), Ergun (S12), Mehmet Tuncel (S), Sitare Baras (S), Engin Aksoy (S), Aksoy (S3), Oliver Blume (S), Thomas Schaefer (S), Mehmet Ali Yalçındağ (S), Prof. Dr. Şahap Kavcıoğlu (S3), Kavcıoğlu (S15), Alpaslan Çakar (S5), Çakar (S18), Osman Arslan (S), Arslan (S), Abdi Serdar Üstünsalih (S), Mahmut Akten (S4), Akten (S6), Erdem (S2), BDDK Başkanı Kavcıoğlu (S), BDDK Başkanı (S), Birol Küle (S2), Küle (S13), Mehdi Eker (S), Eker (S5), İçişleri Bakanı Yerlikaya (S), Bakan Yerlikaya (S), Latif Aral Aliş (S), Aliş (S5), İbrahim Öztop (S2), Öztop (S13), Ali Emre Ballı (S8), Ballı (S13), Fatih Şahin (S), Şahin (S2), Esin Güral Argat (S2), Argat (S7), Kaan Kavaloğlu (S), Kavaloğlu (S), Ali Gümüşhan (S), Eray Dursun (S), Dursun (S), Kayıhan Fırat (S), Serhan Aktunç (S), Murat Pınarcı (S), Pınarcı (S), Zafer Akşehirlioğlu (S), Akşehirlioğlu (S), Selim Nezihoğlu (S), Nezihoğlu (S), Recep Koşal (S), Memiş (S),

Hamad Hussain (S), Hussain (S), Mustafa Köksoya (S5), Mehmet Köklü (S), TEB Genel Müdürü Leblebici (S), Ümit Leblebici (S), Leblebici (S6), QNB Türkiye Genel Müdürü Tan (S), Ömür Tan (S2), Tan (S), Garanti BBVA Genel Müdürü Akten (S), Taha Çakmak (S), Çakmak (S), Toplu Konut İdaresi Başkanı Sungur (S), Mustafa Levent Sungur (S), Sungur (S16), İsmail Menteşe (S2), Menteşe (S), Bakanı Göktaş (S), Ayhan Sincek (S2).

Fiiller

Fiil türündeki *de-, söyle-, belirt-, açıklama yap-* vb. çok sayıda sözcük atıf kalkanı stratejisi olarak ekonomi haberlerinde kullanılmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: dedi (H122, P99, S153), ifadesini kullandı (H13, P6, S12), açıklama yaptı (H, P3, S5), kaydetti (H20, P6, S33), belirten (H36, P30, S59), dikkati çekti (H5, S2), değerlendirmesini yaptı (H2, P2, S2), açıklamasında bulundu (H11, P6, S12), uyarısında bulundu (H3), söyledi (H88, P32, S58), belirlemişti (H2, P, S), beklerken (H, P2), güveni besledi (H), onayladı (H), açıkladı (H20, P14, S38), iyimserliği destekledi (H), vurguladı (H12, P5, S19), belirterek (H39, P17, S59), ifade etti (H18, P3, S31), kaydeden (H10, P7, S13), değerlendirmesinde bulundu (H13, P4, S17), işaret eden (H15, P6, S21), anlattı (H9, P3, S25), belirtmesine (H), açıklamalarda bulunan (H2, P6, S4), işaret etti (H4, P3, S5), konuşan (H5, P2, S3), bildirdi (H35, P13, S45), dile getirdi (H12, P9, S10), öngördü (H2, S), ifadelerini kullandı (H31, P13, S51), duyurdu (H9, P15, S17), talep etti (H4), istedi (H5, S2), önerdi (H2), şikayet etti (H), talebinde bulundu (H), dert yanarak (H), önerisinde bulundu (H), hatırlatarak (H3, P, S5), şu ifadeleri kullandı (H9, P20, S10), belirtti (H32, P10, S36), anımsattı (H8, P, S9), bildiren (H5, S8), dile getiren (H18, P8, S21), vurgulayan (H20, P11, S23), diye konuştu (H45, P32, S54), değerlendirmede bulundu (H4, P2, S6), altını çizdi (H5, P3, S7), devam etti (H, P4, S2), ifade eden (H13, P14, S26), değinen (H8, P4, S7), anımsatan (H8, P5, S9), şeklinde konuştu (H4, P5, S8), değerlendirdi (H4, P3, S3), açıklamalarda bulundu (H, P9, S4), açıklayan (H2, P4), detayına yer verdi (H), dikkati çekiyor (H), belirliyor (H2, P, S), karar veriyor (H), amaçlayan (H8, P, S), uyarıda bulundu (H2), denetledi (H, P, S), ifade etmişti (H), doğruladı (H2, P), bekliyor (H4, P3), iyimserliği besliyor (H), açıklamıştı (H6, P4, S), yalanladı (H2, P), şöyle konuştu (H9, P6, S8), şunları kaydetti (H22, P5, S40), dile getirerek (H4, P, S7), şöyle devam etti (H7, P10, S15), açıklamada bulundu (H3, P, S4), temennisinde bulunan (H, S), ekledi (H2), açıklama yapan (H, P2, S4), şunları söyledi (H4, P10, S5), ifadelere yer

verdi (H, S), kaydederek (H6, P, S5), imzaladı (H2, P, S), başsağlığı diledi (H), iletti (H2, S3), temenni eden (H), dikkati çeken (H15, P, S22), söyleyen (H6, P17, S17), anlatan (H15, P7, S15), aktaran (H8, P4, S13), davet eden (H), örnekler vererek (H, P), şöyle tamamladı (H, P, S7), bilgi aldı (H, P, S), açıkladığı (H2, S), beklediği (H), diye yazdı (H6), öne sürdü (H2), anımsatarak (H3, P4, S4), bilgisini paylaştı (H2, P2, S4), bilgisini verdi (H, P2, S5), hatırlattı (H3, P2, S3), vurgulayarak (H7, P5, S12), bilgi verdi (H2, S4), aktararak (H, S5), altını çizen (H6, P6, S11), çevirdi (H), açıklamalarda bulunurken (H), konuştu (H2, P2, S3), yanıtladı (H2, P5, S6), yanıtlarken (H, P), cevap veren (H, P), değerlendirmelerinde bulundu (H2, P2), diyen (H6, P3, S11), dikkat çeken (H2, P12, S7), uyardı (H3), uyarılarda bulundu (H, S), açıklamasını yaptı (H, S2), ifade ederek (H11, P3, S13), diyerek (H, P4, S3), dikkat çekti (H3, P2, S7), söz aldı (H), aktardı (H3, P3, S13), söz verdi (H), ara verdi (H), düşüncelerini paylaştı (H), ifadelerini kullanmıştı (H2, P, S), bildirip (H), demişti (H2, P4, S), iddia eden (H4), mesajı paylaşarak (H), ortadan kayboldu (H), tanıttı (H, S), söyleyerek (H, P2, S), ifade ederken (H), iddia etti (H), işaret ederek (H6, S12), altını çizerek (H6, S), şunları aktardı (H, P), şu bilgileri paylaştı (H, P5, S5), bekliyorlar (H), yayınladıkları (H), öngördüler (H), yayınladığı (H), müjdesini veren (H), ifadesini kullanırken (H), savundu (H, P2, S), çerçeveledi (H), öngörüyor (H2, P5), sözlerine ekledi (H5, P, S3), artırmaya çalıştı (H), yorumunu yaptı (H2, S3), tepki gösterdi (H, S), destekleyerek (H), sözü vermişti (H), değindi (H6, P, S2), sunum yaptı (H, P5, S2), yanıt vererek (H), şöyle sürdürdü (H5, P, S11), bilgi veren (H2, P4, S2), örnekler veren (H), açıklayacak (H2, P6, S), vurgu yapmış (H, S), değinmişti (H, S), gündeme gelmiş (H), hedefliyordu (H, S), önem veriyor (H, S), bilgisini veren (H, P, S3), başvuruda bulundu (H), düğmeye bastı (H), inceleyecek (H), hatırlatan (H2, P6, S2), dikkati çekerek (H4, P3, S9), değinerek (H2, S7), vurgu yaparak (H, P), değerlendirmeyi yaptı (H), değerlendiren (H, P6, S8), duyurmuştu (H3), açıklıyor (H2), araştırıyor (H), övgüde bulundu (H), tespit etti (H), nitelendirdi (H2), belirledi (H6, S5), bilgi yayınladı (H), reddediyor (H), duyurduğu (H), talep ediyor (H), mail gönderdiler (H), öne sürüyor (H), hitap edecek (H), çağırıyor (H), çağrısında bulundular (H), diye ekledi (H, P), çağırdı (H), yazdığı (H), karşı çıkıyor (H), hazırladı (H2, S), yorumlarda bulunarak (H), vurgu yaptı (H2, S2), şu açıklamaları yaptı (H), yayınladı (H), paylaştı (H2, P3, S9), yer verirken (H2), söylerken (H, P3, S), haber yaptı (H, S), yayımladı (H, P, S11), vurgu yapan (H2, P2, S), anlatarak (H3, S3), duyurmuşlardı (H), dikkat çekerken (H), teşekkür eden (H, P), diledi (H, P, S4), şu bilgileri verdi (H, P4),

cevapladı (H, P), derlediği (H), yayımlayacak (H, S), değerlendiriyor (H, S), yükseltirken (H, S2), revize etmişti (H, S), değerlendirmelerde bulundu (H, P2, S14), iletişime geçti (H), açıklamasında bulunmuştu (H), paylaşan (P2, S), paylaşım yapan (P), söylüyor (P3, S), değişiklikler yaptı (P2, S), gönderdi (P), ifadelerine yer verdi (P, S4), dile getirecek (P, S), şu görüşler yer aldı (P), dikkat çekerek (P4, S3), yatırım yaptı (P), yanıtlayan (P, S), yanıtını verdi (P), açıklama yapmıştı (P3), ifade ediyor (P, S), şöyle özetledi (P2), bildirerek (P2, S6), açıklaması gelmişti (P), yanıt verdi (P2), bilgi vererek (P, S), yanıt veren (P), ileri süren (P), itiraz etti (P), ileri sürerek (P), savunan (P), dile getirdiği (P, S), iddia olduğunu (P), söyleyip (P), vurgu yapmıştı (P), öneren (P), kabul etmedi (P), tepki göstermişti (P), yakındı (P), anlatıyor (P), bilgisini vermişti (P), belirtirken (P2, S), kararlılık mesajı verdi (P, S), düzenledi (P, S2), dikkat çekmişti (P), düşündüğü (P), tespitinde bulundu (P), iddia ettiği (P), yazdı (P), diye konuştular (P), paylaşım yaptı (P, S2), bilgiler verdi (P, S2), cevap verdi (P), örnek göstererek (P), belirttiği (P), güncelledi (S3), ekleme yaptı (S), kitap haline getirdi (S), şu ifadeler yer aldı (S), değerlendirmede bulunurken (S), açıklayarak (S3), gösterdi (S2), açıklaması yaptı (S), açıklaması geldi (S3), kutlarken (S), seslendi (S), kutladı (S2), açıklaması yaparak (S), yanıtlar yer aldı (S), tehdit eden (S), açıklama yaparak (S), bahsederek (S), mesajlar verdi (S3), açıklamada bulunan (S2), şu ifadelere yer verdi (S3), değerlendirdiği (S), yorumladı (S), değerlendirmelerde bulunan (S2), değerlendirmeleri dinledi (S), sohbet etti (S), dikkati çekerken (S), işaret ediyor (S), yayımladığı (S3), gündemine getirecek (S), kararlaştırdı (S), değerlendirmesini yapıyor (S), açıklamalar yaptı (S6), bildirirken (S2), belirtmişti (S), vurgu yaparken (S), dikkat çekiyor (S), belirtiyor (S3), tepki göstererek (S2), karşı çıkmıştı (S), ifadelerini kullanıyor (S), aktarıyor (S), vurguluyor (S), gündeme gelirken (S), ifadeleri yer aldı (S), açıklamışlardı (S), teşekkür etti (S), sürdürürken (S), ortaya koydu (S), el koydu (S), söylemişti (S), düzenleyen (S), niteleyerek (S), değerlendirmesinde bulunmuştu (S), bilgiler de veren (S), değerlendirmesiyle başladı (S), telaffuz etti (S), tarih verdi (S), açıklarken (S), yanıtlayarak (S2), açıklamalar yapan (S2), mesaj gönderdi (S), bilgiler vererek (S), başladı (S), dile getireceği (S), tavsiye etti (S), isteyen (S), bahseden (S), hedeflerken (S), açıklayacağı (S), nitelendirerek (S2), yorumuna yer verdi (S), ifadelerini kullanarak (S), bilgisini vererek (S), kaydediyor (S), paylaşırken (S), öngörerek (S), sonlandırdı (S), tanımladı (S), dikkate alarak (S), sohbet ederek (S), ilan ettiler (S).

2.3. Magazin Haberlerinde Kaçınma Stratejileri

Belirtilen tarih aralığında Hürriyet, Posta Sabah gazetelerinin magazin haberlerinde tespit edilen kaçınma stratejileri ve bu stratejilerin sayısal verileri tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. *Magazin Haberlerinde Tespit Edilen Kaçınmalar*

Kaçınma Gerekçesi	Kaçınma Stratejisi			Gazeteler			Sayı	%
				H	P	S		
Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırma	1. Mevki/Pozisyon			19	27	42	88	%0,88
	2. Bilgiye erişim			65	27	19	111	%1,11
	3. Olası eğilimler			-	-	-	-	%0,00
	4. Çıkarımlara dayalı genelleştirmeler			42	13	19	74	%0,74
Kesinliği Azaltma	1. Kiplik ekler ve Yardımcı fiiller	a. Kiplik ekler		60	19	60	139	%1,39
		b. Kiplik yardımcı fiiller		8	9	3	20	%0,20
	2. Biçim-söz dizimsel Ögeler	a. Fiil çekiminde		26	17	6	49	%0,49
		b. Ad çekiminde		104	68	76	248	%2,48
	3. Kiplik Fiiller	a. Etken çatılı fiiller		15	1	4	20	%0,20
		b. Edilgen çatılı fiiller		340	344	326	1010	%10,12
	4. Kiplik Belirteçler	a. Ayırıcılar		70	20	43	133	%1,33
		b. Belirtecimsiler	i. Tahmin	26	22	19	67	%0,67
			ii. Limit	9	10	16	35	%0,35
			iii. Zaman	424	380	457	1261	%12,63
			iv. Yoğunluk	88	98	123	309	%3,09
	5. Kiplik Sıfatlar	a. Asıl sıfatlar		1	4	-	5	%0,05
		b. Belirsizler		121	73	89	283	%2,83
	6. Kiplik Adlar			9	16	10	35	%0,35
	7. Kiplik İlgeçler			77	37	19	133	%1,33
Atıf Kalkanı	Adlar			937	928	657	2522	%25,26
	Fiiller			1242	1208	862	3312	%33,17
Kişisel Atıf				73	22	36	131	%1,31
TOPLAM				3756	3343	2886	9985	%100

Tablo 6'daki kaçınma kullanım oranları dikkate alındığında magazin haberlerinde *atıf kalkanlarının, zaman belirten belirtecimsilerin* ve *edilgen çatılı fiillerin* en fazla kullanılan kaçınma stratejileri olduğu saptanmıştır. En az kullanılan kaçınma stratejileri ise *asıl kiplik sıfatlar*, *kiplik yardımcı fiiller* ve *etken çatılı fiillerdir*. Asıl kiplik sıfatlar stratejisine Sabah gazetesinde rastlanmamıştır. Ayrıca *olası eğilimler* stratejisine magazin haberlerinde yer verilmemiştir.

2.3.1. Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri

Magazin haberlerinde rastlanan bilgi kaynağını bulanıklaştırmak amacıyla kullanılan *mevki/pozisyon, bilgiye erişim ve çıkarımlara dayalı genelleştirmeler* stratejilerinin örnekleri (31a-c)'de verilmiştir. İncelenen magazin haberlerinde olası eğilimlere rastlanmamıştır. (31a)'da Sabah gazetesinden *mevki/pozisyon*, (31b)'de

Posta gazetesinden *bilgiye erişim,* (31c)'de Hürriyet gazetesinden *çıkarıma dayalı genelleştirme* stratejilerinin örnekleri verilmektedir:

(31) a) "*Umut Oğuz'un avukatı, oyuncunun böylesine büyük bir maddi yükü karşılayacak durumda olmadığını ifade etti.*" (Sabah, 2024) Mevki/Pozisyon.

b) "*Dinleyiciler durumu protesto etti.*" (Posta, 2024) Bilgiye Erişim.

c) "*Bazı takipçileri Doğan Cem'in anne babasıyla arasındaki yaş farkına dikkat çekti.*" (Hürriyet, 2024) Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler.

2.3.1.1. Mevki/Pozisyon

Magazin haberlerinde *bakanlıkların, mesleklerin, belediyelerin, gazetelerin dergilerin* vb. adları verilerek yapılan mevki/pozisyon stratejisine 88 kez yer verilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: Yaman'ın şoförü (H, P), Kültür ve Turizm Bakanlığı (H, P, S), Manisa Belediyesi (H), Gossippastanew isimli Instagram hesabı (H), bu zengin iş insanı (H), Forbes (H, P), adli tıp (H), Dedublüman'ın Ekip üyeleri (H), Çaba Derneği (H, P), Deniz Hava Kuvvetleri (H), France24 (H), Kraliyet uzmanları (H), Justin Baldoni''nin avukatı (H, P), polis (H), polisler (H), basın sözcüsü (H, S2), Daily Mail (H, S), dedikodu sitesi RadarOnline.com (H), Tur Rehberi filminin ekibi (H), The Guardian (H), Guardian (P), İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı (P), İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Bilişim Suçları Bürosu Savcılığı (P), Gazete Magazin (P, S), Aramızda Kalmasın (P2), muhabirler (P3, S3), Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği (P2), Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü (P), basın danışmanı (P3), Magazin Burada (P), yapım ekibi (P), İsveç gazetesi Aftonbladet (P), Oğuz'un avukatı (P), KKTC'deki otel yöneticileri (P), Magazin News (P), Kraliyet (P), Sakiler (S2), NBC News (S), sunucu (S2), gazeteciler (S), Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü Polisleri (S), başhekim (S6), Forbes (S), Time dergisi (S), Billboard dergisi (S), Slovenya (S), Sivasspor (S), America TV (S), Ciudad Magazine (S), Ferdi Tayfur'un avukatı (S), TC Candler (S2), GÜNAYDIN (S4), Umut Oğuz'un avukatı (S), mahkeme (S), doktor (S), Muhabir Online (S), program sunucusu (S), Ortaç'ın avukatları (S), Film-San Vakfı (S).

2.3.1.2. Bilgiye Erişim

Mevkisi, statüsü belirgin olmayan, doğrudan bir basın kuruluşuna atıf yapmayan kişiler ve medya kuruluşları bilgiye erişim stratejisi altında değerlendirilmiş ve magazin haberlerinde bu stratejinin 111 kez kullanıldığı saptanmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: eski çifte yakın bir kaynak (H), aileye yakın kaynaklar (H), bu kaynaklar (H), kaynaklar (H2), oyuncunun kız arkadaşı (H),usta aktörün yakın çevresinden bir kaynak (H), Selleck'in yakınları (H), Çifte yakın kaynaklar (H), People dergisine konuşan kaynaklar (H) güvenilir kaynaklara (H), magazin basını (H2), yayın organları (H), haber sitelerinde (H), bir kaynağın (H), hayranları (H2, P2, S3), izleyiciler (H2, P), takipçileri (H5, P4, S8), sosyal medya kullanıcıları (H, P3, S), bir kaynak (H), tanınmış biri olan sevgilisi (H), bir kullanıcı (H2), bir başka kullanıcı (H2), yakın çevresi (H6, P), yakınları (H2), DailyMail.com'a konuşan bir kaynak (H), ismini vermeyen bu kişi (H), kaynak (H), bir hayranının (H), yakınlarından biri (H), bir katılımcı (H), Chuck Norris'in takipçileri (H), ünlü dostları (H), Radar adlı internet sitesine konuşan bir kaynak (H), aynı kaynak (H), çiftin yakın çevresinden kaynaklar (H), bir takipçisi (H, P2, S2), çiftin yakınları (H, P), Kensington'a yakın kaynaklar (H), Galler çiftine yakın bir kaynak (H), söz konusu kaynak (H) başka bir kaynak (H), Affleck'e yakın bir kaynağın (H), Hussey'in ailesi (H), Bruce Willis'in ailesi (H2), İspanyol basını (H), Jeff Bezos'a yakın kaynaklar (H), onlara yakın kaynaklar (H), güzel yıldıza yakın kaynaklar (H), dinleyiciler (P), eleştiri yağdıran kullanıcılar (P), hayranlarından (P), magazin basınında (P2), dünya basınında (P2), Arjantin basını (P, S), Icardi hayranları (P3), sanatçının ailesi (P), bir gizli tanık (P), Adını Feriha Koydum hayranları (S), ismini vermek istemeyen kişi (S), yakınları ve komşuları (S), aileye yakın kişiler (S).

2.3.1.3. Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler

Magazin haberlerinde kaynak kişinin okuyucunun çıkarımına bırakıldığı bu stratejinin örneklerine *bazı, birçok, kimi, diğerleri* vb. şekilde 74 kez rastlanmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: bazı takipçiler (H2, S3), kimi (H10, S2), bazı hayranları (H, S), birçok hayranının (H), bazı kadın izleyicilere (H), birçok insan (H), kimiyse (H), bazı kullanıcılar (H, P, S3), bazıları (H8, P2), biri (H), biriyse (H), birçokları (H), birçok kişi (H), ünlülerin birçoğu (H), kimisi (H2, S2), bazı ünlüler (H), ünlü bir dergi (H), bazı genç oyuncular (H), bazı oyuncular (H, P), bazı yıldızları (H), herkes (H3),

Lale Belkıs'ı görenler (P), bazı kişiler (P3), bir kısım (P2), bazıları da (P), kimileri (P, S2), bazı bazı isimlerin (S), bazı sosyal medya kullanıcıları (S), pek çok kullanıcı (S), bazı hayranlar (S), diğerleri (S2).

2.3.2. Kesinliği Azaltmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri

Magazin haberlerde kesinliği azaltmak amacıyla kullanılan kaçınmalar tespit edilip kaçınma stratejisine göre gruplandırılmıştır.

2.3.2.1. Kiplik Ekler ve Yardımcı Fiiller

Magazin haberlerinde kullanılan *kiplik ekler* ve *kiplik yardımcı fiillerin* örnekleri aşağıda verilmiştir.

2.3.2.1.1. Kiplik Ekler

Magazin haberlerinde kiplik eklerden *-{sA} ve -{mI^{4}ş} eklerinin yanı sıra* dünya ve ekonomi haberlerinde rastlanmayan *-{DI^{4}r}* ekinin de kullanıldığı tespit edilmiştir. Toplamda 139 kez kullanılan kiplik eklerin örnekleri (32a-c)'de verilmiştir:

(32) a) "*Evlilik teklifi Akkuş'u çok mutlu etmiş*." (Hürriyet, 2024).

b) "*Yakın bir akrabası, dostu ya da en kötü ihtimalle komşusu değilse*." (Posta, 2024)

c) "*Neşeli Günler'de evin ufak oğlu Tuncay'ı hatırlamayan neredeyse yoktur*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: dillere düşmüş (H), arkadaşlık kurmuş (H), sudan çıkmış balığa dönmüş (H), ricacı olmuş (H), bellemiş (H), söylese de (H3), nitelendirmiş (H), paylaşmış (H), katılmış (H), istemiş (H), teklif etmiş (H), demiş (H2, P2, S2), teklifte bulunmuş (H), evlenme teklifi almamış (H), kendiliğinden gelişmiş (H), teklifi almış (H), mutlu etmiş (H), yadırgasa da (H), sürdürecekmiş (H), hediyeler gelmiş (H), baş başa kutlamış (H), taçlandırmış (H), tercih etmiş (H), hediye etmiş (H), çıtlatmış (H), söylemiş (H2), istememiş (H), araştırma yapmış (H), uğraşsa da (H), konser vermiş (H), işe girmiş (H), boyun eğmemişler (H), hazırlamış (H, S), çalışmış (H), ayrılmış (H), tercih etse de (H), söylentiler duyulsa da (H), ayırmışlar (H), deyim yerindeyse (H, P), mensup olsa da (H), isterseniz (H), yıl geçse (H), takip ettiyseniz (H), tanıyorlarmış (H), bahsetse de (H), bilinmese de (H), anılsa da (H), istemese de (H), evlilik kararını almış (H), yüzükle yapmış (H), büyük konuşmuş (H), planlamış (H2),

ilgilenmiş (H), dikkat etmiş (H), öyledir (H), dese de (P), gülmek istiyorsanız (P), gerçek adı neymiş (P), merak ediyorsanız (P, S2), inanmamış (P), kızdırmış (P), değilse (P), dese de (P), almış (P), inkar etse de (P), atanmış (P), değiştirmiş (P), devlet memuru olmuş (P), eleştirilse de (P), sürüklemiş (P), ödün vermemiş (P), aşık olmuş (S), başlamış (S), yavaşlamamış (S), razı etmiş (S), oturmuş (S), kalabalıkmış (S), geç çıkmışlar (S), kaybetmemiş (S), söz vermişler (S), boşanma davası açmış (S), kaybetmiş (S), vasi atamış (S), davası açmış (S), talep etmiş (S), dayısıymış (S), şarkıcıymış (S), ünlüymüş (S3), baba olmuş (S), yönelmiş (S2), istemiş (S), kulüpten ayrılmış (S), bir araya gelmiş (S), marifet varmış (S), estetik güzeliymiş (S), yoktur (S3), anlaşmış (S), karar vermiş (S2), babasıymış (S2), izinden gitmiş (S), çalışmak istemiş (S), oyuncuymuş (S), hırs yapmış (S), efsane yıldızıymış (S), kardeşiymiş (S), dansçıymış (S), tanışıyormuş (S), hayranmış (S), görüşmek istemiş (S), aşk başlamış (S), hatırlarsanız (S), kararı çıkarttırmış (S), yıkılmış (S), itirazda bulunmuş (S), kaldırılmış (S), ayakları yere basmıyormuş (S), ilgiliymiş (S), peşin ödemiş (S), neler olmuş (S).

2.3.2.1.2. Kiplik Yardımcı Fiiller

Magazin haberlerinde diğer haber türlerinde de olduğu gibi kiplik yardımcı fiillerden sadece *-{(y)Abil}* yapısının kaçınma stratejisi olarak kullanıldığı saptanmıştır ve bu yapıya magazin haberlerinde 20 kez yer verilmiştir. Stratejinin örnekleri (33a-c)'de verilmiştir:

(33) a) "*Yıldız isim hayatının sonuna kadar yetecek ve artacak bir zenginlik içinde yaşamaya devam edebilir.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Bu durum, hem genetik mirası hem de yıllar boyunca kendine gösterdiği özenle açıklanabilir.*" (Posta, 2024).

c) "*Suçlu bulunması halinde Combs, en az 15 yıl hapis cezasına çarptırılabilir.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: özetlenebilir (H), dönüşebiliyor (H), kullanılabiliyor (H), duyulabileceği (H), olabileceği (H), uzakta olabilecek (H), devam edebilir (H), keşfedilebileceğini (H), kaynaklanabilen (P), yol açabilir (P), karar verilebileceğine (P), gelebileceği (P), taciz sayılabilecek (P, S), gelebilecek (P), açıklanabilir (P, S), ölmüş olabileceğinden (P), çocuğu olabileceği (P), çarptırılabilir (S).

2.3.2.2. Biçim-söz dizimsel Ögeler

Magazin haberlerinde fiil çekiminde *... gibi görün-, -{mI⁴ş} ol-, -{mAyA} başla-* vb. yapılar kaçınma stratejisi olarak 49 kez kullanılmıştır. Ad çekimindeyse *+{DAn}, +{(n)I⁴n}, +{DAn} biri* vb. yapıların 248 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. (34a-c)'de fiil çekimindeki, (35a-c)'de ad çekimindeki örnekleri verilmiştir:

Fiil Çekiminde

(34) a) "*Hayatlarında hiç sorunları yokmuş gibi görünüyor.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Lively'nin dava sürecinde gündeme getirdiği şikayetlerle doğrulanmış oldu.*" (Posta, 2024).

c) "*Bir yıllığına Londra'ya giderek, işlerini buradan yürütmeye çalışacak.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: yokmuş gibi görünüyor (H), duyurmuş oldu (H, P), kazanmış oldu (H), sözü de tutmuş oldu (H), uslanmış görünüyordu (H), pek de parlak görünmüyor (H), düşünmeye başladı (H), kavuşmuş oldular (H), açmak zorunda kaldı (H), çok da kolay geçmeyen (H), çözmeye uğraşıyor (H), genç kız gibi görünüyor (H), genç kız gibi görünüyordu (H), sağlığına kavuşturmaya çalıştı (H), yazdırmış oldu (H), açıklamış oldu (H), katılmış oldu (H), çok da zor olmasa gerek (H), dönüyor gibi görünse (H), ortaya çıkmış oldu (H), şanslı insanı gibi görülebilir (H), konuşulmaya başladı (H), açığa çıkmış oldu. (H), pek de öyle görünmüyor (H), kurtarmış gibi görünüyor (H, P), geride bırakmaya çalışıyor (H), yaşlanmış gibi göründü (P), poz vermeye çalışmıştı (P), yanıt vermek istemedi (P), oyalamak istedi (P), bırakmış durumda (P), haline gelmiş durumda (P), yanıtlamakta zorlandı (P), sormak istedi (P), şaşırtmış durumda (P), kilitleyecek gibi duruyor (P), saklamaya çalışırken (P), kesinleşmiş oldu (P), doğrulanmış oldu (P), öğretmeye çalıştı (P), katmış gibi görünüyor (P), aktarmaya çalışmıştı (S), popüler olacağa benziyor (S), bırakmış gibi görünüyor (S), devam edecek gibi görünüyor (S), bürünmüş gibi duruyor (S), yürütmeye çalışacak (S).

Ad Çekiminde

(35) a) "*2024'ün en mutlu bitiren ünlülerden biri olacak.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Eğlence dünyasının en prestijli ödüllerinden biri olan Altın Kelebek, bu yıl 50. kez gerçekleştirildi.*" (Posta, 2024).

c) "*Kariyerinin en akılda kalan <u>rollerinden biri</u> olarak televizyon tarihindeki yerini aldı.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: örneklerinden biri (H2), efsanelerinden birinin (H), filmlerinden biri (H4, S2), isimlerinden biri (H3, P17, S7), çiftlerinden biri (H2, P2, S4), mahallerinden birinde (H), dizilerinden biri (H3), oyuncularından biri (H5, P, S3), karakterlerinden biri (H2, P, S), yapımlarından biri (H2, P), konserlerinden birine (H), örnek çiftlerinden (H), aralarından bazıları (H), bunlardan biri (H4, S), kişilerden biri (H), ünlüler dünyasından birileri (H), insanlarından biri (H3), yönetmenlerinden biri (H2), konulardan biri (H2, P, S), aktörlerinden biri (H), çocuklarından bazılarına (H), Hristiyan aileden birinin (H), bağışçılarından biri (H), evliliklerinden birini (H, P), pozlarından biri (H), zincirlerinden birine (H), mekanlarından biri (H), örneklerinden birini (H3), ünlülerden biri (H2, S), acılarından birini (H), en büyük yönetmenlerinden (H), sunucularından biri (H, P, S), bunlardan bazıları (H), kahramanlarından biri (H), onlardan biri (H3, S2), oğullarından biri (H), danışmanlarından birinin torunu (H), hamburger zincirlerinden birinin CEO'su (H), skandallarından biri (H), duruşmalarından birinde (H), nedenlerinden birini (H), uyarlamalarından birinde (H, P), olaylarından biri (H2, S), haberlerinden biri (H), birkaç modelinden biri (H), en ünlü modellerinden (H), yerlerinden biri (H2), hayallerinden birini (H), yıldızlarından biri (H2, P2), efsanelerinden biri (H2), annelerinden biri (H), kadınlarından biri (H, S), erkeklerinden birinin (H), içlerinden biri (H), sahnelerinden biri (H2), anlarından biri (H, P), damga vuran isimlerden (H), sevilen seslerinden (H), isimlerden biri (P14, S12), dört hanından birinde (P), şeylerinden biri (P), katılanlardan biri (P), ödüllerinden biri (P), anlardan biri (P2), sorularından biri (P, S), sanatçılarından biri (P), temsilcilerinden biri (P, S), ikizlerden biri (P), bebeklerden birinin (P), korkularından biri (P), şeflerden biri (P), paylaşımlarından biri (P), yarışmalarından biri (P), durumlardan biri (P), yarışmalardan biri (P), fenomenlerden biri (P), yüzlerinden biri (P2, S), ikonlarından biri (P), anılardan biri (P), isimden biri (P), mankenlerinden biri (P2, S3), yoncasından biri (S), sosyal medyanın konuşulanlarından (S7), seslerinden birisi (S), üreticilerinden biri (S), şahitlerden biri (S), üç oğlundan biri (S), etkinliklerinden biri (S), eserlerinden biri (S), klasiklerden biri (S), yapımdan biri (S), assolistlerinden biri (S), destekçilerinden biri (S3), ünlü oyuncularından olan (S), spikerlerinden biri (S), başrollerden biri (S), etkenlerden yalnızca biri (S), şarkıcılarından biri (S), fotoğraflardan biri (S), yapımlardan biri (S),

genç yüzlerinden biri (S), miraslarından biri (S), adreslerinden biri (S), unsurlarından biri (S), rollerinden biri (S), kızlarından biri (S).

2.3.2.3. Kiplik Fiiller

Etken ve edilgen çatılar kullanılarak kaçınma yapılan örnekler aşağıda verilmiştir.

2.3.2.3.1. Etken Çatılı Fiiller

Magazin haberlerde *düşün-, planla-, um-, inan-* vb. etken çatıyla yapılan kaçınmalara 20 kez rastlanmıştır. Bu kaçınmaların örneği (36a-c) de verilmiştir:

(36) a) "*Bazıları hedef şaşırtmak için yaptığını düşünüyor.*". (Hürriyet, 2024).

b) "*Çizgiyi aştım, diyerek yaptıklarını kabul etti.*" (Posta, 2024).

c) "*McDonald normal olduğuna inanıyordu.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: düşünüyor (H3), planlıyor (H), tahmin etmiyordu (H), düşünüyordu (H), düşünerek (H2), hissediyor (H), düşündürdü (H), düşündü (H, S), umuyorlar (H), planladığı (H, S), kabul etti (H, P), kabul eden (H), geçiştirmişti (S), inanıyordu (S).

2.3.2.3.2. Edilgen Çatılı Fiiller

Diğer haber metinlerinde olduğu gibi magazin haberlerinde de edilgen çatı sıklıkla kullanılmış, edilgen çatıyla yapılan 1010 kaçınma ifadesi tespit edilmiştir. İncelenen magazin haberlerinde rastlanan örneklerden bazılarına (37a-c)'de yer verilmiştir:

(37) a) "*Ünlü çiftin ayrıldığı konuşuluyor.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Bir video üzerinde yoğunlaştığı belirtiliyor.*" (Posta, 2024).

c) "*Usta oyuncu örnek evliliğiyle takdir ediliyor.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: getirildi (H), götürüldü (H), çekilen (H5, P3, S), bakıldığında (H), sanıldığı (H3), tanınmış (H), biliniyor (H5, P6, S), benzetildi (H6, P3), seçilen (H, S5), öğrenildi (H6, P22, S13), gözden kaçırıldı (H), sevilen (H2, P), yayınlanacak (H2), uyarlanan (H2), tanınan (H7, P27, S12), koruma altına alınması (H), ifade edilen (H, P), düzenlenen (H10, P, S), görüldü (H3, P3, S5), bilinmiyor (H), verilen (H3), görüntülendi (H17, P18, S12), seçilmişti (H), konuşuldu (H11, S7),

ifadelere yer verildi (H, S), seçilerek (H), seçilip (H), kabul edilmeye (H), beklenen (H2, P8, S2), merak edilen (H6, P4, S17), söylense (H), karar kılındı (H), yazılıp çizildi (H), söylenen (H4, S2), konuşuluyor (H12, P10, S13), denen (H), söyleniyor (H9, P2, S2), izlenen (H2), konuşulan (H21, P29, S29), yakalanan (H), kovulmuştu (H), çekilmiş (H), düzenlendi (H2, P, S), hazırlandı (H), bakılırsa (H4), yöneltilmemesi (H), fark edildi (H, S), ayırt edilmeyen (H2), hediye edilmişti (H), yapıldı (H), iddia edildi (H8, P8, S5), görüntülenmesi (H, P3), tartışılmıştı (H), düşünülen (H, P), hazırlanan (H, S), uyarlandı (H), sevildi (H), iddia edilmiş (H), servis edilen (H), yorumları yapıldı (H2, P2, S3), yorumu yapılan (H), bilinen (H12, P12, S14), sesleniliyor (H), iddia edilmişti (H2, P6, S4), görüntülenmişti (H, S2), yakıştırılamayan (H), görüntülenen (H9, P16, S3), deniyor (H), konuşulmuştu (H4, P6, S11), duyuruldu (H2), yayınlanan (H2, P), layık görüldü (H2, P, S), belirtildi (H3, P, S3), merak edilirken (H), öne sürüldü (H3, P3, S), beklenirken (H2), sorulunca (H), gösterilen (H), paylaşıldı (H5, P4, S), beğeni yağmuruna tutuldu (H), ayrıntılar verildi (H), ileri sürülen (H, P2), yayılmasından (H), yayıldı (H), anılan (H4, P2, S3), inanılıyor (H), fotoğraflanmadılar (H), fotoğraflanıyor (H), konuşuluyordu (H4, P2, S), görüldüğü (H), bekleniyor (H2, P4, S), iddia edilerek (H), söyleniyordu (H3, S), gizemli bulundu (H), adlandırılan (H, P, S), yayınlandı (H2, P2, S), paylaşılan (H3, P4, S), açıklama yapıldı (H), düzenlenecek (H2), gösteriliyor (H), takdim edildi (H), kullanılıyor (H, P), alkışlandı (H), iddia ediliyor (H2), benzetilen (H, S2), merak edilenleri (H4, P, S), denmiyor (H), bakılıyor (H), ortaya atıldı (H7, P10, S7), kabul ediliyor (H, P2, S), aday gösterildi (H, P2, S), iddia edilen (H, P3), yorumlandı (H, P, S), anılmasıyla (H), hatırlanırken (H), benzetilmişti (H), yöneltildi (H), suçlanmıştı (H), konuşulmayı (H), izleniyor (H), anılıyor (H), konuşulacak (H, S2), davet edilirdi (H), görüntülenirdi (H), görüntüleniyorlar (H), takip edilen (H, P2, S7), denilince (H, P), nitelendirilen (H), biliniyordu (H2, S3), anılmaya (H, P), anıldı (H), görüntülenerek (H, P), düşünülüyor (H, S4), anlaşılan (H), ileri sürüldü (H2, P4, S2), kabul edilen (H), denildiği (H, P), konuşulduğu (H, P), yayınlanmıştı (H), ilan edildi (H), engellendi (H), hatırlanıyor (H), eleştirilen (H), eleştirildi (H), belirtilen (H, S), düşman edilerek (H), yazıldı (H, S), takip ediliyor (H, S2), öne sürülmüştü (H, P), iddia ediliyordu (H, P), deniyordu (H), övülen (P), gözler önüne serildi (P3), ileri sürülmüştü (P5, S3), konuşulurken (P), görülmüştü (P2, S), ifade edildi (P, S2), anlatılmıştı (P), sorulduğunda (P3, S), gerçekleştirildi (P), merak ediliyor (P4, S7), layık görülen (P, S2), şu ifadelere yer verildi (P), denilen (P), yorumlanmıştı (P, S), görüntüleniyor (P),

belirlendi (P3), belirlendiği (P), soruldu (P5, S), sorulan (P3, S), öğrenilmişti (P6, S3), anılmıştı (P2), belirtilmişti (P3, S2), ifadelerine yer verildi (P), gözlemlenmişti (P), dile getirilince (P), para toplanmıştı (P), benzetilmesi (P2), öğrenilen (P3, S6), açıklanmıştı (P, S), çağrısında bulunuldu (P), hatırlatıldı (P), anlaşılmıştı (P2), yaratılmakta (P), sunulmakta (P), dönüştürüldü (P, S), dile getirilmişti (P), belirtiliyor (P2, S), araştırılıyor (P), beğenildi (P, S2), afişler asıldı (P), gerçekleştirilen (P), tanıtıldığı (P), bildirildi (P, S2), anlatılıyor (P, S), yansıtılıyor (P), devam edildi (P2), doğrulandı (P), izlenirken (P), tanınırken (P), açıklandı (P3, S3), keşfedilmişti (P), suçlanıyor (P2), merak edildi (P, S2), suçlanıyordu (P), takdir ediliyor (S2), talep edilen (S), kanıtlanamamıştı (S), başlandı (S), teklif götürülecek (S), kayıt altına alınan (S), ifade edilmişti (S), açıklanan (S2), sınırlandırıldı (S), beğenilen (S7), beğenilmişti (S4), yakıştırılan (S), bilinir (S2), tanınıyor (S4), benzetiliyor (S2), yorumlar yapıldı (S), kaydedildi (S), davet edilen (S), sanılıyordu (S), anlaşıldı (S), ulaşıldı (S), çekilmişti (S), aday gösterilen (S2), öne sürülüyor (S), belirlenen (S), izin verilen (S), seçildi (S4), ödüllendirildi (S), piyasaya sürüldü (S), bahsedilince (S), bindirildi (S), eleştirilmişti (S2), tanınmıştı (S), tahmin edilemeyecek (S), beğeniliyor (S), takip ediliyordu (S), gözlemleniyor (S), dinleniyor (S), düşünüldüğünde (S), tahmin ediliyor (S), takdir edilen (S), söylenmişti (S), fark edilmişti (S), konuk ediliyor (S), takip edilmişti (S).

2.3.2.4. Kiplik Belirteçler

Magazin haberlerinde yer alan kiplik belirteçler ayırıcılar ve belirtecimsiler olarak iki başlıkta incelenmiş ve bunlara ait örnekler alt başlıklarda ele alınmıştır.

2.3.2.4.1. Ayırıcılar

Magazin haberlerinde *belki, aslında, büyük olasılıkla* vb. ayırıcılara 133 kez yer verilmiştir. Bu stratejinin örnekleri (38a-c)'de görülmektedir:

(38) a) "*Kralın belki de yumuşayacağını, torunları Archie ve Lilibet'in özlemine dayanamadığı için Harry ve Meghan çiftini Sandringham'daki çağıracağını söylüyordu.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Emma Heming ise adeta yürekleri dağladı.*" (Posta, 2024).

c) "*Sanki ilk defa izliyormuşçasına aynı tadı veren Yaprak Dökümü 13 yıl sonra bile beğeni topluyor*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: aslında (H19, S3), artık (H4, P), belki (H10, S), adeta (H17, P14, S35), eğer (H4), büyük olasılıkla (H6), belki de (H8, P3, S2), sanki (H2, S), galiba (S).

2.3.2.4.2. Belirtecimsiler

Magazin haberlerinde kullanılan *tahmin belirten, limit belirten, zaman belirten* ve *yoğunluk belirten* belirticimsilerin örnekleri (39a-d)'de verilmiştir. (39a)'da Hürriyet gazetesinden *tahmin belirten belirtecimsi* örneği, (39b)'de *limit belirten belirtecimsilerin* Sabah gazetesindeki örneği, (39c-d)'de Posta *gazetesinden zaman belirten* ve *yoğunluk belirten belirtecimsilerin* örneği verilmiştir:

(39) a) "*Yaklaşık iki yıldır aşk yaşayan Funda Eryiğit ile Berkun Oya doğuma iki ay kala nikah masasına oturmuştu*." (Hürriyet, 2024) Tahmin Belirten.

b) "*Yeşilçam'da 400'den fazla yapımda rol alan Nubar Terziyan hakkındaki gerçeği ilk kez duyanlar şaşkınlığını gizleyemedi.*" (Sabah, 2024) Limit Belirten.

c) "*Oğuzhan Koç, geçtiğimiz aylarda oyuncu Hazal Subaşı ile yeni bir aşka yelken açmıştı*" (Posta, 2024) Zaman Belirten.

d) "*Tatil sırasında sık sık yürüyüş yapmayı, doğayı keşfetmeyi ve kendine vakit ayırmayı tercih etti.*" (Posta, 2024) Yoğunluk Belirten.

2.3.2.4.2.1. Tahmin Belirtenler

Magazin haberlerinde kullanılan *yaklaşık, muhtemelen, neredeyse* vb. ifadelerle tahmin belirten belirtecimsilerin 67 kez kullanıldığı tespit edilmiş, saptanan belirtecimsiler aşağıda verilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: yaklaşık 2 yıl (H), yaklaşık iki yıldır (H), 100 milyon dolar civarındaki (H), neredeyse bütün Noel konserlerinde (H), yaklaşık bir yıllık (H), neredeyse hiç (H, S), yaklaşık 8 yıl aradan sonra (H), yaklaşık iki yıl boyunca (H), neredeyse haftada birkaç kez (H), neredeyse bir yıl (H), neredeyse kimse (H, P), yaklaşık bin kişilik (H), muhtemelen (H2), neredeyse tüm modeller (H), yaklaşık 50 bin tweet (H), yaklaşık 468 milyon (H), neredeyse aynı (H), neredeyse 30 yıl (H), yaklaşık 4 yıl (H), yaklaşık beş yıldır (H), yaklaşık 10 gün önce (H), yaklaşık üç ay önce (H), neredeyse hepsine (H), neredeyse ölümden dönen (H, P), yaklaşık beş yıllık (H), yaklaşık yedi yıl (P), neredeyse 2 yılı (P), yaklaşık 100 bine yakın (P), yaklaşık 2

aydır (P), yaklaşık 3 yıllık (P, S), yaklaşık 2 yıl boyunca (P), bir milyona yaklaşan (P), yaklaşık on yıldır (P), 200'e yakın (P), yaklaşık 3.5 milyon dolar (P, S), yaklaşık 440 bin TL (P), yaklaşık 30 yıldır (P), yaklaşık 10 bin TL (P), yaklaşık 4 yıldır (P), neredeyse 2025'in sonuna (P), fiyatlar yaklaşık 10 bin liradan (P), yaklaşık iki saat (P), yaklaşık iki yüz binlik (P), neredeyse her gün (P), 40'a yakın pırlanta (P, S), 200 milyona yakın (S), yaklaşık üç ay boyunca (S2), yaklaşık bir ay (S), neredeyse imkansız (S3), neredeyse dışarı çıkmadığı (S), neredeyse yoktur (S), yaklaşık 1 ay önce (S), 200'e yakın mülk (S), neredeyse 30 yaş (S), yaklaşık 5 milyon (S), yaklaşık 10 yıldır (S), neredeyse hiçbirinden (S).

2.3.2.4.2.2. Limit Belirtenler

İncelenen magazin haberlerinde limit belirten belirtecimsilerin 35 kez kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: her zamankinden daha anlamlı (H), bir yıldan biraz fazladır (H), 13 yılı aşkın (H), yarım asırdan fazladır (H, P), birden fazla kez (H), 30 yıldan fazladır (H), 3 yılı aşkın bir süre (H), iki yılı aşkın süredir (H), 400'ün üzerinde konser (H), 3 yıla kadar hapis cezası (P), en az 15 yıldır (P), 150'den fazla konser (P), 150'den fazla sahne şovuna (P), 2 milyar dolara yakın (P), 800 binden fazla (P), birden fazla kişiyi (P), üç yıldan fazla (P), bir yıldan fazladır (P), 500 bin Euro'nun üzerinde (S), 400'den fazla yapımda (S), 150'yi aşkın filmde (S), 8 milyonu aşkın (S), 500 bin dinlenmeyi aşan (S), bini aşkın temsile (S), 75 bini aşkın izleyiciye (S), birden fazla ismi (S), 50 milyarı aşkın (S), bir seneyi aşkın süredir (S), 30'dan fazla proje (S), 30'dan fazla mülkü (S2), 4 milyonu aşkın (S), 700 yılı aşkın süredir (S), bir yılı aşkın süredir (S),

2.3.2.4.2.3. Zaman Belirtenler

Magazin haberlerinde zaman belirten belirtecimsilere sıklıkla yer verilmiştir. Bu belirtecimsilerin magazin haberlerinde toplamda 1261 kez kullanıldığı belirlenmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: sabah saatlerinde (H, P3, S2), kimi zaman (H6, P), bazen (H11, P, S2), bir zamanlar (H12, P, S4), henüz (H17, P11, S8), geçtiğimiz günlerde (H15, P40, S45), bir dönem (H7, P, S32), kısa süre önce (H5, P2, S3), kısa süre sonra (H3, P, S2), kısa sürede (H12, P20, S40), bir süredir (H21, P36, S22), fazla zaman geçmeden (H), bir süre önce (H4, P2, S), yıllar önce (H17, P12, S8), zaman zaman

(H19, P14, S23), aylarca (H4), yıllardır (H20, P15, S4), konser saatine yakın bir zamanda (H), bir süre (H8, P9, S7), yıllar sonra (H16, P10, S17), uzun süre (H21, P9, S10), 20'li yaşlarında (H), 80'li yıllar boyunca (H3), 2000'lerin başında (H3), şimdilerde (H14, P20, S63), uzun yıllar (H7, P3, S7), uzun süredir (H22, P30, S23), ilerleyen yıllarda (H), son günlerde (H4, P2, S2), uzun yıllar önce (H2, P, S), yakın zamanda (H2, P, S4), yıllarca (H5, P3, S), bir süre sonra (H5, S2), birkaç gün önce (H3, S), uzun yıllardır (H3, P11, S3), 2000'li yıllar (H3, S5), birkaç ay önce (H7, S), birkaç etkinlikte (H), birkaç dakika içinde (H), 1970'lerde (H), 1980'lerde (H), günler sonra (H2, P3), genç yaşlarda (H), 90'lı yaşlarına (H), renklenmediği yıllarda (H), uzun bir süre (H2, P, S), uzun zamandır (H9, P10, S10), birkaç yıldır (H4), gençlik yıllarında (H2), uzunca bir süre (H), bir ara (H2), uzun bir aradan sonra (H2, P), en uzun süre (H2), kısa bir süre sonra (H6, P3, S), uzun süreli (H2), yakında (H, S), geçtiğimiz haftalarda (H3, P11, S3), son zamanlarda (H7, P6, S7), günlerce (H, P, S), sayılı günler (H, P3, S2), epey zamandır (H), birkaç yıl önce (H, P2, S2), bir süreliğine (H3), uzun bir süredir (H, S5), yıllar içinde (H3, P5), 1990'lı yıllarda (H, P, S2), son yıllarda (H4, P4, S4), uzun süren (H), ilerleyen günlerde (H), o günlerde (H), uzun zaman sonra (H2, P), öğle saatlerinde (H), geçtiğimiz aylarda (H2, P13, S14), 2000'lerin hemen başında (H), bunca yıldır (H, P), dakikalarca (H, P), yıllar (H), birkaç hafta (H, P2, S2), epeydir (H), geçmiş yıllarda (H), bir dönemler (H), 90'lı yıllar (H, P, S17), 23.00 sıralarında (H), uzunca bir süredir (H), belli dönemlerinde (H), bunca zamana (H), uzun süre önce (H), o yıllarda (H2), o zamanlar (H, P), 2000'li yılların başında (H, P), kısa bir süre önce (H, P), onlarca yıl (H), haftalar öncesinden (H), aylar öncesinden (H), 30'lu yaşlarında (H), senelerce (H), birkaç aydır (H, P2), birkaç saat (H, P), ileri saatlerinde (H), seneler önce (H, P), yüzyıllardır (H), o dönemde (H), kısa süre (H, P5, S2), aylar sonra (H2, P2), yıllar boyunca (H, P), son günlerinde (H, S), erken saatlerde (H), günler önce (H, P), 1980'li yıllarda (H2), şimdilik (H, S), çok az bir zaman (H), birkaç yılın ardından (P), çok kısa süren (P), şu sıralar (P3, S8), aylardır (P3, S), geçtiğimiz yıllarda (P5, S2), saatler önce (P), sabaha karşı (P, S), aynı yıllarda (P), birkaç gün sonra (P), 17.30 sıralarında (P), 03.00 sıralarında (P), 60'lı yıllarda (P), geçtiğimiz dönemlerde (P, S), bugünlerde (P, S), öğlen saatlerinde (P), uzun bir zaman önce (S), birkaç ay (S), 2024'ün ilk haftalarında (S), önceki yıllarda (S2), 2000'lere (S2), 1970'li yıllar (S2), son aylarda (S), geçen günlerde (S5), geçen aylarda (S2), akşam saatlerinde (S3), şimdilerin (S3), günlerdir (S).

2.3.2.4.2.4. Yoğunluk Belirtenler

İncelenen magazin haberlerinde yoğunluk belirten belirtecimsilere 309 kez rastlanmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: biraz daha (H6, P), önemli ölçüde (H), dikkat çekici derece (H), oldukça (H18, P11, S43), sık sık (H27, P62, S45), genellikle (H9, P5, S2), biraz (H7, S3), genel olarak (H2, S), sıkça (H9, P17, S18), bir kısmında (H), büyük bir bölümü (H), çok büyük bir bölümünü (H), dünya çapında (H), epey yüklüce (H), hatırı sayılır miktarda (H), çok sık (H), büyük bölümünü (H), nadiren (P), sıklıkla (P, S2), büyük bir kısmı (S), sıkıca (S), çoğunlukla (S), büyük oranda (S2), büyükçe (S2), küçükçe (S2).

2.3.2.5. Kiplik Sıfatlar

Magazin haberlerinde tespit edilen kiplik sıfatlar asıl kiplik sıfatlar ve belirsizler olarak iki başlıkta incelenmiş ve bunların örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

2.3.2.5.1. Asıl Kiplik Sıfatlar

Magazin haberlerinde asıl kiplik sıfatların sayısı oldukça azdır. İncelenen haberlerde toplam 5 asıl kiplik sıfat tespit edilmiştir. Sabah gazetesinde asıl kiplik sıfatlara rastlanmamıştır. Bu stratejinin örnekleri (40a-b)'de verilmiştir:

(40) a) "Sonra *beklenmedik gelişmeler* oldu." (Hürriyet, 2024).

b) "*Mina'nın tarzına uygun olarak duygusal ve güçlü olası bir şarkı seçmesi.*" (Posta, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: beklenmedik gelişmeler (H), beklenmedik bir saldırıya (P), olası bir devam filmine (P), olası bir şarkı (P), olası çete bağlantıları (P).

2.3.2.5.2. Belirsizler

Magazin haberlerinde *bazı, birçok, çok sayıda, çeşitli* vb. ifadelerle belirsizlik işaretleyen sıfatlarla yapılan kaçınmalara 283 kez yer verilmiştir. (41 a-c)'de bu stratejinin örnekleri gösterilmektedir:

(41) a) "*Takipçilerinden kısa sürede binlerce beğeni aldı*." (Hürriyet, 2024).

b) "*İşte, bu özel günden bazı kareler.*" (Posta, 2024).

c) "*Ayşen Gruda, ardında sayısız film, dizi ve tiyatro oyunu bıraktı.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: çok sayıda sanatçı (H), bazı sahnelerde (H, P), belli bir yaşın üzerindeki (H), çeşitli zorluklar (H2), binlerce beğeni (H4, P9, S6), bazı borçlar (H), milyon dolarlarla (H), çeşitli reklam filmlerinden (H), birkaç neslin (H), birçok başarılı yapıma (H), birçok kitaba (H), bir mekânda (H), birçok şey (H), biraz simit (H), birkaç kez (H3), bazı önemli etkinliklerde (H), binlerce tweet (H2), birçok kez (H2, S2), bazı dizilerde (H), pek çok yaşıtına (H), bazılarının yıldızları (H2), çok sayıda ünlü (H2, S2), defalarca (H3, P, S), birçok ülke (H, S), biraz kurgu (H), biraz yurt dışı versiyonlardan (H), binlerce kişinin (H), bazı ayrıntılardan (H), çok sayıda bebek (H), milyonlarca kişi (H5, P3, S), çok sayıda kişi (H, P), birkaç tane (H), bazı izler (H), bir dizi evlilik (H), bazı eleştirilerin (H), birçok ünlü (H6, P4, S7), birkaç kişiye (H), bazı hediyelerin (H), çok sayıda beğeni (H4), birçok fotoğraf (H), çok sayıda da yorum (H), sayısız şarkıya (H), birçok ismi (H2, P), bir dizi operasyon (H), bazı manyetik rezonans taramalarına (H), bir mekan (H3, P2, S5), sayısız dergi kapağını (H), milyonlar (H6, P6), bazı çarpıcı açıklamalar (H), bazı anlaşmazlıklar (H), birçok başka filmde (H), milyonlarca seyirci (H2), bazı isteklerine (H), birtakım ayrıntılar (H), birçok genç kızın (H), bazı etkinliklere (H), onca hatıra (H), birçok yapımda (H), birçok sinema (H), kilometrelerce uzakta (H2), çeşitli kraliyet ailelerinin temsilcileri (H), birçok farklı role (H), yüzlerce yorum (H, P, S), birçok çarpıcı iddiası (H), milyonlarca meraklı (H2), birçok olay (H), bir sürü söylenti (H), bazı sağlık sorunları (H), bazı olumsuzluklardan (H), bazı insanların (H), milyonlarca hayranıyla (H), çeşitli kademelerde (H), çeşitli gazete (H), birçok film (H, P2, S2), birçok Hollywood ünlüsü (H), birçok evcil hayvanı (H), birçok zorluk (H), birçok TV dizisinde (H), birkaç adım (H), birçok sinema (H, S), birçok izleyicinin (H), birçok başka yapımda (H), sayısız yıldızın (H), milyonlarca dolar (H), bir dizi fotoğraf (H2), binlerce paylaşım (H), çok sayıda dizi (H), birçok takipçisi (P), pek çok farklı yorumun (P), birçok sanatçı (P3), birçok kişinin (P, S2), bir dizi itiraf (P), birçok sürpriz performans (P), sayısız proje (P), bazı sahnelerde (P), bazı kareler (P), birçok dizi (P2, S), milyonlarca liralık (P), binlerce İstanbulluyu (P, S), bir kaş merkezi (P), yüzbinlerce takipçisi (P), bir müzik dergisine (P), çok fazla kilo (P), çeşitli suçlar (P), çeşitli sürprizler (P), binlerce lira (P2), yüzlerce ödül (P), onlarca çevre davası (P), binlerce yorum (P), bazı karelerini (P), pek çok kişi (P2, S), pek çok detay (P2), birçok

metro (P), birçok unutulmaz eser (P), bazı sahnelerini (P), birçok otel (P), birçok proje (P2, S3), birçok başarılı rol (P), birçok estetik (P), milyonlarca beğeni (P3), sayısız film (S4), birçok Yeşilçam filminde (S), birçok televizyon (S), birçok klasikleşmiş (S), birçok karakter (S), bir etkinlikte (S2), çok fazla gol (S), birçok şarkı (S3), birçok konu (S), çok sayıda yorum (S3), çok sayıda albüm (S), birçok ödül (S2), birkaç şarkı (S), birçok streaming (S), birçok dalda (S), çok sayıda spekülasyon (S), bir etkinliğe (S), birçok tiyatro (S2), birçok yorum (S3), yüz binlerce katılımcıların (S), binlerce tebrik yorumu (S), birçok belgesel (S), sayısız defile (S), birçok masalsı karakter (S), bir takı markasının (S), çok sayıda övgü (S), çeşitli yapımlar (S), birçok kült karakter (S), birçok isim (S2), birçok dilek (S), çeşitli firmalarda (S), birçok iltifat (S), pek çok hayranı (S), pek çok yorum (S), milyonlarca izleyici (S).

2.3.2.6. Kiplik Adlar

Magazin haberlerinde *iddia, söylenti, olasılık, ihtimal* kiplik adlarıyla yapılan kaçınmalar 35 kez kullanılmıştır. (42a-c) stratejinin saptanan örneklerden bazıları verilmiştir:

(42) a) "*Vergara'dan çocuk doğurmadığı için <u>boşandığı iddiaları</u> ortada dolaştı.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Açıklamalar <u>bu ihtimalin</u> düşük olduğunu gösteriyor*." (Posta, 2024).

c) "*Daha önce birçok kez ayrılıp barışan çift için <u>yeni bir iddia</u> ortaya atıldı*." Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: kızı olduğu iddiasıydı (H), bu ihtimali (H), en kötü ihtimalle (H, P), estetik iddialarıyla (H), bir diğer iddia (H), reddetme olasılığı (H), söylentilerinin kaynağı (H), iddialar arasında (H, P), boşandığı iddiaları (H), teşvik ettiği iddiasıyla (P), ayrılık iddiaları (P3), hamilelik iddialarını (P), Lively'nin iddiaları (P), bu iddialar (P), çarpıcı iddialar (P), gerginlikler yaşandığı söylentileri (P), hareket ettiği iddiası (P), botoks iddialarına (P), aşk iddiaları (P), bu ihtimalin (P), ihanet iddiaları (P, S), kuduz ihtimali (S2), evlilik ihtimalini (S), yeni bir iddia (S3), estetik iddiaları (S2), ayrıldığı iddiası (S).

2.3.2.7. Kiplik İlgeçler

Magazin haberlerinde *gibi, göre, kadar, değil* ilgeçleriyle yapılan kaçınmalara 133 kez rastlanmıştır. Bu stratejinin örnekleri (43a-c)'de verilmiştir:

(43) a) "*Söylediğine göre Robbie Williams da bu ciddi sorunlarla başa çıkmakta zorlanıyor.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Demet Özdemir'in yaptığı paylaşımlar sonrası 'Ne kadar güzel, Çöl prensesi' gibi yorumlar geldi.*" (Posta, 2024).

c) "*Karanlıktan Kaçış, Yazgı gibi dizi ve filmlerde de rol aldı*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: resmi açıklamalara göre (H), bazı haberlere göre (H), iddialara göre (H9, P3, S3), söylenenlere göre (H5), ileri sürülenlere göre (H2), yorumlara göre (H), iddiaya göre (H2, P9), haberlere göre (H2, P2), söylentilere göre (H2), söylenenlere göre (H11), aynı kaynağa göre (H), Means Girls gibi yapımlarla (H), söylediğine göre (H5), ona göre (H), vazgeçmiş değil (H), şu ana kadar (H), birçok Hollywood yıldızı gibi (H), dikkat çekmeyecek gibi değil (H), şimdiye kadar (H, S), o güne kadar (H), anlattığına göre (H2), onun anlattığına göre (H), herkesin bildiği gibi (H), Kraliçe 2. Elizabeth'e göre (H), Kraliçe'ye göre (H), Iron Man 3 gibi yapımlarda (H), net değil (H), O paylaşıma göre (H), Tom Cruise gibi (H), katıyor değil mi (H), suçlamalara göre (H, P), şikâyetlerine göre (H, P), bu açıklamaya göre (H), o görüntülere göre (H), konuşulanlara göre (H2), pek öyle değil (H), bu kaynağa göre (H), görünüşe göre (H2), polis raporuna göre (H), ilk açıklamalara göre (H), itiraf ettiğine göre (H), kaynaklara göre (H2), nazar değmesin gibi yorumlarla (P), çöl prensesi gibi yorumlar (P), habere göre (P), Behlül Aydın'ın haberine göre (P), Craps gibi oyunlar (P), yılların eskitemediği enerji gibi (P), Seçkin Şenvardar'ın haberine göre (P2), açıklamalara göre (P), Gökhan Gökduman'ın haberine göre (P), Seyit Durmaz'ın haberine göre (P), Evren Abdullahoğlu'nun haberine göre (P), Özge Eğrikar'ın haberine göre (P2), Milliyet'in haberine göre (P, S2), Justin Bieber gibi isimlerin (P, S), dava dosyasına göre (P), Mesut Yılmaz'ın haberine göre (P2), son dakika haberlerine göre (P), Küçük Esnaf gibi yapımlarla (P), Yedi Kocalı Hürmüz gibi (S), Michael Douglas gibi yıldız isimler (S), Leyla ile Mecnun gibi yapımlarda (S), Derviş Bey gibi yapımlarla (S), Safir gibi birçok projede (S), bilgilere göre (S3), Perran Kutman gibi isimler (S), olayın detaylarına göre (S), Yazgı gibi dizi (S), Hürriyet'in haberine göre (S).

2.3.3. Kişisel Atıf

Haber yazarının haberin sorumluluğunu üstüne aldığı strateji olan kişisel atıflara magazin haberlerinde 131 kez yer verilmiştir. Stratejinin örnekleri (44a-c)'de sunulmuştur:

(44) a) "*Bir başka çarpıcı ayrıntı daha verelim.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Neler yaşadıklarını konuştuk*" (Posta, 2024).

c) "*Eda Zamanpur'un kızını kucağına aldığını da yine ben müjdeleyeyim*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: derledik (H, P3, S4), bakalım (H4, S), anlattığımız (H4), biz şöyle hatırlatalım (H), hatırlatalım (H14), dönelim (H3), söylediklerimiz (H), şöyle bir geçmişe gidelim (H), çok özel röportajımızda (H), konuştuk (H3, P2, S), şunu belirtelim ki (H), hatırlayalım (H4), biz (H), bir kenara koyarsak (H), çarpıcı ayrıntı daha verelim (H), not düşelim (H), belirtelim (H), bir araya getirdik (H), gelirsek (H4), başlangıcına dönersek (H), alıştığımız (H), anlatacağız (H), başlayalım (H), desek yeridir (H), bakarsak (H), geçelim (H), göreceğiz (H), dedik (H), biz de (H2), hatırlatmış olalım (H), hatırlayalım istedik (H), hemen söyleyelim (H), konumuza geçelim (H), çok iyi biliyoruz (H), dediysek (H), röportaj gerçekleştirdik (H), sohbetimizde (H), kariyerine dönersek (H), değinelim (H), tanıtalım (H), söz ettiğimizi (H), geriye doğru bakarsak (H), tanıdığımız (H, P, S2), bence (P), hepimizin (P), aklıma (P), gözünü seveyim (P), tanımak istedik (P2), sohbetimize buyurun (P), sayfama konuk ettim (P), dinledim (P), çok beğendim (P), izleyeceğiz (P), her şeyi sordum (P), merak ettiğim (P), buluştuk (P), izlediğimiz (P, S3), gördüm (P), ne kadar tanıyoruz (S), anlatayım (S), merak ediyorum (S), derlediğimiz (S8), izledik (S), sayabileceğimiz (S), haberimizi (S), tanıdık (S), çok sevmiştik (S), öğrendim (S4), şapka çıkarıyorum (S), bir araya geldik (S), yazmıştım (S), ben müjdeleyeyim (S), göz atalım (S).

2.3.4. Atıf Kalkanı

Diğer haber türlerinde olduğu gibi magazin haberlerinde de atıf kalkanlarına sıklıkla yer verilmiştir. Hem adlarla hem de fiillerle yapılan atıf kalkanlarının örnekleri (45a-c)'de verilmiştir:

(45) a) "*Galler Prensesi Kate Middleton, Sonra da koruyucu kemoterapi göreceğini açıkladı.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Simge, 'Icardi benim kısmetimi kapatıyor, ben evde oturuyorum.' dedi*" (Posta, 2024).

c) "*İbrahim Büyükak 'Şener Şen ile aynı reklam filminde rol alıp, üzerine para kazandım' diyerek espri yaptı*" (Sabah, 2024).

Adlar

İncelenen magazin haberlerinde adlarla yapılan atıf kalkanı toplamda 2522 kez kullanılmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: Robbie Williams (H4), Williams (H2), ünlü şarkıcı[77] (H2), Doğan Cem (H3), ünlü popçu[78] (H), Eser Yenenler (H2), Dilan Telkök (H2), ünlü isim[79] (H), İpek Açar (H5, S9), Müge Boz (H2), Gürgen Öz (H2), İlhan Mansız ve Azerbaycanlı eşi Lela Leyla (H), Mansız (H), İman Elbani'nin babası (H), Murat Yıldırım (H), Songül Öden (H, P), Sema Şimşek (H), Seçil Uyar (H), İdo Tatlıses (H, S3), Atiye (H2, P8), Metin Pıhlıs (H), Bora Akkaş ile Oben Alkan (H), ünlü oyuncu[80] (H), ünlü oyuncu[81] (H), Kara (H), Arda Türkmen ve Melodi Elbirliler (H), Türkmen çifti (H), Mesut Özil (H), Özil (H), Merve Özbey (H, S), Özbey (H), Seda Bakan (H2, S5), oyuncu[82] (H2, S), Bakan (S3), Dr. Furkan Kayabaşoğlu (H), Fulya Zenginer (H2), Oğulcan Kırca (H3), Kırca (H), Bengü (H4, S), Can Bonomo (H, P), ünlü şarkıcı[83] (H), Necip Memili (H), Mehmet Aslantuğ (H4, P, S3), Aslantuğ (H), Sezin Erbil (H2), Demi Moore (H5), Moore (H2), Emma Heming (H3, P4), Heming (H2, P2), Michael Jackson'ın tek kızı Paris (H), Paris (H3), Paris Jackson (H4), Galler Prensesi Kate Middleton (H3), Kate (H13), Galler Prensesi (H2), Paloma Faith (H2), Galler ailesinin en küçük oğlu (H), Deniz Çakır (H3, P7), oyuncu[84] (H, P2), Çakır (H, P2), Spike Lee (H), Tuba Büyüküstün (H), Nurgül Yeşilçay (H), Yeşilçay (H), Aleyna Tilki (H2),

[77] Robbie Williams.
[78] Atiye.
[79] İpek Açar.
[80] Funda Eryiğit.
[81] Burcu Kara.
[82] Seda Bakan.
[83] Can Bonomo.
[84] Deniz Çakır.

Şarkıcı[85] (H), Jülide Ateş (H3), Ateş (H), ünlü isim[86] (H), Hülya Koçyiğit (H, P), Şerif Gören (H), Özge Yağız (H4, P), ünlü oyuncu[87] (H2), Yağız (H, P2), oyuncu[88] (H3, P), İbrahim Büyükak (H2, P, S), Ben Affleck (H3, S), Affleck (H), eski aşıklar[89] (H), Tom Selleck (H5), usta aktör[90] (H), Amy Robach ve T.J. Holmes (H2), ikili (H[91]), aldatılan eşleri[92] (H), Fiebig (H), Cem Davran (H2), Çağla Şıkel (H3, P2, S6), Şıkel (P2, S), Alper Rende (H4, P, S3), Rende (H), Jennifer Lopez (H9, P3), ünlü yıldız[93] (H), Lopez (H6, P3), çift[94] (H, P), JLo[95] (H), Middleton (H), Kate Middleton (H9), Sarp Kaan Altınçapa (H2), Özge Özpirinçci (H, P5, S3), Aras Bulut İynemli (H, P), İynemli (P), Tuğba Özerk (H), ünlü isim[96] (H), Aslızen (H), Derya Uluğ (H), Ebru Yaşar (H2), Emre Fel (H2), şarkıcı[97] (H), Bülent Şakrak (H), Şakrak (H), Hakan Peker (H, P2, S4), Peker (H, P), Cenk Eren (H2), Gökhan Özen (H), Bestemsu Özdemir (H, P2), Özdemir (H, P3), Arzu Yanardağ (H), Onur Atilla (H), Nez (H), şarkıcı[98] (H), Duygu Kumarki (H), Taro Emir Tekin (H), genç oyuncu[99] (H), Tekin (H), Selen Soyder (H), Emre Altuğ (H6, S2), Altuğ (H4), Tolga Güleç (H), Güleç (H2), Hilal Altınbilek (H), İrem Derici (H, P4, S), Derici (H, P6), Sinem Ayşe (H), Ayşe (H), Aysun Kayacı (H2), Kayacı ve Aşık (H), İbrahim Tatlıses (H2, P, S), Tatlıses (H3, S4), Özyılmazel (H), Pelin Sönmez (H), güzel oyuncu[100] (H), Yalçın (H), Sergen Yalçın (H), Barbara Bain (H), Bain (H), Hande Yener (H3, P), Yener (P), Genco Arı (H2), Hilary Duff ile Matthew Koma (H), Koma (H), Michael Koma (H), Hilary Duff (H), güzel yıldız[101] (H), Paris Hilton (H4), sosyetik güzel[102] (H3), Gizem Güven (H2), Zeynep Özkaya (H4, P2), Safiye Soyman (H2, P), Yıldız Tilbe (H, S4), Emel Müftüoğlu (H), Demet Akbağ (H, P2), Buse Varol (H6), Deniz Seki (H2, P3, S), Seki (P7, S2), Reyhan Karaca

[85] Aleyna Tilki.
[86] Jülide Ateş.
[87] Özge Yağız.
[88] Özge Yağız.
[89] Jennifer Lopez & Ben Affleck.
[90] Tom Selleck.
[91] Amy Robach & T.J. Holmes.
[92] Andrew Shue & Marilee Fiebig
[93] Jennifer Lopez.
[94] Jennifer Lopez & Ben Affleck.
[95] Jennifer Lopez.
[96] Tuğba Özerk.
[97] Emre Fel
[98] Nez.
[99] Taro Emir Tekin.
[100] Pelin Sönmez.
[101] Hilary Duff.
[102] Paris Hilton.

(H), Seren Serengil (H3), Serengil (H4), Naz Elmas (H), güzel oyuncu[103] (H), Şıkel (H), Özaslan (H), Hadise (H2, P13, S), Demet Akalın (H4, P2, S12), Akalın (P3, S2), Ebru Şallı (H4, P13, S8), Şallı (S2),Teoman (H2, P2), ünlü sunucu[104] (H), Hoda Kotb (H3), Kotb (H4), Anderson (H), Tanaka (H2), ünlü şarkıcı[105] (H), Oyuncu Ezgi Şenler (H, P), Ömer Gürgen (H, P), Berkan Karabulut (H), Karabulut (H), Lale Onuk (H), Cem Cücenoğlu (H), Volkan Demirel (H), Demirel (H), Sema Şimşek (H), ünlü manken[106] (H), Cansu Kurtçu (H), Şebnem Kısaparmak (H), Futbolcu Emre Belözoğlu (H), Tuğba Belözoğlu (H), Sedef Avcı (H), Arzum Onan (H3, S8), Onan ve Aslantuğ (H), Belçim Bilgin (H), Nihan Akkuş (H), Prens Hüseyin ile Prenses Rajwa (H), Serafi (H), Hüseyin (H), Ali Gündoğdu (H2, P3, S), Gündoğdu (P), Jülide Kural (H2, P3, S3), Kural (P, S4), İrem Sak (H), Yasmin Erbil (H, P, S17), Erbil (S10), Aynur Aydın (H), Salih Güney (H3, P2), Güney (H, P2), Çağlar Ertuğrul (H), oyuncu[107] (H), şarkıcı Melike Şahin (H2) öğretmen Melike Şahin (H), Vahe Kılıçarslan (H2, P2), Olcay Emine Yıldırım (H2, P), ünlü sunucu[108] (H2), Halil İbrahim Ceyhan (H, P, S), ünlü oyuncu[109] (H), Conner Floyd (H), Floyd (H2), yakışıklı oyuncu[110] (H), genç çift[111] (H2), genç oyuncu[112] (H2), Bergüzar Korel (H2, P4), Korel (H2, P2), Jeff Bezos (H), Bezos (H4), Lauren Sanchez (H2), Sanchez (H), Ecem Erkek (H4), ünlü oyuncu[113] (H2), Erkek (H), Hülya Avşar (H3, P3, S9), Avşar (P5, S5), ünlü sanatçı[114] (H2, P2) Simona Guatieri (H3, P), Guatieri (H3, P2), Jane Fonda (H3), Fonda (H), Middleton (H), Sinem Ünsal (H4, P2), oyuncu[115] (H3, P), Ünsal (H3, P2), Brad Pitt (H), Angelina Jolie (H2), ünlü türkücü[116] (H), Ankaralı Turgut'un kızı (H), türkücü[117] (H), Lindsay Lohan (H3), yıldız[118] (H), Lohan (H), Swift[119] (H), Berkay Şahin (H2, P), Oğuzhan

[103] Naz Elmas.
[104] Hoda Kotb.
[105] Mariah Carey.
[106] Çağla Şıkel.
[107] Çağlar Ertuğrul.
[108] Vahe Kılıçarslan.
[109] Halil İbrahim Ceyhan.
[110] Conner Floyd.
[111] Conner Floyd & Carly Frei.
[112] Conner Floyd.
[113] Ecem Erkek.
[114] Hülya Avşar.
[115] Sinem Ünsal.
[116] Ankaralı Turgut.
[117] Ankaralı Turgut.
[118] Lindsay Lohan.
[119] Taylor Swift.

Koç ve sevgilisi Hazal Subaşı (H, P, S), Ünlü çift[120] (H), Funda Arar (H, S), Arar (H), Yusuf Yazıcı (H), İbrahim Çelikkol (H), ünlü oyuncu[121] (H), Seçkin Piriler (H3, P), Olivia Munn (H4), Munn (H), güzel yıldız[122] (H2), ünlü oyuncu[123] (H), ünlü çift[124] (H), Gani Müjde (H2), Ece Çeşmioğlu (H), ünlü sanatçı[125] (H), Umut Akyürek (H, P3), ünlü isim[126] (H), ünlü sanatçı[127] (H), Akyürek (H2), Göksel (H, S), ünlü şarkıcı[128] (H), Hande Soral (H, S), Reha Özcan (H2), usta oyuncu[129] (H), Aylin Kontente (H2), Kontente (H2), Sanem Çelik (H), Britney Spears (H6), Spears (H3), Linda Monjack (H), Brittany Murphy (H), Simon Monjack (H), Vasfi Sumur Gazezoğlu (H4, P), Dr. Gazezoğlu (H, P), Fikret Kuşkan (H2), Ankaralı Turgut (H, P4), Turgut (P), yıldız şarkıcı[130](H), Gökçe Eyüboğlu (H2), Eyüboğlu (H2), Ekin Koç (H), Ajda Pekkan (H, P3, S), Pekkan (P), Demet Evgar (H), Alisa Sezen Sever (H), Melis Minkari (H), Sümeyye Aydoğan (H), Yiğit Koçak (H), Ata Demirer (H2, P), Demirer (H, P2), Bülent Ersoy (H3, P, S), Mert Yazıcıoğlu (H), ünlü oyuncu[131] (H), Hazar Ergüçlü (H, P3), Sinem Kobal (H, P3, S), Kobal (H), Melisa Duru Ünal (H), Giray Altınok (H2), Kerem Özdoğan (H), Altınok (H), Acun Ilıcalı (H, P4), Müge Anlı (H3, P5), Anlı (H2, P2), Mazhar Alanson (H, S), Alanson (S), Fuat Güner (H), Erol Evgin (H), Mela Bedel (H), Hakan Altun (H2, P), Dolly Parton (H4, P), Parton (H5, P), kocası[132] (H), efsane şarkıcı[133] (H), Ediz Hun (H), Perihan Savaş (H2, S2), Savaş (H), Türkan Şoray (H, P), Emel Sayın (H), İzzet Günay (H), Gökhan Arsoy (H), Edouard Chueke (H), Chueke (H), Jack Depp'in patronu[134] (H), ünlü oyuncu[135] (H2), ünlü doktor[136] (H), Dr. Jonny Betteridge (H2), Michael Lohan (H), Okan Yalabık (H), Yalabık (H, P2), Esra Erol (H3), Rojbin Erden (H), Bertan Asllani (H), Hasan Can Kaya (H), Semicenk (H, S), Kerem Çatay (H), Onur Saylak (H), Ahmet Mümtaz Taylan (H), Ozan Doğulu (H),

[120] Tolga Sarıtaş ve Zeynep Mayruk.
[121] İbrahim Çelikkol.
[122] Olivia Munn.
[123] Olivia Munn.
[124] Olivia Munn ve John Mulaney.
[125] Ece Çeşmioğlu.
[126] Umut Akyürek.
[127] Umut Akyürek.
[128] Göksel.
[129] Reha Özcan.
[130] Jennifer Lopez.
[131] Mert Yazıcıoğlu.
[132] Carl Thomas Dean.
[133] Dolly Parton.
[134] Edouard Chueke.
[135] Lindsay Lohan.
[136] Radmila Lukian.

M-Lisa (H), Bengü Beker (H), Deniz Tajeddin (H), Feride Abdulla (H), Rilaya Huseynzade (H), Yasemin Sakallıoğlu (H), Somer Sivrioğlu (H), Danilo Zanna (H), Mehmet Yalçınkaya (H), Uğur Meleke (H), Seyhan Şaşko (H), Sinan Akçıl (H3, P6), Akçıl (H4, P6), Simge Sağın (H, P6), Sağın (P), Simge (P3), Ceza (H), Ömür Atay (H), Şükrü Necati Şahin (H), Hakan Hatipoğlu (H, P2), Hatipoğlu (P), Chuck Norris (H4), Norris (H), Ali Sunal (H), ünlü şarkıcı[137](H, P), Ahmet Kural (H3, P2, S6), Kural (H, P3), Ecem Alsan (H, P), Rafael Cemo Çetin (H), Angelique Angarni-Filopon (H, S2), güzellik kraliçesi[138] (H, S), Polat Yağcı (H), Yağcı (H), ünlü yapımcı[139] (H), Nilgün Belgün (H), oyuncu[140] (H), Nilsu Berfin Aktaş (H), Saba Tümer (H), ünlü sunucu[141] (H), Tümer (H), Şafak Sezer (H), Yavuz Bingöl (H, S2), ünlü türkücü[142](H), Uğur Aslan (H3, P2), Aslan (P), yıldız isim[143] (H), Lilly Allen (H3), Allen (H), ünlü şarkıcı[144] (H), çift[145] (H), Sema Ergenekon (H, P), Şirin Gözalıcı (H, P4, S2), Gözalıcı (H, P2, S), Harry ve Meghan (H), İlhan Şen (H), Daniel Stern (H2), Stern (H3), Mustafa Keser (H, P4, S2), Keser (H, P4, S2), usta sanatçı[146] (S3), ünlü oyuncu[147] (H2), William Sadler (H2), Sadler (H3), Selami Şahin (H, P2), Şahin (P2), Pınar Altuğ (H, P, S), Altuğ (P), Janset Paçal (H), Behzat Uygur (H), İpek Tanrıyar (H), tescilli güzeller[148] (H), Hüsnü Şenlendirici (H2, P), Nusret Gökçe (H), Seal (H), Lynda Lopez (H), Rafet El Roman (H, P3, S3), sanatçı[149] (H2, P4, S), Roman (P4, S3), Abdul Mateen (H), Melek Mosso (H3, P3), Mosso (H, P), Serhat Tekin (H, P), şarkıcı[150] (H, P), Tuba Ünsal (H, P), Nur Sürer (H, P6), Sürer (P3), İbrahim Kendirci ve Dağhan Külegeç (H), Dağhan Külegeç (H), 55 yaşındaki yıldız oyuncu [151] (H), Oscar'lı yıldız[152] (H), Necdet Kökeş (H, P), Yurdaer Okur (H), Cansu Dere (H), Özgün (H3, S4), şarkıcı[153] (H3), Justin Baldoni (H), Blake Lively (H4, P7, S4), Lively (P2, S),

[137] Hadise.
[138] Angelique Angarni-Filopon.
[139] Polat Yağcı.
[140] Nilgün Belgün.
[141] Saba Tümer.
[142] Yavuz Bingöl.
[143] Lily Allen.
[144] Lily Allen.
[145] Uğur Aslan & Sema Ergenekon.
[146] Mustafa Keser.
[147] William Sadler.
[148] Ebru Şallı & Demet Şener.
[149] Rafet El Roman.
[150] Melek Mosso.
[151] Renee Zellweger.
[152] Renee Zellweger.
[153] Özgün.

Hamdi Alkan (H, P6, S), Serdar Ortaç (H, P5, S), Ortaç (P2, S), Nisa Bölükbaşı (H), Çelik (H2), Zeynep Tandoğan (H), Tandoğan (H), Sedef Şahin (H), Hande Erçel (H), Burcu Özberk (H), Leyla Tanlar (H), Ece Hakim (H), Serhan Onat (H), Onat (H), Armağan Çağlayan (H), Merve Aydın (H), Harun Tekin (H), Tekin (H), Emre Aydın (H), Ceyhun Fersoy (H), Özgür Aydın (H), Nurseli İdiz (H), Kraliçe Margrethe (H), Hafsanur Sancaktutan (H, P4, S), Kubilay Aka (H, P2), Şevval Sam (H, P2, S), sanatçı[154] (H), Yılmaz Erdoğan (H2), Erdoğan (H), Yasemin Yalçın (H, S2), Özer Aslan (H), Aslan (H), Alice Evans (H8), Evans (H4), Şimal (H2, P7, S18), Cem Gelinoğlu (H2, P, S2), Gelinoğlu (H2), Engin Türkoğlu (H2, S), Eva Longoria (H3), Longoria (H5), güzel oyuncu[155] (H2), ünlü yıldız[156] (H), Olivia Hussey ve Leonard Whiting (H), Hussey ile Whiting (H), iki oyuncu[157] (H2), ünlü sanatçı[158] (H), Sebla Özveren (H, P2), Bensu Soral (H), Hakan Baş (H), Aylin Coşkun (H), Coşkun (H), Ebru Şancı (H2), Şancı (H3), Esra Kazancıbaşı (H), İmer Özgün (H2), Tolga Sağ (H), Sinan Tuzcu (H), Tuzcu (H), Şinasi Yurtsever (H), Yurtsever (H), Can Başak (H2), Senan Levent (H, S), Tamer Levent (H, S), Yasemin Mori (H), Zeynep Alkan (H2), Savaş Zafer (H, S), Fedon Kalyoncu (H2, S2), Hülya Darcan (H) ünlü oyuncu[159] (H), Belkıs Akkale (H), Elif Karlı (H2), Edip Tepeli (H), Kemal Başbuğ (H), Başbuğ (H), Buse Terim (H), Nazan Kesal (H), yıldız oyuncu[160] (H), ünlü şarkıcı[161] (H2), Adnan Aksoy (H), Deniz Akkaya (H, P2, S3), Necla Nazır (H, S2), Duygu Nebioğlu (H2, S), Uğur Dündar (H), Özcan Deniz (H, P), Alessandra Ambrosio (H2), ünlü model[162] (H), Doğan Canku (H2, P, S2), Canku (P), Ayşegül Aldinç (H, P, S), Kemal Doğulu (H), Natalie Portman (H), Nadide Sultan (H2, S), Esra Balamir (H, S2), Balamir (H, S3), Ege (H2), Cem Belevi (H), ünlü şarkıcı[163] (H), Umut Oğuz (H, S), Oğuz (H2), Aslı Hünel (H), Hünel (H2), Esra Tokelli (H2, P2), Tokelli (H, P), Aydan Kaya (H), Kaya (H2), Nilgün Kasapbaşoğlu (H), Yeliz Yeşilmen (H), Didem Kınalı (H), Kınalı (H3), şarkıcı[164] (H), Şahsenem (H2), ünlü isim[165] (H), Salma Hayek (H), Hayek (H4), Bruce

[154] Şevval Sam.
[155] Eva Longoria.
[156] Eva Longoria.
[157] Olivia Hussey & Leonard Whiting.
[158] Serhat Hacıpaşalıoğlu.
[159] Hülya Darcan.
[160] Demi Moore
[161] Britney Spears.
[162] Alessandra Ambrosio.
[163] Cem Belevi.
[164] Hülya Kınalı.
[165] Seren Serengil.

Willis'in eşi[166] (H, P), Kerem Alışık (H, S), Alışık (H), Ebru Şahin (H), Gal Gadot (H6, P3), Gadot (H, P), yıldız[167] (H, P2), Hazal Kaya (H, P7), Kaya (H3, P3), ünlü oyuncu[168] (H), Taylor Ann ve kocası Madison Fiore (H), David Hasselhoff (H), Hasselhoff (H), genç kadın[169] (H), Taylor Ann (H), Kurtuluş Kuş Nezaket Kuş (H, P2), Gonca Cilasun (H, P), Mine Kılıç (H, P), Dilin Döğer (H, P), Atakan Özkaya (H), Ozan Akbaba (H, P, S), Ferit Kaya (H, P), Sahra Şaş (H), Alper Çankaya (H), Kuzey Gezer (H), İlkay Kayku (H), Mehmet Polat (H), Burak Şafak (H), Müfit Kayacan (H), Gülin İyigün (H), oyuncu [170] (H), Caitlin O'Connor (H), O'Connor (H), Joe Manganiello (H2), Sofia Vergara (H), Vergara (H), Manganiello (H2), yakışıklı oyuncu[171] (H), Safa Sarı ve Kübra Sarı (H, P, S), Safa Sarı (P2), Sevil Uyar (H), Sibel Can (H2, P), Açelya Topaloğlu (H, P), Tuğba Özerk (H), şarkıcı[172] (H), Doğa Rutkay (H), Yağmur Ünal (H), Arda Güler (H, P), Güler (H), Hazal Kaya ile Ali Atay (H), Eda Akalın (H, S), Behati Prinsloo (H, P), ünlü model[173] (H), Prinsloo (H, P), Adam Levine (H, P), Levine (H, P2), ünlü şarkıcı[174] (H), Feyza Civelek (H2, P2), Civelek (H, P4), ünlü oyuncu[175] (H), Şevval Bugay (H), Nazan Öncel (P), usta sanatçı[176] (P), sanatçı[177] (P2), Eser Yenenler ve Berfu Yenenler (P2), ünlü çift[178] (P), Berfu Yenenler (P), Nilüfer Yanyan (P), Burak Özçivit ve Fahriye Evcen (P2, S3), Mahsun Kırmızıgül (P3), Sibil Çetinkaya (P4), Çetinkaya (P), oyuncu[179] (P), güzel oyuncu[180] (P), Demet Özdemir (P, S2), Özdemir (P), Dila Tarkan (P3, S2), Tarkan (P), Şeyma Subaşı (P8), Subaşı (P4), Merve Boluğur (P6, S4), ünlü isim[181] (P, S), Boluğur (P5, S2), oyuncu[182] (P2), Hilmi Cem İntepe (P2), Avatar Atakan (P), Atakan (P), Gülşen (P4), Mustafa Kap'ın eşi (P), sanatçı[183] (P), Semiramis Pekkan (P), Mustafa Sandal (P), Aslı Turanlı

[166] Emma Heming.
[167] Gal Gadot.
[168] Hazal Kaya.
[169] Taylor Ann.
[170] Gülin İyigün
[171] Joe Manganiello.
[172] Tuğba Özerk.
[173] Behati Prinsloo.
[174] Adam Levine.
[175] Feyza Civelek.
[176] Nazan Öncel.
[177] Nazan Öncel.
[178] Eser Yenenler ve Berfu Yenenler.
[179] Sinem Kobal.
[180] Sinem Kobal.
[181] Merve Boluğur.
[182] Merve Boluğur.
[183] Ajda Pekkan.

(P2), Anıl Altan (P2), Ahsen Eroğlu (P2), Zeynep Tuğçe Bayat (P4, S), Wilma Elles (P), Nebahat Çehre (P, S2), usta oyuncu[184] (P, S3), Pelin Akil-Anıl Altan çifti (P), çift[185] (P2), Lale Belkıs (P2, S3), Belkıs (S2), Kaya Çilingiroğlu (P3, S), Zehra Çilingiroğlu (P, S), Serenay Sarıkaya (P), Sarıkaya (P), Cüneyt Özdemir (P2), Bülent Çolak (P), Nesrin Cavadzade (P), İdo Tatlıses ve eşi Yasemin Şefkatli (P, S), Tatlıses (P2), Yasemin Şefkatli (P7, S9), Şefkatli (P2, S), L-Gante (P2), Wanda Nara (P8, S2), Nara (P6, S3), Melisa Döngel (P4, S), Döngel (P), Alişan Uğur (P), Burcu Esmersoy (P), Elif Ece Uzun (P, S), Erdal Özyağcılar (P), Leyla Bilginel (P, S), Tolga Karel (P2, S), Bahriye Erol (P), Kuzey ve Uzay[186] (P), Defne Samyeli (P6), Samyeli (P), Carl Thomas Dean (P), Norm Ender (P), Esra Dermancıoğlu (P5), oyuncu[187] (P4), Dermancıoğlu (P2), Serenay Sarıkaya-Mert Demir (P), Müge Dağıstanlı (P2), Dağıstanlı (P), Dua Lipa (P), Lipa (P2), Can Aslantuğ (P), Can Aslantuğ ve Lal Gümüşçüoğlu (P), Somer Şef (P9), Beyza[188] (P3), Eda[189] (P), Sahra Işık ve İdris Aybirdi (P3, S), İdris Aybirdi (P2, S), Sahra Işık (P5, S7), Damla Can (P), Aysu Keskin (P), Seda Ocak (P), Yağmur Banda (P), Soner Sarıkabadayı ve Madelein Lopez Camelo (P, S), Madelein Lopez Camelo (P), Soner Sarıkabadayı (S), Rachel Araz (P), Fahriye Evcen (P), Burak Özçivit (P, S2), Birce Akalay (P2), Ertem Şener (P), Asena (P3), Simge Sağın ve İcardi (P), Soner Arıca (P4), ünlü şarkıcı[190] (P), Arıca (P), Mauro Icardi (P6, S), yıldız futbolcu[191] (P), Icardi (S4), İpek Tuzcuoğlu (P2, S2), Tuzcuoğlu (P), güzel oyuncu[192] (P), Burak Dakak (P2), Leyla Tanlar ile Burak Dakak (P), Simay Barlas ve Soner Korkmaz (P), Soner Korkmaz (P), Yıldız Çağrı Atiksoy (P, S6), Atiksoy (P, S4), ünlü yapımcı[193] (P), Larry Mullen (P), Mullen (P2), Selda Bağcan (P3), sanatçı[194] (P), Bağcan (P), Murat Boran (P), Eylem Boran (P3), Boran (P2), Veli Gündüz Şahin (P), Şahin (P), Gülben Ergen (P2), Kerem Bürsin (P6, S), Bürsin (P4, S), Ivana Chubbuck (P, S), Tuğçe Tayfur (P2, S11), Jim Carrey (P2), Carrey (P2), Özgü Kaya (P2), Metin Yavuz (P2), Gökhan Keser (P2, S2), Burcu Biricik (P2, S3),

[184] Nebahat Çehre.
[185] Pelin Akil & Anıl Altan.
[186] Çağla Şıkel'in oğulları.
[187] Esra Dermancıoğlu.
[188] MasterChef yarışmacısı.
[189] MasterChef yarışmacısı.
[190] Soner Arıca.
[191] Mario İcardi
[192] İpek Tuzcuoğlu.
[193] Ali Gündoğdu,
[194] Selda Bağcan.

oyuncu[195] (P, S), Hüseyin Kağıt (P), Çubuklu Yaşar (P), Tanyeli (P8, S12), ünlü isim[196] (P), Sarp Apak (P3), Gülse Birsel (P2), Şenay Gürler (P, S4), Engin Günaydın (P), Ayşe Tolga (P), Seda Sayan (P3, S9), Sayan (P, S3), Evrim Alasya (P2), Alasya (P3), Devrim Özkan (P5, S4), Özkan (P5, S3), Ece Sükan (P6), Sükan (P2), Uğur Akkuş (P2, S2), Muammer Kapucuoğlu (P), Petek Dinçöz (P, S), Mehmet Şef (P2), Burak Sergen (P2, S), Masterchef Esra (P3), Onur[197] (P5), Cemal Can Canseven (P3), Ayşe Yüksel (P3, S), Survivor Ayşe (P6), Torreira (P2, S2), Ferdi Tayfur (P, S3), İskender Özkan (P7, S3), Mevlüt Başkan (P2), Başkan (P), Ufuk Öztürk (P), Öztürk (P2), Tuğçe Kandemir (P4), Kandemir ve Karatay çifti (P), Bayhan (P3, S2), Ege Kökenli (P), Meryem Uzerli (P), Haluk Levent (P), Adem Kılıççı (P2), Neslihan Atagül (P3), Zeynep Koçak (P2), Koçak (P2), Zuhal Topal (P2), Yasemin Özilhan (P2), Murat Kekilli (P, S2), Emrah (P, S), Amine Gülşe (P4), Cemre Kemer (P, S), Eda Ece (P), Gonca Vuslateri (P), Kıvanç Tatlıtuğ (P, S4), Nevra Serezli (P2), Ömür Akkor (P3), Melis Sezen (P5), Sezen (P4), Zehra Güneş (P), Aylin Akçay (P), Berke Özer (P), Sıla (P), Ahmet Selçuk İlkan (P2, S), İlkan (P), Mehmet Vefik Yazıcıoğlu (P), Yazıcıoğlu (P2), Batuhan Karacakaya (P2, S2), Karacakaya (S2), İlayda Şeker (P4), Kaan Urgancıoğlu (P2), Nihal Yalçın (P), Farah Zeynep Abdullah (P2), Erim[198] (P2), Sevilay Tilda Oğuz (P2, S), Sena Kalıp (P2), İsmail Balaban (P), Balaban (P), Serenay Aktaş (P), Adem Kılıççı (P), Mine Tugay (P3, S3), Aslıhan Malbora (P), Zeynep Sever Demirel (P3), Yağmur Gökaydın (P3, S2), Hande Sarıoğlu (P2), Gülşen Bubikoğlu (P, S), Sıla Türkoğlu (P), Seher Dilovan (P4, S2), Dilovan (P2, S2), Arzum Kuruçalı (P, S2), Gül Destan (P5, S9), İpek Erdem (P2), Erdem (P), Semih Temiz (P2), Murat Boz (P2), Selena Gomez (P4), Benny Blanco (P), Özcan Deniz (P2), Yurda Güler (P), Ahu Yağtu (P), Rüya Coriç (P), Marc Huestis (P), Zeynep Bastık ve Serkay Tütüncüoğlu (P, S), Zeynep Bastık (S), Seda Bakan ve Tuba Büyüküstün (P), Dilan Çıtak (P, S), Dilan Çiçek Deniz (P), Azra Akın (P2, S6), Hande Doğandemir (P2, S), Doğandemir (S), Akın Akınözü (P3, S), Seray Kaya (P, S), Ayşegül Mermer (P), Yağmur Yüksel (P), Gözde Gürkan (P), Afra Saraçoğlu (P2), Saraçoğlu (P4), İbrahim Kutluay (P), Latif Doğan (P, S2), Doğan (P, S3), Rogelio Nores (P), Braian Paiz (P), Nezaket Şimşek (P2), Bennu Gerede (P2), Alişan (P3, S6), Yusuf Bey (P), Oktay

[195] Burcu Biricik.
[196] Tanyeli
[197] MasterChef yarışmacısı.
[198] MasterChef yarışmacısı.

Kaynarca (P, S), Ali Memil (P2, S), Yüsra Geyik (P), Fatih Ürek (P2), Nergis Kumbasar (P), Oğulcan Engin (P, S3), Melek Bal (P2, S2), Ayça Tekindor (P3), Kamuran Akkor (P2), Andrew Garfield (P3), Buse Arslan (P2, S4), Çağrı Şensoy (P, S4), Begüm Polat (P2), Polat (P4), Merve İldeniz (P4, S5), Alya Şahinler (P3), Eser Yenenler ile Berfu Yenenler (S2), Eylül Öztürk (S2), Meltem Güneri (S), Tan Sağtürk (S), Hüseyin Avni Danyal (S), Nilüfer Yumlu (S), Nursel Ergin (S), İlayda Anık (S), Tolga Gariboğlu (S), Pınar Aydın (S), Eva Herzigova (S2), Herzigova (S), ünlü manken[199] (S), Devran İskender (S), Tayfun Duygulu (S), Özge Ulusoy (S2), Jay-Z (S), Jennie Bond (S2), Bond (S), Tom Parker Bowles (S), Bowles (S), Tuluğ Çizgen (S), Yasemin Yürük (S2), Yürük (S), Gülçin Ergül (S), Günay Musayeva (S), Zara (S2), Berk Oktay (S), Tolga Çimener ve Ozan Beydağı (S), Ebru Uygun (S), Parla Şenol (S), Bilal Sonses (S), Muhammet Aydın (S6), Talip Güran (S3), Murat Kaynak (S), Mâi (S), Murat Karahan (S), Günel Zeynalova (S), Burak Yılmaz (S2), Turgut Karataş (S), Alper Susuz (S2), Oya Başar (S), Bennu Yıldırımlar ve Ahmet Saraçoğlu (S), Ece Alton (S5), Alton (S4), Küçük İbo (S), Ariana Grande (S), Jane McDonald (S), McDonald (S4), Ebru Özkan Saban (S2), Kibariye (S6), Dries Mertens (S), Katrin Kerkhofs (S), Kerkhofs (S), Damla Ersubaşı (S), Tardu Flordun (S2), Justin Balodi (S), Batuhan Bayar (S), Cemal Kalyoncu (S3), Pınar Bent (S), Natasa Pirc Musar (S), Liam Cunningham (S3), Selda Özbek (S), oyuncu[200] (S), Ceyda Düvenci (S), Haldun Dormen (S2), Saide Guliyeva (S), Kurtuluş Kuş ve Burak Bulut (S), Behzat Gerçeker (S), Gerçeker (S), Selen Özyurt (S), Aydilge (S), Selin Demiratar (S), Enis Destan (S), Dr. Julian De Silva (S), Kerem Aktürkoğlu (S), Tarık Tarcan (S4), Ceylan (S), Aslı Tandoğan (S), Berna Öztürk (S), Kıraç (S3), İlkin Tüfekçi (S2), Mehmet Ali Erbil (S3), Erbil (S), Diva[201] (S2), Kobra Murat (S), Emine Ün (S), Melek Şahin (S5), Murat Kurşun (S2), Allan Saint-Maximin (S2), Nilüfer (S3), Faruk Sabancı (S2), Sabancı (S2), Dolunay Soysert (S2), Metin Arolat (S), Didem Uzel (S2), Uzel (S), Alan Dere (S), Pınar Aylin (S), Esin Gündoğdu (S2), Tayfun Erdem (S2), Aleyna Kalaycıoğlu (S3), Murat Dalkılıç (S), Hande Yılmaz (S), Müge Ulusoy (S), Bülent İnal (S2), Yavuz Seçkin (S), Ümit Karan (S), Fulya Sever Kahveci (S2), Melissa Onat (S), Önder Tekin (S2), Semih Saygıner (S2), bilardo şampiyonu[202] (S), Yalın (S), Gizem Tuncer (S3),

[199] Eva Herzigova.
[200] Selda Özbek.
[201] Bülent Ersoy.
[202] Semih Saygıner.

Suat Sungur (S), Ahu-Suat Sungur (S), Ahu Sungur (S3), Sungur (S), Şebnem Ceceli (S2), ünlü şovmen[203] (S), Kaan Yıldırım ve Pınar Deniz (S), Abidin Özşahin (S3), Özşahin (S3).

Fiiller

Magazin haberlerinde en çok kullanılan kaçınma stratejisinin fiillerle yapılan atıf kalkanı olduğu tespit edilmiştir. Bu haberler fiillerle yapılan atıf kalkanı 3312 kez kullanılmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: dedi (H82, P130, S90), paylaştı (H104, P60, S37), söylediği (H5), ifade etti (H13, P8, S5), anlatan (H12, P2, S), itiraf etti (H15, P3, S), diye konuştu (H26, P17, S8), şöyle sürdürdü (H5), konuştu (H9, P20, S6), söz eden (H, S), belirtti (H18, P21, S10), yanıt verdi (H15, P14, S3), dikkat çekti (H3, P2), açıklama yayınladı (H, S), yayınlayarak (H2, P, S), dile getirdi (H11, P16, S16), sergiledi (H3), kutladı (H18, P), hesabına yükledi (H3), paylaştığı (H21, P14, S13), mesaj yazdı (H2), duyurdu (H30, P21, S15), yayınladı (H14, P11, S7), yayınladığı (H2, P6, S2), konuşan (H3, P10, S4), demişti (H14, P41, S24), müjdelemişti (H), haber geldi (H3), not düşerek (H, P), anlattı (H28, P11, S11), paylaşan (H23, P37, S26), şu mesajı yazdı (H), duyuran (H3, P2, S4), ifadelerini kullandı (H11, P40, S24), notunu düştü (H33, P18, S6), benzetti (H2), duyurmasının (H), açıklama yaptı (H4, P12, S6), söz vermişti (H2), röportaj verdi (H2), nitelendiren (H), sözlerine ekledi (H12, P2), açıklama yapmıştı (H2, P, S), diye tanımladığı (H2), satırlara döktü (H), başladı (H), şöyle devam etti (H3, P3, S4), diyerek (H29, P48, S23), söyledi (H49, P22, S21), özetledi (H3), anlatıyor (H4), açıkladı (H28, P28, S16), sohbet ederken (H), yorum da yaptı (H), konuşurken (H6), açıkladığı (H2), söyleyen (H18, P26, S13), araya girdi (H), teşekkür ettiği (H), sohbetler etti (H), dikkat çeken (H2), şu yanıtı verdi (H7, P3, S), ekledi (H4, S3), anons etti (H2), yanıtladı (H10, P, S4), cevap verdi (H4, P9, S7), belirten (H6, P25, S14), yanıtını verdi (H5, P6, S5), espri yaptı (H, P, S), ağzından çıkmıştı (H), istemişti (H2), vurgulayan (H2, S), çekiniyor (H), yardım isteyen (H), diyor (H12, S2), reddeden (H2), ilan etti (H2, P), konuşuyordu (H), diyen (H19, P15, S9), söylüyor (H15, P3, S2), savundular (H), seslendi (H7, S2), konuşma yapan (H, P), sahneye çağırdı (H), belirttiği (H2), kararı aldı (H), kelimelere döktü (H), anımsattı (H), tanımladı (H), diye anlattı (H3), açıklayarak (H), şoke etti (H), sohbetler yaptı

[203] Mehmet Ali Erbil.

(H), beğenmedi (H), hatırladığı (H), anlattıktan (H), sessizliğini de bozdu (H), teşekkür eden (H2), açıkladıktan (H), sosyal medyada yaptı (H), değerlendirdi (H), değindi (H, P), değerlendiren (H, P, S), duyurmuştu (H3, P7, S9), yanıtlayan (H5, P5, S5), bahseden (H2, P5), sohbet eden (H, P2, S), cevap vermişti (H, P, S), paylaşmıştı (H4, P11, S14), itirafta bulundu (H), cevaplayan (H, S), yaptığı (H), cevap veren (H, S), cevapladı (H), doğruladı (H, P2, S2), cevabını verdi (H, S), açtı ağzını yumdu gözünü (H), gönderme yapan (H), şu ifadeleri kullandı (H3, P20, S2), devam etmişti (H, S), demekle yetindi (H), isteyen (H), eleştirdi (H, P, S), devam etti (H2, P), açıklama yapmayı (H), öğrenen (H2), yorum yapmıştı (H, P2), hatırlattı (H), yorumlar yaptı (H5, P4), mesajlar attı (H), şu mesajı yayınladı (H), sildi (H), satırlarıyla başladı (H), belirtip (H3, P2, S), diye yazdı (H5), bitirdi (H), paylaşım yaptı (H4, P6, S12), diye seslendiği (H), açıklamıştı (H9, P9, S17), itiraf eden (H3, P2, S), karşılık verdi (H2, P, S), açıklaması yapan (H), yanıt veren (H3, P4, S), diye sordu (H3, P2, S), destek verdi (H), yanıt gecikmedi (H), diline düştü (H2, S), paylaşımlarda bulunmuştu (H), yorumunu yaptı (H, P4, S), yorumunu yaptılar (H), vurguluyor (H, P), paylaşıyor (H5, P5, S8), ipuçlarını da verdi (H), söyleyip (H2, P), duyurduğu (H), sözler ekledi (H), söz etmişti (H), söyleyince (H), not düştü (H2, S), paylaşarak (H3, P10, S9), söyleyerek (H2, S13), şeklinde konuştu (H4, P10, S), anlatmışlardı (H, S), altını çizdi (H2), vurguladı (H, P3, S), mesajı yer alıyor (H), andı (H4), isyan etti (H2, P), talep eden (H), iddia ettiği (H2), şikâyetçi oldu (H), tepki gösteren (H, P), diye bağırdı (H, S2), özür diledi (H2, P), yanıtını aldı (H), diye sorarken (H), mutluluk duyduğunu (H), açıklama geldi (H2, P8, S), yalanladı (H6, P3, S), gönderme yaparak (H), söz ettiren (H), açıklaması geldi (H, P), yanıtlarken (H), tanımlamıştı (H3), sözlerine eklemişti (H3), konuşma hazırladı (H), çağırdı (H), yer verdi (H), savundu (H3), tartışma yarattı (H), öfkelendi (H), açıklama yayımlayarak (H), şu ifadelere yer verdi (H2, P4, S), şöyle konuştu (H14, P5), açıklamalarda bulundu (H3, P12, S17), şöyle yanıtladı (H), şöyle tarif etti (H), iddia etti (H3, P3, S), iddia ettikten (H), dua istemişti (H), şu sözlerle duyurdu (H), mutluluğunu paylaştı (H), notunu düşen (H), dediği (H3, P4, S2), açıklamalar yapan (H, P3), tavsiye etti (H), fısıldadığına (H), belirttiler (H), yayınlayıp (H, P), ilan ettiler (H), aşklarını duyurdu (H), beğenisine sundu (H), adlandırdığı (H2), atıfta bulunarak (H2), anlatmasıyla (H), müjdesini vermişti (H), fotoğrafla kutladı (H2), paylaşıp (H6, S), şu notu düştü (H10, P3, S3), paylaştıkları (H), yad etti (H5, S2), mesajıyla yayınladı (H, P), iddia ederek (H), iddia ediyordu (H), yemin ediyor (H), anlatıyordu (H), dile getiriyordu (H), söylemişti (H7, P8, S4), mesajı

okudu (H), ifadelerini kullanmıştı (H2, P10, S7), paylaşırken (H, P3), andığı (H), şunları söyledi (H11, P16, S7), bilgi verdi (H, P6, S2), takıldı (H2), konuşma yaptı (H2), esprilerle sürdürdü (H), şöyle dedi (H2, P2, S), açıklama yaparak (H, P2, S3), içini döktü (H), anlatmaya başladı (H), iddia eden (H, P), yazmıştı (H2, P2, S2), iddia etmişti (H, P), diye eleştirmekten (H), dile getirerek (H, P), espri yaparak (H), dua istedi (H, P, S3), diye başladı (H2), şunları yazdı (H3), satırlarına ekledi (H2), konuşmuştu (H3, P5, S7), şöyle anlattı (H, S), mesajını paylaştı (H2), açıklamasını yapmıştı (H2, P, S), açıklayan (H5, P7, S2), dile getiren (H3, P18, S4), altını çiziyor (H), derken (H), belirterek (H2, P5, S4), ifadelerine yer verdi (H, P4, S), söylüyordu (H2), davet etti (H2), açıklamalar yaptı (H, P7, S2), diyerek başladı (H), ifade eden (H, P2, S), şu satırlar geldi (H), paylaşım yapmıştı (H, P, S2), satırlara dökmüştü (H), notunu düşmüştü (H, S4), belirtmişti (H, S), mesajını bitirmişti (H), şöyle yazdı (H), mesajını düştü (H), sarf etti (H2), ileri sürmüştü (H3), öne süren (H, P), çağrısında bulundu (H, P, S), gözler önüne serdi (H), yöneltti (H, P), iddia ediyor (H2, P), konuşmalar yaptı (H, S), suçladı (H, P3, S), paylaşımı yaptı (H, P, S2), notunu yazdı (H, P5, S), bu notu düştü (H2), mesajını yazdı (H, P), şu notu paylaştı (H), özür mesajı paylaştı (H), satırlarına yer verdi (H), açıklayıp (H), yorumunda bulundu (H, P, S3), yakındı (H), hatırlatıp (H), diye sürdürdü (H), mesajı şöyle sürdü (H), şöyle açıkladı (H), anlatmıştı (H4, P4, S6), ileri sürerek (H), ileri sürdü (H, S2), hatırlatan (H2, P), iddiasında bulundu (H2), mesajı yazıp (H), yazdı (H2, P6, S), dedikleri (H), anlatırken (H), video çekerek (H), itiraf etmişti (H3, S), öne sürerek (H), diye seslenmişti (H), dile getiriyor (H2, S5), itirafta bulunan (H), bahsederken (H2), aktaran (H), uyardı (H), ifadelerini kullanan (H, S), yanıt vermişti (H, P, S2), diye devam etti (H, S), demekle yetindi (H), paylaşım yapan (H8, P23, S14), yorumlarını yaptı (H), yorum yaptı (H, P4), söyleyip durdu (H), savunuyor (H), şu notla paylaştı (H), dileklerde bulundu (H), reddetti (H), af dilemişti (H), tepki gösterdi (P4, S2), devam eden (P), deyince (P, S), açıklamalarda bulunmuştu (P3, S2), iltifat yağdırdı (P), notunu düşerek (P2, S3), sıraladı (P3), açıklama yapan (P13, S2), açıklık getirdi (P), belirledi (P, S3), talep etti (P, S), yorum yapan (P), yayınlayan (P7, S), açıklamada bulundu (P3), tepki göstermişti (P3), seslenen (P2, S), protesto ederken (P), itiraf geldi (P2), uyarıda bulundu (P), açıklama gelmişti (P, S), diye bağırmıştı (P), açıklamasını yaptı (P2, S), yanıtını vermişti (P3, S4), paylaşımlar yapmıştı (P), yorumları gelmişti (P, S), eleştirilerde bulundu (P), diyor ki (P), yorumlar yazmıştı (P2), yorumlarını aldı (P), söz etti (P, S2), sohbet etti (P2), konuşup (P), iyi geceler diledi (P), yanıt aldı (P), dile

getirirken (P, S), cevabını vermişti (P, S), yalanlamış (P), paylaşımlarda bulunarak (P), sordu (P), itiraz ederek (P), şu ifadeleri kullanmıştı (P6, S), açıklamışlardı (P), şu sözlerle kutladı (P), yalanlarken (P), vurgu yaptı (P3), paylaşımda bulundu (P4, S6), açıklamalarda bulunan (P), diledi (P), özür dileyen (P), yalanlandı (P), yanıtlar verdi (P), mesaj verdi (P), yalanlayarak (P), dile getirdiği (P), notlar bıraktı (P), paylaşım geldi (P, S2), sessizliğini bozdu (P), isyan ederek (P), şunları söylemişti (P6), yazdığı (P), gönderme yaptı (P, S3), değinen (P2), övgüler yağdırdı (P, S), açıklamasında bulundu (P2, S), mesaj göndermişti (P), şu cevabı vermişti (P, S), ifade etmişti (P), itiraflar yaptı (P), yorumlar yapmıştı (P2), anlatarak (P, S2), öne sürdü (P3, S), çağrısı yapan (P), suçlayan (P), dile getirmişti (P2, S2), notunu yazmıştı (P), uyarılarda bulundu (P), ifşa etmişti (P2), tavsiyede bulundu (P), bilgi veren (P2), sorduğu (P, S), çağrısında bulunmuştu (P), şu ifadeleri yazmıştı (P), haberi verdi (P), yayınlıyor (P, S), ithaf ederek (P), ifadelerini kullandığı (P, S), paylaşım yaparak (P, S2), sözlerini kullandı (P, S), vurgulamıştı (P), vurgu yaptığı (P), eleştiren (P2, S), paylaşımlar yapan (P3, S), ilan eden (P), yayınlamıştı (P, S), yorumlar yazdı (P), şu cevabı verdi (P, S), bahsetmişti (S), notu ekledi (S), paylaşımlar yaptı (S), paylaşımlarda bulunan (S2), açıklamasını yaptılar (S), notu eklerken (S), belirliyor (S2), yanıtlamıştı (S), şu sözleri kullandı (S2), teşekkür ederek (S), belirlemişti (S), ifadesinde bulundu (S), savunarak (S), ifadelerinde bulunmuştu (S), yorumlarında bulundu (S4), ifşa etti (S), yayımladı (S), yorumlarda bulundu (S7), sözlerini tamamladı (S), yorum geldi (S), aktardı (S2), ifadeler kullandı (S), konuşarak (S4), cevaplamıştı (S), ifade ediyor (S), itiraf ederek (S), söylemlerinde bulundu (S), şöyle anlatıyor (S8), şöyle yanıtlıyor (S), sitem etmişti (S), överek (S2), işaret etti (S), işaret ederek (S), sitem eden (S), ifade ederek (S2), ifadelerini ekledi (S), yorumladı (S), tanıttı (S), paylaşımını yaptı (S2), nitelendirirken (S), açıklamasını getirmişti (S), göndermede bulundu (S), iletti (S), yanıtlayarak (S), yorumda bulundu (S), şu yanıtı veriyor (S2), destek verirken (S), notunu düştüğü (S), açıklamasında bulunmuştu (S), notunu eklemişti (S), açıklamalarında bulunan (S), cevabını vererek (S), konuşuyor (S), yorumları yaparken (S), paylaşım yapıyor (S),

kaydetti (S), ortaya koydu (S), paylaşımlar yapıyor (S), vurgulayarak (S), ifadeler kullanmıştı (S), değerlendirmelerde bulunan (S), açıklıyor (S), ekliyor (S).

2.4. Spor Haberlerinde Kaçınma Stratejileri

Spor haberlerinde tespit edilen kaçınmalar ve kaçınmaların örnekleri aşağıda listelenmiştir. Tablo 7'de spor haberlerinde kullanılan kaçınma stratejileri ve bu stratejilerin kullanım oranları verilmiştir.

Tablo 7. *Spor Haberlerinde Tespit Edilen Kaçınmalar*

Kaçınma Gerekçesi	Kaçınma Stratejisi			Gazeteler			Sayı	%
				H	P	S		
Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırma	1. Mevki/Pozisyon			145	82	107	334	%6,51
	2. Bilgiye erişim			41	26	22	89	%1,74
	3. Olası eğilimler			-	-	-	-	%0,00
	4. Çıkarımlara dayalı genelleştirmeler			4	5	2	11	%0,21
Kesinliği Azaltma	1. Kiplik ekler ve Yardımcı fiiller	a. Kiplik ekler		10	8	8	26	%0,51
		b. Kiplik yardımcı fiiller		28	19	13	60	%1,17
	2. Biçim-söz dizimsel Ögeler	a. Fiil çekiminde		27	9	14	50	%0,97
		b. Ad çekiminde		43	9	20	72	%1,40
	3. Kiplik Fiiller	a. Etken çatılı fiiller		18	21	24	63	%1,23
		b. Edilgen çatılı fiiller		389	211	209	809	%15,77
	4. Kiplik Belirteçler	a. Ayırıcılar		17	7	8	32	%0,62
		b. Belirtecimsiler	i. Tahmin	19	11	17	47	%0,92
			ii. Limit	10	6	3	19	%0,37
			iii. Zaman	98	46	89	233	%4,54
			iv. Yoğunluk	26	9	15	50	%0,97
	5. Kiplik Sıfatlar	a. Asıl sıfatlar		22	3	2	27	%0,53
		b. Belirsizler		49	12	35	96	%1,87
	6. Kiplik Adlar			39	17	26	82	%1,60
	7. Kiplik İlgeçler			24	14	44	82	%1,60
Atıf Kalkanı	Adlar			573	319	437	1329	%25,91
	Fiiller			643	384	512	1539	%30,01
Kişisel Atıf				65	2	12	79	%1,54
TOPLAM				2290	1220	1619	5129	%100

Tablo 7 incelendiğinde spor haberlerinde en fazla kullanılan kaçınma stratejilerinin dünya ve ekonomi haberlerinde olduğu gibi *atıf kalkanları, edilgen çatılı fiiller* ve *mevki/pozisyon* stratejileri olduğu tespit edilmiştir. En az kullanılan kaçınma stratejilerinin *çıkarımlara dayalı genelleştirmeler, limit belirten belirtecimsiler ve kiplik ekler* olduğu belirlenmiştir. Magazin haberlerinde olduğu gibi spor haberlerinde de olası eğilimler stratejisi kullanılmamıştır.

2.4.1. Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri

Bilgi kaynağını bulanıklaştırmak amacıyla kullanılan *mevki/pozisyon, bilgiye erişim* ve *çıkarımlara dayalı genelleştirmelerin* örnekleri (46a-c)'de verilmiştir. Spor

haberlerinde magazin haberlerinde olduğu gibi olası eğilimler stratejisine rastlanmamıştır. *Mevki/pozisyon* stratejisinin örneği (46a)'da, *bilgiye erişimin* örneği (46b)'de ve *çıkarımlara dayalı genelleştirmelerin* örneği (46c)'de verilmiştir:

(46) a) "*PFDK'dan yapılan açıklamada şu ifadelere yer verildi*." (Hürriyet, 2024). Mevki/Pozisyon.

b) "*İngiliz basını, Jose Mourinho'nun yönettiği sarı-lacivertli kulübün Premier Lig yıldızının peşine düştüğünü duyurdu.*" (Posta, 2024) Bilgiye Erişim.

c) *"Özel bir araştırma şirketi, Türkiye'nin taraftar haritasını ortaya çıkardı."* (Sabah, 2024) Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler.

2.4.1.1. Mevki/Pozisyon

Spor haberlerinde *takımlar, gazeteler, kurumlar, federasyonlar* vb. mevki pozisyon stratejisi 334 kez olarak kullanılmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: sarı lacivertliler (H2), sarı-kırmızılı kulüp (H, S5), Bild[204] (H2), Türkiye Futbol Federasyonu (H6, P, S3), TFF (H2, P6, S3), sarı kırmızılılar (H), sarı kırmızılı oyuncular (H2), Galatasaray (H4, P8, S5), VAR[205] (H12, P7, S3), El Nacional (H3, S), Fanatik Gazetesi (H4), Sportdog (H), Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (PFDK) (H, S), PFDK (H), Sky Sports (H5, S3), kulüp yetkilileri (H2), La Gazzetta dello Sport (H), Şube yetkilileri (H), Gürcü gazeteciler grubu (H), Sport Thiking (H), Hürriyet (H), Fenerbahçeli yöneticiler (H), yöneticiler (H), Beşiktaş (H8, P, S4) Tuttomercato (H2, S), Atakaş Hatayspor (H4, S), Bordo-beyazlı kulüp (H), TFF'nin YouTube kanalından (H), TRT Spor (H3), Sportmediaset (H), Trio ekibi (H), beIN Trio (H2), Türkiye Voleybol Federasyonu (H2, S), Bavyera ekibi (H), Bayern Münih (H), Relevo (H2), TFF Hukuk Müşavirliği (H), Letonya Basketbol Federasyonu (H), REN TV (H), sarı-kırmızılılar (H, P3), Trio (H2), Bundesliga 2 ekibinin (H), Fenerbahçe Beko (H2), spor otoriteleri (H), Calciomercato (H, P), TBR Football (H), The Sun[206] (H), 61saat[207] (H), Eyüpspor (H2, S), Sarı-lacivertli kulüp (H, P, S2), Real Betis (H), Tuttosport (H), Lyon (H), LyonFoot (H2), İHA (H), Fennec Football (H, P), Gençlerbirliği (H2), İtalyan Tuttosport gazetesi (H), Daily Mail (H,

[204] Gazete.
[205] Video yardımcı hakem.
[206] Gazete.
[207] Trabzon haber sayfası.

P), Fenerbahçe (H2, P6, S2), Boca Noticias (H), AA (H2), TyC Sports (H), The Telegraph (H), Beşiktaş Divan Başkanlığı (H), Fanatik (H7, S), Sivasspor (H, P, S), basın mensupları (H2, P3, S), Ibrox News ve Daily Record (H), Goal Suudi Arabistan (H, P2), TransferRoom (H), Fransız Hespress (H), Transfermarkt (H), Fichajes (H, P), Galatasaray Yönetimi (H, P), Beşiktaş Kulübü (H, P, S), Ajansspor (H), Siyah-beyazlı kulüp (H, S3), Türkiye Hentbol Federasyonu (H), Türkiye Güreş Federasyonu (H), Türkiye Okçuluk Federasyonu (H), Türkiye Halter Federasyonu (H), oyuncunun menajerlik firması (H), Beşiktaş'ın teknik kurmayları (P), Beşiktaş Yönetimi (P), siyah-beyazlı camia (P), bordo-mavililer (P2), Kasımpaşa (P2), Atletico Madrid (P), Fas kaynaklı le360 (P), SVT Sport (P), DN[208] (P), VG[209] (P), TV2 (P), NRK[210] (P), hakem (P5, S3), Chelsea (P2), Sports Digitale (P2), Sabah gazetesi (P), Brezilya'dan ESPN (P), Hatayspor (P3), Suudi Arabistan ekibi[211] (P), Suudi Arabistan Kulübü[212] (P), Sarı-lacivertliler (P), Trabzonspor (P), sarı-kırmızılı ekip (P), La Gazzetta dello Sport (P), Adalı ve ekibi (P), Het Laatste Nieuws (P), El Crack Deportivo (P), PSG[213] (P), siyah-beyazlı takım (S2), West Ham United (S), West Ham (S), Sporx (S), sarı-kırmızılı takım (S), Vamos Mi Sevilla (S), OJogo (S), ABola (S), Corriere dello Sport (S), Record (S), AS (S), Manisa Futbol Kulübü (S2), FourFourTwo dergisi (S3), İtalyan kulübü Napoli (S), Yeni Malatyaspor (S3), sarı siyahlı kulüp (S), Galatasaray Kulübü (S2), Football Meets Data (S2), Todofichajes (S2), sarı-kırmızılı yönetim (S), kırmızı-beyazlı yönetim (S), Türkiye Futbol Federasyonu Merkez Hakem Kurulu (S), Sarı-lacivertli futbolcular (S), idarecilerin (S), yönetim (S2), Wolverhampton (S), SABAH Spor (S6), Taka (S), Ekspres (S), Sonnokta (S), Günebakış (S), SportsDigitale (S2), Sağlık Bakanlığı (S3), Bakanlık (S), Eyüpsporlu oyuncular (S2), Trabzonspor Kulübü (S), Bordo-mavili kulüp (S), RMC Sport (S2), Riyad Tv (S), Al-Nassr (S), Kayserispor Kulübü (S).

2.4.1.2. Bilgiye Erişim

Belirli bir basın kurumuna gönderim yapmayan, genelleme yapan *Portekiz basını* vb. aktarmalar, statüsü belirgin olmayan *taraftar, destekçi* vb. kişiler bu başlık

[208] Dagens Nyheter, gazete.
[209] Verdens Gang, gazete.
[210] Yayın kuruluşu.
[211] Al Nassr.
[212] Al-Shabab.
[213] Paris Saint-Germain.

altında değerlendirilmiştir. Bilgiye erişim stratejisine spor haberlerinde 89 kez yer verilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: Suudi basını (H3), sarı kırmızılı taraftarlar (H), Portekiz basını (H2, P), Hollanda basını (H), taraftarlar (H2, P5, S2), siyah-beyazlı futbolseverler (H2), kalabalıktan bir kişi (H), Alman taraftarlar (H), Bayern ekibinin destekçileri (H), Türkiye ve Avrupa medyası (H), medya kuruluşları (H), İngiliz basını (H4, P4), İtalyan medyası (H2), İngiliz taraftarlar (H), İtalyan basını (H5, P2), kulübe yakın kaynaklar (H, P), Paraguay basını (H), İspanyol basını (H3, S6), Uruguay basını (H3), Arjantin basını (H), Arjantin ve İspanya basını (H), Portekizli futbolseverler (H), Benficalı taraftarlar (H), Suudi Arabistan basını (H, P2, S), sosyal medyada (P2), Norveç basını (P), dünya basını (P), Beşiktaş taraftarı (P, S), İspanya basını (S), İspanyollar (S), Avrupa basını (S2), küçük Beşiktaş taraftarı (S2), Galatasaray taraftarı (S2), Alman basını (S2), Fransız basını (S), Nijerya medyası (S),

2.4.1.3. Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler

Spor haberlerinde çıkarımlara dayalı genelleştirmeler stratejisinin kullanımı oldukça azdır. İncelenen haber metinlerinde 11 kez bu stratejiye yer verilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: çoğu futbol otoritesi (H), bazıları (H), bazı yöneticilerin (H), diğer spor federasyonu (H), bir grup taraftar (P), Türkiye (P), gözünü makam hırsı bürüyenler (P), özel biri (P), bazı taraftarların (P), pek çok gazete (S), özel bir araştırma şirketi (S).

2.4.2. Kesinliği Azaltmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri

Spor haberlerinde kesinliği azaltmak amacıyla kullanılan *kiplik ekler, biçim-söz dizimsel ögeler, kiplik fiiller, kiplik belirteçler* vd. kaçınma stratejileri ve örnekleri aşağıda listelenmiştir.

2.4.2.1. Kiplik Ekler ve Yardımcı Fiiller

Spor haberlerinde tespit edilen kiplik ekler ve kiplik yardımcı fiillerin örnekleri aşağıda verilmiştir.

2.4.2.1.1. Kiplik Ekler

Spor haberlerinde kaçınma stratejisi olarak *-{sA}* ve *-{mI^{A}ş}* kiplik eklerinin 26 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu stratejinin örnekleri (47a-c)'de verilmiştir:

(47) a) "*Yeni sözleşmeyi kabul ederse Almanya Bundesliga tarihinde en çok kazanan futbolcu olacak*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Bremen 5,1 milyon euro öderse bonservisini alma önceliğine sahip.*" (Posta, 2024).

c) "*Arda Güler'in transferi gerçekleşirse, Leverkusen tarihinin en pahalı transferi olacak*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: çıkmış (H), kiralanmış (H), ortaya koymuş (H), kabul ederse (H), gerçekleşirse (H, S), satabilirse (H), bu yapılmazsa (H), ayrılırsa (H, P), hazırlansa da (H), başarısız olursa (H), diyemiyorsanız (P), pozitif çıkarsa (P), kazanırsa (P, S), öderse (P), yeşil ışık yakarsa (P), tamamlanırsa (P, S), anlaşma olmazsa (P), bulsa da (S), değişse de (S2), taşırsa (S), evet derse (S).

2.4.2.1.2. Kiplik Yardımcı Fiiller

Spor haberlerinde de diğer haber türlerinde olduğu gibi *-{(y)Abil}* yapısı kaçınma stratejisi olarak kullanılmıştır. Bu strateji spor haberlerinde 60 kez kullanılmıştır. (48a-c)'de bu stratejinin örnekleri yer almaktadır:

(48) a) "*Ocak ayında Benfica rakam artırabilir*." (Hürriyet, 2024).

b) "*Yıldız futbolcu dört yıl futboldan men edilebilir*" (Posta, 2024).

c) "*Kış döneminde önemli gelişmeler yaşanabilir*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: istemiş olabilir (H), değerlendirebileceği (H2), olabileceği (H2), netlik kazanabileceği (H), devreye girebileceği (H), dönebileceği (H, P), telafi edebileceği (H), oynayabilir (H), oynatılabileceği (H), zor olabileceği (H), yaşanabileceği (H), yer açabileceği (H), katılabileceği (H), görüşme yapabileceği (H), yönlendirebileceği (H, P), yönelebileceği (H2), tutabileceği (H), kiralama teklifi yapabileceği (H), artırabilir (H), başvurabilir (H), dönüşebileceği (H), kalabilir (H), uzayabilir (H), zorunda kalabilir (H), transfer olabilir (H), etkileyebileceği (P), tercih edebileceği (P), izin verebileceği (P), atılabileceği (P), men edilebilir (P), ilgilenebileceği (P), art arda olabilir (P), ortak olabilir (P), takas edebilir (P), gelebilir (P), kolay olmayabilir (P), yolunu tutabileceği (P), olabilir (P), üslenebilir (P), kolay olabilir (P), ayrılabileceği (P, S), kiralayabileceğini (P), dönebileceğini (S2), katılabilir (S2), takas edilebileceği (S2), onay verebileceği (S2), gerçekleşebilir (S), geçebilir (S), imza atabileceği (S), yaşanabilir (S).

2.4.2.2. Biçim-söz dizimsel Ögeler

Spor haberlerinde fiil ve ad çekiminde tespit edilen biçim-söz dizimsel ögelerin örnekleri aşağıda verilmiştir.

Fiil Çekiminde

Spor haberlerinde fiil çekiminde *-{mAsI^{4}} halinde, -{mI^{4}ş} ol-, -{mAsI^{4}} durumunda, ...gibi görün-,* vb. biçim-söz dizimsel ögeler kaçınma stratejisi olarak 50 kez kullanılmıştır. Stratejinin örnekleri (49a-c)'de verilmiştir:

(49) a) "*Okan Buruk, 90 maçta 75 galibiyete ulaşmış olacak.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Abdülkerim - Skriniar - Sanchez üçlüsü görev yapacak gibi görünüyor*." (Posta, 2024).

c) "*Beşiktaş'ın yeni yönetimi Kayserispor'la doğrudan konuşarak doğru bir çözüm bulmaya çalışacak*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: transfer etmek istiyor (H, S2), kulaklarını açmış görünüyor (H), sürdürmek istiyor (H2), girmeye çalıştı (H2), imza atmış oldu (H), korumaya çalışan (H), ateşlemiş olacak ki (H), telafisini yapıyor gibiydi (H), anlamamış olacak ki (H), sona ermiş oldu (H), pek de iyi devam etmiyor (H), kart görmeleri halinde (H), görmek istiyor (H), galibiyet alması durumunda (H), yenmesi durumunda (H), ulaşmış olacak (H), kazandırmak istiyor (H, S), anlaşmak üzere (H), seçilmesi durumunda (H), ayrılması halinde (H), temiz çıkması durumunda (H), rafa kalkmış durumda (H), bitirmeye çalışırken (H), yer açmak istiyor (H), kazandırmak üzere (H), görev almaları durumunda (P), berabere kalması durumunda (P), puan kaybetmek istemiyor (P), görev vermesi halinde (P), iyi hissetmesi halinde (P), açık kapı bıraktı (P), gelmesi durumunda (P, S), yapacak gibi görünüyor (P), anlaşma sağlanırsa (P), yapmış olacak (S), güçlendirmek istiyor (S), göndermesi halinde (S), gerçekleşmesi halinde (S2), dahil edilmesi halinde (S), gerçekleştirmiş oldu (S), ödenmesi halinde (S), olacak gibi duruyor (S), çözüm bulmaya çalışacak (S),

Ad Çekiminde

Biçim-söz dizimsel ögelerin ad çekimindeyse *+{Dan}, +{(n)I^{4}n}, +{DAn} biri* vb. yapılara 72 kez yer verilmiştir. (50a-c)'de bu kaçınma stratejisinin örnekleri görülmektedir:

(50) a) "*Süper Lig'de son zamanların en unutulmayacak karşılaşmalarından biri oynandı.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Milano ekibi Roma ekibine karşı tarihindeki en farklı skorlardan birine imza attı.*" (Posta, 2024).

c) "*Türkiye, turnuvanın favorilerinden biri olarak gösterilen Avusturya'yı mağlup ederek çeyrek finale yükselmişti.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: efsane forvetlerinden (H), futbolcularından biri (H2), takımlarından biri (H4), dönemlerinden biri (H), gol umutlarından (H), efsane isimlerinden (H2), silahlarından biri (H), yenilgilerinden birini (H), zorlu rakiplerimizden olan (H), gollerinin biri (H), sahanın en iyilerinden (H), takımlardan bazıları (H), karşılaşmalarından biri (H), kulüplerinden biri (H2), maçlardan biri (H), organizasyonlarından biri (H, S), ekiplerinden biri (H), performanslarından birini (H), yıldızlarından biri (H3), sürprizlerinden biri (H), köklü kulüplerinden (H), kozlarından biri (H, S), üç takımdan biri (H2), oyunculardan biri (H), başarılı yıldızlarından (H), önemli isimlerinden (H2, S), vazgeçilmezlerinden biri (H), efsane başkanlarından (H), başarılarından birini (H), takımın vazgeçilmezlerinden (H), vazgeçilmez oyuncularından (H), konulardan biri (H), takımlardan birinin (H), skorlardan biri (P, S), Mourinho'nun prenslerinden (P), futbolculardan ikisi (P), isimlerden biri (P), oyuncularından biri (P, S2), parçalarından biri (P), önceliklerden biri (P), oyuncudan biri (P), Sergio Reguilon'dan biri (P), deplasmanlarından biri (S), etkenlerinden biri (S), oyunculardan bir tanesi (S), sorulardan biri (S), parçalarından bir tanesi (S), merkezlerinden biri (S), ödül törenlerinden biri (S), favorilerinden biri (S), transferlerinden biri (S), kaptanlarından biri (S), sezonlarından birini (S), isimlerden bir tanesi (S), golcülerinden biri (S), futbolculardan birisi (S),

2.4.2.3. Kiplik Fiiller

Etken ve edilgen çatı olmak üzere iki gruba ayrılan kiplik fiiller spor haberlerinde de kullanılmaktadır.

2.4.2.3.1. Etken Çatılı Fiiller

Spor haberlerinde *hedefle-, düşün-, um-* vb. etken çatılı kiplik fiiller 63 kez kullanılmıştır. (51a-c)'deki örnekler bunlardan bazılarıdır:

(51) a) "*Wilfried Zaha'nın Fransa macerası umduğu gibi gitmiyor.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*25. şampiyonluğu hedefleyen Galatasaray, nokta atışı takviyeler yapacak.*" (Posta, 2024).

c) "*Uzun süreli bir kontrat yapmayı planladığı ifade ediliyor*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: hedefliyor (H4, P3, S4), planlıyor (H2, P6, S6), düşündü (H), düşündürüyor (H, P), düşünen (H2, P, S2), umduğu (H), anımsatan (H), düşünmediği (H), önerdi (H), hedefleyen (H3, P2, S4), umuyor (H), umutlandırdı (P), inanıyor (P), planlayan (P2, S), hissettirmişti (P), düşünüyor (P2, S4), düşünmüyor (P, S), düşündüğü (S), planladığı (S).

2.4.2.3.2. Edilgen Çatılı Fiiller

Kesinliği azaltmak amacıyla kullanılan edilgen çatılar spor haberlerinde de sıklıkla kullanılmıştır. Bu stratejinin spor haberlerinde toplamda 809 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. (52a-c)'de stratejinin örneklerine yer verilmiştir:

(52) a) "*Turgut Doman'ın hakemliği yüzde 99 bitirildi.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Fransız ekibi Rennes'in Hakim Ziyech'i transfer etmek istediği belirtiliyordu*." (Posta, 2024).

c) "*Danimarkalı oyuncuya minimum 10 milyon Euro değer biçiliyor.*" (Sabah, 2024)

Tespit edilen kaçınmalar: merak edilenleri (H2), anılmaya (H2, S), anılan (H4, S4), biliniyor (H6), belirtilmişti (H3), aktarılan (H), yazılmıştı (H), hissediliyordu (H), alınıyor (H), gönderilen (H), beklenmiyor (H4), isteniyor (H, P), bekleniyor (H16, P19, S13), beklenen (H5, P3, S4), garipsenmez (H), cevaplanması (H), adlandırılan (H), merak ediliyor (H3, S2), son verildi (H), açıklama yapıldı (H), ihraç edildi (H2, P), konuşulanlar (H2), yorumlandı (H, P3, S), konuşuldu (H6, P2, S), yazıldı (H4, S2), vurgu yapılan (H2), belirtildi (H22, P16, S11), belirtilen (H3, P2), merak edilip (H4), araştırılan (H3), diskalifiye edildi (H), yayınlandı (H4), inceleme yapılan (H), yayımlanan (H2, S), paylaşıldı (H2, S), iddia ediliyor (H4, P, S3), aktarıldı (H16, P6, S10), iletilen (H), manşetlenen (H), ifade edildi (H15, P5, S10), ileri sürüldü (H16), iddia edildi (H6, P5, S15), istendi (H), talep edilirken (H), karar da verildi (H), bitirildi (H), öğrenildi (H18, P19, S18), kaydedilirken (H), açıklanırken (H), açıklandı (H4, P,

S4), düzenlenen (H4, S), sevk edildi (H), şu ifadelere yer verildi (H, P2, S2), ortaya atıldı (H9, P2, S5), ileri sürülmüştü (H2), aktarılmıştı (H3, P), aktarılırken (H2, P), alkışlanmıştı (H), alkışlandı (H), görülüyor (H2, P3, S), öne sürüldü (H6, P4), paylaşıldığı (H), vurgu yapıldı (H, P), bahsedilirken (H), belirlenen (H), belirlendi (H2, P2, S2), çekilirken (H), gerçekleştirilen (H, S), yayınlanıyor (H), algılandı (H), görülmüştü (H), duyuruldu (H2, S3), seçildi (H3, P, S), ileri sürülüyor (H7), iddia edilen (H2, P), sorgulanıyor (H), uyarıldı (H), protesto edilen (H), tespit edildiğini (H), çıkartıldı (H), değerlendirildi (H2), gerçekleştirilecek (H3), oynandı (H), denildi (H4, P9, S8), tartışıldığı (H), görüldü (H4), ortaya atılmıştı (H2, P2), iddia edilmişti (H2), tanınan (H), altı çizildi (H3), iddia edilirken (H3, P2, S), adım atılmadı (H), kaydedildi (H11, P8, S2), tahmin ediliyor (H), kabul edilen (H), belirtilerek (H), ölü bulunduğu (H), bildirildi (H6, P5, S4), para ödülü verilecek (H), gösterilen (H4, S), belirtiliyor (H3, S), transfer edilen (H, P, S), dile getiriliyor (H), getirilen (H), inanılıyordu (H), tahmin edildiği (H), eleştiriliyor (H, P), teklifin yapıldığı (H), hatırlatılırken (H), gönderilecek (H2), teslim edildi (H), belirtilirken (H7), ifadelerine yer verildi (H3, P, S3), detaylara yer verildi (H), merak edilirken (H), ortaya atılıyor (H), açıklandığında (H), ihraç edilmişti (H), maçtan atılmıştı (H), ifadeleri kullanıldı (H2, P2), dikkat çekilirken (H), beklendiğinin (H), yürütülüyor (H), çaba harcanıyor (H), kapısı çalındı (H), düşünülmüyor (H), servis edildi (H), vurgulandı (H, P2, S), ifade edilmişti (H, S), olaylara yer verildi (H), düşünülmeyen (H, P4, S5), denilen (H, P2), davet edildi (H2, S2), kadro dışı bırakılmıştı (H), araştırılıyor (H), ileri sürülürken (H, P), açıklanmıştı (H, P, S2), ele alındı (H), beklendiği (H, P), eklendi (H), dikkat çekildi (H, P), ileri sürülmüştü (H), duyurulmuştu (H, P2), dökülememişti (H), getirildi (H), konuşulurken (H), çağırıldı (H, P), tahmin edilen (H), izni verilmeyeceği (H), dahil edildi (H, P, S), anılıyor (H, P, S), konuşulan (H, P3, S11), gönderilmesi (H), bilgisi verilmişti (H), gözden çıkarılan (H, P), uzatıldı (H), dile getirildi (H), açıklanan (P), düşünülürken (P), üzerinde duruldu (P), merak edilen (P), belirlenmişti (P), yorumları yapıldı (P), diye soruldu (P), şu ifadeler kullanıldı (P), tepki gösterildi (P), soruşturma başlatıldı (P, S2), yürütülürken (P), iletildi (P), ilan edilecek (P), belirtiliyordu (P), aktarılmakta (P), start verildi (P), hesaplandı (P), konuşuluyor (P2), gözden çıkarıldı (P2), hesaplanıyor (P), prim sözü verildi (P), yayımlandı (P), kadrodan çıkarıldı (P), izlendi (P), paylaşılan (P, S), dile getirilen (P), düşünülüyor (P3), değinilirken (P), bildiriliyor (P), öne sürülen (P), tanıtımı yapıldı (P, S), gerçekleştirildi (P2, S), mesajlar verildi (P, S), belirlenip (P), yazılacak (P), anılmıştı (P), duyurulacak (P), kontrat yapılacak (P),

devam ediliyor (P), düşünülen (P3, S), karşılandı (P), planlanıyor (P, S2), yapılırken (P), bekleniyordu (P), belirlenecek (P), yorumlanıyor (P), önerildi (P, S), ikna edilmesi (P), düşünülüyordu (P), ihtiyaç duyulan (P), soruşturması açıldı (S), gerçekleştiriliyor (S), soruşturma başlatılmıştı (S), açıklamasına yer verildi (S), açıklama yapılacak (S), tartışılırken (S), konuşulacak (S), tartışılması (S), istenilen (S), teşekkür edildi (S), eleştirilen (S), iptal edildi (S), kaldırılan (S), oynatılmadıkları (S), takdim edilirken (S), layık görülen (S), takdim edildi (S), anılmasının (S), öngörülüyor (S), şu mesaj verildi (S), toplantı yapıldı (S), ifade edilen (S), itirazları yapıldı (S), protesto edildi (S), dikkate alınmıştır (S), ifade ediliyor (S), planlanan (S2), değerlendirilecek (S2), bilinen (S), anılıyordu (S2), değer biçiliyor (S), planlanırken (S), ortaya atılırken (S), tavsiye edilen (S).

2.4.2.4. Kiplik Belirteçler

Ayırıcılar ve *belirtecimsiler* olarak ikiye ayrılan kiplik belirteçler spor haberlerinde de kullanılmıştır.

2.4.2.4.1. Ayırıcılar

Belki, adeta, eğer, aslında, belki de, sanki ayırıcılarına spor haberlerinde 32 kez rastlanmıştır. (53a-c)'deki cümleler bu kaçınmanın kullanımına örnektir:

(53) a) "*Aslında Avrupa'nın diğer liglerinde tam olarak eksik olan şey de bu*." (Hürriyet, 2024).

b) "*Cim Bom eksik değil, sanki 1 kişi fazlaydı.*"

c) "*Milli yıldız için adeta gemileri yaktığı ve somut girişimlerde bulunmaya başladığı iddia edildi*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: belki (H2), adeta (H10, P3, S8), eğer (H3, P2), aslında (H), belki de (H), sanki (P2),

2.4.2.4.2. Belirtecimsiler

Spor haberlerinde kullanılan *tahmin belirten, limit belirten, zaman belirten* ve *yoğunluk belirten* belirtecimsilerin örnekleri (54a-c)'de verilmiştir. (54a)'da Hürriyet gazetesinden *tahmin belirten* belirtecimsi örneği, (54b)'de *limit belirten* belirtecimsilerin Posta gazetesindeki örneği, (54c)'de Sabah gazetesinden *zaman*

belirten ve (54d)'de Hürriyet gazetesinden *yoğunluk belirten belirtecimsi* örneği verilmiştir:

(54) a) *"Yaklaşık 29 bin kongre üyesinin oy kullanma hakkının bulunuyor*." (Hürriyet, 2024) Tahmin Belirten.

b) "*Bu nedenle bu takas için Suudi ekibinden en az 20 milyon euro isteniyor*." (Posta, 2024) Limit Belirten.

c) "*İhale süresi en kısa sürede başlayacak*." (Sabah, 2024) Zaman Belirten.

d) "*Maçın genelinde açık oynayan iki takım çok sayıda gol pozisyonuna girdi*." (Hürriyet, 2024) Yoğunluk Belirten.

2.4.2.4.2.1. Tahmin Belirtenler

Spor haberlerinde *neredeyse, aşağı yukarı, yaklaşık hemen hemen, civarında, muhtemelen* ifadeleri kaçınma stratejisi olarak kullanılmıştır. Belirtilen tarih aralığındaki spor haberlerinde bu ifadelerin 47 kez kullanıldığı saptanmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: neredeyse her transfer (H), yaklaşık 9 ay önce (H), muhtemelen (H2), aşağı yukarı 3 senedir (H), yaklaşık 2 bin sarı-lacivertli (H), neredeyse hiç (H), yaklaşık 10 dakika (H), yaklaşık 10 milyon euro (H, P), yaklaşık 15 milyon euro (H), yaklaşık 33 dakika (H2, S), yaklaşık 10 milyon euroluk (H), neredeyse imkansız (H), yaklaşık 29 bin (H), yaklaşık 13 ay içinde (H), yaklaşık 1 milyar (H), yaklaşık 35 dakika (H, S), yaklaşık 1.5 milyon Euro (H), yaklaşık 2 bin Fenerbahçeli (P), yaklaşık 30 milyon euro (P), yaklaşık maç başına 3 gol (P), neredeyse kırılmadık rekor (P), 20 milyon euro civarında (P), 40 milyon euro civarında (P), yaklaşık 29 bin üye (P3, S), hemen hemen (P), yaklaşık 100 siyah-beyazlı (S), yaklaşık 1 ay daha (S), yaklaşık olarak 3 hafta (S), yaklaşık iki hafta (S), yaklaşık 1 saat 15 dakika (S), yaklaşık 1 dakikalık (S2), yaklaşık iki aydır (S), ortalama 20 milyon euroluk (S), yaklaşık 27 dakika (S), yaklaşık 41 dakika (S), neredeyse tamamında (S), yaklaşık 11 milyon euroluk (S), yaklaşık bir aylık (S).

2.4.2.4.2.2. Limit Belirtenler

İncelenen spor haberlerinde limit belirten belirtecimsilerin sayısı azdır. Bu stratejiye 19 kez yer verilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: 20 milyon euroyu aşkın (H), 100 yılı aşkın (H), yaklaşık son 2 dakikada (H), 70 yıldan uzun süredir (H), en az 15 milyon euro (H, P), en az 20

milyon euro (H2), en az bir kez (H), iki katından fazla (H), 500 milyonu aşkın (H), 10 binin üzerinde (P2), on binin üzerinde (P), 1 milyar TL'nin üzerinde (P), en az 20 milyon euro (P), minimum 10 milyon euro (S2), İki aydan biraz fazla (S),

2.4.2.4.2.3. Zaman Belirtenler

Spor haberlerinde zaman belirten belirtecimsiler diğer belirtecimsilere göre daha fazla kullanılmıştır. Bu stratejinin 233 örneği tespit edilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: şimdilerde (H), kısa süre (H2, P2), geçtiğimiz günlerde (H9, P2, S8), henüz (H8, P6, S12), şu sıralar (H3), aylarca (H), uzun süre (H4, P4, S2), son haftalarda (H9, P4, S7), uzun süredir (H3, P, S7), kısa zaman içinde (H), kısa bir süre (H5, P2), uzun yıllardır (H), bir süredir (H5, S4), ilerleyen günlerde (H), son günlerde (H), sayılı günler (H3, S3), kısa sürede (H2, P3, S3), son haftaların (H, S2), son dakikalar (H3, P4, S12), birkaç dakikada (H), kısa süre içerisinde (H2, P, S2), bir zamanlar (H), son zamanların (H), son anlarında (H), kısa süre içinde (H2, P2, S4), bir süre (H2, S), son zamanlarda (H), bir süre sonra (H), bir dönem (H4, S2), haftalarca (H), son yıllarda (H2, S), önümüzdeki günlerde (H, S2), akşam saatlerinde (H, S), geçtiğimiz senelerde (H), ilk haftalarında (H), son günlerinde (H), uzatma dakikalarında (H, P), gece saatlerinde (H), geçtiğimiz aylarda (H), yakın zamanda (H2), aylardan beri (H), zaman zaman (H, P), uzun aradan sonra (H), geçtiğimiz haftalarda (H2, S), uzun bir süre (H), uzun süreli (P, S2), erken saatlerde (P2), günlerdir (P), yıllardır (P), uzatma dakikalarda (P), çok uzun süre (P), birkaç gün (P), kalan dakikalarda (P, S), önümüzdeki yıllarda (P), uzun zamandır (P), yaz aylarında (P), şimdilik (P), uzun bir aradan sonra (S), maçın sonlarında (S), son dönemlerde (S), önümüzdeki haftalarda (S2), sabah saatlerinde (S3), bir dönemler (S2), 2000'li yılların başında (S), en kısa sürede (S).

2.4.2.4.2.4. Yoğunluk Belirtenler

Yoğunluk belirten belirtecimsilere verilen tarih aralığındaki örneklerde 60 kez rastlanmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: oldukça (H8, P2, S4), oyunun genelinde (H), biraz (H2), genelde (H2, S), büyük bölümünde (H, S), Portekiz Ligi genelinde (H), biraz daha (H), lig genelinde (H), büyük bir bölümünü (H), maçın genelinde (H2), takımın geneline (H), bir nebze (H, P), sıklıkla (H, P), büyük oranda (H), büyük ölçüde (H2, P2, S),

tamamına yakınını (P), sık sık (P), yavaş yavaş (P, S3), çok sık (S), sıkça (S2), büyük çoğunluğunu (S2).

2.4.2.5. Kiplik Sıfatlar

Asıl kiplik sıfatlar ve *belirsizler* olarak ikiye ayrılan kiplik sıfatların örnekleri ve bu stratejinin kullanıldığı kaçınmalara aşağıda yer verilmiştir:

2.4.2.5.1. Asıl Kiplik Sıfatlar

Olası, benzer, muhtemel vb. ifadelerin kullanıldığı asıl kiplik sıfatlara spor haberlerinde 27 kez yer verilmiştir. Bu stratejinin örnekleri (55a-c)'de verilmiştir:

(55) a) "*Direnç Tonusluoğlu, potansiyel kırmızı kart incelemesi için kenara geldi*." (Hürriyet, 2024)

b) "*Manchester United'dan ayrılması muhtemel olan Harry Maguire ile ilgilenebileceği vurgulandı.*" (Posta, 2024).

c) "*Ziyech de benzer hamleyle sarı-kırmızılı yönetimi sıkıştırdı.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: muhtemel 11'ler (H4), Beşiktaş'ın muhtemel 11'i (H), Fenerbahçe'nin muhtemel 11'i (H), beklenmedik bir durum (H), potansiyel kırmızı kart (H), muhtemel rakipleri (H2), muhtemel bir diğer rakibi (H), olası bir puan (H), olası transfer (H2), olası bir kiralama (H), olası ayrılık (H), eklenmesi muhtemel (H), potansiyel cezada (H), potansiyel elle oynama (H), olası satışa (H), olası bir transferin (H), olası satışı (H), ayrılması muhtemel olan (P), muhtemel dört bölge (P), devam ettirmeleri muhtemel (P), benzer hamle (S), olası vedası (S).

2.4.2.5.2. Belirsizler

Bazı, birçok, pek çok, sayısız vb. belirsizlik işaretleyicileriyle yapılan kaçınmalara spor haberlerinde 96 kez yer verilmiştir. (56a-c)'de stratejinin bazı örnekleri verilmiştir:

(56) a) "*14 senede 238 gol ve sayısız kupa.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Başkanlık yarışında çeşitli vaatler veren Erol, okul arkadaşları tarafından yapılan seçimin ardından başkan seçildi.*" (Posta, 2024).

c) "*2024 yılında birçok transfer futbol dünyasında adından söz ettirdi*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: bazı ezberlerini (H), binlerce kez (H), bazı taraftarlar (H, P, S), pek çok yeni soruyu (H), birçok pozisyon (H5), birçok kez (H2), pek çok dev takım (H3), birçok isim (H, S3), birçok kupa (H, S), pek çok maçta (H), binlerce kişi (H), birçok takım (H4, P2, S3), çok sayıda gol (H2), sayısız kupa (H), birçok kulüp (H, P, S2), birçok yıldız (H2), bazı isimler (H), çok sayıda futbolcu (H), birçok oyuncu (H, P2), birçok gol pozisyonu (H), binlerce peluş oyuncak (H), yüzlerce oyuncu (H), çeşitli yaş gruplarında (H), bazı kulüplerin (H), bir otelde (H), birçok anlamda (H), birçok süperstarla (H), sayısız başarıya (H), birçok kategori (H), birçok rekor (H), bir kulübün (H), bazı liglerde (H), çok sayıda kulüp (H), bazı zorluklar (H), pek çok yıldız isim (H), birçok Avrupa kulübü (H, S), birçok kulübü (H, S), çeşitli vaatler (P), birçok istatistikte (P), birçok futbolcu (P), birçok Avrupa takımı (P), birçok başarı (P2), birçok kişi (S), pek çok futbolcu (S), milyonlarca izleyicisi (S), pek çok parametreyi (S), birçok şehir (S), pek çok Avrupa kulübü (S), pek çok devle (S), pek çok haber (S), dair bir televizyona (S), bazı krizler (S), çeşitli ihlaller (S), pek çok kategori (S), birçok önemli ismi (S), birçok ilke (S), çeşitli sebepler (S), çeşitli kulüpler (S), birçok deneyimli isim (S), birçok başkan (S), birçok olay (S2), milyonlarca etkileşim (S), birçok transfer (S2).

2.4.2.6. Kiplik Adlar

Umut, iddia, hayal, plan, ihtimal vb. kiplik adlar spor haberlerinde 82 kez kullanılmıştır. (57a-c)'de stratejinin spor haberlerinde kullanımı örneklendirilmiştir:

(57) a) "*Fenerbahçe ve Galatasaray için sürpriz bir iddia ortaya atıldı.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Bu diziliş ve tercihlerin değişme ihtimali çok yüksek.*" (Posta, 2024).

c) "*Galatasaray, Fenerbahçe ve Beşiktaş'ın şampiyonluk olasılıkları da yer aldı*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: gol umudu (H2), oyun planları (H), geleceği hakkında iddialar (H), çarpıcı bir iddia (H4, P2), yer alma ihtimali (H), bu iddialar (H, S), transfer iddiaları (H5, P2, S), ayrılacağına dair iddialar (H), iddialar arasında (H), dikkat çeken bir iddia (H5, S3), hayal bir transferin (H), transfer planı (H), ayrılma ihtimali (H2), kontrat iddiaları (H), sürpriz bir iddia (H), ayrılık iddiaları (H), transfer iddiası (H3, P, S2), ayrılık ihtimali (H), ilk plan (H), flaş bir iddia (H, S6), flaş iddialar (H), yeni bir iddia (H2), yeni iddialarda (H), ceza alma ihtimali (P), yetişme ihtimali

(P), yüzde 81 ihtimalle (P), kullanma ihtimali (P), giyememe ihtimali (P), kazanma ihtimali (P), talipler çıkma ihtimali (P), kullanma ihtimalleri (P), değişme ihtimali (P), sonuç çıkma ihtimali (P), transfer söylentileri (P), tek ihtimal (P), bahise teşvik iddiasıyla (S), geç girme planı (S), Avrupa umutlarını (S), ayrılabileceği iddiaları (S), şampiyonluk ihtimalleri (S), şampiyonluk olasılıkları (S2), dönme ihtimali (S), isimlerin planı (S2), bu ihtimalin (S), futbolla ilgili tahminleri (S), Osayi iddiası (S).

2.4.2.7. Kiplik İlgeçler

İncelenen spor haberlerinde *gibi, kadar, dek, göre* kiplik ilgeçleri toplamda 82 kez kullanılmıştır. (58a-c)'de stratejinin örnekleri verilmiştir:

(58) a) "*Bu hareket kurallara göre ihraç olması gerekirken hakemler bunu gözden kaçırdı*." (Hürriyet, 2024).

b) "*Türk kulüplerinin şu ana kadar elde ettikleri gelirler belli oldu*" (Posta, 2024

c) "*Osimhen ve Sara gibi yıldızları kadrosuna dahil eden Galatasaray, ara transfer dönemi için harekete geçti.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: Trabzonspor gibi kulüplerin (H), şu ana kadar (H5, P5, S), yeteri kadar (H2), şu ana dek (H), Yunus gibi oyuncuların (H), Opta verilerine göre (H, P, S2), şimdiye kadar (H), iddiaya göre (H), buna göre (H4, P, S), açıklamaya göre (H, S4), iddialara göre (H, S4), kurallara göre (H), Victor Osimhen gibi önemli (H), Paulo Dybala gibi isimlerle (H), Forbes'un listesine göre (H), Puma gibi markalarla (H), Transfermarkt verilerine göre (P, S16), takviyeye göre (P), Milliyet'in haberine göre (P, S), yeni gelişmeye göre (P), Talisca gibi yıldızlarla (P), Leverkusen gibi takımlar (P), Yunus Akgün gibi önemli (P), gelen bilgiye göre (S2), habere göre (S4), Hürriyet Gazetesi'nin haberine göre (S), Amrabat gibi yıldızları (S), Sara gibi yıldızları (S2), oyunculara göre (S), yapay zekaya göre (S), Endrick gibi isimlerde (S), Mourinho'nun raporuna göre (S), bilgilere göre (S).

2.4.3. Kişisel Atıf

Spor haberlerinde kişisel atıf 79 kez kullanılmıştır. (59a-c)'deki örnekler bu kullanıma örnektir:

(59) a) "*Mou'nun hareketi hangi isme yaptığını benim gibi Szymanski de anlamamış olacak*." (Hürriyet, 2024).

b) "*Sonucu hepimiz, az çok biliyoruz.*" (Posta, 2014).

c) "*Sizler için hem Beşiktaş hem de Fenerbahçe'de forma giymiş futbolcuları bir araya getirdik*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: yazdığımda/anlatmaya çalıştığımda (H), maruz kalmıştım (H), anlam verememiştim (H), ben (H2), yaşıyorum (H), anlam veremediğimi söylemiştim (H), güçlük çekiyorum (H), anlayabiliyorum (H), çözememiştim (H), sanırım (H2), değerlendirirsek (H), sormamız (H), bakarsak (H), kendimizi (H), içinde bulduk (H), bakalım (H), yazarlarımız (H4), izledik (H), bence (H), çok üzüldüm (H), dilerim (H), baktığımızda (H), gördük (H), yazarımız (H10), belirtelim (H), görüşlerini aldığımız (H), haberimizden (H), haberimizde (H2, S2), bilmiyorum (H), gördüğümde (H2), içimden geçirdim (H), benim gibi (H), hak verdim (H), düşündüğüm (H), düşüncesindeyim (H), eminim (H), anlam veremediğim (H), nedenlerimden biri (H), sayarız (H), bahsediyoruz (H), özleyeceğiz (H), düşünüyorum (H), derledik (H2, S2), bir araya getirdik (H2, S3), belirtelim ki (H), haberimizde derledik (H), takip ediyoruz (H), yükselteyim (P), biliyoruz (P), katılmıyorum (S), kutlarım seni (S), değerli okuyucularımız (S2), konuştuğumuz (S).

2.4.4. Atıf Kalkanı

Atıf kalkanı spor haberlerinde de en çok kullanılan kaçınmalardan biridir. Spor haberlerindeki atıf kalkanlarının hem ad hem de fiil çekiminin örneği (60a-c)'de verilmiştir:

(60) a) "*Ümraniye'nin havasının değişeceğini belirten Hüseyin Yücel, sözlerine şöyle devam etti:*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Ali Koç 'Şampiyon olacağız.' yanıtını verdi*." (Posta, 2024).

c) "*Sergio Herrero, A Milli Takım için çok çarpıcı açıklamalarda bulundu*." (Sabah, 2024).

Adlar

Haber yazarının haberin sorumluluğunu kaynak kişiye aktardığı strateji olan atıf kalkanının ad türünün spor haberlerinde 1329 kez kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: Burak Yılmaz (H2, S4), Yılmaz (H2, S3), Stefano Pioli (H2), deneyimli çalıştırıcı[214] (H), Acun Ilıcalı (H7, P4, S6), Ilıcalı (H, P2, S3), Giovanni Manna (H2, P, S2), Manna (H, P, S), Victor Osimhen (H2, P2), Osimhen (S), Pep Guardiola (H3), Jose Mourinho (H23, P11, S14), Mourinho (H11, P6, S4), Şahin Altınok (H2), Altınok (H2), San Diego Mojo (H), Yeliz Başa (H), Yeliz (H), İbrahim Hacıosmanoğlu (H8, P3, S4), Hacıosmanoğlu (H5, P2, S5), Ferhat Gündoğdu (H3, P2, S6), Metin Öztürk (H8, P, S3), Öztürk (H4, S3), İbrahim Hatipoğlu (H2, P2, S2), Hatipoğlu (P), Yunus Akgün (H2), İbrahim Toraman (H4), Fatih Sonkaya (H4), Uğur Meleke (H14), Meleke (H2), Fırat Aydınus (H16), Aydınus (H4), Okan Buruk (H5, P14, S7), Buruk (H2, P6), deneyimli teknik adam[215] (H), Yener İnce (H, P), Güntekin Onay (H8), Onay (H), Nihat Kahveci (H13), Kahveci (H2), Marc Cucurella (H), Cucurella (H, S), İspanyol yıldız[216] (H), Mehmet Muharrem Kasapoğlu (H), Kasapoğlu (H), Hakem Turgut Doman (H6), Halil Umut Meler (H), Portekizli teknik adam[217] (H3, P3, S4), Kenan Kodro (H5), tecrübeli santrfor[218] (H6), Kodro (H2), Boşnak yıldız[219] (H2), Carlo Ancelotti (H2), TFF Başkanı Hacıosmanoğlu (H, S2), Çağlar Söyüncü (H2, P), Çağlar (H3), Osman Aşkın Bak (H4, S3), Rey Manaj (H3, P, S2), Manaj (S), Ertuğrul Sağlam (H4), Sağlam (H3), Andreas Zagklis (H4), Zagklis (H6), Eduardo Inda (H), Inda (H), Samet Akaydın (H), Portekizli çalıştırıcı[220] (H2, S), Joseph Moukoko (H2), Mert Hakan (H), Tadic (H, P2), Kerem Demirbay (H2), TFF Başkanı[221] (H), Montella (H, P, S), Volkan Demirel (H2, P6, S3), Demirel (H5, P2, S), Dimitris Giannakopoulos (H), Ergin Ataman (H2), Ataman (H2), Cotne Kinkladze (H4), Saba Sabanadze (H4), Gian Piero Gasperini (H2, S), Arda Güler (H4), Sinan Kaloğlu (H2), Kaloğlu (H3), Mehmet Aurelio (H3), Aurelio (H), Szymanski (H), İrfan Can Kahveci (H, S), Tugay Kerimoğlu (H3), Kerimoğlu (H), Deniz Çoban (H26), Bülent Yıldırım (H25), Bahattin Duran (H24), Hüseyin Yücel (H16, P10, S10), Yücel (H12, P4, S17), Serdal Adalı (H10, P17, S5), Adalı (H2, P11, S5), Ruben Amorim (H3), 39 yaşındaki teknik adam[222] (H), İspanyol teknik adam[223] (H), İspanyol menajer

[214] Stefano Pioli.
[215] Okan Buruk.
[216] Marc Cucurella.
[217] Jose Mourinho.
[218] Kenan Kodro.
[219] Kenan Kodro.
[220] Jose Mourinho.
[221] İbrahim Hacıosmanoğlu.
[222] Ruben Amorim.
[223] Pep Guardiola.

Guardiola (H), Ozan Ergün (H2), Kadir Sağlam (H2), Mert Günok (H, S), Ciro Immobile (H3, P2), Immobile (H2, P, S), Di Marzi (H), Mustafa Reşit Akçay (H3), Özlem Özçelik (H), Özçelik (H), Ebrar Karakurt (H), Karim Benzema (H), Azmir Husic (H), Husic (H2), Dario Franco (H3), Franco (H), Michal Kadlec (H2), Gamze Türk (H), Kadlec (H), Banu Yelkovan (H2), Kenan Yıldız (H3), genç yıldız[224] (H), Engin Kehale (H3), Selçuk İnan (H), İnan (H), Şenol Güneş (H10, P11, S2), Güneş (H2, P2), Arda Turan (H4, P, S2), Arda (H), Ahmet Ketenci (H2), Ketenci (H), Derrick Köhn (H), Köhn (H), Olcay Şahan (H3), Şahan (H), Cem Çelebiler (H2), Turan Topal (H), Dries Mertens (H2), Mertens (H2), İtalyan futbolcu[225] (H), golcü oyuncu[226] (H), Mehmet Arslan (H4), Murat Fevzi Tanırlı (H3), Tanırlı (H3), Alper Akarsu (H), Pierre Sage (H), Fransız teknik adam[227] (H), 31 yaşındaki futbolcu[228] (H), Gül Destan (H5), Enis Destan ve Arzum Kuruçalı (H), Fatih Terim (H3, P), Terim (H, P), Manuel Chiquete (H), Chiquete (H3), Roland Sallai (H3), deneyimli teknik adam[229] (H), Hamza Hamzaoğlu (H4, S2), Hamzaoğlu (H6, S4), Icardi (H, P7), Simona Guatieri (H, P), Uğurcan Çakır (H6, P2, S11), Çakır (H4, S4), yıldız file bekçisi[230] (H2), 28 yaşındaki kaleci[231] (H), Ahmet Karadağ (H), Fatma Arık (H), Bahattin Üney (H), Mehmet Ali Güler (H2), Güler (H6), Dede Güler (H3), Lucas Torreira (H2, P), Arina Fedorovtseva (H), Yaz Yıldırım (H), Tarık Çetin (H3), mavi-yeşilli oyuncu[232] (H), Hakim Ziyech (H, S2), Ivan Cardia (H), Brice Samba (H), Başkan Adalı (H), Sinan Boztepe (H, S), Boztepe (H, S), Veysel Sarı (H2, S), Güray Vural (H, S), Serdar Topraktepe (P10, S4), Topraktepe (P5), Dursun Özbek (P3, S4), Özbek (P3, S2), Başkan Özbek (S), deneyimli çalıştırıcı[233] (P), Dzeko ve Tadic (P), Alex Oxlade-Chamberlain (P), İngiliz oyuncu[234] (P), Ox (P), Tayyip Talha (P), deneyimli hoca[235] (P2), Ali Koç (P4), Koç (P, S), Cenk Tosun (P), Djiku (P), Mehmet Cibara (P4, S3), Cibara (P, S2), Rıdvan Dilmen (P13), Dilmen (P3), Barış Alper'in babası (P2), Yüksel Yılmaz (P2), Bülent Uygun (P), Chamberlain (P2), Emre Kocadağ (P), Anderson

[224] Kenan Yıldız.
[225] Ciro Immobile.
[226] Ciro Immobile.
[227] Pierre Sage.
[228] Wilfried Zaha.
[229] Şenol Güneş.
[230] Uğurcan Çakır.
[231] Uğurcan Çakır.
[232] Tarık Çetin.
[233] Şenol Güneş.
[234] Alex Oxlade-Chamberlain,
[235] Jose Mourinho.

Talisca (P2, S2), Rudy Galetti (P, S2), Talisca (P2), Sarı-lacivertli yönetici[236] (P), Mesut Özil (P5), Özil (P3), Kaan Erdem Erol (P), Erol (P), Başkan Hacısomanoğlu (P), Barış Alper Yılmaz (P), Barış (P), Şoray Uzun (P13), Coşkun Türk (P13), Faik Gürses (P13), İtalyan teknik adam[237] (P), Sydvenskan (P), Persson (P2), Ertuğrul Doğan (P, S3), Doğan (S2), Bordomavililerin patronu[238] (P), kaptan Uğurcan (P), Mou (P), Galatasaray Başkanı Özbek (P), Vincenzo Montella (P, S), deneyimli çalıştırıcı[239] (P), Vahap Seçer (P), Torreira (P), Simon Banza (P), Rafa Silva (P2, S), Mykhaylo Mudryk (P), Murat Sancak (P2, S), Batshuayi (P), Salih Uçan (P2), Salih (P), Taner Fikret Saral (P), İrfan Can Eğribayat (P), Nesyri (P), Dusan Tadic (P2), Livakovic (P2), Hırvat kaleci[240] (P), Fabrizio Romano (P), The Athletic (P), Filip Kostic (P), Emin Müftüoğlu (P, S2), Müftüoğlu (P, S), Yusuf Alperen Ayar (P, S3), Ayar (P), Hacı Yılmaz (P, S), Yılmaz (P), Malheiro (P), Kurt hoca[241] (P), Saeed Abu Dahesh (P, S), Raffaele Palladino (P), Murat Şahin (P, S), MAjed Al-Jumaan (P), Uğur Fora (P, S3), Fora (P, S3), Uruguaylı orta saha[242] (P), eski millî yıldız[243] (S), Fatih Doğan (S6), Ömer Üründül (S19), Ali Gültiken (S6), Gürcan Bilgiç (S14), Murat Özbostan (S5), Ahmet Çakar (S20), Çakar (S2), Mustafa Çulcu (S18), Stanimir Stoilov (S3), Stoilov (S), Bulgar çalıştırıcı[244] (S), Bülent Timurlenk (S15), Levent Tüzemen (S13), Ender Bilgin (S3), İspanyol yıldız[245] (S), Çağdaş Atan (S2), Atan (S2), tecrübeli teknik adam[246] (S), Nelsson (S), Recep Uçar (S4), İlhan Palut (S4), Palut (S4), İtalyan çalıştırıcı[247] (S), Willy Sagnol (S), Fransız çalıştırıcı[248] (S), Ceyhun Kazancı (S), Kazancı (S), Ola Brynhildsen (S), 25 yaşındaki forvet[249] (S2), Felipe Melo (S4), Melo (S8), Brezilyalı yıldız[250] (S3), Zaniolo (S), Sergio Herrero (S2), Herrero (S), Aziz Yıldırım (S4), Yıldırım (S), Adriano (S), Ousseynou Ba (S), Senegalli Ba (S2), Ba (S), Daniele Najjar (S), Niyazi Yelkencioğlu (S), Yelkencioğlu (S2), Murat İskender (S),

[236] Acun Ilıcalı.
[237] Montella.
[238] Ertuğrul Doğan.
[239] Jose Mourinho.
[240] Livakovic.
[241] Şenol Güneş.
[242] Lucas Torreira.
[243] Burak Yılmaz.
[244] Stanimir Stoilov.
[245] Marc Cucurella.
[246] Jose Mourinho.
[247] Vincenzo Montella.
[248] Willy Sagnol.
[249] Ola Brynhildsen.
[250] Felipe Melo.

İskender (S), Gianluca Di Marzio (S), Tarık Z. Akan (S), İskender Günen (S2), Deniz Eren Dönmezer (S), Deniz Dönmezer (S), Caner Erkin (S), Nicola Zalewski (S), Zalewski (S), Ahmet Metin Genç (S), Genç (S), Mahmut Ören (S), Ören (S), Sami Uğurlu (S3), Uğurlu (S), Halim Okta (S2), Okta (S), tecrübeli hoca[251] (S), Gökhan Sazdağı (S2), Sazdağı (S2), Mehmet Topal (S2), Topal (S), Hakan Çalhanoğlu (S4), Fatih Yılmaz (S), Çalhanoğlu (S), Hasan Arat (S), Manuel Bruna (S), Bruna (S), Ivo Camacho (S), Camacho (S2), Ali Çamlı (S3), Mohamed Salah (S2), Mısırlı futbolcu[252] (S), Claudio Ranieri (S), Ali Hızar (S).

Fiiller

Atıf kalkanının fiil çekimindeki kullanımına spor haberlerinde 1539 kez rastlanmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: dedi (H44, P59, S53), söyledi (H27, P16, S18), yorumladı (H3, S8), dile getirdi (H6, P7, S2), açıkladı (H14, P17, S18), açıklamalarda bulundu (H24, P9, S22), konuşan (H19, P7, S7), açıklaması geldi (H), açıklık getirdi (H, P), ifadelerini kullandı (H30, P21, S24), söyleyen (H5, P2, S5), diye konuşmuştu (H4), şu ifadeleri kullandı (H7, P2, S4), dile getirmişti (H, P, S), yanıt vermişti (H2), şeklinde konuşmuştu (H2, P), değerlendirdi (H13, P, S3), altını çizen (H5, P, S), yorumunu yaptı (H2, P, S), değinen (H9, P, S2), dile getiren (H9, P4, S6), şunları söyledi (H6, P11, S6), diye konuştu (H24, P17, S13), gönderme yaparak (H), iletti (H, S2), belirtti (H6, P5, S4), belirterek (H11, P3, S3), bilgilendirmelerde bulundu (H), belirten (H14, P5, S17), şeklinde konuştu (H14, P7, S13), paylaştı (H3, P3, S2), dikkati çeken (H), şunları kaydetti (H6, S2), konuştu (H7, P6, S5), açıklamalar yaptı (H11, P3, S), nitelendiren (H), açıklamaları yaptı (H), açıklamasını yaptı (H2, P, S3), tepki gösterdi (H7, P8, S6), kaydetti (H, P), itirazı yaparken (H2), değerlendirmelerde bulundu (H9, S), seslendi (H3), açıklamasını sonlandırdı (H), açıklama yapan (H, S), ifadelerine yer verdi (H), ifadeler kullandı (H4, S), yorumlarda bulundu (H), ifade eden (H7, P, S9), özür diledi (H2, S6), paylaşarak (H, S2), notunu düştü (H, P2, S), dikkat çeken (H, S), uyarı geldi (H), kaydeden (H2, S3), değerlendiren (H6), anlatan (H4, S2), mesajlar veren (H), sözler kullandı (H), değinerek (H), devam etti (H, S5), bahseden (H, S), açıklayarak (H) cümlelerine yer verdi (H2, P, S), değerlendirmesinde bulundu (H8,

[251] Halim Okta.
[252] Mohamed Salah.

S2), açıklamalar yapan (H3), yanıtladı (H5, P4, S4), yanıtlar verdi (H), göndermelerde bulundu (H), yanıt veren (H2), ifadelerini kullanmıştı (H8), ifadelerini kullandığı (H), ifade etti (H8, P3, S10), aktaran (H8, P, S11), vurgulayan (H6, S4), tamamladı (H), yayımladığı (H, S3), tebrik etti (H2, P, S2), şu ifadelere yer verdi (H2, S), paylaşım yaptı (H2, S3), yanıtlayan (H2, S), aktardı (H4), diyen (H3, P5, S4), teşekkür eden (H3, P, S2), diyerek (H6, P5, S7), sözlerini tamamladı (H4, S2), haber verdi (H), bildirdi (H5, P2), demişti (H3, P2, S3), duyurdu (H10, P11, S21), dediler (H), belirtirken (H5, S), ifade etmişti (H, S), mesaj geldi (H, P), mesajını verdi (H), şu yanıtı verdi (H, S), bahsetti (H), açıklama yaptı (H4, P3, S6), ulaştı (H, S2), aktarıyorlardı (H), açıklamasında bulundu (H4, S2), talimat verdi (H), diye sordu (H), isyanda bulundu (H), değindi (H3, P), anlatıyorlar (H), değerlendirmeler yapan (H), şu sözlerle anlattı (H), açıklamada bulundu (H5, S4), protestoda bulundu (H), isyan ettiği (H), tezahüratlarda bulundu (H), isyan etti (H, S), söz alarak (H), özür dileyerek (H), yazdı (H, P6, S3), şu cevabı verdi (H2), değerlendirme geldi (H), duyurması (H), paylaşımlarında bulundu (H), açıklamıştı (H, P3), bahsederken (H), dile getirerek (H), yayımladı (H, P, S), temasa geçti (H), açıklarken (H), göndermede bulundu (H, P, S), göndermede bulunan (H), sözlerini sarf etti (H2, P, S6), yorumlar yaptı (H, P, S2), değerlendirmeler yaptı (H2), yorumlar geldi (H), itirafı geldi (H), itirafında da bulundu (H), bahsetmişti (H), iddia geldi (H), hatırlatırken (H), paylaşımlarda bulunmuştu (H), tartışılmıştı (H), paylaştığı (H2), motive etti (H), şeklinde sürdürdü (H), değerlendirmeler geldi (H), paylaşımlar yaptı (H3, P), yazan (H), şunları yazdı (H), cevabını verdi (H, S2), açıklama yaparak (H2), şöyle noktaladı (H, S3), belirledi (H3, P2, S3), yayınladı (H, S), hatırlatan (H4, S), şöyle devam etti (H4, P, S3), anlattı (H2, P, S), şöyle sürdürdü (H, P, S), şöyle tamamladı (H, S), iddia etmişti (H), vurgulanmıştı (H), açıklayan (H2, P2, S4), eleştirmişti (H), ifadesini kullanmıştı (H), duyurmuşlardı (H), paylaşım yapmıştı (H, P), konuşma yaptı (H), derlediği (H, P), vurguladı (H, P2, S4), bilgi veren (H), hazırladığı (H), şunları söylediği (H), duyurmuştu (H), yorumunu yapmıştı (H), paylaşımda bulundu (H, S), cevap verdi (H, P3, S), vurgulayarak (H3, P), yanıt verdi (H, S2), ifade ederek (H, P, S), şöyle konuştu (H, P5), bahsederek (H2), söylemişti (H, P2), sıraladı (H, S), motive etmişti (H), röportaj verdi (H2), rapor ortaya çıkardı (H), yazı kaleme aldı (H), iddia ederken (H), yazmıştı (H), sohbet eden (H), başarılar diledi (H), temennisinde bulunarak (H), hatırlattı (H, S), kutladı (H2), paylaşımında bulundu (H), ifadelerini paylaştı (H), yayımladıkları (H), uyarılarda bulundu (P), eleştirdi (P), diye yazdı (P), dikkat çekerek (P3, S), ifadesini kullandı (P9,

S2), ekledi (P3, S2), derken (P), raporu verdi (P), dikkat çekti (P2), söylerken (P2), dediğini (P), demekle yetindi (P), yanıtını verdi (P, S3), açıklama yayımladı (P), özür dileyen (P), özetledi (P, S2), yalanladı (P2, S2), ibaresini kullandı (P), iletirken (P), seslenerek (P), ileten (P, S), seslenen (P), ekleyerek (P), şu öğütlerde bulundu (P), tavsiyesinde bulunarak (P), yanıtını veren (P), konuşuyor (P, S), açıklama yapması (P), demesi (P), paylaşımı yaptı (P2), belirttiler (P), açıklamalarda bulunan (P, S3), yorumlayan (P, S), ifadesini kullanırken (P2), manşetini attı (P), net cümleler kullandı (P), ultimatom verdi (P), açıklaması yaptı (P), iddialı konuşuyor (P), savunurken (P), paylaşımları yaptı (P), övdü (P, S), uyarısı yaptı (P2), dediği (P), iddia etti (P, S2), paylaşım yapan (P2, S), yayınlamıştı (P), cevapladı (P), iddia eden (P, S), şu ifadeleri kullanmıştı (P), yankı buldu (P), yorumu yaptı (P, S), diye bağırdı (P), öne sürmüştü (P), ifadelerini kullanan (P2, S), eleştiren (P), bilgiler veren (P), teşekkür etti (P), belirtmişti (P), dile getiriyor (P, S), haberi yolladı (P), görüş bildiren (S2), yer verirken (S), çağrıda bulunan (S2), söyleyerek (S3), sözlerine başlayan (S), sözlerini kullandı (S2), sözlerini noktaladı (S2), imzaladı (S), vurgu yaparak (S), öne sürerek (S), cevaplar veren (S), ortaya attı (S), yalanlamıştı (S2), yorumlarını yaptı (S), değerlendirmelerde bulunan (S), değerlendirmede bulundu (S2), vurgularken (S), söz verdikleri (S), doğruladı (S), analiz eden (S), dile getirdiği (S), itirafta bulundu (S2), itiraf etti (S), şu açıklamayı yaptı (S), tercih etti (S), methiyeler düzdü (S), itiraf eden (S), övgüler yağdırdı (S), birliktelik mesajı vererek (S), hazırladı (S), derledi (S), bilgi verdi (S), paylaşım yaparak (S), paylaşan (S), savunarak (S), yanıtlayarak (S), tepkisini gösterdi (S), yorumlayarak (S), itirazlarında bulundu (S), açıklamalarda bulunmuştu (S), şunları söylemişti (S), yorumda bulundu (S2), yorumlarında bulundu (S2), işaret ederek (S), hatırlatarak (S2), paylaşımlarda bulundu (S), ifadesine yer verdi (S), protesto etti (S), tezahüratları yaparak (S), anlatarak (S), tavsiye eden (S), konuşma yapan (S), hitap eden (S2), itiraflarda bulundu (S).

2.5. Yaşam Haberlerinde Kaçınma Stratejileri

Yaşam haberlerinde saptanan kaçınmalar ve kaçınmaların örnekleri aşağıda listelenmiştir. Tablo 8'de yaşam haberlerinde kullanılan kaçınma stratejileri ve bu stratejilerin kullanım oranları verilmiştir.

Tablo 8. *Yaşam Haberlerinde Tespit Edilen Kaçınmalar*

Kaçınma Gerekçesi	Kaçınma Stratejisi			Gazeteler			Sayı	%
				H	P	S		
Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırma	1. Mevki/Pozisyon			56	13	54	123	%1,52
	2. Bilgiye erişim			19	2	29	50	%0,62
	3. Olası eğilimler			-	-	1	1	%0,01
	4. Çıkarımlara dayalı genelleştirmeler			6	3	1	10	%0,12
Kesinliği Azaltma	1. Kiplik ekler ve Yardımcı fiiller	a. Kiplik ekler		82	92	12	186	%2,29
		b. Kiplik yardımcı fiiller		166	715	15	896	%11,05
	2. Biçim-söz dizimsel Ögeler	a. Fiil çekiminde		21	9	11	41	%0,51
		b. Ad çekiminde		59	131	12	202	%2,49
	3. Kiplik Fiiller	a. Etken çatılı fiiller		25	22	7	54	%0,67
		b. Edilgen çatılı fiiller		228	444	860	1530	%18,86
	4. Kiplik Belirteçler	a. Ayırıcılar		32	58	12	102	%1,26
		b. Belirtecimsiler	i. Tahmin	31	41	39	111	%1,37
			ii. Limit	22	17	12	51	%0,63
			iii. Zaman	137	107	238	482	%5,94
			iv. Yoğunluk	85	341	32	458	%5,65
	5. Kiplik Sıfatlar	a. Asıl sıfatlar		6	4	8	18	%0,22
		b. Belirsizler		120	396	88	604	%7,45
	6. Kiplik Adlar			14	3	14	31	%0,38
	7. Kiplik İlgeçler			64	138	123	325	%4,01
Atıf Kalkanı	Adlar			452	185	413	1050	%12,94
	Fiiller			592	253	685	1532	%18,89
Kişisel Atıf				182	59	14	255	%3,14
TOPLAM				2399	3033	2680	8112	%100

Tablo 8'deki kaçınma kullanım oranları dikkate alındığında yaşam haberlerinde en fazla kullanılan kaçınma stratejilerinin *atıf kalkanları, edilgen çatılı fiiller* ve *kiplik yardımcı fiiller* olduğu görülmektedir. En az kullanılan kaçınma stratejilerinin *olası eğilimler, çıkarımlara dayalı genelleştirmeler* ve asıl kiplik sıfatlar olduğu belirlenmiştir. Olası eğilimler stratejisi Hürriyet ve Posta gazetelerinde kullanılmamış, Sabah gazetesindeyse sadece 1 kez kullanılmıştır.

2.5.1. Bilgi Kaynağını Bulanıklaştırmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri

İncelenen yaşam haberlerinde bilgi kaynağını bulanıklaştırmak amacıyla kullanılan tüm stratejilere yer verilmiştir. (61a)'da Hürriyet gazetesinden mevki/pozisyon, (61b)'de Posta gazetesinden bilgiye erişim, (61c)'de Sabah gazetesinden olası eğilim ve (61d)'de Hürriyet gazetesinden çıkarıma dayalı genelleştirme stratejilerinin örnekleri görülmektedir:

(61) a) "*Endocrine Society: bu tür deneyler EDC'lerin sayısız sağlık sorununa neden olduğuna dair 'reddedilemez kanıtlar' gösteriyor.*" (Hürriyet, 2024) Mevki/Pozisyon.

b) "*Çinliler ona 'ölümsüzlük çayı'diyor.*" (Posta, 2024) Bilgiye Erişim.

c) "*AK Parti kaynakları, 'Suriye'deki yeni dönemde neler yapılabileceğine bakılacak.' dedi.*" (Sabah, 2024) Olası Eğilimler.

d) "*Bazıları 'Hastalığım var, orada tedavi olabilecek miyim" diye düşünüyor*." (Hürriyet, 2024) Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler.

2.5.1.1. Mevki/Pozisyon

Yaşam haberlerinde *meslek, kurum, kuruluş, bakanlık, valilik, dergi* vb. mevki/pozisyon belirtilerek kullanılan kaçınmalara 123 kez yer verilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: FDA[253] sözcüsü (H2), doktorlar (H4, S), psikolog (H), Touche (H), uzmanlar (H10, P5, S2), bilim insanları (H5), Endocrine Society (H), Amerikalı bir kozmetik uzmanı (H), dermatologlar (H2), Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (H), kaptan (H), kulak burun boğaz uzmanları (H), araştırmacılar (H3), Tarım ve Orman Bakanlığı (H3, S), Stroke Association (H), sağlık otoriterleri (H), yetkili (H), The New York Times (H), Yale Medicine Magazine (H), BBC (H), hukukçular (H), Journal of Nutrition (H), Neuroscience Letters dergisi (H), International Journal of Obesity (H), hastane doktorları (H), @goldenbrown.coffee (H), içerik üreticisi[254] (H), Fitness Koçu DH (@dhfitinc) (H), Dr. DH (H3), DH (H5), Bilim dergisi Nature (H), Healthline (P), Feng Shui uzmanları (P2), çiftçiler (P), esnaf (P), sağlık uzmanları (P), Alzheimer's & Dementia (P), ABD Önleyici Hizmetler Görev Gücü (P), 112 Acil Sağlık ekipleri (S2), savcılık (S2), Adli Tıp (S), mahkeme heyeti (S2), Van İl Jandarma Komutanlığı (S), Sahil Güvenlik Komutanlığı (S), Meteoroloji Genel Müdürlüğü (S4), Mirror sitesi (S), savcı (S2), Vakıflar Genel Müdürlüğü (S), El-Mecelle Dergisi (S), Afet İşleri Dairesi Başkanlığı (AKOM) (S), şoför (S), Sağlık Bakanlığı (S2), Suriye yönetimi (S), Kuyumcu A.D. (S), Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S2), İstanbul Valiliği (S2), Bingöl Valiliği (S2), Valilik (S), İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (S), avukat (S), üsteğmen (S7), Meteoroloji yetkilileri (S), yetkili firma (S), Konya 1. İş Mahkemesi (S), Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (S), Economist (S), AFAD (S), Hatay Valiliği (S), Uşak Valiliği (S), Afyonkarahisar Valiliği, (S).

[253] Food and Drug Administration.
[254] @goldenbrown.coffee

2.5.1.2. Bilgiye Erişim

Yaşam haberlerinde geçen kişi adlarının baş harfleri verilerek yapılan kaçınmalar, ismi verilmeyen aile üyeleri, mevkisi, statüsü belli olmayan kişiler bilgiye erişim başlığı altında ele alınmıştır. Bu stratejiye yaşam haberlerinde toplamda 50 kez yer verilmiştir:

Tespit edilen kaçınmalar: gerçek adını açıklamak istemeyen E.F. (H), E.F. (H15), acılı eş ve baba (H), Suriyeliler (H2), Karaefe ailesi (P), Çinliler (P), vatandaşlar (S5), Kuş'un yakınları (S), takipçileri (S), aileler (S2), yakınlarının (S), gönüllü hayvanseverler (S), tespit edilemeyen kişi (S), tanık Z.Ö.İ. (S), tanık F.S.K. (S), cinayetin tetikçisi D.G. (S), alkollü sürücü (S), M.Ç. (S), M.N. (S), H.C. (S), vatandaş (S), şüpheliler (S), G.E. (S), komşular (S), mahalle sakinleri (S), Hatice Zehra'nın ailesi (S), A.K (S2), görgü tanıkları (S), görgü tanığı (S).

2.5.1.3. Olası Eğilimler

Yaşam haberlerinde olası eğilim stratejisine sadece bir kez Sabah gazetesinde rastlanmıştır. İncelenen diğer gazeteler yaşam haberlerinde olası eğilimlere yer vermemiştir:

Tespit edilen kaçınmalar: AK Parti kaynakları (S).

2.5.1.4. Çıkarımlara Dayalı Genelleştirmeler

Yaşam haberlerinde çıkarımlara dayalı genelleştirmelerin de kullanım sayısı azdır. Bu stratejiye toplamda 10 kez yer verilmiştir:

Tespit edilen kaçınmalar: çoğu insan (H), bazı popüler kaynaklar (H), bazı tıp uzmanları (H), bazı arkeologlar (H), birçok kişi (H), bazıları (H), birçok kullanıcı (P), bazı insanlar (P2), bazı mağdurların (S).

2.5.2. Kesinliği Azaltmak Amacıyla Kullanılan Kaçınma Stratejileri

Yaşam haberlerinde kesinliği azaltmak amacıyla kullanılan stratejilerin örnekleri listeler halinde aşağıda verilmiştir.

2.5.2.1. Kiplik Ekler ve Yardımcı Fiiller

Yaşam haberlerinde tespit edilen *kiplik ekler* ve *kiplik yardımcı fiillere* ait örneklere aşağıda verilmiştir.

2.5.2.1.1. Kiplik Ekler

Yaşam haberleri incelendiğinde kiplik eklerden *-{sA}, -{mI⁴ş} -{DI⁴r}* ekleri tespit edilmiş ve bu eklerin toplamda 186 kez kullanıldığı belirlenmiştir. Bu stratejinin bazı örnekleri (62a-c)'de verilmiştir:

(62) a) "*Kıyafetin her detayı önce Refabric AI üzerinde tasarlanmış, ardından hayata geçirilmiş.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Kağıt havlu ile üzerlerini örtmek faydalı olacaktır.*" (Posta, 2024).

c) *"Barış olmazsa NATO ile Rusya karşı karşıya gelebilir."* (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: tüketilse de (H), başarabilirse (H), kuşkucu takımdansanız (H), gerekirse (H), eşlikçi olacaktır (H), yansıtıyorsa (H), uzman değilseniz (H), pütürlü kalıyorsa (H), çalışırsanız (H), mükemmel olacaktır (H), kullanıyorsanız (H, P4), büyükse (H), enfeksiyonunuz varsa (H), geçmezse (H), tekrar ederse (H), ideal olacaktır (H), yaşıyorsanız (H, P4), yapılmazsa (H), güçlü olursa (H), hissederseniz (H), gerekiyorsa (H3, P), sahipseniz (H), iddia edilse de (H), hissetmiş (H), yaşamış (H), büyümüş (H), yansımış (H), isterseniz (H5, P7), hayata geçirilmiş (H), tasarlanmış (H), seviyorsanız (H2), dilerseniz (H, P4), toparlayacak olursak (H), kaybetmiş (H), tedavi edilmezse (H2), ihtiyaç duyuyorsanız (H), yetişkin olsaydı (H), tüketiyorsanız (H2), oynamıyorlarsa (H), merdiven göremezlerse (H), ilave etmiş (H), kullanıyorlarmış (H), makbulmüş (H), yer kalmıyormuş (H), diye yazmış (H), yanıt gecikmemiş (H), gidiyorsanız (H), istemiyorsanız (H), planlarsanız (H), istiyorsanız (H2, P7), derseniz (H), gidecekseniz (H), hazırlamış (H), kararı almışlar (H), duruyormuş (H), sürdürmüş (H), taşımış (H), gerekliyse (H), kalabalık değilse (H), devreye girse de (H), tavuk yapıyorsanız (H), hissetmiyorsanız (H), diyorsanız (H, P7), ekşi çıkarsa (H), verirlermiş (H), doğal beslenirseniz (H), soruyorsanız (H), mücadele ediyorsanız (H), ortaya çıkıyorsa (H), düşünse de (H), dile gelseydi (H), yapabiliyorsanız (H), ilaç kullanıyorsanız (P), mümkünse (P5), imkânınız yoksa (P), emzirme dönemindeyseniz (P), hastaysanız (P), acı vericiyse (P), çözüm arıyorsanız (P2), pişiriyorsanız (P), çözüm ondaymış (P), takarsanız (P), enerji taşıyorsa (P), engeller varsa (P), dikkat edilmezse (P2), neymiş (P4), topaklanırsa (P), yetersiz gelirse (P), etki arıyorsanız (P), tüketemiyorsanız (P), besinmiş (P), faydalı olacaktır (P), düşünüyorsanız (P2), biterse (P), daire şeklindeyse (P), kapanmıyorsa (P), fark ederseniz (P), sorununuz varsa (P), hamileyseniz (P), sahip olsalar da (P), meydana

gelirse (P), hissediyorsanız (P), yemese de (P), devam ediyorsa (P), hazırlanmazsa (P), merak ediyorsanız (P), çöpe atıyorsanız (P), yapıyorsanız (P), yalnızsanız (P), tat arıyorsanız (P), görülüyorsa (P), uygulansa da (P), hazırsanız (P), alternatif arıyorsanız (P), bıktıysanız (P), göz ardı edilse de (P), sabırlı davranırsanız (P), düşünmese de (P), inanmasa da (P), eklenirse (P), dese de (S), iddia etse de (S), söylese de (S), ölmüş (S), duymuşsunuzdur (S), durdurulmazsa (S), başlatırsa (S), kabul ederse (S), fazlasını alırsa (S), hissederse (S), belirleyici olursa (S), barış olmazsa (S).

2.5.2.1.2. Kiplik Yardımcı Fiiller

Diğer haber türlerinde olduğu gibi yaşam haberlerinde de kiplik yardımcı fiillerden *-{(y)Abil}* yapısı kaçınma stratejisi olarak kullanılmıştır. Bu stratejiye yaşam haberlerinde 896 kez yer verilmiştir. Diğer haber türleriyle kıyaslandığında bu stratejinin en fazla yaşam haberlerinde kullanıldığı belirlenmiştir. Bu stratejiye (63a-c) örnek olarak gösterilebilir:

(63) a) "*Elde hafif nemli bez ile silme yöntemi gerektirebilir*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Alerji semptomları ciddi olabilir ve yaşamı tehdit edebilir*" (Posta, 2024).

c) "*Uğur Şahin ve Dr. Özlem Türeci beklenen kanser aşılarını 2025'te açıklayabilir*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: yol açabiliyor (H10, P8), neden olabiliyor (H6, P10), gönderebiliyor (H), haklı olabilir (H), izler bırakabilir (H), etkili olabilir (H2, P18), faydalı olabilmektedir (H), seçenek olabilir (H, P), karşılaşabileceği (H), yaratabiliyor (H), iyi fikir olabilir (H3), mutlu edebilir (H), gerekebilir (H), yağlı olabilir (H), yaşanabilir (H), belirgin hale gelebilir (H), azaltabilir (H2, P44), tetikleyebilir (H2, P3), neden olabilir (H5, P42), antibiyotik verebilir (H), bırakabileceğini (H), arttırabilir (H), faydalı olabilir (H, P9), kısaltabilir (H), uzun ömürlü olabilir (H), gerektirebilir (H), kısalabilir (H), olumsuz etkileyebilir (H, P4), tepkiler verebilir (H), kaygı tetikleyebilir (H), kronik hale gelebilir (H), genetik olabileceğini (H), yol açabilir (H9, P28), çatışmalar yaratabilir (H), yardımcı olabilir (H9, P268), uygulanabilir (H), kaşınabilir (H), hafifletebilir (H, P19), dönüşebileceğini (H), riskler taşıyabilir (H2), etkileyebilir (H2, P), yol açabilen (H), sonuçlanabilir (H), zarar verebilir (H, P4), etki yaratabilir (H), listelenmiş olabilir (H), maske olabilir (H), engelleyebilir (H2, P9), zorlaştırabilir (H2, P2), düşürebilir (H, P2), tetikleyebiliyor (H4, P), olumsuz etkilenebiliyor (H), sıçrayabilir (H), bozabilir (H2, P), müdahale edebilir (H), devam

edebilir. (H), tercih olabilir (H), meydana gelebilir (H), yaşayabilir (H, P2), yol açabilmektedir (H), önleyebilir (H2, P7), tahriş olabilir (H), kuruyabilir (H, P), bakterileri öldürebilir (H), hayal kırıklığı yaratabilir (H), başlayabilir (H2), etkileyebileceğinin (H), neden olabildiğinizi (H), açığa çıkabiliyor (H), patlayabiliyor (H), nötrleştirebiliyor (H), yeterli olamayabiliyor (H), dibe vurabiliyor (H), zorlaşabildiğini (H), artırabiliyor (H, P3), alıcı olabilir (H), Guatavita Gölü olabilir (H), rol oynayabileceği (H), tatlı durabilir (H), kuruyabiliyor (H), hafifletilebilir (H), ipin ucu kaçabiliyor (H), eğlenceli olabilir (H), artırabileceğini (H, P), yer alabilir (H), rol oynayabilir (H3), kurutabilir (H), zayıflatabilir (H2), çıkabilir (H), felç olabiliyor (H), görünebilirler (H), etkileyebiliyor (H, P), ihtiyaç duyabilir (H), suçlu olabilir (H), neden olabilirler (H), sorun olabilir (H), görülmeyebilirken (H), horlayabilir (H), uyanabilir (H), hissedebilir (H, P), yorucu olabilir (H), ortaya çıkabilir (H), ortaya çıkabiliyor (H), neden olabildiği (H), ihmal edilebiliyor (H), habercileri olabiliyor (H), önleyebiliyor (H), yavaşlatabiliyor (H, P), tespit edilebiliyor (H, P), yavaşlatabilir (H, P2), koruyabiliyor (H), işaret edebilir (H), içerebilir (H, P3), artırabilir (H, P24), yeterli olabilir (P), iyileştirebilir (P5), zorlanabilirler (P), inatçı olabilirler (P), korkabilir (P), sabırlı olabilirler (P), protein kaynağı olabilir, (P), karşılayabilir (P2), destekleyebilir (P7), gözlemlenebilir (P), sağlayabileceğini (P), azaltabileceğini (P), oluşturabilir (P), ciddi olabilir (P), tehdit edebilir (P), koruyabilir (P2), oluşabilecek (P), savaşabilir (P), katkıda bulunabilir (P2), getirebiliyor (P), yükseltebilir (P4), girebilir (P), geçebilir (P), ilişkilendirilebiliyor (P), etkileri olabiliyor (P), hızlandırabilir (P12), etkileri olabilir (P), destek olabilir (P4), baskılayabilir (P), verimli hale getirilebilir (P), avantaj olabilir (P), değişebilir (P), geciktirebilir (P3), etkiler yapabilir (P2), ilerleme kaydedebilir (P), elde edebilirler (P), sağlayabilir (P14), görülebilir (P), hafifletebiliyor (P3), azaltabiliyor (P4), ihtiyaç duyulabilir (P), küçültebilir (P), gösterebilir (P), sertleşebilir (P), zorlaşabilir (P), çözüm olabilir (P3), risk oluşturabilir (P), eksik kalabilir (P), tüketilebilir (P), içerebiliyor (P4), çözebilir (P), maruz kalabilir (P), bozabilirsiniz (P), güçlendirebilir (P5), temizleyebilir (P2), düzenleyebilir (P), bozulabiliyor (P), sebep olabilir (P), reaksiyona girebilir (P), zemin hazırlayabilir (P3), teşvik edebilir (P), geri dönüş yaşanabilir (P), düşük olabilir (P), yeterli olmayabilir (P2), enerji katabilir (P), rahatsız edebilir (P), önemli olabilir (P), tüyler çıkabiliyor (P), sonuçlar doğurabilir (P3), yatıştırabilir (P), uygun olmayabilir (P2), mümkün olabilir (P), desteklenebilir (P), azalabilir (P), düşürebiliyor (P), koruyucu olabilir (P), sağlıklı olabilir (P), yok edebilir (P), yardımcı olabiliyor (P3), iyi gelebilir (P), durum olabilir (P), çatlayabilir

(P), taşıyabiliyor (P), zorlaştırabiliyor (P), teşvik edebiliyor (P), etkileyebileceği (P), kaybedebilir (P, S), emilemeyebilir (P), sağlayamayabilir (P), etki yapabilir (P), yumuşatabilir (P), iz bırakabilir (P), lekeler bırakabilir (P), yardımcı olabilirler (P), önüne geçilebilir (P), kaynaklanabilir (P), hassasiyet yaratabilir (P), sorgulatabilir (P), tetikleyebileceğine (P), yıpranabiliyor (P), fikriniz değişebilir (P), birikebilir (P), yüksek olabilir (P), tıkanabilir (P), kirlenebilir (P), dengeleyebilir (P2), getirmeyebilir (P), tat katabilir (P), yıpranabilir (P), içecek olabilir (P), bezdirebilirsiniz (P), ihtiyacınız olabilir (P), zarar görebilir (P), kaynak olabilir (P), zararlı olabilir (P), problemler oluşabilir (P), aromasını öldürebilir (P), çıkarılmayabilir (P), toksik olabilir (P), anahtarı olabilir (P), arındırabilir (P), mümkün olmayabilir (P), sonucu olabilir (P), sağlıksız olabilir (P), işaretçisi olabilir (S), hükümet atayabilir (S), sokabilir (S), yayılabilir (S), aramaya girebilir (S), girişebilir (S), büyüyebilir (S), saldırıları yapabilir (S), karşı karşıya gelebilir (S), şekillendirebilir (S), belli olabilir (S), zorunda kalabilir (S), açıklayabilir (S).

2.5.2.2. Biçim-söz dizimsel Ögeler

Yaşam haberlerinde biçim-söz dizimsel ögeler kullanılarak yapılan kaçınmaların fiil çekiminde ve ad çekimindeki örnekleri aşağıda verilmiştir.

Fiil Çekiminde

Yaşam haberlerinde fiil çekiminde *-{DI^{4}k} takdirde -{mAsI^4} halinde, -{mI^{4}ş} ol-, -{mAsI^4} durumunda, ...gibi görün-, -{mAyA} çalış-* vb. biçim-söz dizimsel ögeler kaçınma stratejisi olarak 41 kez kullanılmıştır. (64a-c) bu stratejinin örnekleri olarak gösterilebilir:

(64) a) "*Şekerli besinler ve içecekler tükettiğiniz takdirde, tükürüğünüz de yetersiz kalıyor*." (Hürriyet, 2024).

b) "*Sağlıklı yaşamayı herkese aşılamaya çalışıyor*." (Posta, 2024).

c) "*Uzlaştırma sürecinin teklif aşamasında olumsuz sonuçlanması hâlinde uzlaştırmacıya 874 ile bin 312 lira arasında ödeme yapılacak*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: izin almaya çalışıyor (H), olsa gerek (H), pek sürpriz sayılmaz (H), adım gibi görünebilir (H), arşivlerine dalmış olmalı (H), ilham kaynağı olmuş gibi (H), mümkün değilmiş gibi gözükse de (H), bölünmüş görünüyor (H), dönüyormuş gibi görünüyordu (H), tükettiğiniz takdirde (H), yutuyor gibi görünüyor

(H), geçirmek üzere (H), yanıt bulmaya çalışıyor (H), teyit etmiş oldu (H), adım atmış olacak (H), uzaklaştırmaya çalışıyor (H), gelmesi halinde (H), hafifletmeye çalışmıştı (H), adını yazdırmış oldu (H), alınmış oldu (H), dönmesi mümkün (H), benimsemek mümkün (P), yayılmaya başlamış (P), engellemiş olursunuz (P), tercih edilmeye başlandı (P), doğmuş gibi hissettiren (P), saklamanız durumunda (P), yeniden doğmuş gibi yapan (P), aşılamaya çalışıyor (P), rol oynamaya başladı (P), ikna etmeye çalışıyordu (S), tahrip edilmiş durumda (S), netleşmeye başladı (S2), devam etmesi durumunda (S), gerektirmesi durumunda (S), olumsuz sonuçlanması hâlinde (S), olumlu sonuçlanması halinde (S), taraf olması durumunda (S3).

Ad Çekiminde

Yaşam haberlerinde ad çekiminde *+{Dan}, +{DAn} biri* vb. biçim-söz dizimsel yapılar kaçınma stratejisi olarak 202 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu yapıların örnekleri (65a-c)'de verilmiştir:

(65) a) "*The Yellow Wallpaper feminist literatürün erken dönem klasiklerinden biri oldu*." (Hürriyet, 2024).

b) "*Ağrı eşiğini etkileyen en önemli faktörlerden biri de genetik yapıdır.*" (Posta, 2024).

c) "*Kadınlardan biri şifreyi tuşlayarak binanın dış kapısını açtı.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: lezzetlerden biri (H), yöntemlerden biri (H, P2), öne çıkan trendlerinden (H), trendlerden biri (H), markalardan biri (H), kullananlardan biri (H), eski tatlıcılarından (H), organlardan biri (H), nedenlerinden biri (H2, P), belirtilerinden biri (H2), hatalardan biri (H), yollarından biri (H2, P10), uygulamalardan biri (H), öne çıkan yerlerden (H), tariflerden biri (H), en yenilerinden olan (H), bunlardan birisi (H), yanlarından biri (H2), kemiklerden birinin (H), taşlarından biri (H), bunlardan birkaçı (H2), bölgelerden biri (H, P2), maceracılardan biri (H), klasikleşmiş balıkçılarından (H), menünün yıldızlarından (H), komedyenlerinden biri (H), en vahşi hikâyelerinden (H), üç şefinden biri (H), doğru bilinen yanlışlardan (H), insanlardan biri (H), kadınlardan biri (H, S), klasiklerinden biri (H), uzmanlardan biri (H), kahramanlarından biri (H), mekânlardan biri (H), cool adreslerinden (H), duraklarından biri (H), İstanbul'un yıldızlarından (H), havadislerinden biri (H), besinlerden biri (H, P5), 12 üzümden biri (H), lezzetlerinden biri (H, P7), araçlardan

birini (H), tesislerden biri (H), yüzlerinden biri (H), tanıyanlardan biri (H), bileşenlerden biri (H), takviyelerden biri (H), sebzelerden biri (H, P), boğalardan bazılarına (H), trendlerinden biri (H), unsurlarından biri (H), terapilerden bir tanesi (H), uykularından birine (H), vakalardan biri (H), başlıklarından biri (H), sorunlarından biri (H, P), kaynaklardan biri (P), destekleyicilerinden biri (P), yönlerinden biri (P), bunlardan biri (P4), cerrahlarından biri (P), platformlarından biri (P), faydalarından biri (P4), besinlerinden biri (P), faydalardan biri (P), organlarından biri (P), maddelerden biri (P), yöntemlerinden biri (P2), nadir meyvelerinden (P), şifalı bitkilerden biri (P2), atıştırmalıklarından biri (P), zorluklarından biri (P), avantajlarından biri (P3), gıdalardan biri (P2), kaynaklarından biri (P2), bileşenlerinden biri (P2), içlerinden biri (P2), sebeplerinden biri (P3), geçim kaynaklarından birisi (P), kanser türlerinden biri (P2), bileşiklerden biri (P3), beyaz eşyalardan birisi (P2), tekniklerinden biri (P), merkezlerinden birisi (P), değerlerden biri (P), burçlardan biri (P), cihazlardan biri (P), yağlardan biri (P), alanlarından biri (P2), yıldızlarından biri (P), meyvelerinden biri (P), nemlendiricilerden biri (P), gıdalarından biri (P2), özelliklerinden biri (P2), problemlerden biri (P), aktivitelerden biri (P2), dikkat çekenlerden biri (P), besinlerden bazıları (P), içeceklerden biri (P), etkenlerden biri (P), yerlerden biri (P), faktörlerden biri (P4), vazgeçilmezlerinden biri (P3), içeceklerinden biri (P), nedenlerden biri (P), anahtarlarından biri (P2), çiftlerden biri (P), parçalardan biri (P), süslerden biri (P), sevilen lezzetlerinden (P), etkilerinden biri (P2), unsurlardan biri (P), adımlardan biri (P2), durumlardan biri (P), temel taşlarından (P), değişikliklerden biri (P), alternatiflerden biri (P), bilim insanlarından biri (P), ihtiyaçlarından biri (P), güvercinlerden birinin (S), verilerden biri (S), sanatçılarından biri (S), şüphelilerden biri (S2), taraflardan biri (S), zanlılardan biri (S2), otomobillerden birisinin (S), aktörlerden biri (S), kahinlerinden biri (S).

2.5.2.3. Kiplik Fiiller

Yaşam haberlerinde tespit edilen etken ve edilgen çatılı kiplik fiillerin örnekleri aşağıda verilmiştir.

2.5.2.3.1. Etken Çatılı Fiiller

Yaşam haberlerinde *um-, planla-, amaçla-, düşün-* vb. kiplik ifadelerin 54 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu stratejiye ait örnekler (66a-c)'de verilmiştir:

(66) a) "*Taşıyıcı anne ile bebeği dünyaya getirmeyi <u>umuyor</u>.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Her şeyin daha anlamlı hale geldiğini hissettirir.*" (Posta, 2024).

c) "*Komiser Selim olarak tanıtan dolandırıcıya inandı*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: umuyor (H), planlıyorlardı (H), düşündürmektedir (H), hissediyor (H), düşünüyor musunuz (H), düşünüyor (H2, P), düşündürüyor (H), düşündü (H2), öngörmüştü (H), hedefliyor (H2, P2), amaçlıyor (H2, P), amaçlıyordu (H), düşünür (H, P), düşünürler (H), düşünmüşlerdir (H), sandı (H), umutlandırdı (H), amaçlayan (H, P), inanıyordu (H2), düşündüğünüzden (H), inanamayacaksınız (P), umarak (P), hissediyorsunuz (P), düşündürür (P), hissettirir (P), hissederler (P), sandığınızdan (P), inanırlar (P), amaçlar (P), umar (P2), temenni eder (P), dilerler (P2), inanır (P), hedeflemiştir (P), düşünerek (S), planlayan (S), ima ediyor (S), çabalıyor (S), düşündükleri (S), inandı (S), düşünen (S).

2.5.2.3.2. Edilgen Çatılı Fiiller

Yaşam haberlerinde de edilgen çatı sıklıkla kullanılmıştır. Bu stratejinin incelenen yaşam haberlerinde 1530 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. (67a-c)'deki cümleler yaşam haberlerindeki edilgen çatılı kaçınmalara örnek olarak gösterilebilir:

(67) a) "*Fizik kurallarına meydan okuyan gizemli yapıları uzaylıların inşa ettiği söyleniyor*." (Hürriyet, 2024).

b) "*Alım fiyatı önümüzdeki yıl bahar ayında 500 TL olarak düşünülüyor*." (Posta, 2024).

c) "*Şirin'in yanına geldiği, iletişimde bulunmaya ve yakınlık kurmaya başladığı anlatıldı*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: bilinen (H16, P54, S7), kullanılıyor (H7, P3), satılıyor (H, P), derlenmiştir (H15), merak edilenler (H2, P13), tercih edilen (H3, P10), denilince (H), tahmin edilmeyen (H), yorumlanması (H), yayımlanan (H12, P2), anlatılıyor (H2), kabul ediliyor (H3, P2), planlanır (H), paylaşıldığını (H), düşünülmektedir (H2, P3), gözlemlenmiştir (H), uyarıda bulunuyor (H, P), merak edilen (H, P, S), söndürüldü (H), belirtilen (H2, P3, S11), adlandırılan (H4, P3, S3), yayınlanan (H3, P), yasaklandı (H), kabul edilen (H3, P4, S), belirtilmeyen (H), planlandı (H), biliniyor (H6, P20), söz edilir (H), uygulanıyor (H3, S), yapılıyor (H, P), bilinmiyor (H6, P, S), deniyor (H2), tanımlanıyor (H4), rastlanan (H), adlandırılıyor (H), saptandı (H, S2), incelendi (H, S), ifade edildi (H, P, S9), tespit edildi (H2, S33), ilişkilendiriliyor (H),

tavsiye edilen (H2, P), iddia edilen (H, P2, S9), gerçekleştirilen (H, P, S), belirtilmişti (H, P2), söyleniyor (H, P5), anlaşıldı (H2, S5), unutulmuştu (H), atfediliyor (H), atfedilmişti (H), reddedildi (H), bahsedilen (H), keşfedilen (H, P), düşünülüyor (H5, P2), tecrübe ediliyor (H), gidiliyor (H), haksızlık ediliyor (H), hazırlanıyor (H, S), anılan (H, P, S2), düzenleniyor (H3), renove edilen (H), beğenildi (H), konuşuldu (H3), denince (H), aday gösterildi (H), ihmal edilir (H2), görülüyor (H2, P7, S3), tartışmaları yapılıyordu (H), konuşulan (H), düzenlenen (H, P2, S14), hazırlanan (H, P2, S3), bekleniyor (H, P, S58), değerlendirilecek (H), düzenlenecek (H), anılıyor (H), ilişkilendirilmiştir (H2, P), inanılıyor (H8, P4, S), inanılan (H2, P2), denilen (H, S2), özdeşleştiriliyor (H), rastlanıyor (H), tercih edilmelidir (H, P), deneniyor (H), seçiliyor (H, S2), tanımlandı (H2), bilinmiyordu (H), tedavi edilmişti (H), ümit ediliyordu (H), adı verildi (H), duyurulduktan (H), aşılanmıştı (H), amaçlanıyordu (H), söylenen (H), yayımlanması (H), yayımlandı (H, S), ihraç edilen (H), tespit ediliyor (H), geri gönderiliyor (H), bilinir (H, P37), atfedilenden (H), yapılan (H8), iddia ediliyor (H), elde edilen (H, P17, S6), üretilir (H), düşünüldüğünde (H, P), anlaşılıyor (H), öneriliyor (H, P5), tavsiye ediliyor (H), anlaşılmadı (H), söylendi (H4), boşaltıldı (H), adlandırılır (H), teşhis edilen (H), beklenen (H, P2, S5), algılanıyor (H), önerilir (H, P21), konuşuluyor (H), sorulan (H), sayılıyor (H), belirlendi (H, S35), desteklendi (H), söylendiği (H), tanınır (P8), görülmektedir (P), tabir edilen (P), tanınan (P2, S), düşünülen (P5, S), belirtilmektedir (P), tüketilir (P2), tercih edilmiyor (P2), belirtiliyor (P3, S7), oynanıyor (P), yayınlandığı (P), paylaşılmadı (P), toplanıyor (P), denilerek (P, S), önerilmektedir (P2), ele alınıyor (P), öğrenildi (P2, S44), tüketilen (P11), tüketilmiştir (P), ele alındı (P3, S), odaklanıldı (P), belirtilirken (P, S), dile getirildi (P), belirtildi (P, S21), gösterildi (P), dikkat çekildi (P, S), sunuluyor (P2, S), gönderiliyor (P), atılırken (P), değerlendirilen (P, S2), tavsiye edilir (P), bilinmektedir (P5), tüketilmemektedir (P2), tanımlanan (P2), kullanılırdı (P), iddia edilir (P), ilişkilendirilir (P3), inanılır (P12), tercih edilir (P6), bilinirken (P), merak edilir (P), söylenir (P), iddia edilmektedir (P), bilinmeyen (P, S19), kabul edilir (P9), kullanılan (P12, S4), getiriliyor (P), değerlendiriliyor (P2), takip ediliyor (P, S), merak ediliyor (P3), paylaşıldı (P, S), bildirilirken (P, S), planlandığı (P), elde edilir (P3), üretiliyor (P), planlanan (P), yararlanılmaktadır (P), kullanılırken (P), alınan (P), temin edilen (P), ikram edilen (P), keşfedilmiştir (P), tartışılan (P), göz ardı edilen (P2), kullanılır (P5), dile getirildiği (P), kullanılmaktadır (P), karşılanır (P), benimsenen (P), ilişkilendirilmez (P), izlenen (P3), öğrenilmesi (P), tavsiye edilir (P), tercih ediliyor

(P), adı verilen (P, S), getirilirken (P), düşünülür (P4), uygulanır (P), görülen (P2), elde ediliyor (P), hasat edilen (P), uygulanagelmiştir (P), sergileniyor (P), israf edilen (P), deniliyor (P, S2), görülür (P), sevilen (P6), önleniyor (P), anılır (P), önerilen (P2), dikkat edilmelidir (P), beklenmelidir (P), sunulur (P), servis edilmelidir (P), bilinmeyenler (P), hazırlanarak (P), kurutulması (P), öne sürülür (P), getirilen (P), satılan (P), hissedilen (P), kullanılmıştır (P), tanınıyor (P), gözlemlendi (P), düşünülmüştür (P), tüketiliyor (P2), sevk edildi (S44), istenen (S4), anlatıldı (S8), kaydedildi (S16), yer verildi (S8), aktarılan (S), denildi (S7), talep edildi (S2), haber verilmesi (S), sevk edilen (S8), gönderildi (S4), ortaya çıkarıldı (S2), tahrip edildi (S), yazılarak (S), restore edilen (S), zarar veriliyor (S), öğrenilemeyen (S3), vurularak (S2), başlatılan (S2), el konuldu (S3), haber verildi (S2), kaldırıldı (S), düzenlendi (S12), ertelendi (S), hazırlanırken (S), sorumlu tutuldu (S), anlaşıldığı (S), aktarıldı (S4), kategorize edildiği (S), kaydedilen (S4), gerçekleştirildi (S5), gözaltına alındı (S9), ele geçirildi (S22), açıklandı (S16), belirlendiği (S2), değerlendirildi (S), vurgu yapıldı (S), kanaat getirildi (S), başlatıldı (S24), bilinmezken (S), yönetilen (S), serbest bırakıldı (S3), infaz edilmesi (S), ileri sürüldü (S2), düzenlenmişti (S), kupa verildi (S), görülürken (S2), görülmediğini (S), çökertildi (S), layık görüldü (S4), ödül verildi (S2), seçilen (S), ödülleri verildi (S), yapılacak (S2), güncellendi (S4), uygulanırken (S), belirlenmişti (S3), açıklanan (S4), hesaplandı (S), öğrenilmeyen (S2), götürüldü (S4), belirlenen (S12), kurtarılırken (S2), aranıyor (S), teslim edildi (S5), hizmet verildi (S), istendi (S2), öğrenilirken (S3), alarm verilirken (S), tahmin ediliyor (S51), beklenmiyor (S), alarm verildi (S), beklenirken (S4), işlem yapıldı (S2), duyurulacak (S), bildirildi (S13), tutuklandı (S), sevk edildiği (S), haber alınamıyor (S), araştırılırken (S), amaçlandı (S2), hedeflendi (S), artırıldı (S), kolaylaştırıldı (S), yaygınlaştırılacak (S), tasarlandı (S), görüntülendi (S5), belirlenemeyen (S6), tespit edilen (S9), tespit edilemeyen (S), kabul edildi (S3), tahliye edildi (S6), uygulandı (S4), hatırlatılan (S), tespit edilmişti (S2), ele geçirilmişti (S), görüldü (S7), görevlendirilmişti (S), tespit edilerek (S), gönderilirken (S), sürdürülüyor (S), ifadeleri kullanıldı (S3), tahmin edildiğinden (S2), öğrenilen (S5), bildirilen (S2), fark edildi (S), nitelenen (S), ifade ediliyor (S), ifadesi kullanılıyor (S), nitelendirilen (S), tespit edilmesi (S), ulaşıldı (S5), yürütülen (S), değinilerek (S), karar verildi (S), anlaşılan (S), mağdur edildi (S), ele geçirilen (S4), bildirilmesi (S), tespit edildiği (S), vurgulandı (S3), belirlenmesi (S), adlandırılırken (S), saptanan (S), tespit edilince (S), intikal ettirildi (S), söylenerek (S), konumu atıldı (S), bekletilirken (S), tahmin edildiği

(S), öne sürüldü (S2), durdurulan (S), yapıştırılmış (S), ifadesi alınarak (S), beklendiğinden (S2), konuşulurken (S), eleştiriliyor (S), eline bırakıldı (S), dahil edildi (S), bulunan (S), bulundu (S), sevk edilirken (S), öğrenilemedi (S), defnedildi (S), rastlandı (S), gözaltına alınan (S), gasp edildi (S), iade edildi (S), adlandırıldı (S), öngörülüyor (S2), değerlendirilmesi (S3), iptal edilen (S), tamamlandı (S2), arandı (S), ileri sürülen (S), tanınıyordu (S), kararı verildi (S), ölçüldü (S3), indirildi (S), hazırlandı (S2), anlaşılmıştı (S2), bekleniyordu (S), egzersiz yaptırılıyor (S), yansıtıldı (S), devam ediliyor (S), uyarı yapıldı (S), öne sürülen (S2), isteniyor (S), işaret edilen (S), tespit edilip (S), uyarı verildi (S), mesajı verildi (S), ulaşılmıştı (S), belirlenirken (S).

2.5.2.4. Kiplik Belirteçler

Yaşam haberlerinde kullanılan kiplik belirteçlerin örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

2.5.2.4.1. Ayırıcılar

Aslında, sanki, eğer, acaba vb. ayırıcılara yaşam haberlerinde 102 kez yer verilmiştir. Bu stratejinin örnekleri (68a-c)'de belirtilmiştir:

(68) a) "*Sanki 1900'lerin başlarına selam gönderiyor."* (Hürriyet, 2024).

b) "*Eğer bir askınız yoksa, yayarak da kurutma işlemini gerçekleştirebilirsiniz*." (Posta, 2024).

c) "*Avrupa ülkelerindeki siyasi durumu şu şekilde özetlemek mümkün aslında."* (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: aslında (H7, P10, S2), sanki (H), eğer (H9, P34), adeta (H3, P11, S9), galiba (H), belki de (H4, P2), muhtemelen (H2, S), belki (H3), büyük ihtimalle (H), acaba (H).

2.5.2.4.2. Belirtecimsiler

Tahmin belirten, limit belirten, zaman belirten ve *yoğunluk belirten* belirtecimsilerin örnekleri (69a-c)'de verilmiştir: (69a)'da *tahmin belirten belirtecimsilerin* Hürriyet gazetesinde tespit edilen örneği, (69b)'de *limit belirten belirtecimsilerin* Posta gazetesindeki örneği, (69c-d)'de Sabah gazetesinden *zaman belirten* ve *yoğunluk belirten belirtecimsilerin* örneği verilmiştir:

(69) a) "*Moai heykelleri keşfedileli neredeyse 300 yıl oldu.*" (Hürriyet, 2024) Tahmin Belirten.

b) "Sebzeleri kurutarak 2 binden fazla kişiye iş imkânı sağlayan Karaefe ailesi, ülke sayısını artırıyor." (Posta, 2024) Limit Belirten.

c) "Olay, saat *11.30 sıralarında*, Melikgazi ilçesinde 5 katlı binada meydana geldi." (Sabah, 2024) Zaman Belirten.

d) "*Ankara genelinde gerçekleştirilen denetimlerde 15 milyon TL para cezası kesildi.*" (Sabah, 2024). Yoğunluk Belirten.

2.5.2.4.2.1. Tahmin Belirtenler

Yaşam haberlerinde toplam 111 kez tahmin belirten belirtecimsiler kullanılmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: yaklaşık 1 hafta (H), yaklaşık 25 dakika (H), yaklaşık yarım kilo kadar (H), yaklaşık 63 bin 400 zehirlenme (H), yaklaşık 18 ay (H), neredeyse unuttuğumuz (H), yaklaşık üç saat (H), neredeyse tamamı (H), neredeyse dörtte bir (H), yaklaşık 67 gram şeker (H), neredeyse üçte ikisi (H), neredeyse 300 yıl (H), yaklaşık 3 kilometre (H), yaklaşık 900 yaşında (H), yaklaşık 1,5 santim (H), yaklaşık 1,5-2 saat (H), yaklaşık 12-15 dakika (H), neredeyse hep kapalı (H), neredeyse her markada (H), yaklaşık 10 kat (H), yaklaşık dörtte birine (H), tahminen 6 bin (H), yaklaşık 2 milyon (H), neredeyse tamamen (H), yaklaşık 58 mg magnezyum (H), neredeyse herkes (H), yaklaşık 400-500 kalori (H), yaklaşık yüzde 30'u (H), yaklaşık yüzde 93'ü (H), yaklaşık beşte biri (H), yaklaşık 19 saat (H), yaklaşık 4-6 saat boyunca (P), yaklaşık %150'sini (P2), yaklaşık 100 gramlık (P2), yaklaşık 20-25 dakika (P2), yaklaşık 1 TL (P), neredeyse her türlü mekan (P), yaklaşık 4 gram protein (P), yaklaşık 17 gram protein (P), yaklaşık 20 dakika (P2), yaklaşık bir su bardağı (P), neredeyse her yemeğin (P), yaklaşık 30 bin 100 ton (P), yaklaşık 63 bin ton (P), yaklaşık bir ay boyunca (P), yaklaşık 10 dakika (P), yaklaşık 2-2,5 litre (P), yaklaşık 3 dakika (P), yaklaşık 5-8 dakika (P), yaklaşık 10-15 dakika (P3), neredeyse her mevsimde (P), yaklaşık bir litre (P), yaklaşık 1 saat (P, S), yaklaşık 60-70°C (P), yaklaşık 30 kilogram (P2), yaklaşık 10 gram (P), yaklaşık 2 kat daha fazla (P), yaklaşık 8-9 dakika (P), yaklaşık 40 dakika (P), yaklaşık 30-40 dakika (P), yaklaşık %14 oranında (P), yaklaşık 15 gram (P), yaklaşık 35 yıldır (P), yaklaşık 1,5 saat (P), yaklaşık %30'unu (P), yaklaşık 70 metre (S2), yaklaşık 2.00 promil (S), bine yakın

güvercin (S), yaklaşık 24 kilometre (S), yaklaşık 7 saat (S), yaklaşık 15 gün (S), 4 bine yakın film (S2), 1 milyona yakın (S), yaklaşık 2 bin'in üzerinde (S), yaklaşık 300 metre (S), yaklaşık 14 kişi (S), yaklaşık yarım saat (S), yaklaşık 10 metreden (S), yaklaşık 1 kilo çivi (S2), yaklaşık 30 metre (S), yaklaşık bir saat (S), yaklaşık 100 metre (S2), yaklaşık 6 yıldır (S), yaklaşık 2 metre (S), yaklaşık 27.300 litre (S), yaklaşık 29 bin üretici (S), yaklaşık 4-5 gün önce (S), yaklaşık 9 milyon (S), yaklaşık 2 saat (S), yaklaşık 40 kilometre (S2), yaklaşık 100 yıllık (S2), yaklaşık 11 milyon (S2), yaklaşık 8 yıl önce (S), yaklaşık 650 bin lira (S), yaklaşık 150 bin lira (S), yaklaşık 500 bin liralık (S).

2.5.2.4.2.2. Limit Belirtenler

İncelenen yaşam haberlerinde limit belirten belirtecimsilerin 51 kez kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: 40 aydan fazla (H), en az 1 saat (H3), en az bir kez (H), en az 150 dakika (H), haftada en az bir kez (H), birden çok davet (H), 50 gramdan fazla (H), 1.000 yıldan fazla (H), 3.000'den fazla (H), 2.000 yıldan fazla (H), 20 yılın üzerinde (H), 390 binden fazla kişinin (H), 220 binden fazla çocuğa (H), en az 30 dakika (H, P), 400 binden fazla çocuğa (H), 3.100'den fazla gen (H), bir milyondan fazla (H), 10 binden fazla katılımcının (H), 10 binden fazla sağlıklı (H), dörtte birinden azını (H), 20 yılı aşkın (P), 25 yılı aşkın (P), en az 1-2 saat (P), 800'ün üzerinde üretici (P), 40 bin dekar alanın üzerinde (P), 800'ün üzerinde patates üreticisi (P), 40 derecenin üzerinde (P), 200'ü aşkın girişimi (P), 3 milyar dolardan fazla (P), 100 yaşını aşkın (P), en az 20 dakika (P), en az 3-4 saat (P), 2 binden fazla (P), en az 4 saat (P), 20'den fazla vitamin (P2), birden çok hesaba (S), 50'den fazla suç (S), 20 binden fazla ağaç (S2), 3 binden fazla (S), 1 milyonu aşkın (S2), 1000'in üzerinde (S), birden çok yabancının (S2), 10'un üzerinde (S), 1.2 milyondan fazla (S).

2.5.2.4.2.3. Zaman Belirtenler

Yüzyıllardır, binlerce yıllık, geçtiğimiz günlerde vb. zaman belirten kaçınmalar yaşam haberlerinde 482 kez kullanılmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: yüzyıllardır (H2, P12), binlerce yıllık (H), geçtiğimiz günlerde (H7, P, S8), yakın zamanda (H4), birkaç aylık (H), henüz (H9, P6, S22), 20'li yaşlarında (H), bir süredir (H2, S2), 1900'lerin başlarına (H), uzun süre (H2, P10, S), yıllar içinde (H), birkaç dakika (H2, P4), bazen (H10, P10, S), kısa bir süre içinde (H),

30’lu yaşlarında (H), birkaç dakika içinde (H), kısa süre sonra (H3, S), saatlerce (H), haftalar boyunca (H), şimdilerde (H, P, S2), şu sıralar (H), uzun bir süredir (H), birkaç hafta içinde (H), kısa süre (H5, P2, S16), uzun vadede (H3, P4), yıllar önce (H, P), uzun yıllar (H), sabah saatlerinde (H, S22), yıllarca (H, S2), şimdilik (H3), kimi zaman (H, P3), geçtiğimiz haftalarda (H, S), birkaç saat içinde (H), en kısa sürede (H), yıllar boyunca (H2), zaman zaman (H4, P2, S3), son yıllarda (H3, P8, S), asırlardır (H3, P2, S), asırlar boyunca (H), binlerce yıldır (H, P), 1840'lı yıllarda (H), 1920'li yıllarda (H), 1500'lü yılların başlarında (H), bir süre sonra (H, S9), son günlerde (H), 1960’lara (H), 1990’larda (H), kısa süre önce (H, S), sayılı günler (H2, P3, S6), birkaç yıldır (H4), birazdan (H), son zamanlarda (H, S), uzun zamandır (H2), birkaç hafta önceden (H), birkaç gün önceden (H), birkaç gün (H2, P), kısa bir süre (H, P2, S4), kısa vadede (H), uzun süreli (H2, P2), birkaç gün sonra (H), 1940'larda (H), 1950'lerin başlarında (H2), birkaç saat sonra (H, S2), kısa süre içinde (H4, S), 2010'lu yıllarda (H), uzun saatler (H), bugünlerde (H), kısa süreli (H2, P2, S7), 1990'ların başından (H), 90'ların sonlarında (H), 2000'lerin başlarında (H), yıllar sonra (H, S4), birkaç gün içinde (H), 50’li yaşlardaki (H), yıllardır (H, P2, S), o zamanlar (H), birkaç ay sonra (H, S), yıllar süren (P), bir süre (P3, S5), çoğu zaman (P11), akşam saatlerinde (P, S16), yüzyıllar boyu (P), uzun yıllardır (P6), uzun vadeli (P), birkaç gün boyunca (P), binlerce yıl öncesinden (P), birkaç saat boyunca (P), uzun yıllar boyunca (P), gündüz saatlerinde (S), 16.35 sıralarında (S), 16.45 sıralarında (S), günlerdir (S2), 1820'li yıllarında (S), gece saatlerinde (S22), sabaha karşı 03.00 sıralarında (S2), öğle saatlerinde (S6), 23.00 sıralarında (S), 15.30 sıralarında (S2), 19.30 sıralarında (S), bir süre önce (S2), geçen aylarda (S), 12.00 sıralarında (S5), 22.00 sıralarında (S2), birkaç dakika sonra (S), 10.00 sıralarında (S4), 18.30 sıralarında (S), 03.15 sıralarında (S2), 21.00 sıralarında (S2), 14.30 sıralarında (S), 24.00 sıralarında (S), 09.15 sularında (S3), 19.00 sıralarında (S2), 18.10 sularında (S), uzun süredir (S2), 01.00 sıralarında (S), 23.30 sıralarında (S2), 20.30 sıralarında (S), 01.30 sıralarında (S), 21.30 sıralarında (S), 01.15 sıralarında (S), 11.30 sıralarında (S), saatler önce (S), 10.30 sıralarında (S), 09.00 sıralarında (S2), 17.00 sıralarında (S), 20.00 sıralarında (S2), erken saatlerde (S), 04.00 sıralarında (S), aylardır (S), 16.00 sıralarında (S), geçen günlerde (S), 02.00 sıralarında (S), saatler sonra (S), aylarca (S2), 08.30 sıralarında (S), geçtiğimiz yıllarda (S2).

2.5.2.4.2.4. Yoğunluk Belirtenler

Oldukça, biraz, genellikle vb. yoğunluk belirten belirtecimsilerin yaşam haberlerinde 458 kez kullanıldığı saptanmıştır.

Tespit edilen kaçınmalar: oldukça (H11, P151), biraz (H11, P8, S2), genellikle (H37, P114, S5), biraz fazla (H), yavaş yavaş (H2, P), sıkça (H5, P24), sıklıkla (H, P17), çoğunlukla (H3, P3), dünya genelinde (H), genelde (H3), nadiren (H, P), sık sık (H2, P4, S2), biraz da (H), biraz daha (H, P2), nadir (H4, P4, S), büyük oranda (H, P, S), önemli bir kısmını (P), genel olarak (P2), büyük bir kısmını (P), önemli ölçüde (P6), büyük kısmını (P), büyük ölçüde (P2), ülke genelinde (S2), Avrupa yakası geneli (S), yer yer (S13), büyük bir çoğunluğu (S), büyük bir kısmı (S), Ankara genelinde (S), Muğla genelinde (S), büyük bölümü (S).

2.5.2.5. Kiplik Sıfatlar

Yaşam haberlerinde kullanıldığı saptanan *asıl kiplik sıfatlar* ve *belirsizlerin* örnekleri aşağıda verilmiştir.

2.5.2.5.1. Asıl Kiplik Sıfatlar

Potansiyel, olası, planlı, tahmini asıl kiplik sıfatları yaşam haberlerinde 18 kez kullanılmıştır. Bu stratejiye ait örnekler (67a-c)'de verilmiştir:

(70) a) "*Potansiyel proje konularını araştırmaya başlayan Gardner, Tom Rounds'un 260 saat boyunca uyumadığını duydu.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Kırmızı tuz, doğal minerallerin varlığından dolayı pembe veya kırmızımsı bir renge sahiptir."* (Posta, 2024).

c) "*Hem Sovyetlere karşı hem de olası yeni bir Nazi çıkışına karşı.*" (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: potansiyel zorlukların (H), tahmini değerlerin (H), potansiyel olumsuz etkileri (H), potansiyel bir neden (H), olası nedeni (H), potansiyel proje konularını (H), olası zararları (P2), potansiyel fayda (P), kırmızımsı bir renge (P), olası bir facianın (S), planlı şekilde (S), olası yeni bir Nazi (S), muhtemel olan isme (S), planlı bir çalışmanın (S), olası kuş gribi (S), olası bir saldırı (S), olası anlaşmada (S).

2.5.2.5.1. Belirsizler

Birçok, çok sayıda, pek çok, milyonlarca vb. belirsizlik anlamı veren kaçınmaların yaşam haberlerinde 604 kez kullanıldığı belirlenmiştir. Belirsizlerin örnekleri (71a-c)'de verilmiştir:

(71) a) "*Sofistike giyim tarzını uyarlamak için birkaç küçük dokunuş yeterli olur*." (Hürriyet, 2024).

b) "*İşte bazı önemli avantajlar*!" (Posta, 2024).

c) "*Kadının midesinde çok sayıda metal cisim olduğu tespit edildi*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: birçok fayda (H, P35), bazı hastalıkların (H), bazı bitkiler (H, P3), binlerce sterline (H), pek çok eleştirmen (H), birçok yeni tür (H), çeşitli soslarla (H), çok sayıda yemek (H), birçok marka (H), pek çok içerik (H), birkaç tanesi (H), birçok medikal uygulama (H), birçok insan (H4, P2), birçok sağlık sorunu (H2), birçok şey (H), milyonlarca ölü deri (H), bazı yastık türleri (H), çeşitli yöntemler (H, P, S), birçok kültürde (H, P9), birçok nokta (H), birçok ülkede (H2, P3, S), çok sayıda olumsuz etkisi (H), pek çok kişisel bakım ürünleri (H), bazı kimyasal türleri (H), çok sayıda bezden (H), yüzlerce kimyasal endokrin (H), birçok günlük üründe (H), birçok yerde (H), bazı ürünlerde (H), birçok önemli fonksiyona (H), milyonlarca insanı (H), bir dizi faktörü (H), pek çok insan (H, P), birçok mekân (H), pek çok adres (H), birkaç küçük dokunuş (H2), çeşitli estetik prosedürlere (H), milyonlarca Suriyeli (H), birçok esnaf (H), birçok kez (H2, S), bazı durumlarda (H), bazı bakteriler (H), çeşitli türlerde (H), birçok meyve suyunda (H), bazı ürünlerin (H, P), pek çok kişi (H4, P6, S), çeşitli besin maddelerini (H), birçok Amerikalının (H), birçok kalıntı (H), yüzlerce tonluk (H), yüzlerce kilometrekarelik (H), birçok bölgeyi (H), çeşitli faktörlerin (H), birkaç kırık sandalye (H), birkaç kaşık (H2), birçok lezzeti (H), bazı ilkeler (H), çoğu kişi (H), birçok değerli isimle (H), çeşitli anketler (H), birçok trajedi (H), birkaç kez (H, P4), birçok kişi (H6, P18), birkaç parça (H, P2), çeşitli sağlık sorunları (H), bazı kültürlerde (H), bazı özel yiyeceklerin (H2), milyarlarca kişi (H), bazı ülkelerde (H), birçok yerinde (H, P2), çok sayıda yuvarlak kekin (H), çeşitli süslerle (H), yüzlerce ayı (H), binlerce turisti (H), birkaç kilometre (H), birkaç uzak görüş (H), birçok çocuk (H), birçok bilim insanı (H), yüz binlerce çocuğa (H), çok sayıda vitamin (H), birçok besin (H, P3), pek çok yeni kahve türü (H), milyonlarca dolarlık (H), birkaç

ayarlamaya (H), bazı sağlık koşulları (H), bazı kişiler (H, P3), birçok tıbbi durum (H), birçok hastalığın (H), bazı vakalarda (H), birçok klinik (H), bir dizi çalışmada (H), birtakım belirtiler (H), pek çok yer (H), birçok ülke (H, S2), bazı öneriler (H), birçok adım (H), sayısız bilişsel faydaları (H), bazı faydalı otlar (H), pek çok fayda (H, P29), birçok açıdan (H, P2), birçok kadın (H), pek çok soru (H), birçok sıkı testten (H), pek çok noktasına (P2), birçok mineral (P), birçok vücut fonksiyonunu (P), pek çok etki (P), çeşitli sağlık yararları (P), çeşitli hastalıklar (P2), bazı bileşikler (P2), bazı araştırmalar (P15), bazı olumsuz etkilere (P), bazı marketlerde (P), pek çok besin (P11), bazı önemli avantajlar (P), birkaç kayısıyı (P), pek çok yararı (P), birçok organizasyonda (P), yüzlerce girişimcinin (P), çeşitli görevlerde (P), birçok uluslararası proje (P), çeşitli bileşenler (P), pek çok problem (P3), pek çok semptomun (P), bazı besinler (P17), pek çok yemekte (P), pek çok şekilde (P2), birçok esansiyel besin (P), bazı sakatatlar (P), bazı sağlık riskleriyle (P), bazı faktörler (P), pek çok katkısı (P), birçok vitamin (P4), pek çok karışım (P), birçok olumlu etkiye (P3), çeşitli rahatsızlıklara (P), bazı kahvaltılık ürünlerde (P), bazı markaların (P), bazı kahvaltılık gıdalarda (P), bazı kahvaltı bisküvileri (P), bazı burçlar (P5), bazı yaygın ürünlerin (P), birçok hayati işlevde (P), bazı gıda maddelerinin (P), pek çok olumlu etki (P), birçok sağlık faydası (P3), birçok kronik hastalığa (P), bazı bölgelerinde (P, S), çeşitli alanlarda (P2), pek çok oyuncu (P), çeşitli hamlelerle (P), pek çok bitki (P4), pek çok önemli isim (P), birçok sağlık sorununa (P2), bazı noktalar (P), birkaç damla (P17), çeşitli sağlık sorunlarına (P), bazı önemli yararları (P2), birtakım problemlere (P2), birçok alanda (P7, S), bazı gıdalar (P4), çeşitli faydalar (P3), bazı içecekler (P2), çeşitli içecekler (P), çeşitli olumsuz etkilere (P), bazı hazır meyve suları (P2), birçok hazır meyve suyu (P), birçok ihtiyacını (P), bazı önemli faydalar (P), çeşitli vitaminler (P), birçok sistemi (P), pek çok yöntem (P), çeşitli kozmetik ürünler (P), bazı sağlık sorunları (P), birkaç yöntem (P), çeşitli olumsuz etkiler (P), bazı hazır çorbalar (P), bazı alternatifler (P), birçok başlık (P), birçok kentine (P), birçok kronik hastalığın (P), birçok temel besin (P), pek çok tarif (P), binlerce kestane ağacı (P), birçok köylünün (P), birkaç bölümü (P2), birçok ev sahibi (P), bazı bitkisel içecekler (P3), birçok evde (P), birçok üretici firma (P), bazı sebzeler (P2), birkaç yemek kaşığı (P), çeşitli yolları (P), bazı özel içecekler (P), pek çok bölgesinde (P), bazı doğal besinler (P), bazı tarifleri (P), bazı doğal yöntemler (P), bazı besin takviyeleri (P), binlerce lira (P), pek çok alanda (P3), birçok yararı (P), pek çok baharat (P), pek çok detay (P), bazı mucize besinler (P), pek çok peynir çeşidi (P), bazı meyveler (P2), birçok tarım ürünü (P), çok

sayıda ürün (P), pek çok tüyo (P), pek çok sağlık sorunu (P2), sayısız fayda (P4), birkaç adet muz (P), bazı kelimeler (P), birçok önemli isimle (P), pek çok sağlık faydası (P), birçok olumlu etkisi (P), bazı kuru meyveler (P), bir dizi yarar (P), birkaç yemek kaşığı tuz (P), bazı doğal yağlar (P2), bazı sağlık faydaları (P), birçok farklı kullanım (P), birçok olumlu etki (P), bazı hazırlık adımları (P), bazı etkili yöntemler (P), binlerce litre (P), pek çok neden (P2), birçok önemli vitamin (P), bazı yağlar (P), bazı balıkların (P), pek çok avantaj (P2), bazı pratik ipuçları (P), pek çok öneri (P), çeşitli tarifler (P), bazı önemli faydaları (P), birkaç önemli nokta (P), bazı margarin çeşitleri (P), bazı bileşenler (P2), birçok doğal çözüm (P), çeşitli nedenler (P), çeşitli formlarda (P), bazı ritüeller (P), bazı konularda (P), pek çok yarar (P), bazı gelenekler (P), çok az kişi (P), birkaç basit yöntem (P), bazı doğal gübreler (P), birkaç diş sarımsak (P), birçok bulaşık deterjanı (P), birçok meyve (P), pek çok katkı (P), bazı lezzetler (P) birçok farklı yemek (P), birçok bölgesinde (P), bir dizi fayda (P), pek çok mineral (P), çeşitli mineraller (P), bazı bitkisel ürünler (P), çeşitli besinler (P), çeşitli cilt problemlerine (P), bazı doğal çözümler (P2), bazı maddeler (P), pek çok köşesi (P), birçok yemeğin (P), tonlarca patlıcan (P), birçok işlevi (P), birkaç dilim (P), birçok devrim (P), çeşitli maddi teşvikler (P), bazı çalışmalar (P), birçok alternatif (P), pek çok önemli besin (P), çok sayıda tarihi yapılar (S), birçok medeniyete (S), birçok tarihi öneme (S), birçok eser (S), çok sayıda polis (S3), çok sayıda insan (S), sayısız estetik ameliyatları (S), sayısız işlem (S), çok sayıda davetli (S), bazı seyirciler (S), bir dizi suç (S), birçok ilçesinde (S), çok sayıda hırsızlık (S2), birçok olay (S), çok miktar altın (S), birçok kurum (S), birçok ilin (S2), binlerce öğrenci (S), bazı belirtiler (S), pek çok prestijli ödüle (S), bazı eşyalar (S), pek çok sosyal projeye (S), çok sayıda ağaç (S), çeşitli materyaller (S), birçok birimde (S), çok sayıda suçu (S), defalarca kez (S), çok sayıda itfaiye (S), çok sayıda led ışık (S), çeşitli miktarlarda (S), bazı dış sıvaları (S), çok sayıda sahte bandrol (S), çeşitli markalar (S), çeşitli yerlerinden (S2), onlarca daireyi (S), çeşitli hedeflere (S), bazı komuta merkezlerinin (S), çeşitli hapishanelerde (S), çok sayıda metal (S), çok sayıda kişi (S), çok sayıda boş şişe (S), sayısız algı operasyonu (S), bazı zam oranları (S), bazı illerimizde (S), çok sayıda boş kovan (S), birçok araca (S), pek çok isim (S2), bazı mahalle yollarında (S), bazı bölgelerde (S), çok sayıda sağlık ekibi (S), bazı bölgeler (S2), pek çok il (S), bazı temel bilgiler (S), Çok sayıda avukat (S), birkaç adet (S), bazı ilçelerde (S), birçok harp gemisi (S), birçok bilgi (S), onlarca cinayet (S), çok sayıda ekipman (S), çok sayıda meslektaşı (S), birçok kas grubunu (S), çok sayıda ambulans (S), onlarca köy yolu (S), binlerce ziyaretçi (S), bazı

noktalarda (S2), tonlarca uyuşturucu (S), birçok statükoyu (S), birkaç el ateş (S), pek çok tahmini (S2), yüzlerce vatandaş (S).

2.5.2.6. Kiplik Adlar

Plan, olasılık, ihtimal iddia kiplik adlarının kullanıldığı kaçınmalara yaşam haberlerinde 31 kez rastlanmıştır. (72a-c)'de stratejinin örneklerine yer verilmiştir:

(72) a) "*Bunama geliştirme olasılıklarının yüzde 10 daha az olduğu belirlendi*." (Hürriyet, 2024).

b) "*Maş fasulyesi sağlıklı beslenme planlarında önemli bir yer tutar*." (Posta, 2024).

c) "*Özel İdaresi ekipleri köy yollarının kapanma ihtimaline karşı hazırda bekliyor*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: tedavi planı (H2), iyi bir planlama (H), bayılma yaşama olasılığı (H), ihtimaller arasında (H), görülme ihtimali (H), sahip olma olasılığının (H), temas etme olasılığını (H), dokunma olasılığını (H), yönetim planını (H), karşılaşma olasılığınız (H), görülme olasılığı (H), geliştirme olasılıklarının (H), sahip olma ihtimali (H), beslenme planı (P), aşırı yeme ihtimalini (P), beslenme planları (P), intihar iddiası (S), şiddet uyguladığı iddiası (S), yasak aşk iddiası (S), ortaya attığı iddia (S), kalabileceği ihtimali (S), bölgeye geldiği ihtimali (S2), kullandırmama iddiası (S), uzlaşma ihtimaline (S), kapanma ihtimaline (S), değiştirme ihtimali (S), en güçlü olasılık (S), korkunç bir iddia (S), müzik çaldığı iddiası (S).

2.5.2.7. Kiplik İlgeçler

Kiplik ilgeçlerin yaşam haberlerinde 325 kez kullanıldığı saptanmıştır. (73a-c)'de kullanılan kaçınmalar kiplik ilgeçlere örnek olarak gösterilebilir:

(73) a) "*50 gram ilave şeker çok da az değil*." (Hürriyet, 2024).

b) "*Astrolojiye göre kişiye zekilik veren konumlar ve burçlar da merak edilir.*" (Posta, 2024).

c) "*Sopayı, maktule ait telefon, cüzdan gibi eşyaları ilçenin farklı noktalarına giderek attıkları belirtiliyor*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: altın iğne gibi işlemler (H), mezoterapi gibi işlemlerle (H), E.F.'ye göre (H), kızarmışlığına göre (H), humus gibi dip soslarla (H), turp türlerine

göre (H), hikâyelere göre (H), alışkanlıklarınıza göre (H), İngiliz bir yatak şirketinin verilerine göre (H), Gıda ve İlaç Daires'ne göre (H), basketbol gibi sporlar (H), pilates gibi aktiviteler (H), biberon gibi ürünlerde (H), Andrea Gore'a göre (H), Endokrin Derneği'ne göre (H), uzmanlara göre (H2), teller gibi iletken unsurlar (H), Marc Jacobs gibi markalar (H), ağız tadınıza göre (H), çözebilmiş değil (H), taco gibi alternatifler (H), düzenlemeye göre (H), Plastik Cerrahlar Derneği'ne göre (H), bir önceki yıla göre (H), Joshua Zeichner'e göre (H), egzama gibi durumları (H), Julia Roberts gibi ünlülerin (H), grip gibi yaygın (H), kalp yetmezliği gibi ciddi sorunlara (H), agave şurubu gibi tatlandırıcılarda (H), gazozlar gibi yüksek früktozlu (H), çok da az değil (H), tahminlerine göre (H, S), açıklanabilmiş değil (H), söylenenlere göre (H), ezogelin gibi çorbalar (H), çok farklı değil (H), sardalya gibi yağlı balıkların (H), çok değilse (H), doktora göre (H), pazı gibi yeşil yapraklı (H), Ofcom raporuna göre (H), kaynaklarına göre (H4), Alan Alda gibi ünlü isimler (H), aktardığına göre (H), sağlık Enstitüleri'ne göre (H), bildirdiğine göre (H), yönetmeliğe göre (H), kayısı gibi sarı meyveler (H), şimdiye kadar (H), lahana gibi sebzeler (H), Cancer Research UK'e göre (H), anlaşılabilmiş değil (H), Cancer Research'ün verilerine göre (H), şu ana kadar (H), yoğurt gibi besinler (H), araştırmaya göre (H), Guinness Dünya Rekorları'na göre (H), çalışmaya göre (H), yoğurt gibi fermente süt ürünleri (H), karalahana gibi yeşil yapraklı (H), magnezyum gibi önemli (H), Daisy Network'e göre (H), şogaol gibi aktif bileşenler (P), osteoporoz gibi kemik hastalıklarının (P2), QUANTUM3D gibi kurumlarda (P), manganez gibi birçok vitamin (P2), flavonoidler gibi antioksidanlar (P), potasyum gibi minerallerle (P), magnezyum gibi mineraller (P9), kanser gibi ciddi hastalıklara (P), sağlık durumuna göre (P), geçen seneye göre (P2), tarihlere göre (P), ay takvimine göre (P), gece körlüğü gibi sorunları (P), K vitamini gibi mineraller (P), anemi gibi sorunların (P), bronşit gibi rahatsızlıkları (P), hazımsızlık gibi sorunları (P2), limon gibi meyveler (P), halsizlik gibi problemleri (P), bal kabağı gibi sebzelerin (P), fosfor gibi mineraller (P2), demir gibi minerallerin (P), kafein gibi gıdalar (P), hayvansal ürünlere göre (P), pek çok rahatsızlıkta (P), pullanma gibi sorunların (P), peynir çeşitlerine göre (P), sigara gibi ürünlerin (P), akne gibi problemleri (P), gözlemcilere göre (P), bu felsefeye göre (P), astrolojiye göre (P2), kabızlık gibi sindirim sorunlarını (P), fındık gibi kuru yemişler (P), kanser gibi ciddi hastalıkların (P), chia tohumu gibi besinler (P), diğerlerine göre (P), romatizma gibi iltihabi (P2), gece körlüğü gibi göz hastalıklarının (P), anemi gibi ciddi (P), ıspanak gibi yapraklı sebzeleri (P), inme gibi ölümcül (P), pişirme gibi yöntemler (P), insülin direnci gibi

problemler (P), isteğe göre (P2), polifenoller gibi antioksidanlar (P), oleosantal gibi bileşikler (P), Amerika gibi 50 ülkeden (P), hindiba gibi meyveler (P), hazımsızlık gibi sindirim problemlerine (P), yoğurt gibi besinlerle (P), siroz gibi ciddi (P), kabızlık gibi sorunları (P5), manganez gibi besin maddeleri (P), sirke gibi doğal (P), kimyasal ürünlere göre (P), noradrenalin gibi kimyasalların (P), hazımsızlık gibi problemlere (P), greyfurt gibi narenciyeler (P), sodyum gibi mineraller (P), Burdur gibi illerde (P), kabızlık gibi problemler (P2), çinko gibi mineralleri (P), araştırmalara göre (P2), sivilce izleri gibi sorunların (P), türüne göre (P), ödem gibi sorunlara (P2), tercihlere göre (P2), inanışa göre (P), taş gibi objeler (P), grip gibi hastalıklar (P4), sivilce gibi problemlere (P), zencefil gibi baharatlar (P), alerji gibi nedenlere (P), ritüele göre (P), tansiyon gibi sorunlara (P), Giresun gibi illerde (P), kalsiyum gibi mineraller (P2), İHA'nın haberine göre (P2), geleneğe göre (P), temizlik ürünlerine göre (P), kolesterol gibi sorunların (P), flavonoidler gibi güçlü (P), reflü gibi problemlerin (P2), kaya koruğu gibi bitkiler (P), artrit gibi iltihaplı (P), kariyer gibi alanlarda (P), tercihinize göre (P), sofra tuzuna göre (P), bıçak gibi metal (P), pazarlara göre (P), zeaksantin gibi bileşikler (P), bamya gibi çeşitlerle (P), biber gibi sebzelerin (P), artrit gibi eklem rahatsızlıklarını (P), ağırlığına göre (P), pilav gibi yan yemeklere (P), diyabet gibi kronik (P), ona göre (P), artrit gibi hastalıkların (P), kabızlık gibi problemlerin (P), osteoporoz gibi hastalıkların (P), apandisit gibi iltihaplı (P2), kırmızı et gibi gıdalardan (P), bakır gibi değerler (P), nezle gibi hastalıkların (P), pekmez gibi geleneksel gıdaların (P), bilgiye göre (S21), kamera kayıtlarına göre (S), Morg İhtisas Dairesi raporuna göre (S), iddialara göre (S5), iddiaya göre (S45), USDT/BUSD gibi stabil (S), kasten yaralama gibi suçlardan (S), ilk bulgulara göre (S), ırklarına göre (S), şantaj gibi yollarla (S), rakamlara göre (S2), verilere göre (S2), enflasyon farkına göre (S), açıklamaya göre (S), tahminlere göre (S3), bilgilere göre (S12), dışlanma gibi sorunlara (S), geri bildirimlere göre (S), bugüne kadar (S), cüzdan gibi eşyaları (S), buna göre (S3), otopsi sonucuna göre (S), aksamalar gibi olumsuzluklara (S), anakonda yılanı gibi hayvanlar (S), Bölge Müdürlüğü verilerine göre (S), aynı döneme göre (S), değerlendirmelere göre (S), aksama gibi olumsuzluklara (S), Anayasaya göre (S), İtalya gibi temel güç (S), rapora göre (S), hava durumu raporuna göre (S2), kehanetlerine göre (S), iddianameye göre (S), tespitlerine göre (S), İSKİ verilerine göre (S).

2.5.3. Kişisel Atıf

Haber yazarının önermenin sorumluluğunu üzerine aldığı kişisel atıf stratejisine yaşam haberlerinde 255 kez yer verilmiştir. Bu stratejinin örnekleri (74a-c)'de verilmiştir:

(74) a) "*Çok sevileceğine eminim*." (Hürriyet, 2024).

b) "*Aslında vücudumuza katkı sağladığını fark edebiliriz*." (Posta, 2024).

c) "*Konuya ilişkin duyuru geldiğinde haberimize ekleyeceğiz*." (Sabah, 2024).

Tespit edilen kaçınmalar: bu sorumuza (H2), anladığımız (H), benim de olmazsa olmazım (H), soframda rastlamadığım (H), beni çok şaşırtmıştı (H), tavsiye ederim (H2), rast geldiğimiz (H), bahsediyoruz (H), bahsetmek isterim (H), görüyoruz (H3), paylaşabilirim (H), diziyoruz (H), ekliyoruz (H), pişiriyoruz (H), ben (H3), tavsiye edeceğim (H), davet ediyorum (H), en sevdiğim (H), benim favori tarifimse (H), gördüğümüz (H), karşımıza çıkıyor (H, P), tercih ettiğimizden (H), rastlıyoruz (H2), beni (H), önlem almazsak (H), jürimiz (H2), tarifini verdiğimiz (H, P), yazdım (H2), derledim (H), yazıda verdiğim (H), çoğumuz seviyoruz (H), yıkıyoruz (H), pırıl pırıl yapıyoruz (H), boca ediyoruz (H), tehlikeye atıyoruz (H), biliyorduk (H), buluşuyoruz (H2), konuşuyoruz (H3), başlıyoruz sohbete (H), kodlarını çözüyoruz (H), göreceğiz (H), çok hoşuma gitti (H), seçtiğimiz (H2), severim (H), hazırladığım (H), eminim (H), önerim var (H), tercih ediyorum (H), sorularımızı (H), sorduk (H), görüştüğümüz (H), ziyaret ettik (H), bizimle (H2), sorduğumuzda (H3), rastladık (H2), konuştuğumuz (H), yer verdiğimiz (H, P2), ilerlemek istiyoruz (H), bahsetmiyorum (H), örnekler vereceğim (H), kalmak istiyoruz (H), yaşıyorum (H), diye bağırdım (H), dedim (H4), diye sordum (H2), devam ettim (H), muhabbete başlıyoruz (H), hepimiz (H), temizlemeye çalışıyoruz (H), merak ettiğimiz (H), hepimiz biliyoruz (H2), biliyoruz (H3, P), aklımıza (H), mutfağına girdik (H), sohbet ettik (H), bence (H), merak ediyorum (H), dikkatimizi çekti (H), karşımızda (H2), biz (H3), tanımıştık (H), buluştuk (H), bahsettik (H), belirteyim (H), üzüldüm (H), aradım (H), sordum (H), Instagram hesabımızda (H2), diye sorduk (H2), açmak istedim (H), biliyordum (H), tarifini paylaşacağım (H), yazarımız (H3), öğrendim ki (H), yedik (H), benim için (H2), durağımız (H), denedik (H), favorilerimiz (H), ben de görmüş oldum (H), benim favorimse (H), duyuyorum (H), vazgeçecek değiliz (H), benim önerim (H), öneririm (H), tarifleri aldık (H), eğleneceğiz (H), tavsiyeler aldık (H), gittiğim (H), şahit oldum

(H), turumuza başlayalım (H), söylediğim gibi (H2), konuştuk (H2), hiç şaşırmadım (H), sevmiştim (H), paylaşıyoruz (H), bize (H, P), önerilerim var (H), başlarım (H), başladığım için (H), dikkat ederim (H), bekletirim (H), yapmıştım (H), öneriyorum (H), anlıyoruz (H), ifade ediyoruz (H), basıyoruz (H), dediğimiz gibi (H), uyguluyoruz (H), fikir sahibi olmamıza (H), yola çıktık (H), hepimizin gündeminde (H), uzmanlara sorduk (H), düşünüyoruz (H), duyuyoruz (H2), okuyoruz (H), tereddüt ediyoruz (H), konuştuğumuz uzmanlar (H), hatırlatıyoruz (H), müptelası oluyoruz (H), dinledik (H), bahsetmiyoruz (H), haberimizde (H, S), hazırlıklı olalım (H), tahmin ettiğimiz (H), düşünürsek (H), başvurduğumuz (P), en sevdiğimiz (P), kullandığımız (P3), sık tükettiğimiz (P3), tam anlamış değiliz (P2), duyduğumuz (P), derdimizin (P), severek tükettiğimiz (P3), tarifini vereceğimiz (P), öğrendiğimiz (P), faydalandığımız (P2), içtiğimiz (P2), sandığımız (P), hazırladığımız (P), düşünürüz (P2), soframızda (P2), desek (P), nitelendirdiğimiz (P), ele alacağız (P, S), bizi (P), unutmamalıyız (P), gündemimiz olmuş durumda (P), gözümüzün önündeymiş (P), gelin bakalım (P), doyamıyoruz (P), doyamadığımız (P), karşılaşıyoruz (P), keşfedeceğiz (P), söyleseydik (P), söyleyebiliriz (P), umut ediyoruz (P), seçmemiz gerekiyor (P2), mutfaklarımızda (P), derdimizin şifası (P), yöresel lezzetimiz (P), köylerimizde (P), aklımıza gelmemişti (P), yaşadığımız (P), fark edebiliriz (P), yediğimiz (P), göz ardı ettiğimiz (P), haberimize ekleyeceğiz (S), cevap arayacağız (S), bakacağız (S), bakalım (S), görelim (S), gelelim (S2), başlayalım (S), belirtelim (S2), anmayacağız (S), derledik (S).

2.5.4. Atıf Kalkanı

Haberin sorumluluğunun başka kaynağa aktarıldığı atıf kalkanı stratejisi diğer haber türlerinde olduğu gibi yaşam haberlerinde de sıklıkla kullanılmıştır. Atıf kalkanının ad ve fiil örnekleri (75a-c)'de verilmiştir:

(75) a) "*Dr. Robert Glatter 'Orta ila yüksek tempoda yürümek, hafızayı, uykuyu ve bilişsel işlevi iyileştirebilir' dedi.*" (Hürriyet, 2024).

b) "*Mehmet Yalçın, hindilerin tezgahta kaldığını söyledi.*" (Posta, 2024).

c) "*Hoan Pham ise müslüman olduktan sonra isminin Hilal Ayral olduğunu ifade etti.*" (Sabah, 2024).

Adlar

Adlarla yapılan atıf kalkanlarının yaşam haberlerinde 1050 kez kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: Dr. Mehmet Sarıaydın (H3), Uzm. Dr. Sarıaydın (H6), Maureen O'Hare (H), O'Hare (H), Hasan Kutluata (H), Kutluata (H2), Dr. Zahide Eriş Zorlu (H5), Zorlu (H2), Şef Aylin Yazıcıoğlu (H), Berrin Yiğit (H4), Emel Yıldırım (H), Dermatolog Ezgi Özkur (H3), Selma Salman (H2), Betül Avcı (H3), İpek Koşan (H2), Damla Durak (H3), Esra Er Kursan (H2), Melis Yılmaz (H), Nilüfer Pazvantoğlu (H2), Neslişah Aygören (H3), Hüseyin Çelik (H), Jilber Barutçiyan (H), Dr. Güncel Öztürk (H), Dr. Murat Yaycı (H), Yaycı (H), Dermatolog Yasemin Fatih Amato (H3), Amato (H6), Fabio Perrotta (H), Shannon Lush (H), Yunus Emre Yıldız (H2), Harini Bala (H3), Bala (H3), Prof. Dr. Aydın Türkmen (H3), Gökçen Efe Aydın (H3), Timur Erk (H5), Doç. Dr. Murat Köken (H), Andrea Gore (H), Gore (H3), Doç. Dr. Seher Tanrıkulu (H4), Rebecca Jeun (H2), Carol Duh-Leong (H), Tanrıkulu (H2), Dr. Tuğba Yetim (H5), Uzm. Dr. Yetim (H3), Dr. Büşra Yayla Yerlikaya (H2), Yerlikaya (H2), Prof. Dr. Vural Fidan (H5), Prof. Dr. Fidan (H), Molly Bailey (H2), Dr. Bailey (H), Dr. Julian De Silva (H4), Dr. Julian (H), Carly (H7), Zeynep Betül Alp (H), Koray Günyaşar (H), Ferit Özkaşıkcı (H2), Elvan Uysal Bottoni (H3), Oğuz Yenihayat (H), Levon Bağış (H2), Salih Seçkin Sevinç (H), Sevinç (H), Görkem Özkan (H), Pelin Akil (H), Şansım Hanım (H), Prof. Dr. Cengiz Köksal (H), Dr. De Silva (H5), Silva (H), Dr. Nalan Kükürt (H7), Kükürt (H2), Joyce Park (H), Dermatolog Dr. Julie Russak (H), Prof. Dr. Murat Erdoğan (H2), Nuri Aygül (H), Muhammed kasap (H), Hasan tekstilci (H), Yahya Zeylati kebap ustası (H), Rim tezgâhtar (H), Avukat Dr. Bedia Ayşegül Tansen Gümüş (H), Kerem Alışık (H2), Prof. Dr. Tuna Katırcıbaşı (H), Prof. Dr. Katırcıbaşı (H), Dr. Peter Filip (H), Dr. Filip (H11), Dr. Kanwar Kelley (H), Kelley (H), Dr. Kelley (H4), Megan Liu (H), Heather Stapleton (H), Jamie Alan (H), Alan (H3), Prof. Dr. Nevzat Artık (H9), anne Holly (H4), Dr. Michael Russo (H), Cleo Davis-Urman (H), Dr. Marisol Saavedra (H), Sam Tejada (H), Uzm.Dr Erdinç Dinçer (H), Camilla Thompson (H2), Balıkçı Kahraman (H5), Kahraman Altun (H), Kahraman Bey (H), Cem Gelinoğlu (H), Ebru Erke (H3), Erke (H), Simay Bülbül (H), Dr. Mark Strom (H), Dr. Martiza Perez (H), Strom (H2), Dr. Strom (H2), Dr. Reshmi Kapoor (H), Gamze Çakaloğlu (H), Mary Putnam (H), Ayça Kaya (H), Zeynep Tuğçe Bayat (H16), Cansel Elçin (H17), Nichola Ludlam-Raine (H), Ludlam-Raine (H6),

Ashley Grossman (H), Prof. Grossman (H4), Dr. Michael Roizen (H, P2), Roizen (H8, P10), uzman isim[255] (P2), Rose Anne Kenny (H, P), 13 yaşındaki Tee (H2), Alyssa McCall (H), Alyssa (H), Geoff York (H), Geoff (H2), Ian Van Nest (H), Cyril Fredlund (H), Dr. Anastasia Dedyukhina (H), Dr. Dedyukhina (H), Daria J Kuss (H), Dr. Jay Olson (H), Profesör Rachel Plotnick (H), Profesör Plotnick (H), Plotnick (H), Robert F. Kennedy (H), Mia Farrow (H), Thomas Francis (H), Alistair Cooke (H), Dr. Stewart, (H), Ahmet Kemal Şenpolat (H2), Şenpolat (H), Tuğba Gürsoy (H3), Sibel Büyükpatır (H), Sibel Hanım (H2), Prof. Dr. Ahmet Aydın (H4), Prof. Dr. Aydın (H), Dicle Tuba Kılıç (H), Mikrobiyolog Ali Rıza Akın (H), Dr. Türkan Özer (H), Prof. Dr. Ece Aydoğ (H), Dr. Aytaç Karadağ (H), Karadağ (H4), Aisling Pigott (H), Diyetisyen Kayla Kopp (H), Kayla Kopp (H), Dr. Harcombe (H2), Harcombe (H), Dr. Öğr. Üyesi Hakani Hazar (H2), Dr. Öğr. Üyesi Hazar (H9), Dr. Shannon Sullivan (H), Dr. Sullivan (H3), Dr. Kara Dupuy-McCauley (H), Dr. Dupuy-McCauley (H3), Dr. Susan Samson (H), Sophie Casey (H), Sophie (H3), Kağan Kocatepe (H2), Kocatepe (H5), Henry Klassen (H), Klassen (H2), Laura Di Meglio (H), Vinit Mahajan (H), Mahajan (H3), oftalmolog John Galanis (H), Galanis (H2), Marc Mathias (H), Mathias (H5), Ninel Gregori (H), Gregori (H), Nadire Sevda İdil (H), Dr. Robert Glatter (H), Randy Gardner (H), Peter Tripp (H), Tripp (H), Gardner (H10), Bruce McAllister (H), Craig Glenday (H), Doç. Dr. Özgün Biçer (H), Nilgün Tekfidan Gümüş (H), Prof. Dr. Ayşe Uyduranoğlu (H), Umut Fırat Eroğlu (H), Gülay Barbaros Altan (H), Prof. Dr. Derya Unutmaz (H), Dr. Gary O'Donovan (H), Dr. O'Donovan (H3), Prof. Devi Sridhar (H), Prof. Sridhar (H), Jason Shepherd (H), Shepherd (H), Prof. Dr. Vedat Göral (H3), Göral (H), Prof. Dr. Göral (H4), Annabelle Gauntlett (H), Annabelle (H5), genç kız[256] (H3), Selin Öznesil (P), Sefa Çotuk (P), Çotuk (P3), Prof. Dr. İbrahim Saraçoğlu (P2), Prof. Dr. Canan Karatay (P6), Karatay (P19), Emre Ertaş (P), Ertaş (P), Çiftçi Sefa Balaban (P), İbrahim Saraçoğlu (P2), Saraçoğlu (P), İbrahim Eroğlu (P2), Sedat İnan (P2), İnan (P2), Filiz Özkol (P7), Betül Merd (P3), Merd (P), Dr. Bekir Uğur Yavuzcan (P), Esilay Kaya (P), Burak Ertaş (P), Nazlı Eda Kırali (P), Burak Bozkurt (P), Prof. Dr. Aslıhan Nasır (P), Prof. Dr. Hande Türker (P), Neşet Dereli (P), Mustafa İnci (P), İnci (P), Ali Kama (P), Doç. Dr. Çiğdem Çınar (P3), Çınar (P), Doç. Dr. Çınar (P2), Şems Arslan (P), Büşra Eracun Akkaya (P), Prof. Dr. Levent Cansever (P3), Prof. Dr.

[255] Dr. Michael Roizen.
[256] Annabelle Gauntlett.

Cansever (P5), Ali İhsan Ülgen (P), Ülgen (P), Musa Topdemir (P), Prof. Karatay (P4), Canan Karatay (P3), Mustafa Kale (P), Sezer Kala (P), Hakkı Albayrak (P), Albayrak (P2), Diyetisyen Hilal Bahadır (P2), Diyetisyen Bahadır (P), Bahadır (P), Dyt. Bahadır (P3), Selçuk Bayraktar (P), Bayraktar (P), Uzm. Dr. Mehmet Ali Duman (P3), uzman isim[257] (P), Duman (P2), Mete Ateş (P), Hayri Ateş (P), Prof. Dr. Osman Müftüoğlu (P4), Prof. Dr. Müftüoğlu (P), Osman Müftüoğlu (P2), Müftüoğlu (P), Hakkı Karaman (P2), Karaman (P3), Op. Dr. Ufuk Askeroğlu (P4), Op. Dr. Askeroğlu (P), Dr. Askeroğlu (P), Ali Yenen (P), Yenen (P), Cüneyt Başar (P), Esnaf Başar (P2), Nasibe Kaya (P), Fizyoterapist Nuray Çolak (P), Diyetisyen Selahattin Aydın (P), Louise Rodhouse (P), Louise (P4), Engin Acar (P), Acar (P2), Irmak Özdemir (P), Nazire Er (P), Yusuf Demiroğlu (P), Nurten Karaefe (P), Turgay Karaefe (P), Karaefe[258] (P), Abdullah Karaefe (P), Profesör Tim (P), Mehmet Yalçın (P3), Yalçın (P), Zeynel Abidin Kaçan (P2), Kamil Özer (P), Özer (P), İbn-i Sina (P2), İsa Gökçeoğlu (P), Gökçeoğlu (P), Kadir Has Çakır (P), sanık Mustafa Örün (S), sanık Örün (S), sanık[259] (S), Tunahan Kurt (S), Prof. Dr. Kerry John Kennedy (S), Dr. Fella Lahmar (S2), Lahmar (S6), Dr. Lahmar (S6), Prof. Dr. Robert Jenkins (S), Erdinç B. (S3), Mustafa Akgül (S), Ali Yerlikaya (S11), Bakan Yerlikaya (S5), Yerlikaya (S5), Ömer Öktem (S), sevgilisi[260] (S), Öktem (S2), Selin Yalın'ın ablası (S), Süleyman B. (S), Memduh Büyükkılıç (S), Başkan Büyükkılıç (S2), Pınar Özkurteller (S), Tiktok kullanıcısı[261] (S), Ata Gündüz Kurşun (S2), Baba Necdet Bektaş (S), Ali Aynalı (S), Aynalı (S), Muhammet Şahin (S), Hulusi Demir (S), İbrahim Tuğsuz (S), Anıl Can Öz (S), Şefik Aygöl (S), Prof. Dr. Fatma Meriç Yılmaz (S), Arzu Y. (S), Şahin Talus (S), Başkan Şahin Talus (S2), Talus (S), Rojin Kabaiş (S), Nizamettin Kabaiş (S3), Kabaiş (S3), Turan Ergün (S), Nevzat Bahtiyar (S3), Onur Akdağ (S2), Akdağ (S), Erdinç Ballıkaya (S), Handan Tufan (S), Tufan (S3), Demet Üstünel (S4), Cem Güneri (S), Zeynep Bahar (S), Oya Eczacıbaşı (S), Ahmet Çelik (S3), Emine Karabulut (S), Mahmut Alsatıf (S4), Ercan Torunoğulları (S), Elif Çavuş (S), Adem Çavuş (S), Ali Çolak (S), Sanık Mehmet T. (S), tanık Ersin G. (S), Emre Başbuğ (S), Mustafa Gündüz (S2), Vali Hulusi Şahin (S), Evgeny Abramov (S), Sanık Onur Demirci (S), Demirci (S), Ekaterina G (S3), Arda Demirci (S), Mehmet A. (S), Mustafa Demirci (S), Dara

[257] Uzm. Dr. Mehmet Ali Duman.
[258] Turgay Karaefe.
[259] Mustafa Örün.
[260] Ömer Öktem.
[261] Pınar Özkurteller.

Şensöz (S), Firdevs Yıldırıcı (S2), Kıvanç Şensöz (S), Kemal Kocabaş (S), Başkan Erdoğan (S3), İsa Altun (S2), Altun (S5), Rimas ve Abdulhadi kardeşler (S), Doktor Mehmet Mustafa Özaslan (S), Dr. Özaslan (S), Naver İsmail (S2), Naver (S3), İsmail (S), Cantürk Alagöz (S), Milletvekili Alagöz (S), Mehmet Nuri Ersoy (S3), Bakan Ersoy (S2), Ersoy (S), Erdal Sevim (S4), Sevim (S), Muzaffer T., (S), Orhan Vakkas (S2), Vakkas (S3), Dr. Can Terzier (S), Barış Karaçal (S), Ömer Fırat Arık (S), İpek Yeşilçam Avcı (S), Avcı (S), Emine Erdoğan (S2), tekstilci Cihan Ş. (S), Cihan Ş. (S3), Avukat Burak Mert Aktaş (S), Avukat Aktaş (S), Hüssam Khatip (S2), Khatip (S6), Yılmaz Tunç (S4), Bakan Tunç (S2), Selami Yıldız (S), Hasip Özel (S3), Özel (S3), Akın Demir (S), Rabia Meryem Aygün (S), Ozan Aydoğdu (S), Fatih Birsen (S), Birsen (S2), Nihat Yalçın (S2), Yalçın (S2), Mansur Yavaş (S), Elif Ç. (S), Yasemin İ. (S), Mahir Çelik (S), Ayşe Çelik (S), Başsavcı Yunus Tunç (S), Tunç (S), Fatih Çiçek (S), Cumali B. (S), Nail Kamacı (S2), Kamacı (S), Devlet Bahçeli (S3), MHP lideri Bahçeli (S), Neşe Özkan (S2), Özkan (S), Yusuf İslam K. (S2), Umut Kardeş (S), İlkay Bilgişin (S), Doğan Yağan (S), Murat Göktepe (S), Kadir Taşdemir (S), Feyzullah K. (S), İdris Akbıyık (S2), Vali Akbıyık (S2), Başkan Recep Tayyip Erdoğan (S2), Erdoğan (S), Cevdet Yılmaz (S), Ömer Çelik (S), Çelik (S), Prof. Dr. Şevket Dönmez (S), Prof. Dr. Dönmez (S), Dönmez (S), Muammer G. (S), İbrahim Özbay (S2), Doç. Dr. Oktay Bozan (S2), Bozan (S), Suna Kepolu Ataman (S2), İtfaiye Müdürü Mehmet Ali Ballak (S), Abdulwahed Aboosama Alhasan (S), Alhasan (S), Bakan Işıkhan (S), Cumhurbaşkanı Erdoğan (S), Barış Saylak (S), Saylak (S), Haluk Laçin (S), Hikmet Toprak (S2), Fadime Bostancı (S), Mehmet Bostancı (S), Tanık Fatih A. (S2), Müşteki Murat Köylü (S), Köylü (S2), Sanık Sırrı Sakık (S), Bayram Buru (S3), Özkan Akbulut (S), Ahmet Mert (S2), Prof. Dr. Erkan Çakır (S), Prof. Dr. Çakır (S2), Ahmet Hamdi Usta (S), Vali Usta (S3), Serdar Ortaç (S2), Esennur Ezgi (S), Ezgi (S), İbrahim G. (S), Kotan Demir (S), Müsamettin Burhanoğlu (S), Seyit Muhammet Talay (S), Ramazan Talay (S), Ömer Sıcak (S), Ümit Kurtkan (S), Avukat Müslüm Yavuz (S2), Avukat Yavuz (S3), Hamza Aydoğdu (S), Ramazan Dündar (S), Ali Eryılmaz (S2), Anne Yüksel Güran (S4), Eski Baro Başkanı Nahit Eren (S2), Mahkeme Başkanı Dündar (S3), Mustafa Demir (S10), Ağabey Enes Güran (S), Salim Güran (S2), Güran (S2), Zeydan Karalar (S), Melih Taha Pekyatırmacı (S2), Mehmet Yetkin (S), Erdinç Yılmaz (S2), Vali Yılmaz (S2), Eyup S. (S), Fahrettin Ulu (S), Ulu (S2), Prof. Dr. Haluk Özener (S), Özener (S4), Ömer Y., Semih D. ve Savaş K., (S), Yavuz Erkan (S), İrem F. (S2), Kazım Sevinç (S), Azize Okurlar (S), Op. Dr. Hüseyin

Keskin (S), Joe Biden (S), Ali Yusuf (S) Sudanlı Bakan Yusuf (S), Engin Polat (S), Polat (S3), Mahinur Özdemir Göktaş (S2), Bakan Göktaş (S2), Abdulkadir Güleç (S), Güleç (S), Ressam Zeliha Bazoğlu (S2), Bazoğlu (S2), Sefer Özkanca (S), Muhammed Şeybe Özkanca (S), Mehmet Özgür Yılmaz (S), Yılmaz (S3), Baba Vanga (S), Hoan Pham (S2), Bilal Ayral (S), Ayral (S), Canberk Sarkurt (S), Gökhan Sarkurt (S), Lee Im (S), Koo Mo Mo (S), Ziya Balkan (S2), Adem Yayla (S), Atilla Bayazıt (S), Ayşe İlke (S), Doç. Dr. Abdullah Emre Güner (S4), Güner (S3), Sağlık Müdürü Güner (S), Andaç Özen (S), Aylin Özen (S), Ramazan İnce (S), Hülya İnce (S), Doğukan Bayar (S2), Bayar (S), Nilüfer Yalçın (S3), Bayram Vural (S), Ayhan Kalyoncu (S).

Fiiller

Fiil çekiminde kullanılan atıf kalkanlarının yaşam haberlerinde 1532 kez kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Tespit edilen kaçınmalar: dedi (H71, P37, S122), söyledi (H49, P8, S53), bilgilendirmede bulundu (H2), belirten (H32, P8, S27), ifade eden (H5, P8, S4), dile getiren (H3, P4, S4), şeklinde konuştu (H4, P3, S11), söyleyen (H16, P8, S18), sıraladı (H6), vurgulayan (H3, P, S2), belirtti (H21, P13, S21), altını çizen (H2, P), ifadelerini kullandı (H15, P6, S38), sözlerine ekleyen (H2), diyerek (H10, P, S17), sonlandırdı (H2), kaleme aldı (H), diyor (H21, P, S2), paylaştı (H6, P, S7), uyarısında bulundu (H4), anlattı (H13, P4, S21), şöyle yanıt verdi (H2, P), vurguladı (H13, P2, S8), bilgi verdi (H2, P4, S2), sözlerine ekledi (H10), ifade etti (H14, P4, S11), yorumunda bulunuyor (H), diyen (H17, P4, S3), şunları söyledi (H12, P3, S), tanımladı (H), diye açıkladı (H, P2), ekledi (H15), konuştu (H2, P, S2), şu sözlerle anlattı (H3), yazdı (H2, P), duyurdu (H4, S5), söylüyor (H14, P2, S), öneriyor (H11, P6), tavsiye ediyor (H3), diye anlatıyor (H7), şu bilgileri verdi (H2, P), açıklamalarda bulundu (H2, P2, S2), iddia eder (H), dikkat çeken (H4, P2, S), altını çizdi (H5, S), bilgiler verdi (H3), vurguluyor (H3, P2), uyarılarda bulundu (H2, P), dikkat çekti (H3, P6, S), yanıtladı (H2, P), konuşan (H8, P2, S5), tavsiye etti (H4), diye ekledi (H), diye konuştu (H8, P13, S22), şu bilgileri paylaştı (H2), değinen (H3, P6, S2), ifadelerine yer verdi (H4), belirterek (H, P2, S20), uyardı (H3, S), şöyle devam etti (H6, S4), şu ifadeleri kullandı (H, S3), yayınladığı (H, S), atıfta bulunarak (H), uyarıda bulunmuşlardı (H), hatırlayan (H), şöyle anlattı (H5, S2), diye anlattığı (H), şunları söylüyor (H3), anlatıyor (H4, P), önerirken (H), dediği (H, S6), açıkladı (H10, P2, S13), vurgulayarak (H), belirtiyor (H8, P8), bahsetti (H4), söyleyerek (H, P3, S4), uyarılarda bulunuyor (H, P), önerilerde

bulundu (H2), hatırlatarak (H), derken (H), önerisinde bulundu (H), açıkladığı (H2), teşvik ediyor (H), yorumda bulundu (H2), açıklamasında bulundu (H), dikkat çekerek (H2), öne sürüyor (H2), söze giriyor (H), paylaştıkları (H), bahsediyor (H), ekliyor (H2), devam ediyor (H), duyurdular (H), yazıyor (H), ekliyordu (H), iddia eden (H, S4), şöyle diyor (H), altını çiziyor (H), işaret ediyor (H2), şunları ekledi (H2), hatırlatan (H, S5), şu yazıyor (H), dikkat çekiyor (H4, P2), dile getirdi (H2, S2), bildirmişti (H, S), uyarıyor (H), diyecekti (H2), diyordu (H), söylerken (H, S), değerlendirdi (H2), savundu (H), ifade ediyor (H, P), şöyle anlatıyor (H, S), dile getiriyor (H, P, S), bahseden (H2, P), yorumlar yapıyor (H), aktaran (H, P2, S7), söylediler (H), hatırlattı (H), paylaşıyor (H, P), yorumlar yaparken (H), öneren (H), savunuyor (H, P2), yanıt vermişti (H), iddia ediyordu (H), belirtmişti (H), savunuyorlardı (H), adlandırıyor (H), inceledi (H), hatırlıyor (H), bahsederken (H), kaydetti (P2, S5), ifadesini kullandı (P, S), uyarılar yaptı (P), vurgularken (P), uyararak (P), anlatan (P2, S7), şunları aktardı (P), dikkat çeker (P), demişti (P3), kaydetmişti (P2), diye konuşmuştu (P2), bilgiler veren (P, S), aktardı (P2, S3), anlattılar (P), açıklamalarda bulunan (P), ifade ederek (P, S4), uyarıda bulundu (P2, S), dikkati çekti (P2, S2), ifadelerini kullanmıştı (P, S), konuşuyor (P), söylediği (P, S3), kaydeden (P, S6), vurgu yaparak (P), işaret eden (P, S), yanıt veren (P), paylaşarak (P), yanıtını veren (P), yanıt verdi (P2, S), tepki gösteren (P), vurgu yapıyor (P), tavsiyede bulunan (P), ifade eder (P), şeklinde devam etti (P), şu tavsiyelerde bulunuyor (P), kutladı (P), vurgu yaparken (P), hatırlatıyor (P), savunmuştur (P), dile getirmiştir (P), atıfta bulunan (P), önermiyor (P), tanımlar (P), ileri süren (S), itiraf ettiği (S), değinerek (S4), dile getirerek (S2), dikkati çekerek (S2), belirledi (S3), öne sürdü (S3), iddia etti (S8), ihtarında bulundu (S), belirtirken (S7), savunmasına geçti (S), söylemlerde bulundu (S), yanıtı verdi (S), reddetti (S), tebrik etti (S), yorumlarını yaptı (S), hükmetti (S), şöyle bahsetti (S2), bilgi veren (S3), açıklama yaptı (S3), öne süren (S4), şöyle konuştu (S), itiraf eden (S2), bildirdi (S4), ifade ettikleri (S2), açıklayan (S), söyleyip (S), ifade veren (S), itiraf ederek (S), söylemişti (S3), ileten (S), ifadelerini kullandılar (S), belirtip (S), anlatarak (S3), duyurmuştu (S), ileri sürdü (S3), paylaştığı (S2), tepki gösterdi (S3), özür diledi (S), öne sürmüştü (S), yorumladı (S), şu sözlere yer verdi (S), imza attı (S), şöyle sürdürdü (S2), diye cevap verdi (S), kınadı (S), şunları kaydetti (S7), vurgu yaptı (S), yanıtlayan (S), şu mesajları verdi (S), itiraz eden (S), şu ifadeler dikkati çekiyor (S), ifadeleri yer aldı (S), iddia ederek (S), savunan (S), tepki gösterirken (S), eleştirilerde bulundu (S), ileri sürerek (S2), altını çizerek (S), beyan

eden (S), çağrısında bulundu (S), küfretti (S), açıklamalarda bulunuyor (S2), diye sordu (S), diye yazdı (S), iddia ettiği (S), yayımladığı (S), ifadelerini kullanıp (S), açıklama yaparak (S), ifade ettiler (S), yer verdi (S), yayınladı (S), yayımladı (S), talimatı verdi (S), açıklamada bulundu (S), diye ifade verdi (S), beyan etti (S), beyanında bulundu (S), iletti (S), uyarıda bulunan (S), paylaşan (S2), bilgisini verdi (S), şunları anlattı (S), bildiren (S), itiraz etti (S), uyarısını yaptı (S), paylaşımda bulunup (S), söz alarak (S), öne sürerek (S), suçladı (S), açıklama yapan (S), övünen (S), dile getirdiler (S), diye konuştular (S), şöyle tamamladı (S), şu bilgileri aktardı (S), duyurduğu (S), yorumunda bulundu (S), paylaşım yaptı (S), açıklamasını yaptı (S), ifadesi kullanıldı (S), değerlendirmelerde bulundu (S), sözlerini noktaladı (S).

SONUÇ

Bu çalışmada Türkçe haber metinlerinde kullanılan kaçınma stratejileri ele alınmış ve tiraja göre ele alınan dünya, ekonomi, magazin, spor ve yaşam haberlerine yer veren ilk üç gazete Hürriyet, Posta ve Sabah gazeteleri değerlendirmeye alınmıştır. Haber türleri olarak dünya, ekonomi, magazin, spor ve yaşam haberleri seçilmiştir. Bu haberlerde geçen kaçınmalar fişleme yoluyla tespit edilip stratejilerine göre gruplandırılmıştır. Tablo 9'da sözcük sayısı ve türe göre kaçınmaların oranları verilmiştir.

Tablo 9. *Gazetelere Göre Kaçınmaların Toplam Sözcük Sayısına Oranı*

Gazete	H			P			S		
Haber Türü	Toplam sözcük	Kaçınma	%	Toplam sözcük	Kaçınma	%	Toplam sözcük	Kaçınma	%
Dünya	98651	6107	%6,19	25831	2012	%7,79	45012	3784	%8,41
Ekonomi	66104	3065	%4,64	55778	2140	%3,84	96774	3121	%3,23
Magazin	89569	3756	%4,19	84398	3343	%3,96	88981	2886	%3,24
Spor	91178	2290	%2,51	36672	1220	%3,33	70503	1619	%2,30
Yaşam	68511	2399	%3,50	167517	3033	%1,81	100185	2680	%2,68
Toplam	414013	17617	%4,26	370196	11748	%3,17	401455	14090	%3,51

Kaçınmaların haber söyleminde önemli bir etkisi vardır. Haber yazarları sundukları haberlerde teyit edemediği ya da emin olmadığı konularda kaçınmalara başvurabilir. Yaşanan bir olayın tam olarak ne zaman gerçekleştiğinin bilinmediği durumlarda yazarlar zaman belirteçlerini kullanarak genelleme yapabilme imkanına sahiptir ya da sayısal verilerde net bir bilgi elde edemediğinde tahmin belirtenlerden, belirsizlerden yardım alabilir. Bu sayede yazar hem edindiği bilgiyi hızla sunabilmekte hem de okuyucuya yanlış bir bilgi vermemektedir. İncelenen haber metinlerinde kullanılan kaçınmaların sayılarına bakıldığında dünya haberlerinde 11903, ekonomi haberlerinde 8326, magazin haberlerinde 9985, spor haberlerinde 5129 ve yaşam haberlerinde 8112 kez kaçınma kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre kaçınma stratejisinin en fazla kullanıldığı haber türü dünya haberleridir.

Dünya haberlerinde kaçınma kullanımının fazla olmasının sebebi, haber yazarlarının dünya haberlerini farklı kaynaklardan edinmesi olarak gösterilebilir. Haber yazarları, dünya haberlerini ajanslardan ve yabancı basından elde etmektedir. Bu sebeple haberin sorumluluğunu haberi edindiği kaynağa aktarmaktadır. Çünkü haber yazarlarının haberi okuyucuya iletmek için çok kısa bir zamanı vardır. Dünya

haberlerini teyit etmek ülke gündemini teyit etmekten daha zordur. Haber yazarları ülke basınındaki haberlerin kaynak kişisiyle iletişime geçebilir ancak dünya gündemi söz konusu olduğunda haber yazarının kaynak kişiyle iletişime geçmesi zorlaşacaktır. Bu sebeple yazarlar haberi doğrudan kaynak kişiye ya da dış basına aktararak sorumluluktan kaçınacaktır.

Olası eğilimlerin kullanımının en fazla dünya haberlerinde olmasının sebebi dünya haberlerinde farklı ülkelerin siyasi durumlarına da yer verilmesidir. Diğer haber türlerinin doğrudan siyasetle bir ilgisi yoktur. Bu sebeple siyasi haberlere az yer verilebilir ya da hiç yer verilmeyebilir. Magazin haberlerinin amacı toplumu eğlendirmektir. Bu sebeple olası eğilimlere magazin haberlerinde rastlanmaması beklenen bir durumdur. Aynı durum spor haberleri için de geçerlidir. Spor haberlerinde ülkenin siyasi gündeminden ziyade maçlara, maç yorumlarına, transferlere yer verilmektedir.

Yaşam haberlerinin içeriğine bakıldığında üç gazete arasında farklılıklar tespit edilmiştir. Hürriyet gazetesinin içeriğinde sağlıkla, cilt bakımıyla, yemek yenilecek mekanlarla ilgili tavsiyeler verilmektedir. Posta gazetesinin içeriğini alternatif tıp, yemek tarifleri, burç yorumları, tasarruf tedbirleriyle ilgili haberler oluşturmaktadır. Sabah gazetesinin yaşam haberlerinde hırsızlık, cinayet vb. gündem haberlerine ve hava durumuna yer verildiği gözlemlenmiştir. Bu da gazetelerin kaçınma türü kullanımı arasındaki farkın sebebini göstermektedir. Hürriyet gazetesi ve Posta gazetesinde yardımcı kiplik fiillerin Sabah gazetesinden fazla kullanılmasının sebebi budur. Sabah gazetesinde gündem olaylarına yer verildiğinden haberlerde sıklıkla edilgen çatı kullanılmıştır. Hürriyet ve Posta gazetelerinde yazarlar sağlıkla, cilt bakımıyla ilgili tavsiyelerde bulunur ve tavsiye ettikleri ürünlerin ya da yiyeceklerin olası olumsuz etkilerinden de bahseder. Böyle durumlarda yazar *sebep olabilir, yol açabilir* vb. ifadelerle okuru ihtimallere karşı uyarmaktadır. Bu uyarıyı yaparken de *-{(y)Abil}* kiplik ekini kullanarak uyarının kesinliğini azaltır. Aynı zamanda kişisel atıfın en fazla yaşam haberlerinde kullanıldığı görülmüştür. Bunun sebebi de aynı şekilde yazarın okuyucuya tavsiyelerde bulunmasıdır. Yazar önereceği ürünleri ya da mekanları dener ve tecrübelerini okuyucuyla paylaşır. Bunu yaparken de kişisel atıflardan faydalanır.

Ekonomi haberlerine bakıldığında bu haber türünde de kaçınma kullanımın fazla olduğu görülmektedir. Bunun sebebi haber yazarlarının ekonomik durumlarla

ilgili tahminlerde bulunmasıdır. Maaş zamları, emekli maaşları, olası zam senaryoları hakkında yazarlar ihtimalleri sunar. Bu sebeple ekonomi haberi yazarları kesinlikten kaçınmaktadır ya da önermenin sorumluluğunu bakanlıklara aktarmaktadır.

Magazin haberlerinde kullanılan kaçınmaların diğer haber türlerine göre daha az olduğu gözlemlenmiştir. Magazin haberlerinde yazar iddialı söylemlerle okurun ilgisini çekmeyi amaçlamaktadır. Bu sebeple magazin haberlerinde diğer türlere kıyasla kaçınma kullanımının daha az olduğu gözlemlenmiştir.

En az kaçınma kullanılan haber türü ise spor haberleridir. Bunun sebebi spor haberlerinde ağırlıklı olarak maç sonuçlarının verilmesidir. Tüm bunlar değerlendirildiğinde en fazla kaçınma kullanımının dünya haberlerinde en az kaçınma kullanımının spor haberlerinde olduğu gözlemlenmektedir. Toplam sözcük sayısının kullanımına bakıldığında en fazla kaçınma stratejisi kullanan gazetenin Hürriyet (%4,26), en az kaçınma stratejisi kullanan gazetenin ise Posta (%3,17) olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre Hürriyet gazetesinin haberleri sunarken daha temkinli bir üslup benimsediği söylenebilir.

Bu çalışmanın amacı Türkçe haber metinlerinde kullanılan kaçınmaları tespit etmektedir. Gazetelerde en az kullanılan kaçınma stratejisi haber türüne göre farklılık göstermektedir. Dünya haberlerinde en az kullanılan kaçınma stratejisi kişisel atıf olurken yaşam haberlerinde olası eğilimlerdir. En az kullanılan kaçınma stratejisi konusunda bir ortaklık yoktur ancak etken çatılı fiillerin dağılımına bakıldığında beş türde de az kullanıldığı tespit edilmiştir. Gazetelerde en fazla kullanılan kaçınma stratejisinin atıf kalkanları olduğu gözlemlenmiştir. Fiillerle yapılan atıf kalkanı stratejisi incelenen tüm türlerde en fazla kullanılan kaçınma stratejisidir. Aynı şekilde tüm haber türlerinde adlarla yapılan atıf kalkanı da en fazla kullanılan stratejilerden biridir. Bu da doğrudan haber yazarının sorumluluktan kaçmak istemesi aynı zamanda haberi kaynak kişiye dayandırarak haberin güvenilirliğini artırmak istemesiyle ilgilidir. Atıf kalkanlarından sonra en fazla kullanılan kaçınma stratejisiyse edilgen çatılı fiillerdir. Haber yazarları bu stratejiyi kullanarak habere karşı mesafesini korur, haberin kaynak kişisini gizler ve bu çatıyı kullanarak haberin kesinliğini azaltmış olur. Bu sebeple haber yazarları edilgen çatıya haberlerinde sıklıkla yer vermiştir.

Bu çalışmada elde edilen bulgular kaçınmaların haber metinlerindeki kullanım durumunu ortaya koymuştur. Çalışma hem dil bilim hem de haber metinlerinin

söylemi üzerine katkı sağlamaktadır. Haber metinlerinde çeşitli kaçınma stratejileri kullanıldığı gözlemlenmiştir. Ancak bu durum tüm metin türleri için geçerli değildir. Farklı metin türleri incelendiğinde farklı sonuçlar çıkabilir. Bu sebeple kaçınmaların farklı metin türlerinde kullanımına yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir. Aynı zamanda diğer üstsöylem belirleyicilerinin haber türlerindeki kullanımları araştırılıp kaçınmayla bu türler arasındaki kullanım farkının karşılaştırılmasına yönelik çalışmalar da yapılabilir. Bu sayede haberlerde kullanılan üstsöylem belirleyicilerinin kullanım sıklığı ve hangi işlevlerde kullanıldığı belirlenmiş olur.

KAYNAKÇA

Ädel, A. (2006). *Metadiscourse in L1 and L2 English.* Amsterdam: John Benjamins.

Ağça, H. (2001). *Sözlü ve yazılı anlatımda Türkçenin kullanımı*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Akçataş, A. (2020). Metin dilbilim. E. Boz (Ed.) *Dilbilim teorik ve uygulamalı alanlar* (s. 91–145) içinde. Ankara: Gazi Kitabevi.

Aksan, D. (1993). *Şiir dili ve Türk şiiri*. Ankara: Engin Yayınevi.

Aksan, D. (2020). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim* (II. Cilt). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Algı, S. (2012). *In partial fulfillment of the requirements for the degree of master of arts in the department of English language teaching* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Alonso, R. A. (2019). A multicompetence perspective of hedging in second language academic writing. *Onomázein*, (45), 58–78.

Altundaş, U. (2020). Tuvacada belirteç işlevli söz öbekleri. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD),* (33), 273–295.

Aquino, A. B. (2014). Hedges in campus journalistic articles. *E-International Scientific Research Journal, 6*(4), 1–53.

Arsan, E. (2005). Haber ve habercilik. S. Alankuş (Ed.) *Gazetecilik ve habercilik* (s. 137–151) içinde. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Aybek, S. (2025). The Use of -ly adverbs in novice and expert writing: A comparative corpus-based analysis of ticle, locness, and BNC corpora. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *24*(3), 1539–1552.

Bayyurt, Y., & Akbaş, E. (2014). *Akademik metinlerde kaçınma ve vurgulayıcı ifadelerin lisansüstü öğrenciler tarafından algılanması ve kullanılması.* Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri (s. 72–79) içinde. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Biber, D. (1989). A typology of English texts. *Linguistics*, *27*, 3–43.

Birsen, H. & Solmaz, A. R. (2013). Spor haberciliği. A. M. Vural (Ed.). *Haber türleri* (s. 120–141) içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Bloomfield, L. (1973). *Language.* Londra: George Allen & Unwin Limited.

Bölükbaş, F. (2010). Metindilbilimsel çözümleme: Muzaffer İzgü'nün yedi uyurlar öyküsü. *Folklor/Edebiyat, 16*(63), 99–116.

Brown. P., & Levinson. S. C. (1987). *Politeness: Some universals in language usage.* Cambridge: Cambridge University Press.

Büyükbaykal, G. N. (2010). *Ekonomi ve basın.* İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi. http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/kok/ekonomi_ve_basin_u141.pdf

Bybee, J., & Fleischman S. (1995). An introductory essay. J. Bybee & S. Fleischman (Ed.) *Modality in grammar and discourse* (s. 1–14) içinde. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Clemen, G. (1997). The concept of hedging: Origins, approaches and definitions. R. Markkanen & H. Schröder (Ed.), *Hedging and discourse: Approaches to the analysis of a pragmatic phenomenon in academic texts* (s. 235–248) içinde. Berlin, New York: Walter de Gruyter.

Crismore, A. (1983). *Metadiscourse: What is it and how is it used in school and non-school social science texts.* Illinois: University of Illinois.

Crismore, A., Kopple, W. J. V. (1988). Readers' learning from prose the effects of hedges. *Written Communication, 5*(2), 184–202.

Crismore, A., Markkanen, R., & Steffensen, M. (1993). Metadiscourse in persuasive writing: A study of texts written by American and Finnish University Students. *Written Communication*, *10*, 39–71.

Crompton, P. (1997). Hedging in academic writing: Some theoretical problems. *English for Specific Purposes, 16*(4), 271–287.

Çetinkaya, B. (2019). Sıfatlar. E. Boz (Ed). *Türkiye Türkçesi III: Sözcük türleri* (s. 73–108) içinde. Ankara: Gazi Kitabevi.

Çetişli, İ. (2006). Edebiyat eğitiminde edebi metinin yeri ve anlamı. *Milli Eğitim Dergisi*, *34*(169), 1–10.

Dağ Tarcan, Ö. (2020). Türkçe akademik metinlerde kaçınsamalar ile vurgulayıcıların kullanımı ve akademik yazma. *Dil Dergisi, 171*(2), 160–176.

Demir, C. (2016). *Lexical proficiency of collocation, boosting, and hedging in academic discourse: A comparatıve study* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Demirok, M. (2022). *Haber ve reklam etiği bağlamında gazetelerde yer alan ekonomi haberlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Devellioğlu, F. (2006). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lügat* (23. Baskı). Ankara: Aydın Kitabevi.

Dilidüzgün, Ş. (2008). *Türkçe öğretiminde metindilbilimsel bağlamda uygulamalı bir yaklaşım* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Diligüzgün, Ş. (2021). *Metindilbilim ve Türkçe öğretimi uygulamalı bir yaklaşım*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Dinar, T. (2020). Kiplik. E. Boz (Ed.) *Türkçede dilbilgisel ulamlar* (s. 57–90) içinde. Ankara: Gazi Kitabevi.

Doyuran, Z. (2009). Önlem alma yapılarının gazete köşe yazılarındaki iletişimsel işlevleri. *Türkbilig* (17), 56–68.

Dursun, Ç. (2005). Haber ve habercilik/gazetecilik üzerine düşünmek. S. Alankuş (Ed.) *Gazetecilik ve habercilik* (s. 137–151) içinde. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Ekoç, A. (2008). *Analyzing Turkish MA students' use of lexical hedging strategies in theses abstracts* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Ercan, G. S. (2003). *Gazete köşe yazılarında dil kullanımı: Kaçınmalar ve cinsiyet değişkeni* [Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi]. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Ercan, G. S., & Yağcıoğlu, S. (2007). Gazete köşe yazılarında kaçınma kullanımı ve cinsiyet ilişkisi. *Dilbilim Araştırmaları*, *5*, 1–16.

Esmer, E. (2016). *Kaçınsama ve vurgulayıcı dilsel öğelerin seçim propaganda konuşma metinlerindeki kullanımı*. 30. Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri (s. 119–124) içinde. Ankara*:* Dilbilim Derneği Yayınları.

Fraser, B. (2010). Pragmatic competence: The case of hedging. G. Kaltenböck, W. Mihatsch, & S. Schneider, (Ed.), *New approaches to hedging* (s. 15–34) içinde. Bingley: Emerald.

Girgin, A. (2002). *Haber yazmak*. İstanbul: Der Yayınevi.

Girgin A. (2003). *Yazılı basında haber ve habercilik etiki.* İstanbul: İnkılap Kitabevi

Günay, D. V. (2013). *Metin bilgisi.* İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.

Güneş, F. (2013). Türkçede metin öğretimi yerine metinle öğrenme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (11), 603–637.

Gürcan, H. İ. (2012a) Haber ve habercilik. H. İ. Gürcan (Ed.), *Haberciliğin temel kavramları* (s. 46–67) içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Gürcan, H. İ. (2012b) Medya tarihi. H. İ. Gürcan (Ed.), *Haberciliğin temel kavramları* (s. 2–22) içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Halliday, M. A. K (1977). Text as semantic choice in social contexts. J. S. Petőfi (Ed.)

Grammars and descriptions (s. 176–226) içinde. Berlin, New York: Walter de Gruyter.

Hamamcı, Z. (2007). *The use of hedges in research articles by Turkish interlanguage speakers of English and native English speakers in the field of social sciences.* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Hinkel, E. (2005). Hedging, inflating and persuading in L2 academic writing. *Applied Language Learning*, *15*(1&2), 29–53.

Holmes, J. (1990). Hedges and boosters in women's and men's speech. *Language & Communication*, *10*(3), 185–205.

Holopainen, H. (2007). *"Kirkkokuoro on varmaan edelleen se tärkein juttu." pehmentely sanomalehti kalevassa ja lehtiuutisgenressä* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Vaasa: Vaasan Üniversitesi.

Hübler, A. (1983). *Understatements and hedges in English.* Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Hyland, K. (1994). Hedging in academic writing and EAP textbooks. *English for Specific Purposes 13*(3), 239–256.

Hyland, K. (1995). The author in the text: Hedging scientific writing. *Hong Kong Papers in Linguistics and Language, 18*, 33–42.

Hyland, K. (1996). Nurturing hedges in the ESP curriculum. *System*, *24*(4), 477–490.

Hyland, K. (1998a). *Hedging in scientific research articles*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

Hyland, K. (1998b). Persuasion and context: The pragmatics of academic discourse. *Journal of Pragmatics, 30*, 437–455.

Hyland, K. (2000). Hedges, boosters and lexical invisibility: Noticing modifiers in academic texts. *Language Awareness 9*(4), 179–197.

Hyland, K. (2019). *Metadiscourse: Exploring interaction in writing*. Londra: Bloomsbury Publishing.

Ilgaz Büyükbaykal, A. C. (2020) *Gazetecilik türleri.* İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi. http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/gazetecilik_ue/gazetecilikturleri.pdf

Işık, M., & Eşitti Ş. (2014). Türkiye'de ekonomi basınının ortaya çıkışı, gelişimi ve bugünkü durumu üzerine bir inceleme. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi,* (25), 109–131.

İşeri, K. (2023). *Sözden yazıya dile gelen metin.* Ankara: Pegem Akademi.

Kamacı Gencer, D. (2018). Yüklemde görevli biçimbirimler E. Boz (Ed.). *Türkiye Türkçesi II: Biçimbilgisi* (s. 149–183) içinde. Ankara: Gazi Kitabevi.

Kantemir, E. (1991). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

Karacan, N. (2022). Biçim-söz dizimsel istem: Türkçede durum biçim birimleri ve anlamsal isteme etkileri. *EKEV Akademi Dergisi,* (92), 161–171.

Karahan, L. (2019). *Türkçede söz dizimi* (26. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Kerimoğlu, C. (2023). *Kiplik ve kip.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kıbrıs, İ. (2010). *Türkçe I yazılı anlatım.* Ankara: Kök Yayıncılık.

Korkmaz, Z. (2022). *Türkiye Türkçesi grameri: Şekil bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Laghari, T. Akhter, T., & Kakepoto, I. (2022). Softening the propositional claims: Investigation of appropriate use of hedging strategies in academic writing. *Global Language Review, 7*(2), 429–441.

Lakoff, G. (1973). Hedges: A study in meaning criteria and the logic of fuzzy concepts. *Journal of Philosophical Logic, 2*, 458–508.

Markkanen, R. & Schröder, H. (1989). Hedging as a translation problem in scientific texts. C. Lauren & M. Nordman (Ed.), *Special language: From humans thinking to thinking machines* (s. 171-179) içinde. Philadelphia: Multilingual Matters.

Markkanen, R. & Schröder, H. (1997). Hedging: A challenge for pragmatics and discourse analysis. R. Markkanen & H. Schröder (Ed.), *Hedging and discourse: approaches to the analysis of a pragmatic phenomenon in academic texts* (s. 3-18) içinde. Berlin, New York: Walter de Gruyter.

Myers, G. (1989). The pragmatics of politeness in scientific articles. *Applied Linguistics, 10*(1), 1–35.

Orkan, S. (2014). *Çağdaş basında kültür ve sanat haberciliği* [Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi]. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Önal, Ö. (2017). *İngilizce ve Türkçede ulam içi derecelendiriciler*. I. Uluslararası Karadeniz Dil ve Dil Eğitimi Konferansı Bildirileri (s. 416–424) içinde. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Prince, E. F., Frader, J., & Bosk, C. L. (1980). On hedging in physician-physician discourse. *Language in Society, 9*(3), 251–279.

Salager-Meyer, F. (1994). Hedges and textual communicative function in medical English written discourse. *English for Specific Purposes, 13*(2), 149–170.

Skelton, J. (1988a). The care and maintenance of hedges. *ELT Journal*, *42*(1), 37–43.

Skelton, J. (1988b). Comments in academic articles. P. Grunwell (Ed.) *Applied linguistics in society* (s. 98–108) içinde. London: CILT/BAAL.

Swales, J. (1990). *Genre analysis.* Cambridge: Cambridge University Press.

Tıkaç, S. (2013). *Hedging in academic writing: The use of "can" in university students' argumentative essays at an English medium university in Turkey* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

Tiken, K. (2020). *Eski Türkiye Türkçesinde edatlar, bağlaçlar, ünlemler ve zarf-fiiller.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tokgöz, O. (1981). *Temel gazetecilik.* Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Tokgöz, O. (2021). Çeşitli anlatım biçimleriyle günümüzde haberciliğin konumu. *Yeni Yüzyıl'da İletişim Çalışmaları*, *1*(3), 5–20.

Uyguç, Ü. & Genç, A. (1998). *Radyo, televizyon haberciliği*. İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Vande Kopple, W.J. (1985). Some exploratory discourse on metadiscourse. *College Composition and Communication, 36*(1), 82–93.

Vural, A. M. (2013). Uluslararası habercilik. A. M. Vural (Ed.). *Haber türleri* (s. 20–40) içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Vural, A.M. (2012). Haber kaynakları. H. İ. Gürcan (Ed.) *Haberciliğin temel kavramları* (s. 120-141) içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Yalavaç Ç. (2021). *Boosting and hedging in Turkish research articles* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Yarar, E. (2000). Akademik söylemde belirteçlerin belirsizlik ve olasılık işlevleri. *Dilbilim ve Uygulamaları, 1*(1), 125–138.

Yüksel, E. & Gürcan, H. İ. (2005). *Haber toplama ve yazma*. Konya: Tablet.

Yüksel, E. (2012). Haber yapısı ve türleri. H.İ. Gürcan (Ed.) *Haberciliğin temel kavramları* (s. 68-93) içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Zadeh L. A. (1972). A Fuzzy-set-theoretic interpretation of linguistic hedges. *Journal of Cybernetics*. *2*(3), 4–34.

Zuck, J. G. & Zuck L. V. (1985). Hedging in newswriting. *Beads or bracelet? How do we approach LSP? Selected Papers from the 5th European Symposium on LSP,* (s. 172–180) içinde. Oxford: Oxford University Press.

Elektronik kaynaklar

Güncel Türkçe Sözlük (2022). Cümle. https://sozluk.gov.tr/ adresinden 07.12.2025 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 07 Aralık). ABD'de krediye talep arttı https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/ekonomi-haberleri/abdde-krediye-talep-artti_ID1604290/ 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 07 Aralık). Aklına gelmeyen başına gelmişti... İlk kez hastalığı hakkında konuştu. https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/annemize-can-feda-hemen-ardindan-gittiler-42617903 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 07 Aralık). Asgari ücret için yeni talep. https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/genel-haberler/asgari-ucret-icin-yeni-talep_ID1604306 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 07 Aralık). Bayern Münih'ten Musiala'ya Almanya tarihine geçecek rekor sözleşme https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/bayern-munihten-musialaya-almanya-tarihine-gececek-rekor-sozlesme-42618047 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 07 Aralık). İlk aile fotoğrafı: Artık 5 kişiyiz. https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hayat/ilk-aile-fotografi-artik-5-kisiyiz-42617484 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 07 Aralık). Muhaliflerin lideri Hürriyet'e konuştu: Esad canını kurtarmaya baksın https://www.hurriyet.com.tr/dunya/muhaliflerin-lideri-hurriyete-konustu-esad-canini-kurtarmaya-baksin-42617993 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 07 Aralık). Piyasaların gözü ABD enflasyonunda. https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/ekonomi-haberleri/piyasalarin-gozu-abd-enflasyonunda_ID1604304/ 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 07 Aralık). Sahnede ekose var. https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hurriyet-cumartesi/sahnede-ekose-var-42617565 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 07 Aralık). Son dakika: Muhalifler Şam'a girdi: Hafız Esad'ın heykelleri yıkılıyor. https://www.hurriyet.com.tr/dunya/live-son-dakika-orta-dogu-ates-cemberi-abd-ve-ingiliz-medyasindan-bomba-iddia-suriyede-kactilar-42618096#post-4 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 07 Aralık). Trump: Suriye bizim sorunumuz değil akışına bırakın ve dahil olmayın. https://www.hurriyet.com.tr/dunya/trump-suriye-bizim-sorunumuz-degil-akisina-birakin-ve-dahil-olmayin-42618681 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 07 Aralık). Ünlü müzisyen ilk kez açıkladı: Beni annem doğurmadı,

evlatlığım... https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/stil/unlu-muzisyen-ilk-kez-acikladi-beni-annem-dogurmadi-evlatligim-42618143 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 07 Aralık). Ünlü şarkıcının kalbindeki derin sızı... Annem de babam da hasta... Bununla başa çıkamıyorum. https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/unlu-sarkicinin-ici-yaniyor-annem-de-babam-da-hasta-bununla-basa-cikamiyorum-42618353 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 07 Aralık). Vefat eden eşinin bebeğini dünyaya getirmek istiyor. https://www.hurriyet.com.tr/aile/vefat-eden-esinin-bebegini-dunyaya-getirmek-istiyor-40-aydan-uzun-suren-davada-tam-dort-avukat-calisti-cikan-karar-kendisin-42615810 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 08 Aralık). Dünyanın merak ettiği soru: Esad ne yapacak. https://www.hurriyet.com.tr/dunya/dunyanin-merak-ettigi-soru-esad-ne-yapacak-42618866 08 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 08 Aralık). İdrar testiyle kanser teşhisi. https://www.hurriyet.com.tr/dunya/idrar-testiyle-kanser-teshisi-42618880 08 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 09 Aralık). Güney Kore Devlet Başkanı'na ülkeden çıkış yasağı. https://www.hurriyet.com.tr/dunya/guney-kore-devlet-baskanina-ulkeden-cikis-yasagi-42619923 09 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 09 Aralık). İkinci el otomobilde galericilerden yeni talep! Fiyatlar artacak mı? İMAS Başkanı Ertemel tek tek açıkladı. https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/genel-haberler/ikinci-el-otomobilde-galericilerden-yeni-talep-fiyatlar-artacak-mi-imas-baskani-ertemel-tek-tek-acikladi_ID1604346/ 09 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 09 Aralık). Yataklarımıza bir yılda yarım kilo ölü deri döküyoruz. https://www.hurriyet.com.tr/aile/yataklarimiza-bir-yilda-yarim-kilo-olur-deri-dokuyoruz-nevresimleri-yastik-kiliflarini-ne-siklikla-degistirmek-gerekir-42617223 09 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 10 Aralık). 4 büyükler, PFDK'ye sevk edildi. https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/4-buyukler-pfdkye-sevk-edildi-42621974 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 10 Aralık). Başarılı golcüden Edin Dzeko ve Selçuk İnan'a büyük övgü. https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/basarili-golcuden-edin-dzeko-ve-selcuk-inana-buyuk-ovgu-fenerbahce-maci-motivasyon-kaynagi-oldu-42621840 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 10 Aralık). Fransa'da kriz zirvede: Le Pen gözünü Macron'a dikti. https://www.hurriyet.com.tr/dunya/fransada-kriz-zirvede-le-pen-gozunu-macrona-dikti-42621653 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 10 Aralık). Mis gibi kokuyor ama sağlığımızı bozuyor. https://www.hurriyet.com.tr/aile/mis-gibi-kokuyor-ama-sagligimizi-bozuyor-kansere-ve-kalp-hastaliklarina-zemin-hazirliyor-iste-endokrin-bozucu-kimyasallar-42614597 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 10 Aralık). Otomotiv devi Stellanis'den 4 milyar dolarlık pil fabrikası. https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/ekonomi-haberleri/otomotiv-devi-stellanisden-4-milyar-dolarlik-pil-fabrikasi_ID1604405/ 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 10 Aralık). TFF'deki dev zirvede ana başlık: Turgut Doman! https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/tffdeki-dev-zirvede-ana-baslik-turgut-doman-tarihte-bir-ilk-yasandi-ibrahim-haciosmanoglundan-ferhat-gundogduya-sana-guvendim-arkan-42620988 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 10 Aralık). Ünlü oyuncunun anne acısı. https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/unlu-oyuncunun-anne-acisi-bizim-icin-ettigi-dualara-minnettarim-o-bizim-hayatimizin-isigiydi-42620542 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 14 Aralık). Adeta bir leydi gibi. https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hurriyet-cumartesi/adeta-bir-leydi-gibi-42625508 14 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 14 Aralık). Araştırmacılar ve define avcıları yıllardır uğraşıyor. https://www.hurriyet.com.tr/dunya/arastirmacilar-ve-define-avcilari-yillardir-ugrasiyor-sirri-cozulemeyen-alti-sifre-bir-tanesinin-degeri-60-milyon-dolardan-fazla-42609376 14 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet, (2024, 14 Aralık). Davetlilerimin gönlünü çalan atıştırmalıklar https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/lezzetli-hayat/davetlilerimin-gonlunu-calan-atistirmaliklar-42625489 14 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 15 Aralık). Aile ve Sosyal Hizmetler ile Milli Eğitim bakanlıklarının 2025 yılı bütçeleri Meclis Genel Kurulunda https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/genel-haberler/aile-ve-sosyal-hizmetler-ile-milli-egitim-bakanliklarinin-2025-yili-butceleri-meclis-genel-kurulunda_ID1604670/ 15 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 15 Aralık). Başka ülkeyle olsa savaşırdık ama kardeşimi vuramazdım, artık savaş bitti, geri döneceğiz' https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hurriyet-pazar/baska-ulkeyle-olsa-savasirdik-ama-kardesimi-vuramazdim-artik-savas-bitti-geri-donecegiz-42626140 15 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 15 Aralık). Gerçekler uzun yıllar sonra kızı sayesinde ortaya çıktı. https://www.hurriyet.com.tr/dunya/gercekler-uzun-yillar-sonra-kizi-sayesinde-ortaya-cikti-herkesin-cok-sevdigi-iyi-aile-babasinin-akilalmaz-sirri-bunca-zaman-fark-edilmeme-42621432 15 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 15 Aralık). Rusya çekiliyor... S-400'ler uçaklara yükleniyor. https://www.hurriyet.com.tr/dunya/rusya-cekiliyor-s-400ler-ucaklara-yukleniyor-42626537 15 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 16 Aralık). Asgari ücrette önemli toplantı. https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/ekonomi-haberleri/asgari-ucrette-onemli-toplanti-iste-olasi-zam-oranlari_ID1604682/ 16 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 16 Aralık). Çin'in perakende satışları kasım ayında zayıfladı. https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/ekonomi-haberleri/cinin-perakende-satislari-kasim-ayinda-zayifladi_ID1604687/ 16 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 16 Aralık). Son dakika...İsrail'den ortalığı karıştıran Golan kararı...Tepki yağıyor: Sabotaj, fırsatçılık... https://www.hurriyet.com.tr/dunya/live-son-dakika-israilden-ortaligi-karistiran-golan-karari-tepki-yagiyor-sabotaj-firsatcilik-42627383 16 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 17 Aralık). Efsane isim maçın ardından net konuştu: Güven yok, değişim şart! https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/efsane-isim-macin-ardindan-net-konustu-guven-yok-degisim-sart-musabakanin-en-iyisi-ve-en-kotusu-42628726 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 17 Aralık). Her şey ağzımıza attığımız anda başlıyor! İlave şekerler vücudumuzda hangi organı nasıl etkiliyor? Günde kaç gramdan fazlası tehlikeli? https://www.hurriyet.com.tr/aile/her-sey-agzimiza-attigimiz-anda-basliyor-ilave-sekerler-vucudumuzda-hangi-organi-nasil-etkiliyor-gunde-kac-gramdan-fazlasi-42615045 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 17 Aralık). Karim Benzema sürprizi! Kimse beklemiyordu... https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/karim-benzema-surprizi-kimse-beklemiyordu-42629360 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 17 Aralık). Prensesin zor seçimi. https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/prensesin-zor-secimi-42628497 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 17 Aralık). Sosyal medya paylaşımıyla ortaya çıktı... Aşkın ilanı. https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/televizyon/sosyal-medya-paylasimiyla-ortaya-cikti-askin-ilani-42628552 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 17 Aralık). Trabzonspor'un golünde top çizgiyi geçti mi? https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/trabzonsporun-golunde-top-cizgiyi-gecti-mi-galatasarayin-golunden-once-ofsayt-var-mi-macin-tartismali-pozisyonlarina-kim-ne-dedi-42628537 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 21 Aralık). Binlerce yıldır ayakta duruyor, sırrı bir türlü çözülemiyor! Bilim insanları da şaşkın: Bu taşlar ne işe yarıyor?

https://www.hurriyet.com.tr/seyahat/binlerce-yildir-ayakta-duruyor-sirri-bir-turlu-cozulemiyor-bilim-insanlari-da-saskin-bu-taslar-ne-ise-yariyor-42627738 21 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 21 Aralık). Son dakika... HTŞ lideri Colani ile ABD heyeti arasında konuşulanlar... Suriye'de yeni hükümetle gelen barış umudu. https://www.hurriyet.com.tr/dunya/live-son-dakika-suriyede-yeni-hukumetle-gelen-baris-umudu-colaniden-kritik-aciklamalar-tel-avivin-kalbi-vuruldu-42633319 21 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 22 Aralık). Aidat zammı kapıda... 5 soruda bilinmesi gerekenler. https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/ekonomi-haberleri/aidat-zammi-kapida-5-soruda-bilinmesi-gerekenler_ID1605007/ 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 22 Aralık). Emeklilik hayalinden parayı duyunca vazgeçti… Tek filmle servet kazanacak. https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/emekli-oldum-demisti-parayi-duyunca-vazgecti-tek-filmle-servet-kazanacak-42634501 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 22 Aralık). Galatasaray 8 puanlık fark için Kayserispor karşısında! https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/galatasaray-8-puanlik-fark-icin-kayserispor-karsisinda-iste-okan-burukun-muhtemel-11i-42634178 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 22 Aralık). Türkiye'nin dijital Gelir İdaresi vizyonu gerçek oldu... Bakan Şimşek: Mükelleflerimize zaman ve paradan tasarruf sağlıyoruz. https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/genel-haberler/turkiyenin-dijital-gelir-idaresi-vizyonu-gercek-oldu-bakan-simsek-mukelleflerimize-zaman-ve-paradan-tasarruf-sagliyoruz_ID1605016/ 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 23 Aralık). Fico'dan Moskova'ya sürpriz ziyaret: Gaz sevkiyatını görüştü https://www.hurriyet.com.tr/dunya/ficodan-moskovaya-surpriz-ziyaret-gaz-sevkiyatini-gorustu-42635176 23 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 23 Aralık). Honda'dan Nissan ile birleşme hakkında ilk yorum. https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/ekonomi-haberleri/hondadan-nissan-ile-birlesme-hakkinda-ilk-yorum_ID1605068/ 23 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 23 Aralık). Son dakika...Rejim askerleri böyle teslim oldu: Esad'ın resmine basıp silahlarını teslim ettiler... https://www.hurriyet.com.tr/dunya/live-son-dakika-netanyahu-yeni-hedefini-acikladi-siddetli-bir-harekat-baslatacagiz-tansiyonu-zirveye-cikaran-aciklama-42635024 23 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 23 Aralık). Yasak aşkıyla bir türlü muradına eremiyor...Hafta sonu düğün falan yok... Bu kadar saf olmayın! https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/yasak-askiyla-bir-turlu-muradina-eremiyor-hafta-sonu-dugun-falan-yok-bu-kadar-saf-olmayin-42634707 23 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 24 Aralık). Rakibi oyundan atıldı diye alay etti, kendini görünce neye uğradığını şaşırdı! https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/rakibi-oyundan-atildi-diye-alay-etti-kendini-gorunce-neye-ugradigini-sasirdi-42636472 24 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 24 Aralık). Süper Lig'de 17. haftanın VAR kayıtları açıklandı. https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/super-ligde-17-haftanin-var-kayitlari-aciklandi-42637050 24 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 24 Aralık). Yıllar sonra bir araya geldiler... Ünlü oyuncu çocukluk aşkıyla evleniyor. https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/stil/unlu-oyuncu-cocukluk-askiyla-evleniyor-42636121 24 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 28 Aralık). 1800'lü yıllarda tıpta bir devrime imza attı, birçok ilki başardı. https://www.hurriyet.com.tr/aile/1800lu-yillarda-tipta-bir-devrime-imza-atti-bircok-ilki-basardi-ama-bugun-pek-cogumuz-adini-bile-bilmiyoruz-42623678 28 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 28 Aralık). Hüseyin Yücel'den Sergen Yalçın ve 'sponsor' açıklaması! https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/huseyin-yucelden-sergen-yalcin-ve-sponsor-aciklamasi-42641230 28 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 29 Aralık). 17 yaşında bir lise öğrencisiydi, yaptığı deneyle bilim tarihine geçti ama sonra çok pişman oldu... Tam 264 saat! https://www.hurriyet.com.tr/aile/17-yasinda-bir-lise-ogrencisiydi-yaptigi-deneyle-bilim-tarihine-gecti-ama-sonra-cok-pisman-oldu-tam-264-saat-42620271 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 29 Aralık). Canlı: Beşiktaş'ın yeni başkanı belli oluyor! Hüseyin Yücel mi Serdal Adalı mı? Oy sayımı başladı... https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/live-canli-besiktasin-yeni-baskani-belli-oluyor-huseyin-yucel-mi-serdal-adali-mi-42641662 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 29 Aralık). Fenerbahçe'nin 5 yıldızına transfer kancası! Yurt içi ve dışından teklifler var. https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/fenerbahcenin-5-yildizina-transfer-kancasi-yurt-ici-ve-disindan-teklifler-var-42641614 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 29 Aralık). Market poşeti 50 kuruş. https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/ekonomi-haberleri/market-poseti-50-kurus_ID1605389/ 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 29 Aralık). Spor salonuna gitmenize gerek yok. Bu 4 basit ipucu daha fazla kalori yakmanızı sağlayacak. https://www.hurriyet.com.tr/aile/galeri-spor-salonuna-gitmenize-gerek-yok-bu-4-basit-ipucu-daha-fazla-kalori-yakmanizi-saglayacak-42639896 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 29 Aralık). Türkiye'deki hızlı tren hat uzunluğu üç yılda katlanacak.

https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/genel-haberler/turkiyedeki-hizli-tren-hat-uzunlugu-uc-yilda-katlanacak_ID1605396/ 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 29 Aralık). Ünlü şarkıcı yıllardır ayrı kaldığı oğullarına sonunda kavuştu. https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hayat/2024un-magazin-olaylari-80-yasindan-sonra-baba-oldu-42641663 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 30 Aralık). Bakan Işıkhan açıkladı... 12 bin 500 lira olan en düşük emekli maaşı artıyor mu? https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/ekonomi-haberleri/bakan-isikhan-acikladi-12-bin-500-lira-olan-en-dusuk-emekli-maasi-artiyor-mu_ID1605454/ 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 30 Aralık). Çocuk, bu aşkın hediyesi olacak. İyi ki doğdun benim yakışıklı ve sadık sevgilim. https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/magazin/cocuk-bu-askin-hediyesi-olacak-iyi-ki-dogdun-benim-yakisikli-ve-sadik-sevgilim-42642223 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 30 Aralık). Demans riskini azaltan dört egzersiz... Haftada iki kez, 45 dakika yapmak gerekiyor. https://www.hurriyet.com.tr/aile/galeri-demans-riskini-azaltan-dort-egzersiz-haftada-iki-kez-45-dakika-yapmak-gerekiyor-42593226 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 30 Aralık). Dünya nüfusu 82 milyon arttı. https://www.hurriyet.com.tr/dunya/dunya-nufusu-82-milyon-artti-42642975 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Hürriyet (2024, 31 Aralık). 2024 böyle geçti. https://www.hurriyet.com.tr/dunya/2024-boyle-gecti-42643392 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Medya Radar, https://web.archive.org/web/20131112225605/https://www.medyaradar.com/tirajlar Erişim Tarihi: 01.07.2024.

Posta (2024, 07 Aralık). Ajda Pekkan konserinde yaşanan krizin sebebi belli oldu. https://www.posta.com.tr/galeri/ajda-pekkan-konserinde-yasanan-krizin-sebebi-belli-oldu-2792654/1 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 07 Aralık). CEO katili halk kahramanı. https://www.posta.com.tr/dunya/ceo-katili-halk-kahramani-2792525 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 07 Aralık). Demet Özdemir bu sefer de çöl prensesi oldu. https://www.posta.com.tr/galeri/demet-ozdemir-bu-sefer-de-col-prensesi-oldu-2792751/1 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 07 Aralık). Kod adı Oyuncak Bebek. https://www.posta.com.tr/dunya/kod-adi-oyuncak-bebek-2792524 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 07 Aralık). Kurutma makinesi ihtiyacını ortadan kaldırıyor. https://www.posta.com.tr/galeri/kurutma-makinesi-ihtiyacini-ortadan-kaldiriyor-elektrikten-tasarruf-etmek-isteyenler-denesin-camasirlari-2-saatte-kurutuyo-2792775/1 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 07 Aralık). Sıcak suda bekletip yiyince bağırsakları harıl harıl çalıştırıyor! Kabızlığı tarihe gömüp direnç kilolarını eritiyor, doğal tansiyon ilacı. https://www.posta.com.tr/galeri/sicak-suda-bekletip-yiyince-bagirsaklari-haril-haril-calistiriyor-kabizligi-tarihe-gomup-direnc-kilolarini-eritiyor-dogal-tansiyon-i-2792892 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 07 Aralık). Tıkalı damarları yağ çözücü gibi açıyor! Demir, kalsiyum ve magnezyum depolarını fullüyor! Vücudu proteine boğup kas yaptırıyor. https://www.posta.com.tr/galeri/tikali-damarlari-yag-cozucu-gibi-aciyor-demir-kalsiyum-ve-magnezyum-depolarini-fulluyor-vucudu-proteine-bogup-kas-yaptiriyor-2792947 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 08 Aralık) Suriye'de 61 yıllık rejim çöktü, Esad kaçtı! Muhalifler Şam'a girdi https://www.posta.com.tr/galeri/suriyede-61-yillik-rejim-coktu-esad-kacti-muhalifler-sama-girdi-2793200/1 08 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 09 Aralık). 40 yıllık kestanecinin kestane tarifi. https://www.posta.com.tr/galeri/40-yillik-kestanecinin-kestane-tarifi-kabuklari-aninda-soyuluyor-evde-kestane-yapmak-isteyenler-denesin-2793069/1 09 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 09 Aralık). Altın Kelebek Ödül Töreni'ne güzelliğiyle damga vurmuştu! Sıla Türkoğlu'nun elbisesinin fiyatı ortaya çıktı. https://www.posta.com.tr/galeri/altin-kelebek-odul-torenine-guzelligiyle-damga-vurmustu-sila-turkoglunun-elbisesinin-fiyati-ortaya-cikti-2793903 09 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 09 Aralık). AÖF sınav sonuçları ne zaman açıklanacak Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sınav sonuç tarihi sorgulanıyor! https://www.sabah.com.tr/yasam/aof-sinav-sonuclari-ne-zaman-aciklanacak-anadolu-universitesi-acikogretim-aof-sorulari-ve-cevaplari-ne-zaman-yayinlanir-7186601 09 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 09 Aralık). Esad rejimi işkence ederek katletmiş! https://www.posta.com.tr/dunya/esad-rejimi-iskence-ederek-katletmis-bir-odadan-40-ceset-cikti-2794026 09 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 10 Aralık). Ağrı eşiğini etkileyen en önemli faktör genler. https://www.posta.com.tr/yasam/agri-esigini-etkileyen-en-onemli-faktor-genler-2794525 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 10 Aralık). Efsane şarkıcı Dolly Parton 58 yıldır evli ama hep tek başına… Dünyanın en utangaç kocası. https://www.posta.com.tr/galeri/efsane-sarkici-dolly-parton-58-yildir-evli-ama-hep-tek-basina-dunyanin-en-utangac-

kocasi-2794420 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 10 Aralık). Kaan Urgancıoğlu ve Burcu Denizer'in minik oğulları 1 yaşına girdi! https://www.posta.com.tr/galeri/kaan-urgancioglu-ve-burcu-denizerin-minik-ogullari-1-yasina-girdi-2794087/1 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 10 Aralık). Mourinho ders almıyor, Aslan farkı açıyor. https://www.posta.com.tr/spor/mourinho-ders-almiyor-aslan-farki-aciyor-2794040 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 10 Aralık). Sasa kabına sığmıyor! Polyesterde bölgesel güç oldu sıra petrokimyada. https://www.posta.com.tr/ekonomi/sasa-kabina-sigmiyor-polyesterde-bolgesel-guc-oldu-sira-petrokimyada-2794059 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 10 Aralık). Seçim vaadi olan minik başkan Mesut Özil'i okula getirdi. https://www.posta.com.tr/spor/secim-vaadi-olan-minik-baskan-mesut-ozili-okula-getirdi-2794311 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 10 Aralık). THY 11 ayda taşıdığı yolcu sayısını açıkladı. https://www.posta.com.tr/ekonomi/thy-11-ayda-tasidigi-yolcu-sayisini-acikladi-2794308 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 14 Aralık). 2025'te öne çıkacak 5 güvenlik tehdidi. https://www.posta.com.tr/ekonomi/2025te-one-cikacak-5-guvenlik-tehdidi-2796561 14 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 14 Aralık). Avrupa'da Türk kulüplerinin UEFA gelirleri belli oldu https://www.posta.com.tr/spor/avrupada-turk-kuluplerinin-uefa-gelirleri-belli-oldu-2796643 14 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 14 Aralık). Galatasaray'da Ziyech ile ipler koptu! https://www.posta.com.tr/spor/galatasarayda-ziyech-ile-ipler-koptu-iste-yeni-takimi-2796673 14 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 14 Aralık). Türkiye, uluslararası yatırımcılar için cazip bir merkez haline geldi. https://www.posta.com.tr/ekonomi/tesk-baskani-palandokenden-sgk-primi-aciklamasi-2796708 14 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 15 Aralık). En zeki 5 burç belli oldu! IQ seviyeleri tıpkı Einstein gibi. https://www.posta.com.tr/galeri/en-zeki-5-burc-belli-oldu-iq-seviyeleri-tipki-einstein-gibi-2797197 15 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 15 Aralık). Metresle kaçış pahalıya mal oldu. https://www.posta.com.tr/dunya/metresle-kacis-pahaliya-mal-oldu-2797096 15 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 16 Aralık). Yılbaşı hazırlığı! 5 günlük tatil fırsatı doğdu. https://www.posta.com.tr/ekonomi/yilbasi-hazirligi-5-gunluk-tatil-firsati-dogdu-2797509 16 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 17 Aralık). 40 gemilik yüzer güç kıtalara ‘ışık’ oluyor. https://www.posta.com.tr/ekonomi/40-gemilik-yuzer-guc-kitalara-isik-oluyor-2798186 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 17 Aralık). ABD: Oldukça zor bir konu olan PKK/YPG'ye ilişkin Türkiye ile görüşüyoruz https://www.posta.com.tr/dunya/abd-oldukca-zor-bir-konu-olan-pkk-ypgye-iliskin-turkiye-ile-gorusuyoruz-2798209 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 17 Aralık). Bakan Kacır açıkladı: 49 projeye 187 milyon lira destek. https://www.posta.com.tr/ekonomi/bakan-kacir-acikladi-49-projeye-187-milyon-lira-destek-2798652 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 17 Aralık). Chelsea’de büyük deprem! 100 milyonluk transfer dopingli çıktı. https://www.posta.com.tr/spor/chelseade-buyuk-deprem-100-milyonluk-transfer-dopingli-cikti-2798536

Posta (2024, 17 Aralık). Dokuya dokuya zirveye çıktı! Dünyanın halısı Gaziantepli Merinos’tan. https://www.posta.com.tr/ekonomi/dokuya-dokuya-zirveye-cikti-dunyanin-halisi-gaziantepli-merinostan-2798187 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 17 Aralık). Hakan Çalhanoğlu açılışı yaptı, Inter farklı kazandı. https://www.posta.com.tr/spor/hakan-calhanoglu-acilisi-yapti-inter-farkli-kazandi-2798231 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 17 Aralık). Kadınların en sevdiği 5 söz! Bu cümleleri kurarsanız yapmayacakları bir şey yok. https://www.posta.com.tr/galeri/kadinlarin-en-sevdigi-5-soz-bu-cumleleri-kurarsaniz-yapmayacaklari-bir-sey-yok-2798298/1 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır. 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 17 Aralık). Salatasını yapıp kaşık kaşık yiyin. Kimse değerini bilmiyor: Bağırsakları makine gibi çalıştırıyor, hormon dengesini koruyor. https://www.posta.com.tr/galeri/salatasini-yapip-kasik-kasik-yiyin-kimse-degerini-bilmiyor-bagirsaklari-makine-gibi-calistiriyor-hormon-dengesini-koruyor-2798434/3 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 21 Aralık). Almanya'yı kana bulayan saldırı! Saldırganın kimliği şoke etti https://www.posta.com.tr/dunya/almanyayi-kana-bulayan-saldiri-saldirganin-kimligi-soke-etti-2800709 21 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 21 Aralık). Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'dan Şam kararı! 'İran ve Rusya neden Suriye'den çekildi?' sorusuna yanıt. https://www.posta.com.tr/dunya/disisleri-bakani-hakan-fidandan-sam-karari-iran-ve-rusya-neden-suriyeden-cekildi-sorusuna-yanit-2800939 21 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 21 Aralık). Geri sayım başladı! Hediyeleriniz hazır mı? https://www.posta.com.tr/ekonomi/geri-sayim-basladi-hediyeleriniz-hazir-mi-2800689 21 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 21 Aralık). O Ses Türkiye Mina Demirtaş hangi şarkıyı söyleyecek? https://www.posta.com.tr/magazin/o-ses-turkiye-mina-demirtas-hangi-sarkiyi-soyleyecek-31-aralik-2024-o-ses-turkiye-mina-demirtas-sarkisi-belli-oldu-mu-o-ses-turkiye-yilb-2801085 21 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 21 Aralık). Özel izinle ekiliyor! Kilosu 6 bin TL: Yorgunluğu tarihe karıştırıyor. https://www.posta.com.tr/galeri/ozel-izinle-ekiliyor-kilosu-6-bin-tl-yorgunlugu-tarihe-karistiriyor-siskinlik-ve-hazimsizligin-kokunu-kurutuyor-2800489 21 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 21 Aralık). Skriniar harekâtı! Dünya devi transferden çekildi. https://www.posta.com.tr/spor/skriniar-harekati-2800652 21 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 22 Aralık). Fenerbahçe, transfer taarruzunda! https://www.posta.com.tr/spor/fenerbahce-transfer-taarruzunda-87-milyon-euro-2801409 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 22 Aralık). Fenerbahçe, transfer taarruzunda! https://www.posta.com.tr/spor/fenerbahce-transfer-taarruzunda-87-milyon-euro-2801409 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 22 Aralık). Umut Akyürek: Kızımız arkadaş kurbanı ama o çocuklar da birer kurban. https://www.posta.com.tr/galeri/umut-akyurek-kizimiz-arkadas-kurbani-ama-o-cocuklar-da-birer-kurban-2801151/1 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 22 Aralık). Ünlü rapçi silahlı saldırıda hayatını kaybetti. https://www.posta.com.tr/magazin/unlu-rapci-silahli-saldirida-hayatini-kaybetti-2801470 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 23 Aralık). Dünyaca ünlü yıldız Blake Lively'den rol arkadaşı Justin Baldoni'ye taciz davası. https://www.posta.com.tr/galeri/dunyaca-unlu-yildiz-blake-livelyden-rol-arkadasi-justin-baldoniye-taciz-davasi-2801680/2 23 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 23 Aralık). Esad askerlerini böyle satmış! https://www.posta.com.tr/dunya/esad-askerlerini-boyle-satmis-iste-suriyedeki-sarayda-son-gece-yasananlar-2801826 23 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 23 Aralık). Memur ve emeklilerin gözü maaş zammında! İşte beklenen oranlar. https://www.posta.com.tr/galeri/memur-ve-emeklilerin-gozu-maas-zamminda-iste-beklenen-oranlar-2801676 23 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 23 Aralık). Uyarı mesajı yanlış Berlin'e gönderilmiş. https://www.posta.com.tr/dunya/uyari-mesaji-yanlis-berline-gonderilmis-2801663 23 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 24 Aralık). Binalarda karar zamanı geldi! Aidat ve yönetici belirlenecek.

https://www.posta.com.tr/galeri/binalarda-karar-zamani-geldi-aidat-ve-yonetici-belirlenecek-2802141/2 24 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 24 Aralık). Kuyumcularda yeni dönem: Limit getirildi! Altın alacaklar dikkat! Uzmanlar anlattı. https://www.posta.com.tr/ekonomi/kuyumcularda-yeni-donem-limit-getirildi-altin-alacaklar-dikkat-2802172 24 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 28 Aralık). Ağız kanserine karşı bitter. https://www.posta.com.tr/dunya/agiz-kanserine-karsi-bitter-2804612 28 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 28 Aralık). Asgari ücret ile ilgili Bakan Şimşek'ten açıklama. https://www.posta.com.tr/ekonomi/asgari-ucret-ile-ilgili-bakan-simsekten-aciklama-2804793 28 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 28 Aralık). Memur ve memur emeklisi için zam ne kadar olacak? İşte asgari ücretin ardından konuşulan rakam. https://www.posta.com.tr/galeri/memur-ve-memur-emeklisi-icin-zam-ne-kadar-olacak-iste-asgari-ucretin-ardindan-konusulan-rakam-2804660/1 28 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 28 Aralık). Yeşilçam'ın en güzel kadını: Genç kızlara taş çıkaran Gülşen Bubikoğlu'nun son halini gören gözlerini alamıyor! https://www.posta.com.tr/galeri/yesilcamin-en-guzel-kadini-genc-kizlara-tas-cikaran-gulsen-bubikoglunun-son-halini-goren-gozlerini-alamiyor-2804847/1 28 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 28 Aralık).Transfer derbisi https://www.posta.com.tr/galeri/transfer-derbisi-2804602/1 28 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 29 Aralık). Azra Akın'ın Demir hassasiyeti! https://www.posta.com.tr/galeri/azra-akinin-demir-hassasiyeti-cok-istemiyor-o-2805221/1 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 29 Aralık). Beyazı böbrekleri bitiriyor ama o renktekini kullanınca demir, sodyum ve kalsiyum depolarını fullüyor! https://www.posta.com.tr/galeri/beyazi-bobrekleri-bitiriyor-ama-o-renktekini-kullaninca-demir-sodyum-ve-kalsiyum-depolarini-fulluyor-oksuruk-krizlerini-bitirip-bobr-2805074 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 29 Aralık). Çılgın takasa adım adım. https://www.posta.com.tr/spor/cilgin-takasa-adim-adim-2805019 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 29 Aralık). Oğuzhan Koç'tan Hazal Subaşı'na romantik jest! https://www.posta.com.tr/galeri/oguzhan-koctan-hazal-subasina-romantik-jest-2024-bizim-yilimiz-oldu-2805180/1 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 29 Aralık). Simge'den Icardi isyanı! 'Kısmetimi kapatıyor'

https://www.posta.com.tr/galeri/simgeden-icardi-isyani-kismetimi-kapatiyor-2805278 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 30 Aralık). Demansla savaşan Bruce Willis'in eşinden yürek yakan sözler! Kalbim öyle ağır ki. https://www.posta.com.tr/galeri/demansla-savasan-bruce-willisin-esinden-yurek-yakan-sozler-kalbim-oyle-agir-ki-2805873/1 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 30 Aralık). Baba Vanga'nın 2024 karnesi! Yeni yıl öncesi kehanetlerinden korkmalı mıyız? https://www.posta.com.tr/galeri/baba-vanganin-2024-karnesi-yeni-yil-oncesi-kehanetlerinden-korkmali-miyiz-2805710 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 30 Aralık). Aydın'dan dünyaya kilo kilo satılıyor! Magnezyum, çinko ve demir zengini, bağırsakları motor gibi çalıştırıyor! https://www.posta.com.tr/galeri/aydindan-dunyaya-kilo-kilo-satiliyor-magnezyum-cinko-ve-demir-zengini-bagirsaklari-motor-gibi-calistiriyor-dogal-seker-ilaciymis-2805555/1 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 31 Aralık). Bitki çayının tahtını sallıyor! Çinliler ona 'ölümsüzlük çayı' diyor: Zararlı toksinleri elekten geçiriyor, bağışıklık sistemini demir gibi güçlendiriyor. https://www.posta.com.tr/galeri/bitki-cayinin-tahtini-salliyor-cinliler-ona-olumsuzluk-cayi-diyor-zararli-toksinleri-elekten-geciriyor-bagisiklik-sistemini-demir-gi-2806261/1 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 31 Aralık). Galatasaray'da transfer için geri sayım başladı! https://www.posta.com.tr/galeri/galatasarayda-transfer-icin-geri-sayim-basladi-iki-isim-icin-anlasma-2806181/1 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır

Posta (2024, 31 Aralık). Geleceğe açılan yıl. https://www.posta.com.tr/dunya/gelecege-acilan-yil-2806148 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 31 Aralık). Hamileyken aldatılmıştı! Ünlü model kocasını sonunda affetti. https://www.posta.com.tr/galeri/hamileyken-aldatilmisti-unlu-model-kocasini-sonunda-affetti-2806413 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 31 Aralık). Pazar tezgahındaki gizli lezzet! 4 mevsim boyunca tüketebilirsiniz: Doğal enfeksiyonsavar, kemik yoğunluğu artırır, kan dolaşımını destekler. https://www.posta.com.tr/galeri/pazar-tezgahindaki-gizli-lezzet-4-mevsim-boyunca-tuketebilirsiniz-dogal-enfeksiyonsavar-kemik-yogunlugu-artirir-kan-dolasimini-deste-2806333 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 31 Aralık). Sadece 6 maddede hayatı değişti! Uzman isim açıkladı: Yiyeni 20 yıl birden gençleştiriyor. https://www.posta.com.tr/galeri/sadece-6-maddede-hayati-degisti-uzman-isim-acikladi-yiyeni-20-yil-birden-genclestiriyor-2806319/1 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 31 Aralık). Uzaydan Düşen Adam'ın son sözleri neydi? https://www.posta.com.tr/dunya/uzaydan-dusen-adamin-son-sozleri-neydi-

sasirtan-turkiye-detayi-2806191 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Posta (2024, 31 Aralık). Yılbaşının vazgeçilmezi tezgahta kaldı! Kilosu 500 TL ama satın alan yok https://www.posta.com.tr/galeri/yilbasinin-vazgecilmezi-tezgahta-kaldi-kilosu-500-tl-ama-satin-alan-yok-2805693/1 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah, (2024, 07 Aralık). 6 yaşındaki Şirin Elmas mezarlıkta öldürülmüştü: İstenen ceza belli oldu! https://www.sabah.com.tr/galeri/yasam/6-yasindaki-sirin-elmas-mezarlikta-oldurulmstu-istenen-ceza-belli-oldu 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah, (2024, 07 Aralık). Hem Beşiktaş hem de Fenerbahçe'de forma giymiş futbolcular! Bu listede kimler var kimler. https://www.sabah.com.tr/galeri/spor/hem-besiktas-hem-de-fenerbahcede-forma-giymis-futbolcular-bu-listede-kimler-var-kimler-bakalim-kac-tanesini-hatirlayacaksiniz 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah, (2024, 07 Aralık). Hülya Koçyiğit'in 56 yıllık eşi Fenerbahçe'nin efsane ismi. https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/magazin/hulya-kocyigitin-56-yillik-esi-fenerbahcenin-efsane-ismi-hulya-kocyigit-ile-selim-soydanin-film-gibi-tanisma-hikayesi 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah, (2024, 07 Aralık). Yeşilçam'ın en komik kadınlarından Ayşen Gruda'nın kız kardeşleri de oyuncu çıktı! İlk defa duyanlar çok şaşırdı! https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/magazin/yesilcamin-en-komik-kadinlarindan-aysen-grudanin-kiz-kardesleri-de-oyuncu-cikti-ilk-defa-duyanlar-cok-sasirdi 07 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 08 Aralık). 'Hem Şener Şen'le oynadım hem para kazandım' https://www.sabah.com.tr/magazin/hem-sener-senle-oynadim-hem-para-kazandim-7186216 08 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 08 Aralık). Arda Güler'in bonservis bedeli ortaya çıktı! https://www.sabah.com.tr/spor/futbol/2024/12/08/sivasspor-galatasaray-canli-aslan-zorlu-sivasspor-deplasmaninda-11ler-belli-oldu 08 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 08 Aralık). Filipinli gençler Türkiye'de 'Evet' diyor. https://www.sabah.com.tr/ekonomi/filipinli-gencler-turkiyede-evet-diyor-7186285 08 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 08 Aralık). Orta Doğu'da tablo değişti: İsrail PKK işbirliği apaçık ortada! ABD ve Rusya cephesinde durum ne? https://www.sabah.com.tr/galeri/dunya/orta-doguda-tablo-degisti-israil-pkk-isbirligi-apacik-ortada-abd-ve-rusya-cephesinde-durum-ne 08 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 09 Aralık). Blinken'dan Esad açıklamasI: Rusya'ya güvenmesi yıkıma yol açtı https://www.sabah.com.tr/dunya/blinkendan-esad-aciklamasi-rusyaya-

guvenmesi-yikima-yol-acti-7187487 09 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 09 Aralık). İSO Türkiye İhracat İklimi Endeksi kasımda 50,6 oldu. https://www.sabah.com.tr/ekonomi/iso-turkiye-ihracat-iklimi-endeksi-kasimda-506-oldu-7187794 09 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 09 Aralık). Yeşilçam'ın tonton babası Nubar Terziyan ünlü şarkıcının dayısıymış... https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/magazin/yesilcamin-tonton-babasi-nubar-terziyan-unlu-sarkicinin-dayisiymisogrenenler-soke-oldu 09 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 09 Aralık).Sanayide 244 bin işyerine 14.3 milyar TL prim desteği https://www.sabah.com.tr/ekonomi/sanayide-244-bin-isyerine-143-milyar-tl-prim-destegi-7187325 09 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 10 Aralık). ABD'de tepki çeken dava: Irkçı cinayet cezasız kaldı https://www.sabah.com.tr/dunya/abdde-tepki-ceken-dava-irkci-cinayet-cezasiz-kaldi-7189094 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 10 Aralık). Cerrahi maskeyle daireye giren 3 kadın 100 bin dolarlık hırsızlık yaptı. https://www.sabah.com.tr/yasam/cerrahi-maskeyle-daireye-giren-3-kadin-100-bin-dolarlik-hirsizlik-yapti-7189622 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 10 Aralık). Esad rejiminin işkence merkezleri genişliyor: Yeni vahşi eylemler ortaya çıktı. https://www.sabah.com.tr/dunya/esad-rejiminin-iskence-merkezleri-genisliyor-yeni-vahsi-eylemler-ortaya-cikti-7189055 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 10 Aralık). Jay-Z için tecavüz suçlaması. https://www.sabah.com.tr/magazin/jay-z-icin-tecavuz-suclamasi-7188352 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 10 Aralık). SON DAKİKA | Şaban Ataş cinayetinde yeni gelişme! İstenen cezalar belli oldu: Gerçek Müge Anlı'da ortaya çıkmıştı. https://www.sabah.com.tr/galeri/yasam/son-dakika-saban-atas-cinayetinde-yeni-gelisme-istenen-cezalar-belli-oldu-gercek-muge-anlida-ortaya-cikmisti 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 10 Aralık). Terör örgütü PKK/YPG İsrail'den yardım istedi. https://www.sabah.com.tr/dunya/teror-orgutu-pkkypg-israilden-yardim-istedi-7189807 10 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 14 Aralık). Rusya'dan şoke eden hamle! Uydu görüntüleri ortaya çıktı: Suriye'yi terk ediyorlar! https://www.sabah.com.tr/galeri/dunya/rusyadan-soke-eden-hamle-uydu-goruntuleri-ortaya-cikti-suriyeyi-terk-ediyorlar 14 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 14 Aralık). LPG tüplerine ilişkin düzenlemede değişikliğe gidildi https://www.sabah.com.tr/ekonomi/lpg-tuplerine-iliskin-duzenlemede-

degisiklige-gidildi-7193988 14 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 14 Aralık). Tayland menşeli kauçuk iplik ithalatında dampinge karşı önlem sürecek. https://www.sabah.com.tr/ekonomi/tayland-menseli-kaucuk-iplik-ithalatinda-dampinge-karsi-onlem-surecek-7193815 14 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 15 Aralık). Esad'ın yeni zulüm yeri keşfedildi: Tüyler ürperten toplu mezarlar! Kemik ve kıyafetler var. https://www.sabah.com.tr/galeri/dunya/esadin-yeni-zulum-yeri-kesfedildi-kemik-ve-kiyafetler-var 15 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 15 Aralık). İspanyol gazeteciden A Milli Takım'a övgüler! https://www.sabah.com.tr/spor/futbol/2024/12/15/ispanyol-gazeteciden-a-milli-takima-ovguler-turk-futbolunun-en-iyisi-olacak 15 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 15 Aralık). SON DAKİKA HABERİ: UEFA Avrupa Ligi'nde şampiyonluk olasılıkları güncellendi! İşte Galatasaray, Fenerbahçe ve Beşiktaş'ın şampiyonluk şansı. https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/spor/son-dakika-haberi-uefa-avrupa-liginde-sampiyonluk-olasiliklari-guncellendi-iste-galatasaray-fenerbahce-ve-besiktasin-sampiyonluk-sansi 15 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 16 Aralık). Gazze'de her yer kıyamet gibi https://www.sabah.com.tr/dunya/gazzede-her-yer-kiyamet-gibi-7195480 16 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 16 Aralık). https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/magazin/yesilcamin-usta-ismi-eris-akmani-gorenler-taniyamadi-bakin-simdi-ne-yapiyor 16 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 16 Aralık). SON DAKİKA: Yüzde 30 fazla emekli maaşı alma fırsatı! SSK, Bağ-Kur ve memur emeklisi olacaklar o tarihe dikkat! https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/yasam/son-dakika-yuzde-30-fazla-emekli-maasi-alma-firsati-ssk-bag-kur-ve-memur-emeklisi-olacaklar-o-tarihe-dikkat 16 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 17 Aralık). Doktorlar gözlerine inanamadı. https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/yasam/doktorlar-gozlerine-inanamadi-midesinden-1-kilo-metal-cikti-insaat-demiri-bile-var 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 17 Aralık). Galatasaray'dan Paulo Dybala açıklaması! https://www.sabah.com.tr/spor/futbol/2024/12/17/galatasaraydan-paulo-dybala-aciklamasi 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 17 Aralık). https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/magazin/anoreksiya-ile-mucadele-ediyordu-dunyaca-unlu-yildiz-ariana-grandenin-son-hali-sevenlerini-uzdu Anoreksiya ile mücadele ediyordu! Dünyaca ünlü yıldız Ariana Grande'nin son hali sevenlerini üzdü! 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 17 Aralık). Kayseri'de 25 yaşındaki kadının gizemli ölümü: Üçüncü kattaki evinin balkonundan düştü! https://www.sabah.com.tr/yasam/kayseride-25-yasindaki-kadinin-gizemli-olumu-ucuncu-kattaki-evinin-balkonundan-dustu-7197536 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 17 Aralık). Rusya'nın Suriye planı ortaya çıktı! The Economist'ten flaş iddia: Gizli görüşmeler başladı! https://www.sabah.com.tr/galeri/dunya/rusyanin-suriye-plani-ortaya-cikti-the-economistten-flas-iddia-gizli-gorusmeler-basladi 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 17 Aralık). Türkiye'nin hamleleri teröristleri tutuşturdu! https://www.sabah.com.tr/galeri/dunya/turkiyenin-hamleleri-teroristleri-tutusturdu-pkkypg-abdye-boyle-yalvardi-bizim-icin-felaket-olacak 17 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 21 Aralık). Alman devi küçülmeye gidiyor! 35 bin işçisini işten çıkaracak... https://www.sabah.com.tr/galeri/ekonomi/alman-devi-kucultmeye-gidiyor-35-bin-iscisini-isten-cikaracak 21 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 21 Aralık). Katar-Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı Projesi tekrar masaya gelebilir. https://www.sabah.com.tr/ekonomi/katar-turkiye-dogal-gaz-boru-hatti-tekrar-masaya-gelebilir-7202383 21 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 22 Aralık). Almanya'daki Noel'i kana bulamıştı: https://www.sabah.com.tr/galeri/dunya/almanyadaki-noel-katliaminda-kafalar-karisti-suphelinin-profili-akil-tutulmasi-yasatiyor-sosyal-medya-hesabindaki-dikkat-cekici-paylasimlar-ortaya-cikti 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 22 Aralık). Başkan Erdoğan'dan Suriye talimatı! YPG/PYD için düğmeye basıldı https://www.sabah.com.tr/galeri/gundem/baskan-erdogandan-suriye-talimati-ypgpyd-icin-dugmeye-basildi3 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 22 Aralık). Bingöl Karlıova'da kar yağışı etkili oldu https://www.sabah.com.tr/yasam/bingol-karliovada-kar-yagisi-etkili-oldu-7203186 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 22 Aralık). SON DAKİKA... Avrupa'da siyasi sistem sallantıda! 35 ülke koalisyon ile yönetiliyor: İşte korkulan senaryolar. https://www.sabah.com.tr/galeri/yasam/son-dakika-avrupada-siyasi-sistem-sallantida-35-ulke-koalisyon-ile-yonetiliyor-iste-korkulan-senaryolar 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 22 Aralık). SON DAKİKA: Asgari ücret mesaisinde sıcak gelişme: Hükümet harekete geçiyor! 2025 asgari ücret zammı ne kadar olacak? https://www.sabah.com.tr/galeri/ekonomi/son-dakika-asgari-ucret-mesaisinde-sicak-gelisme-hukumet-harekete-geciyor-2025-asgari-ucret-zammi-ne-kadar-olacak 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 22 Aralık). SON DAKİKA: Memur ve emekli zammı için kritik data geldi: Fark yüzde 5.88! En düşük emekli maaşı ne kadar olacak? İşte yeni zam oranları... https://www.sabah.com.tr/galeri/ekonomi/son-dakika-memur-ve-emekli-zammi-icin-kritik-data-geldi-fark-588-en-dusuk-emekli-maasi-ne-kadar-olacak-iste-yeni-zam-oranlari 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 22 Aralık). Yeni Suriye'de YPG/PYD oyun dışı kalıyor: Terör örgütü elebaşı Batı basınına PKK iş birliğini itiraf etti. https://www.sabah.com.tr/galeri/dunya/yeni-suriyede-ypgpyd-oyun-disi-kaliyor-teror-orgutu-elebasi-bati-basinina-pkk-is-birligini-itiraf-etti 22 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 23 Aralık). Adana'da akılalmaz vurgun: 'Ben Komiser Selim' yalanına inandı tüm parasını kaptırdı! https://www.sabah.com.tr/galeri/yasam/adanada-akilalmaz-vurgun-ben-komiser-selim-yalanina-inandi-tum-parasini-kaptirdi 23 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 23 Aralık). Trump'tan sınır dışı operasyon uyarısı: O yapıyı 'terör örgütü' ilan edecek. https://www.sabah.com.tr/dunya/trumptan-sinir-disi-operasyon-uyarisi-o-yapiyi-teror-orgutu-ilan-edecek-7204289 23 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 23 Aralık). Türkiye'de hangi şehir hangi takımlı? https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/spor/turkiyede-hangi-sehir-hangi-takimli-81-ilde-en-cok-taraftari-olan-kulupler 23 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 24 Aralık). Adanalı'nın Fiko'su Umut Oğuz'un çekişmeli olarak biten 6 yıllık evliliğinde nafaka krizi yaşandı! Oyuncu bakın ne kadar ödeyecek: 25 bin TL istenmişti... https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/magazin/adanalinin-fikosu-umut-oguzun-cekismeli-olarak-biten-6-yillik-evliliginde-nafaka-krizi-yasandi-oyuncu-bakin-ne-kadar-odeyecek-25-bin-tl-istenmisti 24 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 24 Aralık). Aşk-ı Memnu'nun Katya'sıydı! Ufuk Kaplan'ın son halini gören inanamıyor: "Nasıl bu kadar değişti?". https://www.sabah.com.tr/galeri/magazin/ask-memnunun-katyasiydi-ufuk-kaplanin-son-halini-goren-inanamiyor-nasil-bu-kadar-degisti-1735048248 24 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 24 Aralık). PKK/PYD'den kalleş tuzak! Sivil bölgelere bomba yerleştirdiler: SMO imha ediyor. https://www.sabah.com.tr/dunya/pkkpydden-kalles-tuzak-sivil-bolgelere-bomba-yerlestirdiler-smo-imha-ediyor-7205600 24 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 24 Aralık). Son dakika Galatasaray haberleri: Yunus Akgün'e dev teklif! https://www.sabah.com.tr/galeri/spor/son-dakika-galatasaray-haberleri-yunus-akgune-dev-teklif-iste-yildiz-oyuncuya-talip-olan-dev-takimlar 24 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 24 Aralık). Yılbaşı öncesi huzur için üst düzey tedbir: 40 milyon değerinde kaçak ve sahte ürün ele geçirildi. https://www.sabah.com.tr/yasam/yilbasi-oncesi-huzur-icin-ust-duzey-tedbir-40-milyon-degerinde-kacak-ve-sahte-urun-ele-gecirildi-7205744 24 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 28 Aralık). 2024 yılına damga vuran spor olayları! https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/spor/2024-yilina-damga-vuran-spor-olaylari-osimhen-yusuf-dikec-euro-2024-ve-daha-bircok-isim 28 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 28 Aralık). Çiftçi Kayıt Sistemi 2025 başvuruları için son 3 gün. https://www.sabah.com.tr/ekonomi/ciftci-kayit-sistemi-2025-basvurulari-icin-son-3-gun-7210480 28 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 28 Aralık). SON DAKİKA: Galatasaray'dan Mikautadze için tarihi teklif! https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/spor/son-dakika-galatasaraydan-mikautadze-icin-tarihi-teklif-saranin-rekoru-kirilacak 28 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 28 Aralık). Son Dakika: Hâkim Ziyech'ten Galatasaray'ı şoke eden istek! https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/spor/son-dakika-hakim-ziyechten-galatasarayi-soke-eden-istek-yonetimi-sikistiran-hamle 28 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 28 Aralık). Türkiye'ye gelen yatırımlarda bu yıl teknoloji, inovasyon ve dijitalleşme alanları öne çıktı. https://www.sabah.com.tr/ekonomi/turkiyeye-gelen-yatirimlarda-bu-yil-teknoloji-inovasyon-ve-dijitallesme-alanlari-one-cikti-7210462 28 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 29 Aralık). Mauro Icardi, Wanda Nara'nın Keita Balde ihanetini kanıtlarıyla mahkemeye sundu! https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/magazin/mauro-icardi-wanda-naranin-keita-balde-ihanetini-kanitlariyla-mahkemeye-sundu 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 29 Aralık). Son dakika Galatasaray haberi: Galatasaray yıldız oyuncunun biletini kesti! https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/spor/son-dakika-galatasaray-haberi-galatasaray-yildiz-oyuncunun-biletini-kesti-okan-buruk-o-isim-icin-onay-verdi 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 29 Aralık). SON DAKİKA... Dünyanın gözü 2025'te Türkiye'de: Küresel krizlerde kilit ülke olarak rol oynayacak. https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/yasam/son-dakika-dunyanin-gozu-2025te-turkiyede-kuresel-krizlerde-kilit-ulke-olarak-rol-oynayacak 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 29 Aralık). Türkiye'deki YHT hat uzunluğu 3 yılda katlanacak. https://www.sabah.com.tr/ekonomi/turkiyedeki-yht-hat-uzunlugu-3-yilda-

katlanacak-7211350 29 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 30 Aralık). Amcasını eşinden ayırdı! Sarar ailesinde sular durulmuyor https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/magazin/amcasini-esinden-ayirdi-aile-ici-kavgada-yeni-gelisme 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 30 Aralık). Aşk hikayeleri herkesi etkiledi: Avustralya'dan Batman'a gelin geldi. https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/yasam/ask-hikayeleri-herkesi-etkiledi-avustralyadan-batmana-gelin-geldi 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 30 Aralık). Beşiktaş'ta sürpriz teknik direktör adayı! https://www.sabah.com.tr/spor/futbol/2024/12/30/besiktasta-surpriz-teknik-direktor-adayi 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 30 Aralık). Cercle Brugge'den Jackson Muleka'ya yakın ilgi! https://www.sabah.com.tr/spor/futbol/2024/12/30/cercle-bruggeden-jackson-mulekaya-yakin-ilgi 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 30 Aralık). Gazze'de korkunç bir vahşet yaşanıyor. https://www.sabah.com.tr/dunya/gazzede-korkunc-bir-vahset-yasaniyor-7211886 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 30 Aralık). Yakışıklı oyuncu Kıvanç Tatlıtuğ'un oğlu Kurt Efe ile paylaşımı gündem oldu! En karizmatik baba-oğul. https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/magazin/yakisikli-oyuncu-kivanc-tatlitugun-oglu-kurt-efe-ile-paylasimi-gundem-oldu-en-karizmatik-baba-ogul 30 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 31 Aralık). 2025 yılı uzlaştırmacı asgari ücret tarifesi belli oldu. https://www.sabah.com.tr/yasam/2025-yili-uzlastirmaci-asgari-ucret-tarifesi-belli-oldu-7213332 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 31 Aralık). Doğal gaza zam gelecek mi? BOTAŞ fiyat tarifesini yayımladı. https://www.sabah.com.tr/ekonomi/dogal-gaza-zam-gelecek-mi-botas-fiyat-tarifesini-yayimladi-7213877 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 31 Aralık). Güven Hokna öyle bir zayıfladı ki incecik oldu! Yaprak Dökümü'ndeki halinden eser kalmadı! İşte '78'lik Hayriye' https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/magazin/guven-hokna-oyle-bir-zayifladi-ki-incecik-oldu-yaprak-dokumundeki-halinden-eser-kalmadi-iste-78lik-hayriye 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 31 Aralık). İşte 2024 yılının en pahalı transferleri! Bonservis bedelleri dudak uçuklattı... https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/spor/iste-2024-yilinin-en-pahali-transferleri-bonservis-bedelleri-dudak-ucuklatti 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

Sabah (2024, 31 Aralık). Sihirli Annem’in teleskoplu Avni'siydi! Son haline bir de şimdi bakın! Tanıyabilecek misiniz? https://www.sabah.com.tr/trend/galeri/magazin/sihirli-annemin-teleskoplu-avnisiydi-son-haline-bir-de-simdi-bakin-taniyabilecek-misiniz 31 Aralık 2024 tarihinde alınmıştır.

İNGİLİZCE-TÜRKÇE KARŞILIKLAR

Access to the information: Bilgiye erişim.

Accuracy-oriented: Doğruluk odaklı.

Active voice verb: Etken çatılı fiil

Adjective: Sıfat.

Adjunct: Belirtecimsi.

Adverbial-clause hedge: Belirteç tümcesi kaçınması.

Adverb of frequency: Sıklık belirteci.

Adverb: Belirteç.

Agentless passive: Öznesiz edilgen yapı.

Announcement: Bildirim.

Approximator: Yaklaştırıcı.

Assertive pronoun: Olumlu belirsiz adıl.

Attiributor: Atıf.

Attitude marker: Tutum belirleyici.

Attribute: Nicelik.

Attribution shield: Atıf kalkanı.

Auxiliary: Yardımcı fiil.

Booster: Vurgulayıcı.

Certainty marker: Kesinlik belirleyici.

Code gloss: Açımlayıcı.

Commentary: Yorum.

Compound hedge: Bileşik kaçınma.

Concessive conjunction: Yumuşatıcı bağlaç.

Conditional clause: Şartlı cümle.

Conditional subordinator: Şartlı bağlaç.

Content-oriented: İçerik odaklı.

Disjunct: Ayırıcı.

Downtoner: Derece belirteci.

Emotionally-charged intensifier: Duygusal yoğunlaştırıcı.

Endophoric marker: Metin içi gönderim belirleyici.

Engagement marker: Katılım belirleyici.

Epistemic adjective, adverb and noun: Epistemik sıfat, belirteç ve ad.

Epistemic hedge: Epistemik kaçınma.

Epistemic lexical verb: Epistemik sözcüksel fiil.

Epistemic verb: Epistemik fiil.

Evidentials: Tanıtsallık.

Finite verb: Çekimli fiil.

Frame marker: Çerçeve belirleyici.

General narrative exposition: Genel anlatım açıklaması.

Generalizations based on inference: Çıkarımlara dayalı genelleştirme.

Hedge: Kaçınma

Hedged performative: Edimsel kaçınma sözcesi.

Hedge addressed to Grice's Maxims: Grice'nin ilkelerine göre kaçınma.

Hedge addressed to politeness strategies: Nezaket stratejisine göre kaçınma.

Hedge encoded in particles: Parçacıklarda ifade edilen kaçınma.

Hedge on illocutionary force: Edimsel gücü yumuşatan kaçınma.

Hedging numerical data: Sayısal verilerle kaçınma.

Hedging: Kaçınma.

Illocution marker: Edim söz belirleyici.

Imaginative narrative: Kurgusal anlatım.

Impersonal pronoun: Kişisel olmayan adıl.

Indefinite noun and pronoun: Belirsiz ad ve adıl.

Indirect speech act: Dolaylı söz edimi.

Informational interaction: Bilgilendirici etkileşim.

Interactional: Alıcı odaklı etkileşimli.

Interactive: Bilgi odaklı etkileşimli.

Interpersonal metadiscourse: Kişilerarası üstsöylem.

Interpretive Marker: Yorumlayıcı belirleyici.

Intimate interpersonal interaction: Yakın kişilerarası etkileşim.

Introductory phrase: Giriş cümlesi.

Involved persuasion: Etkili ikna.

Learned exposition: Akademik açıklama.

Lexical and strategic hedge: Sözcüksel ve stratejik kaçınma.

Lexical hedge.: Sözcüksel kaçınma.

Lexical verb: Sözcüksel fiil.

Likely predisposition: Olası eğilim.

Logical connective: Mantıksal bağlaç.

Metadiscourse: Üstsöylem.

Metalinguistic comment: Dil üstü yorum.

Modal adjective: Kiplik sıfat.

Modal adverb: Kiplik belirteç.

Modal auxiliary: Kiplik yardımcı fiil.

Modal noun: Kiplik ad.

Modal verb: Kiplik fiil.

Narrator: Anlatıcı.

Negative politeness: Olumsuz nezaket stratejisi.

Non-finite verb: Çekimsiz fiil.

Non-lexical hedge: Sözcüksel olmayan kaçınma.

Passive voice verb: Edilgen çatılı fiil.

Personal attribution: Kişisel atıf.

Plausibility shield: Olasılık kalkanı.

Position: Mevki/Pozisyon.

Positive politeness: Olumlu nezaket stratejisi

Possibility hedge: Olasılık kaçınması.

Progressive form: Süreklilik kipi.

Prosodic and kinesic hedge: Üslup ve jestle ifade edilen kaçınma.

Reader-oriented: Okuyucu odaklı.

Reliability: Güvenilirlik

Reminder: Anımsatıcı.

Reversal tag: Ters doğrulama sorusu.

Rounder: Yuvarlayıcı.

Scientific exposition: Bilimsel açıklama.

Self-mention: Kendinden bahsetme.

Semi-auxiliary: Yarı-yardımcı fiil.

Sentence adverbial: Cümle belirteci.

Sequencer: Sıralayıcı.

Shield: Kalkan.

Situated reportage: Konumlanmış röportaj.

Strings of hedge: Kaçınma zinciri.

Tentative inference: Geçici çıkarım.

Text connective: Metin bağlayıcı.

Textual marker: Metinsel belirleyici.

Textual metadiscourse: Metinsel üstsöylem.

Topicallizer: Konu belirleyici.

Transition: Geçiş ifadesi.

Understatements: Eksik beyan.

Adaptor: Uyarlayıcı.

Validity marker: Geçerlilik belirleyici.

Verb: Fiil.

Writer-oriented: Yazar odaklı.